

XYYVX
 DE QUERINIA
 BRASIA
 MANUSCRITTI
 A
 1
 8
 XXXXX

LECTIONARIUM

5462/47

Paulus, Jacobus, Petrus, Johannis, Juda - Epistulae - Johannis Apocalypsis - Actus Apostolorum. Vita s. Apollonii Brax. ep. - Gaudentius: Sermo de vita et obitu b. Filastrii - Rampertus: Sermo - ...

[ms. membr., saec. XII - XIII, mm. 395 x 280, cc. 165]

BRESOLA. CIVICA BIBLIOTECA QUERINIANA. (A. I. 8)

(microfilm eseguito a spese del Ministero della Pubblica Istruzione)

A. I. 8

SECOLO XII. (Bernard Bischoff)

A. I. 8

Index

A. I. 8

- Pauli epistola ad Romanos. fol. 1
- Epistola ad Corinthios primos. 118
- Epistola II ad Corinthios secundos. 118
- Epistola ad Galathas. 119
- Epistola ad Ephesios. 120
- Epistola ad Philippenses. 121
- Epistola Jac. Thimothei primus. 121
- Epistola II ad Thimotheum secundus. 122
- Epistola I ad Titum. 123
- Epistola ad Timotheum secundus. 124
- Epistola ad Titum. 125
- Epistola ad Philemonem. 126
- Epistola ad Hebraeos. 128
- Apocalypsis s. Joannis apostoli. 15
- Epistola s. Jacobi apostoli. 95
- Epistola s. Petri apostoli. 95
- Epistola II. " 105
- Epistola I s. Joannis apostoli. 105
- Epistola II. " 109
- Epistola III. " 109
- Epistola s. Joannis apostoli. " 100

Incipit argumentū.
 Incipit pauli. ad rom.
 ple pauli ad romā
 nos causa hęc est.

Declām e duob; ppls. id ē
 de iudeis et gentilib; cōgr
 gatū. exequat meritis. ut
 causas eis auferat simulta
 usq; de uoluntate platiois
 mutue nascantur. Ergo
 ut pace int se et caritate
 iungant. ostendit pares
 edimōe. dū peccatis fuisi
 obnoxii cōpbanit. q; eque
 salute p fide xpi sint. et
 grām cōsecut. pñā neq; iu
 det. p fuisse legē inculto
 dūā docet. nec gentiles
 posse legis ignoratiōe de
 fendit. quos ratio et ad h
 noticiā pducere poterat
 et ab oī pntē pūitate re
 uocare. Scito q; legif. n. ex
 positōne tūmā cē dico
 ē. sed subnotatiōes hūc
 singul; dñib; ac uerb; appo
 sitas. Pauli apli eplē sūt
 nūō. xiiii. Ad romanos
 una. ad corinth. due. Ad

galath. una. Ad eph. una. Ad
 philip. una. Ad colos. una. Ad
 thel. due. Ad timoth. due.
 Ad tītū. una. Ad philem. una.
 Ad hebreos. una. Omis text
 et nōs eplū. ad unū hoīs
 pfectiōne. p ficit. Cū romā
 nis ita agit. apls paulus q;
 sōi incipientib; qui p gen
 talitatē. ut spicia fidei for
 tuant. et pueniant ad spē
 uitę. cōgr. multa de phis
 cis roib; insinuat. multa
 de scripōe iudeis. Ad cor
 nth. pñā. cōsecutos iā fide
 n recte p uantes obligat.
 Sedā ad corinth. cōstitutos
 cōtē. sed tñō nos ostendit.
 Galath. ig fide ipā peccātes.
 et ad iudaismū declinātes
 exponit. Ephōs qā incipi
 unt et cultōdūe laudat. q;
 ea q; acceperunt suauer. Phi
 lippis. q; inq; crediderūt
 suantes puenert ad fructū.
 Colotes. collaudat. qā uelū
 ignotis scribit. et accepto
 nūcio ab epafra custo dūse
 .cugliū gratulat. thesaloiēs

150
A 11.

p̄ma: mox et fide creuisse
gl̄iat. In sc̄da p̄ta q̄ et p̄se-
cutionē passi infide p̄seue-
rauerint. q̄s et sc̄os appellat.
ut illos q̄ in iudea x̄pm cō-
fessi sunt p̄secutioēs fortit̄
tolerant. Ad hebreos ad q̄z
similitudinē passi s̄t thesa-
lonicenses. ut in mandatis
p̄seuantes. p̄secutioēs. p̄m-
ptissime patient̄ monet.
Oms̄ ḡ epl̄e pauli s̄t n̄o
x̄m. Ad romanos. i. Ad cor̄.
ii. Ad galath̄. i. Ad eph̄. i.
Ad philip̄. i. Ad colos̄. i. Ad
thesal̄. ii. Ad hebreos. i. q̄s
hortat̄ ad similitudinē the-
salonicensū. hec in canōe
n̄ habet. Relique ad timo-
theū p̄ma quēdam modū a-
gat ecc̄l̄am. Ad timotheū n̄
quēdam modū seipsū agat.
Ad titū. i. ut credita s̄bi
ecc̄l̄es̄iā erect̄ ordinet. Ad
philemonē de onesimo ser-
uo q̄ emdat̄ melior facit̄ ē.

Primū
q̄rit̄. q̄re p̄ euanḡia q̄ sup
plem̄tū legis s̄t et in q̄b̄

noḅ exēpla et p̄cepta ui-
uendi plenissime digesta
s̄t. uoluerit apl̄s has epl̄as
ad singulas ecc̄l̄as destināē.
Hac aut̄ causa factū uidet̄.
scilicet ut in initio nascētis
ecc̄l̄e. nouis causis existen-
tib̄. et p̄sentia atq̄. orientia
refec̄ret uitā. ut et p̄futū
excludēt q̄stioēs. Exēplo
p̄ph̄az q̄ p̄d̄ctā legē mo-
ysi. in qua oīa dī mandata
legebant̄. nich om̄iū tam̄
doctrina sua reclinua s̄p̄
p̄pl̄i cōp̄sere peccā. 7 p̄p̄t̄
exēplū uiuendi. libris ad
n̄m̄ etā memoriā cōfirmi-
ser̄t. Dein q̄r. cur n̄ ampli-
quā decē. epl̄as ad ecc̄l̄as
scripsit. Decē enī s̄t cum
illa q̄ d̄r̄. ad hebreos. Nā reli-
que quattuor. ad discipulos
sp̄cialit̄ s̄t porrecte. ut o-
stendēt nouū n̄ discrepare
auct̄ testam̄to. et se cont̄
legē moysi n̄ facē. Ad n̄m̄
ḡ decalogi mandatorū suas
epl̄as ordinauit. Et q̄t ille
p̄ceptis. aphaone instituit

lib̄atos. totidē hic epl̄is a
diaboli. et ydolatre seruitu-
te docet acquiritos. Nā et duas
tabulas lapideas. duoz̄ testa-
m̄toz̄ figurā habuisse. uiri e-
ruditiissimi t̄dider̄t. Epl̄am
sane q̄. ad hebreos s̄bit̄. quā
pauli n̄ ēē affirmat̄. eo q̄. n̄ sit
ei noīe titulata. et p̄p̄t̄ s̄mo
nē s̄t̄l̄q̄ distantia. Sed. aut
barnabe iuxta tertulianum.
aut luce iuxta quosdā. uel
certe clementis discipuli apl̄oz̄.
et epi romane. ecc̄l̄e p̄ap̄t̄os
ordinati. Quib̄. ita respōdē
dū ē. Si enī. p̄p̄ta pauli nō
erit. q̄a n̄ h̄t̄ ei noīe. ḡ nec
aliē. q̄a nulli noīe titulata.
Qd̄ si. absurtū ē. ipsi maḡ ēē
credenda ē q̄ tanto docēne
sue fulget̄ eloq̄o. S7 q̄m. apud
hebreoz̄. ecc̄l̄ias q̄s destor-
legit̄ falsa suspitioē habebat̄.
uoluit tacto noē de s̄ḡis legi
et ueritate x̄ reddē rationē.
ne odiū noīs fronte plati.
utilitatē excludēt̄ lectionis.
Nō ē sane mirū si eloq̄ntior
uideat̄ in p̄po. ro ē i hebreo.

quā in p̄grino. i. in ḡo. quo
ec̄tē s̄t epl̄e scripte sermone.
Mouet etiā quosdā q̄re roma-
noz̄ epl̄a in p̄mo sit posita.
cū eā n̄ p̄mo scriptā ratio ma-
nifestet. Nā h̄c se. p̄ficien-
te ierosolimā scripsisse testat̄.
cū corinthios et alios ante. iā ut
ministeriū q̄. secū portaturū
erat colligeret̄. lit̄is adhor-
tat̄ sit. Nū̄ itelligi quā uolūt.
ita oms̄ epl̄as ordinatas ut
p̄mo rōānoz̄. ponēt̄ q̄ postior.
sūt ordinata. 7 p̄ singlas epi-
stolas q̄lib̄. ad p̄secutoria ue-
niret̄. Rōānoz̄. nāq̄. pleriq̄
tā rudes erāt. ut n̄ intellige-
rent se de gr̄a n̄ sunt mentis
ēē saluatos. Et ob hoc duo s̄t
se p̄pl̄i effluarent. Idēo illo
indigere asserit corrigiuita.
gentilitatis pora cōmemoras.
Corinthios aut̄ iā diē sciētā
ēē c̄cessā. et n̄ tam os̄ terreat̄.
quā cur peccantes n̄ in ep̄a
uerint resp̄hendit. sic. ut.
Audit̄ uos formidō. et itez̄.
Congrat̄ uob̄ eū meo sp̄u.
t̄cē h̄m̄oī sathane. In sc̄da ū

laudant et ut magis ac magis
pſificat ammonent. Galathe
uo nulli emittit arguunt.
n q callidissimis pseudo
aplis crediderit. Ephesii
sane nulla reprehensioe sed
multa laude se digni quia
fide applica suauerit. Philu
penset etiā mltomagis col
laudant. q nec audire qdē
falsos aplōs uoluerit. thesa
lonicens. nichominū iduab
ep̄lis oī laude. pſeq̄. eo q
n̄ solū fide incūssa suauerit
ūtatit. s̄ etiā impſectioe
cruū sūnt estantes ī
uenti. Colostens aut tales
erāt. ut ab aplō unī corpa
lit n̄ fuissent. ac laude dig
brēt. Et si corpe iqr abſes
sū. sed spū uobcū sū. gaudēt
et uidens ordinē ūm. He
hebreis uō qd dicendū ē.
q̄ thesalocentes q plimū
laudati s̄. imitatores facti
ēē dicūt. Sic ip̄e ait. 7 uos
fr̄es imitatores facti estis
eccl̄az dī. q̄ s̄ in iudea.
Eadē enī passi estis 7 uos

ac tribulib; ūris. que et
illi a iudeis. Ap̄ ipsos q̄q;
hebreos eadē cōmemorat
dies. Nā et uincis cōpassi
estis. et rapinā bonoz ūroz
cū gaudio suscepistis. cog
scentes uos hīe meliorem
et manentē subam. a cō.

R Inq̄
Q̄ANI s̄ qui ex iudis
gentib; q; crediderant.
hū sup̄ba c̄tentioe uolebāt
se alterutrū supponē. Nā
iudī dicebāt. nos sum̄ ppl̄s
dei. q̄s ab initio dilex̄ 7 fo
uit. Nos c̄cūcasi exgn̄re ha
braiā scā stirpe descendim̄.
Et nos̄ ref̄ ap̄ iudeā tātū
os. Nos de egypto. dī signis
et ūtub; libati. mare sicco
t̄nsium̄ pede. cū inimicos
nros grauissimi stuc̄ i uol
uent. Nos manna dñs plu
it in deserto. et quasi filius
suis c̄c̄este pabulū mini
strauit. Nos die noctuq; ī
colūna nub̄ ignisq; p̄ces
sit. ut nos̄ in inuio iter
ostenderet. Atq; ut c̄c̄a

ei arca nos̄ in m̄ta bñficia
taceam̄. soli nos̄ digni sum̄
dei legē accipe. et uocē dī
loq̄ntis audire. et q; agno
scere uolūtate. In qua lege
p̄miss̄ ē nob̄ xp̄c. ad quos
etiā ipse se uenisse testat̄ ē.
dies. si ueni n̄ ad oues q̄ pi
erant dom̄ isrl̄. Cū uos ca
nes potiq; boies appellaū.
Equū ne ḡ ē. ut hodie ydo
la deserentes q̄ ab initio
deserulistis. nob̄ cōparemi
ni. Et n̄ potius imp̄selitoz
loco ex legis auctoritate
et c̄suetudine depute mi
ni. et hoc ipsū n̄ mereba
mini. n̄ qa larga dei semp
clem̄tia uoluit uos ad n̄ra
imitationē admittē. Gen
tes aut̄ c̄c̄erio respōdebāt.
Quanto maiora erga uos dī
bñficia narrauitis tātoma
ioris uos c̄m̄nis reos esse
mōstrabit̄. s̄c̄p̄ enī om̄ib;
his extitistis inḡti. Nā ipsi
pedib; q̄b; aridū mare t̄n
sistis. iudebatis an̄ ydola
q̄ fecistis. Et ipso ore quo

paulo ante obnecc̄ adūsari
dño cantadatis. simulacra
uob̄ fieri popofactis. In aliis
oculis q̄b; dñm̄ innube uenpe
tanda ut igne c̄spicē soleba
tis. manna quoq; uob̄ inſa
stidū fuit. Et s̄c̄p̄ in deserto
c̄c̄ dñm̄ murmurastis. ad. e
gyptū un̄ uos manu ualida
c̄c̄erat. uolentes redire.
Quid plura? Ita patres ūni
crebra puocatioe dñm̄ irri
tauerit. ut os inheremo mo
rerent. nec plus exsemorib;
coz. quā duo boies in t̄ram
repm̄issiois int̄rent. S; qd
antiq; replicam̄. cū 7 si illa
minima fecissetis. de hoc
solo uos nemo dignos ue
nia iudicaret. q; dñm̄ x̄
pp̄haz. s̄c̄p̄ uob̄ uocib; re
p̄missū. n̄ solū suscipe no
laustis. sed etiā morte p̄s
sima p̄missis. Quē nos ut
cognouim̄. statī credidim̄.
cū nob̄ de eo n̄ fuit an̄ p̄
dicū. Vñ p̄bam̄ qa quod
ydoz futurum. n̄ obstinati
oni m̄tis sed ignorantē

deputandū. Quē agnitū
illuc sequitur. olim utiq; fu-
isset secū: si antea cognouit
set. Sic aut uos degeneris
nobilitate iactatis: quasi
n̄ moy imitatio magnisquā
carnal' natiuitas filios faci-
ant nos eē scōz. Deniq; esav
et bismabel cū ex abrahe
strupe sint. minime tam in
filiis reputant. Hic talit' al-
teantib; apls se mediū int̄-
ponens: ita partū dirimit
q̄stioēs: ut neutrū eoz sua
iusticia salutē meruisse ē
firmet. Ambos ū ipsos et
seient. et gūit deliquisse. Ju-
deos qdē q; p̄ puaricationē
legis om̄ in honorationē. Gēs
ū q; cū cogniti de creatura
creatorē: ut dñm debuerint
ueriari glām cū immanifata
mutauit simulac̄. Vtrosq;
cū simul ut usmā ēsecutos:
ēcles eē uerissima nōe om̄o
strat. p̄fēt cū se ad lege p̄dētū
sit. 7 in uōs 7 gts ad x̄ s̄iōe uo
candos. q̄ obrē uicissī eoz hūi-
lian' ad pacē 7 cōcordiā cohorta-
tur.

[epist.]
Dincipiūt huc iōib; pauli apli
de unitate ecclē. Ad cor. i. Cap. ii. Ad
eph. xiiii. 7 xv. Ad philps. v. 7 vi. 7 vii.
Ad coloss. xiiii. **ii.**
De p̄fēt. Ad cor. i. Cap. ii. 7 viii. 7 xiiii.
Ad cor. ii. Cap. xxvii. Ad eph. i. 7 xii.
Ad philp. xii. Ad coloss. iii. 7 xvi. Ad
thel. i. 7 xxiii. Ad timoth. ii. Cap. xvi.
De dño patre q; an̄ sēla dñm **iii.**
filii nob̄ p̄misit: quē p̄ea s̄t epib;
dēclaratū. Ad cor. i. Cap. vii. Ad titū. i.
De edificio cultuq; diuino **iiii.**
Ad cor. i. Cap. xii. Ad eph. viii. 7 xv.
Ad coloss. vii. 7 x. **v.**
De sc̄is hōib; q; tēptū s̄t di. Ad cor. i.
Cap. xviii. Ad eph. i. 7 viii. **vi.**
De itēgitate apli. 7 q; s̄p̄ manib; sit
opit'. Ad cor. i. Cap. xviii. 7 xii. Ad cor.
ii. Cap. xviii. 7 xxv. 7 xxvii. Ad ti-
moth. ii. Cap. vii. **vii.**
De apli potestate. Ad cor. i. Cap. xxi.
7 xxviii. 7 xxvii. **viii.**
De abstīnētia corpus apli. 7 p̄scua sp̄s.
Ad cor. i. Cap. xii. Ad col. v. Ad thess.
i. Cap. viii. **vii.** De dicitōe peccatū
facti. me. Ad cor. i. Cap. xxii. Ad tim.
i. Cap. iii. **x.** De sep̄tōe scōz ab
eoz q; ē lege uiuūt. Ad cor. i. Cap.
xxv. Ad cor. ii. Cap. xviii. Ad eph.

xxii. Ad thess. i. Cap. vii. 7 viii. Ad
timoth. i. Cap. xxiii. 7 xxvi. Ad ti-
moth. ii. Cap. iii. **xii.** De baptisim
grā unūsa om̄na diluente. Ad cor.
i. Cap. xxiiii. Ad titū. v. **xii.**
De sc̄is q; m̄bra s̄nt dñi. Ad cor. i.
Cap. xxviii. lv. 7 lvi. Ad gal. v. lb
ep̄. ii. xv. xxiii. 7 xxv. Ad coloss. viii.
De lēto 7 suo. q; s̄t cūlēt iudiciū colū-
ti. Ad cor. i. Cap. xxxvi. 7 xli. Ad gala-
thas. xvi. Ad coloss. xiiii. **xiii.**
De cōceptu iams̄ glie. ac p̄sentat. Ad
cor. i. Cap. xxviii. Ad gal. xxx. Ad
phil. vi. Ad thess. i. Cap. v. **xiiii.**
De dō patre q; un̄ ē 7 de uno filio me-
ditatore dī 7 hōiū dñō inū ē. Ad cor. i.
Cap. lx. Ad gal. xxiiii. Ad eph. xiiii.
Ad titū. i. et vi. **xv.**
Debit q; sac̄ris def̄ uiuūt. q; de sac̄ris
debeat exhibi. Ad cor. i. Cap. xl.
Ad tim. i. Cap. xviii. Ad titū. ii. 7 vi.
xvi. De caplō oib; placentē poā. Ad cor.
i. Cap. xli. 7 li. **xvii.**
De dicitōe aplica q; anemine de-
beat imitari. Ad cor. i. Cap. liii. Ad
gal. ii. Ad phil. xiiii. 7 xv. Ad coloss.
vi. Ad thess. i. Cap. xiii. Ad thess. ii.
Cap. iii. 7 viii. Ad tim. i. Cap. iii. et
viii. xxii. xxviii. 7 xxx. Ad tim.

ii. Cap. iii. viii. 7 xvi. **xviii.**
De hētib; ad cor. i. Cap. lvi. Ad galat.
xxviii. Ad titū. viii. **xviiii.**
De dēstructionē p̄phie. atq; linguaz.
7 oib; q; ex parte s̄t cū id q; p̄fētū ē
fuit dēclaratū. Ad cor. i. Cap. lvi. Ad
ep̄hos. xv. **xix.** De exāminationē p̄be.
Ad cor. i. Cap. lxi. Ad thess. i. Cap. xiiii.
De silentio mulier: teclā. Ad cor. i. **xxi.**
Cap. lxi. Ad tim. i. Cap. vii. **xxii.**
De resurrectionē. Ad cor. i. Cap. lxx. Ad
thel. i. Cap. xvi. 7 xxii. Ad thess. i.
Cap. et ii. **xxiii.** De exponēdo ueterē 7
tēduendo nouū hōiē. Ad cor. i. Cap.
lxx. Ad eph. xvii. Ad coloss. xiii. **xxiiii.**
De collectis 7 ministriō q; s̄t iēc̄. Ad
cor. i. Cap. xxi. 7 xxii. **xxv.**
De adult' antib; ūbō dī. Ad cor. ii. Cap.
v. 7 viii. **xxvi.** De com̄ditiū. s̄t met̄ p̄sōs
Ad cor. ii. Cap. vii. et xiii. **xxvii.**
De duob; testātib; Ad cor. ii. Cap. viii.
Ad gal. xxiii. **xxviii.** De oib; s̄t̄ sc̄i. Ad cor.
ii. Cap. x. Ad eph. iii. et xxx. **xxviiii.**
De dño x̄. q; imago ē dei. Ad cor. ii.
Ca. x. Ad phil. vi. Ad col. ii. **xxix.**
De dissolutōe t̄m̄ corpus ac p̄sc̄is.
Ad cor. ii. Ca. ii. Ad phil. v. Ad timo.
ii. Ca. xx. **xxx.** De sc̄is q; q̄ntū auariciā
fugerit. tantū habūdāt q; opul' ē

debeat aduſ. pos reſuar. ad
cor. ii. Cap. xxii. Ad tſis. i. Ca. xvii.
xxxvii. De ſeducorib. ad col.
ii. Cap. xvi. ad gal. xxv. xxvii. et
xxxv. ad eph. xxi. ad phi. x. et
xiii. ad col. v. vii. et x. ad timo.
i. Cap. x. xxxvi. ad timo. ii. Cap.
x. x. xiii. et xxv. ad tſis. i. Ca. ii.
eſuſſiſ frīb. ad cor. ii. Cap. xxvi.
xxxviii. ad gal. Ca. vi. **O**e aplo hoib. diſ
plente. ad gal. Cap. iii. ad tſis
xxxix. Ca. iii. **D**e ſis exgenab. g. ob
ſuacione ueſis. tſis. n̄ debeat
d̄vone. ad gal. Ca. xx. ad col. viii.
xxxv. ad titi. ii. **D**e mutua ſuſtituti
one. ſcōz. ad gal. Cap. xxxi. ad
epi. xiii. et xxviii. ad col. xviii.
xxxvi. ad tſis. i. Ca. xxii. **D**e ope ma
nuū. ut alienū n̄ accipiat. et
aduſ. pos nich deſic. ad eph. ius
Cap. xviii. ad tſis. i. Ca. xii. ad tſis.
xxxvi. ii. Ca. vii. et viii. **Q**uod d̄m de
beat iōib. imitat. ad eph. Cap.
xxxvii. xx. ad tſis. i. Ca. ii. **D**e pſa
mis et hymnis et cantioſ t̄or
tib. c̄mentis. ad eph. Ca. xxii.
xxxviii. ad col. xiii. **D**e ſubiectione
mulier. ad maritos. ad eph. ius
Cap. xxiii. ad col. xvi. **xl.**

Oe uirorū dilectioē ad e iugeſ. ad
epi. Cap. xxv. ad col. xiiii. **xli.**
De obſeqo filioz. ad eph. ius. Cap.
xxvi. ad col. xx. ad timo. i. Cap.
xxv. ad titi. iiii. **D**e t̄piancia **xlii**
d̄noz. ad eph. Cap. xxviii.
ad col. xxi. **D**e aplo et pecc̄e **xliiii.**
ſcōz ut peo iōtib. poſtularēt.
ad eph. Cap. xxx. ad col. i. Cap.
xxii. ad tim. ii. Cap. v. **D**e p̄bris **xlii.**
g. ipi ſuūt aliqñ ep̄i. ad timo.
i. Cap. viii. ad titi. ii. **D**e ſpe **xlii.**
ſcōz. g. cū d̄no ſ̄ in d̄o abſcon
dita ſit incelſ. ad phi. Cap.
xii. ad col. i. et. xi. **D**e mutua **xlii**
correptione ſcōz. ad col. Cap. xiii.
ad col. ii. Cap. viii. **D**e fabul **xlii**
7 genealogis et doctorib. ua
niſ. ad tim. ii. Cap. xxii. 7 xvii.
ad titi. ii. et viii. **D**e eſpōz for **xlii**
mula. et de d̄icōz. ad timo. i.
Cap. viii. ad titi. ii. **D**e eſpū ſcō **xlii.**
p̄ſida nouiſſimi t̄p̄is p̄ ap̄t̄m
epl̄am p̄dicēt. ad tim. i. Ca. p̄.
xiii. ad phi. iii. **D**e doctore ut **li.**
ſeipſū formulā diſcapul̄ boiſ
opib. iōib. debeat c̄hibē. ad
timo. ii. Cap. vi. ad tim. i. Ca. ii.
ad cū. ii. Cap. viii. ad titi. iii.

Ad timo. i. cap. v. ad tim. ii. xvii. 7 viii.

li. De tempo decentium.

Item **D**e eo q. poſſibile ſit oib. 7 necē
om̄ia mandata d̄m̄ca pleniſ
ſime caſtodire. ad rom. Ca. vi.
ad cor. i. Cap. xxvi. ad gal. xxv.
ad titi. Cap. ſc̄to.

Incipit capitula b̄ti. Pauli
ap̄toſoli. ad roma. xos.

De naturate d̄m̄i ſc̄dm̄ carit. i.
De fide uānoz. et paulo p̄is ii.
d̄m̄i deſicte. iii.

De gentib. ḡcis. ac barbaris. et
p̄matu iudeoz. atq. ḡcoz. iiiii.

De ma d̄i meos q̄ueritatē c̄eni.
7 cogitū d̄m̄i deſerēt 7 ſuūt c̄aſe.

De ſpudicof uirſ. ac feminis. v.

De uigis iudicib. q. mala que vi.
alioſ p̄hibuūt ipi cōmittūt. et
de p̄acenta d̄i ad penitentā
reuoante. et penis male ope
rantiū. 7 gl̄a opantiū bonitate.

g. n̄ p̄ſit c̄cūſio t̄iſḡd̄entib.
legē. nec obſit p̄putū genitib.
naſalē d̄m̄i ſuūū colentib. 7 cu
ſtodientib. ſeḡtatem. vii.

De iudō qd̄ ap̄t̄ h̄t. et qd̄ c̄cūſ
gentib. antecellat. viii.

De huāna alūma. ad ſ iudiciū
d̄i. 7 dicentib. faciām malaut
ueniant bona. viiiii.

De iudeis et ḡcis oib. peccō c̄ſm̄.
c̄is. 7 de it̄ca d̄i p̄ſide d̄m̄i iū x.

De iuſſioē hois p̄ fide ſine opib. x
De gl̄atiōe ſp̄i gl̄ie d̄i gl̄atiōe xi
t̄bulatiōis. xi.

De puſſioē d̄m̄i
p̄mpuſiōis. 7 p̄uānoē hois pec
catoris. adē. xii.

De morte re
ḡne ab adū uſq. ad moſen. et i
eos q. n̄ peccauer̄ ſimilitudinē p̄
uāricatiōis. adē. xii.

De differētia magnitudinis peccati
adē huānū gen̄i ſc̄a parit̄ d̄po
nentis ad mortē. 7 gl̄a d̄i ap̄ ſe
c̄dentef oſ iuſe reuelatē aduitā
et gl̄am ſempit̄nam. xv.

De baptizatiōe ḡimorte d̄m̄i ſint
baptizati. uuāt aut̄ n̄ peccato
cui iā mortui ſūt. 7 iuſſioe dei
cui renati ſūt. et reſurrectiōis d̄m̄i
nū x. xvi.

De fidelib. q. n̄ ſit
ſub lege. ſed ſub gr̄a. et g. lib̄ati
aſuitute pecc̄i ſit ſui iuſe dei.

De hoc qd̄u uiuit umc̄lo legis xvii.
ad ſc̄to. 7 ſp̄aſſioē d̄m̄i parit̄ mo
nente. ut lege ſit lib̄. xviii.

De diſputatiōe carniſ 7 carnaliū
op̄i. et ſp̄i a ſp̄aliū ſc̄tate. xviii.

De ſc̄is g. carni n̄ ſit debitorē. ſi
ſp̄i. g. n̄ ſp̄m̄ timoris accipit.

sed adoptiois filioꝝ dī. **xx.**
De differentia passionū et p̄sen-
 tię et futę. asuitate corrupti-
 onis libarū cupientis. et despe. **xxi.**
 7 de spū. p̄fectis gemitib; qui ubi
 de p̄m̄ n̄ possit. ābitiosus po-
 stulante. **xxii.** **D**e p̄destinat̄
 conformib; s̄i dī. **xxiii.**
De dō q. p̄ nob̄ filio. p̄o n̄ p̄parat.
De impossibilitate sepatiois **xxiiii.**
 hois x̄am adlectioē dī. **xxv.**
De testificōe pauli dolo **xxvi.**
 ris. et t̄sticę. p̄ iudeis. **xxvii.**
De duob; populis. **xxviii.**
De uolūtate dī q. quē uult idu-
 rat. et cui uult clementissime im-
 fet. **xxviiii.** **D**e cōpatioē figurā
 7 figulū. **xxviiii.** **D**e uasib; ut. ac
 micę. et gentiū uocatioē. **xxx.**
De ysaia clamāte. p̄lo isrl̄. **xxxi.**
De gentib; it̄ca. s̄i fidi cōphendō-
 tib; 7 iudeis offendētib; ilap̄ō
 offensiois. **xxxi.** **D**e pauo te-
 stimoniu p̄hibēte q. iudi emu-
 lationē dī h̄ant igit̄. 7 q. finis
 sit d̄n̄ s̄. **xxxi.** **D**e it̄ca leg. 7 it̄
 ca s̄i. **xxxi.** **D**e serodulitate
 iudōꝝ. et gentiū fide. **xxxv.**
De iud̄. q. n̄ sit repulsi adeo.

De duricia iudeoꝝ. **xxxvi.**
De iudōꝝ delicto cū sit **xxxvii.**
 gentib; salus q̄nto maḡ et ple-
 nitudo eoꝝ. **xxxviii.** **D**e cap̄lo
 reuelante iudōs cōpatioē oli-
 uę arboris et ḡt̄s ab elatione
 ai rēp̄ntē. **xxxviiii.**
De salute omiū iudeoꝝ. **xl.**
De impossibilitate sciendi secreto-
 rum scientie dī. **xli.**
De cap̄lo obsecrante scōs ut corpa
 sua exhibeāt hostiā dō. **xlii.**
De falsa et uera scientia. **xliiii.**
De ecclā cōpatioē cordis atq;
 m̄broꝝ in hoc cap̄tō s̄. **xliiii.**
De diuinitate donoy 7 dilōē.
De omio mali rēuēctioē hoī. **xlv.**
De caritate. 7 de obseq̄o. **xlvi.**
De sollicitudine. **xlvii.**
De seruire spiritus. **xlviii.**
De xp̄i. s̄uendi d̄no. **xlviiii.**
De spe 7 gaudio. **l.**
De patientia t̄b̄lois. **li.**
De instantia opatiois. **lii.**
De cōc̄c̄tia scōꝝ memoriis. **liii.**
De hospitalitate b̄dicēdo. **liiii.**
 7 abstinētia maledicēdo. **liiii.**
De gaudio cū gaudentib; ac fletu
 cū fletib; **liiii.** **D**e unitate.

liiii. **D**e humilitate. **liiii.**
De n̄ reddendo iniuriā. **liiii.**
De q̄uisioē bonoy corā dō 7 hoib;.
De pace si fieri pot̄ cū oib; hoib;. **lx.**
De uindicta ad dō expectāda. **lxi.**
De subiectioē erga p̄ncipet 7 p̄ates. **lxii.**
De reditioē unicuiq; oīū d̄bitoy. **lxiii.**
De uigilantia 7 ex̄c̄tio fidi 7 solē. **lxiiii.**
 tate. 7 c̄n̄tencia. **lxv.**
De negligentia 7 c̄st̄tiois carnis.
 7 d̄ m̄ducātib; ac n̄ m̄ducātib;
 7 iudicātib; alt̄nos l̄m̄iū d̄ dies.
De omib; quod nō sibi **lxvi.**
 sed dō. aut moriant̄. aut uiuāt.
De passioē d̄ni 7 potestate. **lxvii.**
 7 q. nec edens n̄ edentē. 7 nec
 manducans n̄ m̄ducantē de-
 beat iudicare. **lxviii.**
De eo q. nich cōē ē h̄ ei q. existimāt
 cōē. **lxviiii.** **D**e pietō c̄st̄tatis
 fr̄m̄ suū. eſca sua. 7 q. n̄ sit re-
 gnū dei eſca 7 pot̄. h̄ iusticia
 7 pax. 7 gaudū in spū scō. **lxxx.**
De mistio d̄ni. an̄ passionē inſi-
 lentio habito. p̄ passionē ip̄i
 reuelato. **Explicit cap. epl̄e.**
Romani s̄t impati bus
 italic. hi p̄uenti sunt

afalsis apl̄is. et subnōē d̄ni
 n̄i ih̄u xp̄i in legē et imp̄-
 phas erant inducti. hos re-
 uocat apl̄s ad uerā euſc̄icā
 fidē. scribens eis a corintho.
 directa p̄sben diaconissā.
 Antist̄c̄x p̄act̄ quā gubnās.
 fimb; egypti cū r̄gēt̄ ppl̄os.
 Tarso cl̄ix q. p̄. aul̄. agens p̄t̄
 xerat olim. In p̄res docē
 t̄vnc bene disse r̄uī;
 Incipit epl̄a pauli ad romōs.

PAULUS
 SERUUS XPI
 IHU UOCATUS
 apl̄s. segregat̄ in euſc̄i-
 um dī. quod ante pro-
 miserat p̄ p̄phas suos
 inscriptis sc̄is de filio
 suo: q. factus ē ei ex se-
 mine dauid sedm̄ carnē.
 Q. p̄destinat̄ ē fili d̄i
 in uirtute. sc̄m̄ sp̄itū
 sc̄ificatiois. ex resurrexi-
 one mortuoy ih̄u xp̄i
 d̄ni n̄i. P. quē accepim̄
 grām et apl̄atū ad obe-

diendū fidei in oib; gen-
tib; p noie ei: in quib; est
et uos uocati ihū x dñi
nri: omib; qui sē romē di-
lectis dī. uocatis scīs. grā
uob; et pax. addo patre nro.
et dño ihū xpō. **ii.**

Primū qdē grās ago dco
meo p ihū xp̄m. p omib;
uobis: qā fides ur̄a adnū-
ciatur in uniuerso mundo.
Testis enī m̄ ē d̄s cui s̄uio
m̄ spū meo: in euglio s̄uio
ei: quod sine m̄e m̄ssioē
memoriā ur̄i facio semp
in orationib; meis. Obse-
crans si quom̄ tandē aliqñ
p̄spum iter habeā inuo-
luntate di ueniendi ad
uos. Desido enī uidē uos.
ut aliqd̄ impiar̄ gr̄e uob;
sp̄alis ad c̄firmandos uos.
id ē simul c̄solari in uobis
p̄ tam que inuicē ē fides
ur̄a atq; mea. **iii.**

Nolo autē uos ignorare fr̄s:
qā sepe p̄posui uenire
ad uos. et phibit̄ sū usq;
adhuc. ut aliqūe fructū

habeā in uob; sicut et
in ceteris gentib;. Grecis:
ac barbaris. sapientib; et
insipientib; debitor sum.
Ita quod in me ē. p̄mptus
sū. et uob; q̄ romē estis
euglizare. Non enī erube-
sco eugliū. Virtus enī dī
ē in salute oī credenti.
Iudeo p̄mū et greco. Iusti-
cia enī dei in eo reuelatur
ex fide in fide. sic scriptū
ē. Iustus autē ex fide uiuit.

Reuelatur enī ita dī **iiii.**
de celo. sup omne impi-
tate et iniusticiā hoīū.
eoz; q̄ ueritate dī in in-
iusticiā detinent. Qd̄ qā
notū ē dī: manifestū ē
in illis. d̄s enī illis mani-
festauit. Inuisibilia enī
ipsius a creatā mūdi p̄ ea
q̄ facta s̄t. intellecta con-
spiciunt̄. Sēp̄tina q̄q; ei
uirtus et diuinitas. Quia
enī cognouissent dñm: n̄ sic
dñm gl̄ificauerūt. aut grās
egerūt. sed euauerūt in

cogitationib; suis. Et ob-
scuratū ē insipiens cor eoz;. **v.**
Dicente sēn̄ se eē sapien-
tes: stulti facti s̄t. Et muta-
uerūt gl̄ām incorruptibil̄
dei: in similitudine imagi-
nis corruptibil̄ hoīs et uo-
lucrū et quadrupedū. et
serpentū. P̄p̄t qd̄ et cā-
dit illos d̄s in desideria cor-
dis eoz; in inuidiciā. ut
c̄tumelias afficiat corpora
sua in semetipsis. q̄ cōmu-
tauerūt ueritatē dī in mēda-
ciā. et coluerūt et seruerūt
creat̄ potius quā creato-
ri: q̄ ē b̄ndictus in sc̄la. ad.

Prop̄tea tradidit illos **vi.**
d̄s in passioēs ignominie.
Nā femine eoz; imutauē-
runt nat̄ale usū. in eum
usū q̄ eē naturā. Similit̄
autē et masculi. relictū na-
turali usū femine. exarserūt
in desiderijs suis: in uicē ma-
sculi in masculos t̄p̄itudi-
nē opantes. et mercedem
quā oportuit erroris sui
in semetipsos recipientes.

**Et sic n̄. plauerūt dñm habe-
innocentiā. tradidit eos d̄s
in reprobū sensū. ut faciant
ea que n̄ conueniūt. reple-
tos om̄i iniquitate. malicia.
fornicatiōe. auaricia. neq̄cia.
plenos inuidia. homicidijs.
c̄tentioē. dolo. malignitate.
surrōnes. de c̄tōres. d̄s
odibiles. c̄tumeliosos. sup
bos. clatos. inuentores ma-
loy. parentib; n̄ obedien-
tes. Inipientes. in cōposi-
tos. sine affectiōe. absq; se-
dere. sine m̄ia. Q̄ cū iusticiā
dī cognouissent. n̄ intel-
xerūt. qm̄ qui talia agunt.
digni s̄t morte. n̄ s̄oli qui
faciunt ea. sed etiā qui cō-
sentiant in sc̄tibus. **vi.**
Prop̄t qd̄ inexcusabil̄ es
o hō oīs q̄ iudicas. In quo
enī atq; iudicas. te ipsū
c̄dēpnas. Eadē enī agis q̄
iudicas. Sc̄m̄ autē qm̄ iu-
dicū dī ē sedm̄ ueritatē ī
eos q̄ talia agūt. Existimas
autē hoc o hō q̄ iudicas eos.
q̄ talia agūt. et facis ea. qā**

tu effugies iudicium dei: An
diuitias bonitatis eius et paci-
entiae. et longanimitatis con-
tempnis: Ignoras quoniam benigni-
tas dei ad penitentiam te addu-
cit: Secundum duriciam autem tuam.
et cor impenitens: thesauri-
zas tibi iram in die ire. et reue-
lationis iusti iudicii dei: qui
reddet unicuique secundum opera
eius. His quod secundum patientiam
boni operis. gloriam et honorem.
et incorruptionem. continent.
uitam aeternam. His autem qui ex con-
tentione. et qui non adhaerent ueri-
tati. creditur autem iniquitati. iram.
et indignatio. tribulatio et
angustia. in omnem animam
hominis operantis malum. iudei pro-
mum et gentes. Gloria autem et honor
et pax. omni homini operanti bonum.
iudeo promum et gentes. non est
enim acceptio personarum: propter dominum.
Quicunque enim sine lege peccauerit.
sine lege et peccabit. Et
quicunque in lege peccauerit. pro
lege iudicabitur. Non enim
auditores legis iusti sunt apud
deum. sed factores legis iusti

ficabitur. Cum enim gentes qui legem
non habent naturaliterque legis
sunt facti. cum diligere non ha-
bent. ipsi sibi sunt lex. qui
ostendit operum legis septem in cor-
dibus suis. testimonium reddon-
te illis conscientia ipsorum. et i-
ter se in uicem cogitationum
accusantium. aut contra defen-
dentium. in die cum iudicabit
deus occulta hominum. secundum euangelium
meum. propter nomen christi domini
nostri. Si autem tu iudeus cogi-
tationis. et regeris in lege.
et gloriaris modo. et nosti uolun-
tatem eius. et probas utiliora
instruere pro lege. et fidem te
ipsam ducere esse ceterorum. lumini-
bus eorum. quod in tenebris sunt. eruditorum
in sapientiam. magistrum infan-
tium. habent formam scientiae et
ueritatis in lege. Qui ergo a-
lium doces. te ipsum non doces:
Quod peccas non furandum furaris:
Qui dicit non mechandum. me-
charris: Qui ab hominibus
idola. facta legum facis: Qui in
lege gloriaris. propter uanitatem
legis deum in honoras: Non enim

enim dei praeuocis blasphematur.
in gentes. sic scriptum est. Circu-
cisio quidem potest. si legem obser-
ues. Si autem per uanitatem legis
sis. circucisio tua proputium
facta est. Signum proputium iustitiae
legis custodiat. non ne proputium
illi in circucisione reputa-
bitur: Et iudicabit quod
ex natura est proputium legem est
mans. te qui proputium et circucisionem
per uanitatem legis es.
Non enim qui in manifesto iu-
deus est. neque quae in mani-
festo in carne circucisio. sed qui
in abscondito iudeus est. et
circucisio cordis in spiritu non
luta. cuius laus non est in hominibus
sed ex deo est. **VII.**
Quid ergo amplius est iudaeorum: aut
quae utilitas circucisionis:
multum pro omnino modo. Pri-
mum quod quae credita sunt illis
alloqua dei. Quod enim: Si quod
illoz non crederent: Nunc quid
incredulitas illoz fidei dei
cuius uocauit: Absit. Est enim
deus uerax: omnis autem homo mendax.
Sic scriptum est. Ut iustificeris

in sermionibus tuis. et uincas
cum iudicaris. **VIII.**
Sicut iniquitas nostra iustitiam dei
condemnat. quod dicitur: Nam quod
iniquus deus qui infert iram: Sed
hominem dico. Absit. Alioquin
quoniam iudicabit deus mundum: Si
enim ueritas dei in meo iudicio
abundauit in gloriam ipsius.
quod adhuc et ego tamquam peccator
iudicor: Et non sic blasphe-
manti. Et sic aune quod non
dicere faciam mala ut ue-
niant bona: Quorum dominatio
iusta est. Quid igitur: Prece-
llimus eos: Nequaquam. **VIII.**
Causati enim sumus iudeos et
grecos. omnes sub peccato esse. sic
scriptum est. Quia non est iustus quisquam.
non est intelligens. non est regrens
deum. Omnes declinauerunt. sicut
mutiles facti sunt. non est qui faciat
bonum: non est usque ad unum. Se-
pulture patens est guttur e-
orum: lingua eius dolose age-
bant. uenenum aspidum sub
labiis eorum. Quorum os male-
dictio et amaritudine ple-
num est. ueloces pedes eorum ad

effundendū sanguinē. Con-
tritio et infelicitas inuis e-
oz: et uā pacis nō cognoue-
runt: nō ē timor dei ante
oculos eoz. Scīū autē qm
scīūq; lex loquitur: his q; in
lege sūt loquitur: ut omēs os
obstruāt: et subditus fiat
omīs mund' dō. Quia nō iusti-
ficabit' ex opib; legis omīs
caro corā illo. Plegē enī co-
gnitio peccati. Nē autē sine
lege iusticia dei manifesta-
ta ē. testificata a lege ꝛꝑhis.
Iusticia autē dī ꝑfidē inū ē.
mōis et sup omīs q creāt.
Non enī ē distinctio. Omīs
qdē peccauer': et egent
glā dei. Iustificati gratis
ꝑgrām ipsius. ꝑreceptio-
nem q; ē in xpo iū: quē
ꝑposuit dō. ꝑꝑtationem
ꝑfidē in sanguine ipsius.
ad ostensionē iusticie sue.
ꝑꝑt remissionē ꝑceditū
delictoz. insustentatiōe dī.
ad ostensionē iusticie ei in
hoc tꝑr. Ut sit ipse iustus:
et iustificans eū q; ex fide

Ubi est ihu xpi. x.
est ihu xpi. x.
Ubi ē ergo glātia tua? Ex-
clusa ē. ꝑ quā legē? Factoꝝ.
Non. Sed ꝑ legē fidei. Arbi-
triam enī iustificari hoīem
ꝑfidē. sine opib; legis. An
uideoꝝ dō tantū? Nonne
et gentiū? Immo et gentiū.
Quiqdē unus dō. q; iustifi-
cat circūcisionē ex fide. et
ꝑꝑtū ꝑfidē. legē ergo
destruim' ꝑfidē? Abst.
Sed legē statuim'. Qd ergo
dicemus inuenisse abraā
patrē nr̄m. scdm carnē?
Si enī abraā ex opib; iusti-
ficatus ē: hē glāiam. sed nō
āꝑ dīm. Qd enī dīē scriptū?
Credidit abraā dō. et repu-
tatū ē illi ad iusticiā. Et autē
q; opat': merces nō imputat'
scdm grām. sed scdm debi-
tū. Et uō q; non opat'. cre-
denti autē meū q; iustificat
impū. reputat' fides ei'
ad iusticiā. scdm ꝑpositū
grē dei. Sic et. dō. dīē. bea-
titudinē hoīs cui dōs acce-
ꝑto fert iusticiā sine opib;.

Beati quoz remisse sunt
migrates. et quoz tecta f
peccata. Biat' uir cui nō
imputabit' dīs peccatū.
Beatus idē hēc in circū-
cisionē manē. an etiā in
ꝑꝑucio? Quicm enī. quia
reputata ē fides abrahe
ad iusticiā. Quom' g' re-
putata est? In circūcisionē.
an in ꝑꝑucio? Non in cir-
cūcisionē. sed in ꝑꝑucio.
Et signū accep' circūcisi-
onis. signaculū iusticie
fidei q; est in ꝑꝑucio. ut
sit pater oīū creditūū
ꝑ ꝑꝑtū. ut reputetur
illis ad iusticiā. et sit pat'
circūcisionis. Non his tan-
tū qui sūt circūcisione.
sed et his qui secant' ue-
stigia fidei. que ē in ꝑꝑ-
ucio pat' nr̄i abrahe.
Non enī ꝑ legē ꝑmissio
abrahe. aut semini eius.
ut heres eēt mūdi: s; ꝑ
iusticiā fidi. Si enī q; ex
lege heredes sūt: ex mani-
ta est fides. aboluta ē. ꝑ-

missio. lex enī uā opatur.
Ubi enī nō ē lex. nec ꝑua-
ricatio. Iōd ex fide. ut scd'
grām firma sit. ꝑmissio oī
semni. Non ei q; ex lege
ē solū. sed et ei q; ex fide
est abrahe. qui ē pat' omīū
nr̄m. sicut scriptū ē. Quia
patrē multaz gentium
posuit te ante dīm. cui cre-
didisti. Quia iustificat mor-
tuos. et uocat ea q; nō sūt.
tamq; ea que sūt. q; con-
spem. in spem credidit.
ut fieret pat' multaz gē-
tū. scdm quod dicitū ē.
Sic erit sem' tuū. sic stetit
celi. et sicut argna maris.
Et nō ē infirmat' fide. nec
ēstidat' corpus suū em-
mortuā. cū fere centum
annoz eēt. et emortuā
uultū sary. In ꝑꝑmissioē
autē dei nō hesitauit diffi-
dentia. sed ēfortatus est
fide dāms glām dō. plens'
sime sciens. quia quecūq;
ꝑmisit potens ē et facē.
Iōd et reputatū ē illi ad

iusticiā. Non ē autē scriptū
tantū pp̄t ipsū. q̄a reputa-
tū ē illi ad iusticiā. sed et
pp̄ter nos. q̄b̄ reputabit̄
credentib̄. in eū. qui suscita-
uit ihm̄ dñm n̄m a mortu-
is. Qui tradit̄ ē pp̄t delicta
n̄ra. et resurrexit. pp̄t iustifi-
cationē n̄m. **x.**

Iustificati igitur ex fide. pacē
habeamus ad dñm. p̄ dñm
n̄m ihm̄ xp̄m. p̄ quē et ac-
cessū habem̄ p̄ fidē ingra-
tia ista in qua stam̄. et gl̄i-
amur in spe gl̄ie filioꝝ d̄i.
Non solū autē. sed et gl̄iam
in tribulationib̄. scientes
quod tribulatio patientiā
operat̄. patientia autē. p̄ba-
tionē. p̄batio uō sp̄s. Spes
autē n̄ confundit. q̄a cari-
tas dei diffusa ē in cordib̄.
n̄ris. p̄ sp̄m sc̄m q̄ datus ē
nobis. **xii.**

Ut quō enī xp̄s cū adhuc in-
firmi eēmus. sc̄dm̄ temp̄
p̄ impiis mortuus ē. Vix
enī. p̄ iusto q̄s morit̄. Nā
p̄ bono fortitan. q̄s audeat

mori. Cōm̄da autē suā ca-
ritatē d̄s in nō. q̄m̄ cū ad-
huc peccatore eēim. xp̄s
p̄ nob̄ mortuus ē. Multo ḡ
magis iustificat n̄e in sangui-
ne ipsius. salū erim̄ ab ira
p̄ ipsū. Sicut enī immici eēim
reconciliati sum̄ d̄o p̄ morte
filii eius. multo magis rec̄-
ciliati. salū erimus in ira
ipsius. Non solū autē hoc.
sed et gl̄iam in d̄o. p̄ dñm
n̄m ihm̄ xp̄m. p̄ quē n̄
reconciliationē accepim̄. Pro-
p̄tēa sicut p̄ unū hoīem in
hūc mūdū peccatū int̄it.
et p̄ peccatū mors. et ita
om̄s hoīes p̄transit̄. in quo
oēs peccauerūt. Usq̄ ad legē
enī peccatū erat in hoc mū-
do. Peccatū autē n̄ imputa-
batur. cū lex non eēt. **xiii.**

Sed regnauit mors ab adā
usq̄ ad moysen. etiā in eos
q̄ n̄ peccauerūt in similitu-
dine p̄uaricationis. adē. qui
est forma futuri. **xiiii.**

Sed n̄ sicut delictū. ita et
donū. Si enī unus delicto.

multi mortui s̄t. multo ma-
gis gr̄a dei et donū ingr̄a
unus hoīs ih̄u xp̄i implet̄
abundauit. Et n̄ sicut p̄ u-
nū peccatū. ita et donum.
Nā iudiciū ex uno in eadem
pnationē. gr̄a autē ex multis
delictis in iustificationem
enī unus delicto mors re-
gnauit p̄ unū. multo maḡ
abundantiā gr̄e et dona-
tionis et iusticię accipien-
tes. in uita regnab̄t p̄ unū
ih̄m xp̄m. Igitur sic p̄ unū
delictū in om̄s hoīes in e-
dēpnationē. sic et p̄ unius
iusticiā in om̄s hoīes in ius-
tificationē uite. Sic enim
p̄ inobedientiā unius hoīs
peccatores cōstituti s̄t mlti.
ita et p̄ unū hoīs obedientiā
iusti cōstituent̄ mlti. lex autē
subint̄it. ut abūdat̄ delictū.
ubi autē abūdat̄ delictū. sup̄abū-
dauit et gr̄a. Ut sic regnet
peccatū in morte. ita gr̄a
regnet p̄ iusticiā in uitam
et̄nā. p̄ ihm̄ xp̄m dñm. n̄.
Qd̄ ḡ dicim̄. P̄ manebim̄

10
in peccato ut gr̄a abundet̄.
Ab̄sit. Quōi mortui sumus
peccato. quōim̄ adhuc uiue-
mus in illo. **xv.**

Api ignorant̄ fr̄s. q̄a quāq̄
baptizati sum̄ in xp̄o ih̄u. i
morte ipsius baptizati sum̄.
Consepulti enī sum̄ cū illo.
p̄ baptismū in morte. ut q̄m̄
surrex̄ xp̄s a mortuis p̄ gl̄iam
patris. ita et nos in nouitate
uite ambulē. Sicut enī cōplan-
tati facti sum̄ similitudini
mortis ei. simul et resurrec-
tionis erim̄. hoc scientes. q̄a
ut c̄ h̄o n̄r simul crucifixus
ē. ut destruat̄ corp̄ peccati.
ut utē n̄ suam̄ peccato. q̄
enī mortuus ē. iustificat̄ ē
a peccato. Si autē mortui su-
mus cū xp̄o. erēdim̄ quia
simul etiā uiuem̄ cum xp̄o.
Scientes q̄ xp̄s resurgens
ex mortuis iā n̄ morit̄. mort̄
illi utē n̄ cōtribit̄. Qd̄ enim
mōrtuus ē peccato. mortu-
us ē semel. Qd̄ autē uiuit.
uiuit d̄o. Ita et uos existi-
mate uos mortuos qd̄ eē

peccato. uiuentes autē dō ī
 xpo ihū dño nro. **xvi.**
Non ergo regnet peccatū in
 uō mortali corpe. ut obedi
 ant cōcupiscentiis ei. S; neq;
 exhibeatis mēbra uīa arma
 iniquitatis peccato. sed exhi
 bere uos dō tāq; ex mortuis
 uiuentes. et mēbra uīa ar
 ma iusticie dō. Peccatū enī
 uob n̄ dñabitur. Non enim
 sublege estis. sed sub gratia.
 Quid g;? Peccabim; qā n̄
 sumus sub lege. s; sub grā:
 Absit. An nescitis qm̄ cui
 exhibetis uos uos ad obe
 diendū. seru; estis ei cui o
 beditis. siue peccati ad mor
 tē. siue obediōis ad iusti
 ciā. Grās autē dō quod cū
 fuistis seru; peccati. obe
 distis autē ex corde. meā
 formā doctine. in quā cō
 titi estis. Libati autē a pecca
 to. seru; facti estis iusticie.
 humanū dico. p̄t infirmi
 tatē carnis uīe. Sic enī ex
 hibuistis mēbra uīa seruire
 in mūdiq; et iniquitati ad

iniquitatē. ita et nē exhibe
 te mēbra uīa seruire iusti
 cie in s̄cificatiōe. Cū enī
 seru; eētis peccati. liberi
 fuistis iusticie. Quē g; fru
 ctū habuistis tē inhis. in
 qb; nē erubescitis. Nā si
 nisi illoꝝ mors ē. Nunc uō
 libati a peccō. sui autē facti
 dō. habetis fructū in s̄cifica
 tiōe. finē uō uitā cēnam.
 Stipendia enī peccati mors.
 grā autē di uita cēna. In x̄
 ihū dño nro. **xvii.**

Non ignoratis fr̄es. scientib;
 enī legē loquor. qā lex in
 hoīe dñatur. q̄nto t̄p̄r ui
 uit. Nā q̄ mulier sub ui
 ro ē. uiuente uiro alligata
 ē legi. Si autē mortuus fūit
 uir ei. soluta ē a lege uiri.
 Igit̄ uiuente uiro. uocabit̄
 aduītā si fuerit cū alio ui
 ro. Si autē mortuus uir ei.
 libata ē a lege uiri. ut n̄
 sit aduītā. si fūit cū alio
 uiro. Itaq; fr̄es mei. et uos
 mortificati estis legi p̄ cor
 pus ihū. ut sitis alteri q̄

ex mortuis resurrex̄. ut fru
 ctificem; dō. Cū enī essem;
 in carne. passioēs peccatoꝝ
 que p̄legē erant. opabant̄
 in membris n̄ris. ut fru
 ctificarent morti. Nunc
 autē soluti sum; a lege mor
 tu in qua detinebam;. ita ut ser
 uim; in nouitate sp̄s. et n̄
 in euitate litē. Qd ergo
 dicem;. Lex peccati est.
 Absit. Sed peccatū n̄ cogui
 nisi p̄legē. Nā cōcupiscenti
 ā nesciebā nisi lex dicer̄.
 n̄ cōcupisces. Occasioē autē
 accepta. peccatū p̄ manda
 tū opitū ē in me omne ē.
 cōcupiscentiā. Sine lege enī.
 peccatū mortuū erat. Ego
 autē uiebam sine lege. aliq̄.
 Sed cū uenisset mandatū.
 peccatū reuixit. Ego autē
 mortuus sū. et inuentū ē
 in mandatū qd̄ erat ad
 uitā. hoc ē ad mortē. Nā
 peccatū occasioē accepta
 p̄ mandatū sedux̄ me. et
 p̄ illud occidit. Itaq; lex
 qd̄ sc̄a. cōmandatū sc̄m;

et iustū. et bonū. Qd ergo
 bonū ē. n̄ factū ē mors.
 Absit. Sed peccatū ut ap
 pareat peccatū. p̄ bonū
 in opatū ē mortē. ut fiat
 sup; modū peccans pecca
 tum p̄ mandatū. **xviii.**
Sciamus enī q. lex sp̄alis ē.
 ego aut carnal; sū uenun
 datus sub peccato. qd̄ enī
 opor n̄ intelligo. Nō enī
 quod uolo hoc ago. sed qd̄
 odi. illud facio. Si autē qd̄
 nolo illud facio. cōsentio
 legi qm̄ bona ē. Nē autē
 iā n̄ ego opor illud. sed q.
 habitat in me peccatum.
 Scio enī qā n̄ habitat in me.
 hoc ē in carne mea bonū.
 Nam uelle adiacet m̄. p̄fi
 cere aut bonū n̄ inuenio.
 Nō enī quod uolo bonū hoc
 facio. sed quod nolo malū
 hoc ago. Si autē qd̄ nolo il
 lud facio. n̄ ego opor illud.
 sed quod habitat in me pe
 catū. Inuenio ergo legē uo
 lentē m̄ facere bonū. qm̄
 in adiacet malū. Condele

ctor enim legi dei: secundum
teriorē hominem. Uideo autē
aliā legē in membris meis: re-
pugnantē legi intus meae:
et captiuantē me in lege
peccati que est in membris meis.
Infelix ego homo: quod me liba-
bit de corpore mortis huius:
Gratia dei per ipsum christum dominum
nostrum. Gratia ego ipse mente
seruio legi dei: carne autē
legi peccati. Nichil ergo: nunc
damnationis est: his qui sunt
in christo ihesu: qui non secundum car-
nē ambulat. Lex enim spiritus
uitę in christo ihesu: liberat me
a lege peccati et mortis.
Nam quod impossibile e-
rat legi in quo infirmabatur
per carnē. dōs filii sui misit
in similitudine carnis pec-
cati: et de peccato damnauit
peccatū in carne: ut iusti-
ficatio legis impleretur in
nobis: qui non secundum carnē am-
bulamus: sed secundum spiritum. Qui
enim secundum carnē sunt: qui carnis
sunt sapienter. Qui uero secundum spi-
ritū: qui sunt spiritus sentiunt.

Nam prudentia **xviii.**
carnis mors est. prudentia
autē spiritus uita et pax. Quoniam
sapientia carnis inimica
est dō. Legi enim dei non est subie-
cta. Nec enim potest. Quia
in carne sunt: dō placere non
possunt. Vos autē in carne
non estis: sed in spiritu: si tam spiritus
dei habitat in uobis. Signis
autē spiritum christi non habet: hic non
est eius. Si autē christus in uobis
est: corpus quod mortuū est
propter peccatū: spiritus uero uiuit
propter iustificationē. Quod si
spiritus eius qui suscitauit iherusalem
a mortuis habitat in uobis:
qui suscitauit iherusalem christum
a mortuis: uiuificabit et
mortalia corpora uestra. propter
inhabitantē spiritum eius in uobis.
Ergo fratres debitor est sumus
non carni: ut secundum carnē ui-
uamus. Si enim secundum carnē
uixeritis moriemini. Si autē
spiritu facta carnis mortifica-
ueritis: uiuetis. Quia quicquid enim
spiritus dei agunt: huius filii sunt dei.

Non enim accepistis **xx.**

spiritum seruitutis iterum in tu-
more: sed accepistis spiritum
ad optionis filiorum. in quo
clamant abba pater. Ipse
spiritus testimonium reddit spi-
ritui nostro: quod sumus filii
dei. Si autē filii et heredes.
heredes quidem dei: cohere-
des autē christi. Si tamē copar-
tiam: ut et congestificemur.
Existimo enim quod non sunt
condigne passiones huius
temporis: ad futurā gloriam que
reuelabitur in nobis. Nam
expectatio creatę: reuela-
tionē filiorum dei: expectat.
Uanitati enim creatę subie-
cta est: non uolens: sed propter
eā qui subiecit eam in sepe.
Quia et ipsa creatura liberabitur
a seruitute corruptionis. in
libertate glorie filiorum dei. Sci-
mus enim quod omnis creatura
ingemiscit: et parturit
usque adhuc. Non solum autē
illa: sed et nos ipsi primiti-
as spiritus habentes: et ipsi in-
ta nos gemimus: ad optionē
filiorum dei expectantes re-

12
deptionē corporis nostri. **xxi.**
Spe enim salui facti sumus. Spes
autē que uidetur non est spes.
Nā qui uidet quod quod sperat:
Si autē quod non uidem: spiritum.
patientiam expectamus.
Similiter autē et spiritus adiuuat
infirmatē nostram. Nā quod
orem sic oportet nescimus.
Sed ipse spiritus postulat: pro nobis
gemitibus in enarra bilibus.
Qui autē seruat corda: scit
quod desiderat spiritus: quia secundum diuinum.
postulat: per sanctos. **xxii.**

Sicut autē quoniam diligentibus
deum omnia cooperantur in bonum:
his qui secundum scripturam uocati
sunt sancti. Nā quos presciuit: et
predestinauit conformes fieri
imaginis filii eius: ut sit ipse
primogenitus in multis fratribus.
Quos predestinauit: hos et
uocauit. Et quos uocauit: hos
et iustificauit. Quos autē
iustificauit: illos et glorifica-
uit. Quod ergo dicemus ad hoc:
Qui dōs: pro nobis: quos conuertit nos:
Qui etiam: proprio filio suo non
peperit: sed pro nobis omnibus: tradidit

ultū. Quom̄ n̄ etiā oīa nob̄
cū illo donauit? **xxiii.**
Quif nos acculabit adūsus
electos dei? Ds q̄ iustificat:
qs̄ ē q̄ condēpnat: xpc̄ ie-
sus qui mortuus ē. immo
q̄ et resurrexit. q̄ ē. ad dexte-
ram dei. qui etiā intēpellat
p̄ nob̄: Quif ergo nos sepa-
rabit a caritate xpi? Tribu-
latio. an angustia. an p̄se-
cutio. an fames. an nuditas.
an piculū. an gladi? Sic
sc̄ptū ē. Quia. p̄p̄t̄ te mor-
tificam̄ tota die. estimati
sum̄ sic oues occisiois. Sz
in his oib̄. sup̄pamus. p̄p̄t̄
eū q̄ dilex̄ nos. Certus sū
enī q̄ neq̄ mort. neq̄ uita.
neq̄ anḡlī. neq̄ p̄ncipatus.
neq̄ potestates. neq̄ ūta-
tes. neq̄ instantia. neq̄ for-
tudo. neq̄ futū. neq̄ alti-
tudo. neq̄ pfundū. neq̄
creatura alia pot̄t nos se-
parare a caritate dei. q̄ ē

In xpo ih̄u dño n̄ro. **xxiiii.**
Veritate dico in xpo ih̄u. n̄
m̄tior. testimoniū michi

phibente estentia mea.
in sp̄u sc̄o. qm̄ tristitia ē
in magna et c̄tinuus do-
lor cordi meo. Optabā enī
ego ipse anathema eē. a x̄
p̄rib̄ meis qui se cognati
mei sc̄dm̄ carnē. q̄ se isrl̄i-
te. Quoz̄ adoptio ē filioz̄.
et gl̄a. et testam̄tū. et le-
gis latio. et obsequiū. et p̄-
missa. quoz̄ patres exq̄b̄
xpc̄ sc̄dm̄ carnē. q̄ ē sup̄
om̄ia d̄s b̄ndict̄ in selā. ad.

Nox aut̄ excedit **xxv.**
ūbū dei. Nō enī om̄s qui
ex isrl̄: hī se isrl̄ite. neq̄
qui sem̄ se habrae om̄es
filii se. sed in ysaae uocabit̄
tibi sem̄. Id ē n̄ q̄ filii car-
nis. hū filii dei. sed q̄ filii
sunt. p̄missiois estimant̄
in femine. P̄missiois enī
ūbū hoc ē. Sc̄dm̄ hoc tēp̄
ueniā. et erit s̄ax̄ filius.
Nō solū aut̄ sed et rebe-
ca ex uno c̄cubitu habent̄
ysaae pat̄s n̄ri. Cū enī n̄
dū nati fuissent. aut̄ ali-
qd̄ egissent boni aut mali.

ut sc̄dm̄ electionē. p̄posi-
tū dei maneat. n̄ exopib̄.
sed exuocant̄ dictū ē ei.
qa maior seruet minori.
Sicut scriptū ē. Jacob dile-
xi. esau aut̄ d̄io habui.

Quid ergo dicim̄? **xxvi.**
Nūq̄ inq̄t̄s apud d̄m̄.
Absit. Moȳs enī dic̄. M̄-
serebor cui miserus ero.
et miām p̄stabo cui misē-
rebor. Igitur i uolentis
neq̄ currentis. sed dei est
miserentis. Dū enī sc̄ptā
pharaoni. Qa in hoc ipsū
excertauit te. ut ostendam
in te ūtutē meā. et ut ad-
nunciet̄ nom̄ meū in uni-
uersa terra. **xxvii.**

Ergo cui uult d̄s miserē.
et quē uult indurat. Di-
cis itaq̄ ih̄. Quid q̄ adhuc.
q̄ritur? Volūtat̄ enī ei
qs̄ resistit: Ob homo. tu
qs̄ es q̄ respond̄s deo?
Nūq̄ dicit̄ sign̄tū ei q̄ se
finxit. qd̄ me fecisti sic.
Aut̄ n̄ h̄ potestātē figu-
lus luti ex eadē massā fa-

13
cere aliud qdem uas inho-
norē. aliud uō in c̄tumeliā.

Quid si uolens d̄s **xxviii.**
ostendere uā suā. et notā
facere potentā suā. susti-
nuit in multa patientia.
uasa in apta in interitum.
ut ostendēt diuitias glorie
sue in uasa m̄ie q̄ p̄parauit
in gl̄iam? Quos et uocauit.
n̄ solū exiud̄s sed etiā ex-
gentib̄. Sic in os̄ee dic̄. No-
cabo n̄ plebē meā. plebē
meā. et n̄ dilectā dilectā.
et n̄ miām c̄secutā. miām
c̄secutā. Et erit in loco ubi
dicit̄ ē eis. n̄ plebs mea uos.
ibi uocabuntur filii d̄i uiui.

Ysaías aut̄ clamat **xxviiii.**
p̄ isrl̄. Sifisite n̄is filioz̄ isrl̄.
tam q̄ arena maris. relique
salue sient. Verbū enī c̄tu-
mans ex abreuans in c̄gita-
tate. qa ūbū breuiatū facit
d̄is sup̄ t̄iam. Et sic p̄d̄it̄
esaias. nisi d̄ns sabaot̄h̄ re-
liquisset nob̄ sem̄. sic s̄odoma
facta eēmus. et sic gomor-
ra similes fuisset̄. **xxx.**

Quid ergo dicem? Quod gr̄s
que n̄ scetabant̄ iusticiam.
apphender̄t iusticiā. Iusti-
ciā aut̄ que ex fide ē. Iust̄
uō scetando legē iusticie.
in legē iusticie non puenit.
Quare? Quia n̄ ex fide. sed
quasi ex opib;. Offender̄t
enī in lapidē offensionis.
Sicut scriptū ē. Ecce ponā
in syon lapidē offensionis.
et petriā scandali. et oīs q̄
credidit̄ meū n̄ confidēt̄.

R̄s. uoluntas qdē **xxx.**
cordis mei et obsecratio
ad dñm sit. p̄ illis. in salutē.
Testimoniū enī p̄hibeo illis.
quod emulationē dei hñt.
sed n̄ scdm̄ scientiā. Ignorantes enī dei iusticiā. et
suā q̄rentes statuere. iusti-
cie dei n̄ sūt subiecti. **F**inis
enī legis xp̄c̄ ad iusticiā oī
credenti. **xxx. ii.**

Moyses enī scripsit. Qm̄ ius-
ticiā que ex lege ē q̄ fece-
rit hō. uiuet mea. Que aut̄
ex fide ē iusticia. sic dicit.
Ne dixeris in corde tuo q̄

ascendit̄ in celi. id ē xp̄m
deducere. Iut q̄s descendit̄
in abyssū. hoc ē xp̄m ex
mortuis reuocare. Sed qd̄
dicit scriptura? Prope est
ūbum mor̄ tuo. et in cor-
de tuo. hoc ē ūbū fidei q̄
p̄dicamus. Quia si cōfitear̄
in ore tuo. inīm iħm. et ī
corde tuo. redidit̄ qd̄ d̄s
illū sustinuit̄ ex mortuis.
saluus ers. Corde enī cre-
ditur ad iusticiā. ore aut̄
ē fessio fit ad salutē. Hic
enī sc̄ptā. Oīs q̄ credit in
illū n̄ confundēt̄. Nō enī
ē distinctio iudei et greci.
Nā idem dñs oīū. diues ī
oīs qui inuocant̄ illum.
Oīs enī q̄cūq̄ inuocau-
erit̄ nom̄ dñi. saluus erit.

Quom̄ ergo inuoca **xxxiii.**
bunt. in quē n̄ credider̄t.
Iut quomodo credent̄ ei
quē n̄ audier̄t? Quomodo
aut̄ audient̄ sine p̄dicatē.
Quom̄ uō p̄dicab̄t̄ n̄ in-
tānt̄? Sic scriptū ē. quā
speciōi pedes euāgelizan-

tū pacē. euāgelizantū
bona. Sed n̄ oīs obediūt̄
euāgelio. Et scias enī dīc. Dñe
quis credidit̄ auditui n̄ro?
Ergo fides ex auditu. audi-
tus aut̄ p̄ uerbū xp̄i. Sed
dico. Nūq̄ n̄ audierunt?
Et qd̄m in omnē t̄rā exi-
it̄ sonus eoz;. et in fines
orb̄ t̄r̄ uerba eoz;. Sed di-
co. Nūq̄ isrl̄ n̄ cognouit?
Moyses p̄mus dicit. Ego
ad emulationē uos adou-
cam. in non gentē. in gen-
tē insipientē. in iram uos
mittā. Et scias aut̄ audet.
et dicit. Inuenit̄ sū a non
q̄rentib;. me. palā apparui
his qui me n̄ in̄rogabant.
Ad isrl̄ aut̄ dicit. Tota die
expandi ad te manū meas
ad ppl̄m n̄ credentē et c̄c̄
dicentem. **xxxiiii.**

Dico ergo. Nūq̄ repulit̄ d̄s
ppl̄m suū. absit. Nam et
ego isrl̄ ita sū ex semine a-
brahā. de t̄bu beniamin.
Non repulit̄ d̄s plebē suā.
quā p̄sciuit̄. An nescitis ī

14
helia. quid dicit scriptura?
Quāmodū in̄pellat̄ dñm
adūsus isrl̄. Dñe. p̄phetas
tuos occider̄t. altaria tua
suffoder̄t. et ego relic̄ sū
solus. et querunt animam
meā. Sed qd̄ dicit illi res-
ponsū diuinū? Reliq̄ m̄
septē milia uiroz;. qui non
curauert̄ genua sua baal. **iii.**
Sic ergo et in hoc t̄p̄ relige
q̄ electionē gr̄e saluē face-
rē. Si aut̄ gr̄a. iam n̄ ex opib;. **ii.**
bus. Alioqn̄ gr̄a. iam n̄ ē gr̄a.

Quid ergo? Quod **xxxv.**
quererat̄ isrl̄ n̄ ē c̄secutus.
Electio aut̄ c̄secuta ē. c̄c̄ti
uō ex̄cecati sūt. Sic sc̄ptū ē.
Dedit illis d̄s sp̄m cōp̄un-
ctionis. oculos ut n̄ uide-
ant. et aures ut n̄ audiat̄.
usq̄ in hodiernū diem.
Et dauid dicit. Fiat m̄sa
eoz;. corā ipsis in laqueum.
et in captiōnē. et in scanda-
lū. et in retributionē illis.
Obscurentur oculi eoz;. ne
uideant. et dorsū eoz;. corū
semp̄ incuruat. **xxxvi.**

Dico ergo. Nūq̄ sic offē-
derit ut cadēnt. Absit. Sz
illoz. delicto salus gentib.
ut illos emulēt. Qd̄ si de-
licti illoz. diuitie s̄t mun-
di. et diminitio illoz. di-
uitie gentiū. quanto maḡ
plenitudo eoz. **xxxvii.**

Vob̄ q̄d̄ dico gentib. quā-
diu q̄dem ego s̄t gentiū
ap̄s. ministeriū meū ho-
norificabo. Si quom̄ ad e-
mulandū puocē carnē
meā. et saluos faciā aliq̄s
ex illis. Si enī amissio eoz.
reconciliatio ē mūdi. que
assūptio. nisi uita ex mor-
tuis. Quod si delibatio sc̄a
est. et massa. Et radix sc̄a.
et rami. Qd̄ si aliq̄ ex ramis
fracti s̄t. tu aut̄ cū oleaster
cēt. miseris es in illis. et
socius radicis et pingue-
dinis oliuę factus es. noli
glīari aduersus ramos.
Quod si glīaris. n̄ tu radi-
cem portas. sed radix te.
Dicas ergo. fracti s̄t rami.
ut ego inserar. Bene. pp̄t

incredulitatē fracti s̄t. Tu
autē fide stas. Noli altum
sapere. sed time. Si enim
d̄s naturalib. ramis n̄ pe-
pat. ne forte nec t̄ parceret.
Vide ḡ bonitatē. et seue-
ritatē dei. In eos q̄d̄ qui
occiderit seueritatē. in te
autē bonitatē. si p̄manseris
in bonitate. Alioquin.
et tu excideris. Sed et illi
si n̄ p̄manserint in mere-
dilitate. miserent̄. Potens
ē enī d̄s. iterū miserere
illos. Nā si tu ex naturali
excisus es oleastro. et cēt
naturā inseret̄ es in bonā
oliuā. q̄nto magis hū sc̄dm
naturā inserunt̄. p̄s oliuę.

Nolo enī uos ignora. **xxxviii.**
re fr̄s misteriū hoc. ut
n̄ sitis uob̄ ipsi sapientes.
Quia cęcitas ex parte cęgit
in ist̄. donec plenitudo
gentiū intraret. et sic ois
ist̄ saluus fieret. Sic ser-
ptū ē. Veniet ex syon q̄
eripiat. et auctat imple-
tatē ab iacob. Et hoc illis

testamētū a me. cū abstu-
lero peccata eoz. Sc̄dm
eugliū q̄dem inimici. pp̄t
uos. sc̄dm electionē autē
sem̄. pp̄t patres. Sine pe-
nitentia enī s̄t. dona 7uo-
catio dei. Sic enī aliq̄ndo
et uos si credidistis d̄o. n̄c
aut̄ miām c̄secuti estis. p̄-
pt̄ illoz. incredulitatē. ita
et isti n̄c si crediderit̄ in
unām miām. ut et ipsi mi-
sericordiā c̄sequant̄. Con-
cluse enī d̄s oīa in mere-
dilitate. ut oīū miseret̄.

Altitudo diuitiay. **xxxviiii.**
sapientię et scientię dei.
quā in scrutabilia s̄t iudi-
cia ei. et inuestigabile sue
eius. Quis enī cognouit
sensū d̄m. aut q̄s c̄siliari
eius fuit. aut q̄s p̄or de-
dit illi. et retribuetur ei.
Qm̄ ex ipso. et p̄ ipsū. et
impro sūt om̄ia. Ipsi ho-
nor et gl̄ia in sc̄a setoz. ad.

Obscuro itaq̄ uos fr̄s. **xl.**
p̄miām d̄i. ut exhibeatis
corpa uīa. hostiā uiuentē

sc̄am. d̄o placentē. rationa-
bile obsequium ur̄m. Et no-
lite c̄formari huic sc̄o. sed
reformamini in nouitate
sensūs ur̄i. ut p̄betis ḡ s̄t
uoluntas dei bona. et b̄n
placens et p̄fecta. **xlj.**

Dico enī p̄grām ḡ data ē
michi. omib. q̄ s̄t in̄ uos.
non plus s̄ape quā oportet
s̄ape. sed s̄ape ad sobrieta-
tē. Et unicuiq̄ sic d̄s diui-
sit mensurā fidei. **xlj.**
Sicut enī in uno corpore
multa m̄bra habent̄. oīa
autē m̄bra n̄ eundē actū
h̄nt. ita multi unū corp̄
sumus in xp̄o. singuli autē
alter. alterius m̄bra. hab̄n-
tes. aut̄ donatiōes. sc̄dm
grām que data ē nob̄ dif-
ferentes. Siue. p̄ph̄a sc̄dm
rationē fidei. siue mini-
steriū in ministrando. siue
q̄ docet in doctrina. Qui
exortatur in exortando.
q̄ tribuit in simplicitate.
q̄ p̄est in sollicitudine. q̄
miseret̄ in hilaritate. di-

lectio sine simulatioe. O-
dientes malū. adherentes
bono. Caritate fraternitatis
mucē diligentes. honorē
mucē pūentes. sollici-
tudine non pigri. spū ser-
uantes. dño seruientes.
Spe gaudentes. in tribu-
lationib; patientes. Orūm
instantes. necessitatibus
scōz cōmunicantes. hō-
spitalitate secantes. Bñ-
dicite pscqñtib; uos: bñ-
dicite et nolite maledi-
cere. Gaudere cū gauden-
tib; flere cū flentib;. id
ipm̄ inuicē sentientes.
Non alta sapientes: sed
humilib; cōsentientes. No-
lite cē prudentes apud
uosmet ipsos. Nulli malū
p malo reddentes. Pū-
dentes bona: n̄ tantū co-
rā dō. sed etiā corā oib;
hōib;. Si fieri potest qd̄
ex uob; ē: cū oib; hōib; pacē
habentes. Non uosmet-
ipsos defendentes k̄m̄i:
sed date locū ire. Sc̄ptā

ē enī. Michi uindictā. ego
rebuā dicit dñs. Si esturi-
erit inimic⁹ tuus: ciba illū.
Si sitit: potū da illi. hoc enī
faciens: carbonēs ignis cō-
geres sup caput eius. Noli
umci amalo: sed uince in
bono malo. **xliii.**

Ovis aīa potestatis, sub-
limiorib; subdita sit. Nō
ē potestas nisi adō. q̄ aut
sunt: a dō ordinate sunt.
Itaq; qui resistit potestati:
dei ordinatioi resistit. q̄
aut resistunt: ipsi sibi dā-
pnationē acq̄r̄. Nā p̄n-
cipēs n̄ sunt timori boni
opis: sed mali. Uis aut̄ n̄
timere potestatem: Bonū
fac: et habebis laudē ex
illa. Dei enī minister ē. t̄.
bonū. Si aut̄ male feceris
time. n̄ enī sine causa gla-
diū portat. Dī enī minist̄
ē: uindex inīā: ei q̄ ma-
lū agit. Idōq; necessitate
suborti estote. n̄ solū pp̄
inīā: sed et pp̄ cōscientiam.
Idō enī et t̄buta p̄statis.

Ministri enī s̄t dei: in hoc
ipm̄ seruientes. **xliiii.**

Redditē q̄ oib; debita. Cui
rebutā. tributū. cui uecti-
gal: uecti gal: cui timorē:
timorē. cui honorē: hono-
rē. Nemini q̄q̄ debeatis:
n̄ ut inuicē diligatis. Qui
enī diligit p̄ximū: legem
impleuit. Nā n̄ aduictabis:
n̄ occides: n̄ furaberis: n̄
falsū testimoniū dices: n̄
cūcupisces rē p̄ximi tui: et
si quod ē aliud mandatu:
in hoc uō instaurat. Dilu-
ges p̄ximū tuū sic te ipm̄.
Dilectio p̄ximi: malū nō
opatur. Plentudo q̄ legis
est dilectio. **xlv.**

Et hoc scientes tēp;: q̄a iā
hora ē nos de sōno surge.
Nūc enī pp̄ior ē n̄ra salū:
quā cū credidim⁹: nox p̄f̄-
sit: dies aut̄ app̄pinquauit.
Abiciamus ergo opa tene-
bray: et induam⁹ arma lu-
cis: sic ut indie honeste
ambulem⁹. Nō in cōmesa-
tioib; et ebrietatib;: n̄

incubilib; et in pudiciis:
n̄ in cōtentione et emulatio-
ne. sed induim⁹ dñm̄ in m̄
xp̄m. Et carnis curā ne fece-
ritis indideris. **xlvii.**
Ipsi firmū aut̄ in fide assu-
mite: n̄ in disceptationib;
cogitationū. Alius enī credit
se manducare oīa: Qui aut̄
infirmus ē. oīa mandu-
cet. Is qui manducat: nō
manducantē n̄ sp̄nat. Et
q̄ n̄ manducat: manduca-
tē n̄ iudicat. Ds enī illum
assūpsit. Tu q̄ es q̄ iudicas
alienū seruū: Suo dño stat:
aut cadit. Stabit aut̄: po-
tens est enī dō statuere il-
lū. Nā alius iudicat diē
m̄ diem: alius iudicat o-
mnē diē. Vnusq;q; i suo
sensu habundet. q̄ sapit
diē: dño sapit. Et q̄ man-
ducat dño manducat: q̄
tias enī agit dō. Et qui n̄
manducat: dño n̄ man-
ducat: et gr̄as agit deo.
Nemo enī n̄m̄ **xlvii.**
sibi uiuit: et nemo sibi

mortur. Siue enī uiuū.
dño uiuū. siue mortū.
dño mortū. Siue ḡ uiu-
mus. siue mortū. dñi sum.

In hoc enī xp̄c et re **xlviij.**
mortuus est. et resurrex̄.
ut et uiuoz et mortuoz
dñetur. Tu autē qd iudi-
cas fr̄m tuū. Aut tu ḡre
sp̄is fr̄m tuū. Om̄s enī
stabimus ante t̄bunal x̄.
Scriptū ē enī. Uiuo ego
dicit dñs. qm̄ n̄ flectet̄
om̄e genu. et oīs ligua
cōfitebitur dō. Itaq; un-
q̄sq; n̄r̄m. p̄ se rationem
reddet dō. Nō ḡ amplī
in uicē iudicemus. sed
hoc iudicate magis. ne
ponatis offendiculū fr̄ib;
uel scandalū. **xlviij.**

Suo et c̄sido m̄dño iūi.
quia nich cōmune p̄ ipsū.
Nisi ei qui existimat. qd
cōmune eē. illi cōmune ē.

Si enī pp̄t̄ cibū tuū **l.**
fr̄at̄ tuus scandalizatur.
aut c̄ristif̄at̄. iā n̄ sedm̄
caritatē ambulas. Noli

cibo tuo illū pdere. p̄ q̄
xp̄c mortuus ē. Non ḡ
blasphemet̄ bonū n̄r̄m.
Non est enī regnū dī esca
et potus. sed iusticia et
pax. et gaudiū in sp̄u s̄cō.
Q enī in hoc seruit xp̄o.
placet dō. et p̄bat̄ ē hōi-
b;. Itaq; que pacis s̄c̄e se-
c̄temur. et que c̄sistationē
om̄s sunt in uicē custo-
amus. Nolite pp̄t̄. escam
destruere op̄ dei. Om̄ia
qd̄em m̄da s̄c̄e. sed malū
ē hōi. qui possendiculū
manducat. Bonū ē non
manducare carnē. et n̄
bibere uinū. Neq; in q̄
fr̄at̄ tuus offenditur. aut
scandalizat̄. aut ifirmat̄.
Tu fidē habes penes te. i-
psū. habe corā dō. Beat⁹
qui n̄ iudicat semet ipsū
meo ḡ. p̄bat. Qui autē di-
scernit. si manducauerit.
dāpnatus ē. q̄a n̄ ex fide
ē. Om̄e autē ḡ. n̄ ē ex fide.
peccatū ē. Debenī autē
nos firmiores inbecilli

tates infirmoz sustinere.
et n̄ nob placere. Unq̄sq;
ūrm. pximo suo placeat ī
bonū. ad edificatiōē. et
enī xp̄c n̄ sibi placuit. sed
sicut sc̄ptū ē. In pyria in
ppantiū tibi ceciderūt sup
Ouecūq; enī sc̄pta **li.** h̄m̄.
sunt ad n̄am doctrinam
scripta s̄c̄e. ut pp̄tentiā
et c̄solationē scripturaz.
sp̄em habeamus. D̄s autē
patientis et solatiū det uo-
bis id ipsū s̄ape maluerūt.
sc̄lm̄ iūm xp̄m. ut unani-
mes uno ore honorificet̄
dñm. et patrē dñi n̄r̄i iūi x̄.
P̄p̄t̄ quod suscipite in uicē.
sicut et xp̄c suscepit uos
in honore dei. Dico enī x̄
iūm ministrū fuisse circū-
cisionis. pp̄t̄ ueritatē dei.
ad c̄firmandas p̄missiōēs
patrū. Gentēs autē sup m̄ā
honorare dñm. sic sc̄ptū ē.
P̄p̄t̄ hoc c̄sitebor tibi igen-
tib;. et nōi tuo cantabo.
Et iterū dicit. Letamini ḡs
cū plebe eius. Et iterum.

17
Laudate om̄s ḡs dñm. et
magnificate eū om̄s ppli.
Et rursus esaias ait. Er̄it
radix ysaie. et qui exurget
regere ḡs. in eū gentēs spa-
bunt. D̄s autē sp̄c̄i repleat
uos om̄i gaudio. et pace in
credendo. ut abundetis in
sp̄e. et uirtute sp̄s s̄c̄i. Certū
sum aut fr̄es mei. et ego ip̄e
de uob;. qm̄ et ip̄s pleni e-
stis dilectione. repleti om̄i
scientia. ita ut possitis alte-
rutrū monere. Laudatus
autē scripsi uob fr̄es ex par-
te. tamquā in memoriā re-
ducens uos. pp̄t̄ ḡrām que
data ē n̄i addō. ut sim mini-
ster xp̄i iūi in gentib;. sc̄i-
ficans euḡliū dei. ut fiat
oblatio gentiū accepta et
sc̄ificata in sp̄u s̄cō. habeo
igitur ḡrām in xp̄o iūi ad
dñm. Non enī audeo aliqd
loqui eoz. que p̄ me non
esset xp̄c. in obedientiā
gentiū uerbo et factis. in-
potestate signoz et pdignoz.
in uirtute sp̄c̄i s̄c̄i. ita ut ab

ierlm̄ percursū usq; ad hy-
lricū repleuerim euagliū x̄.
Sic aut̄ hoc p̄dicaū euagliū.
n̄ ubi n̄olatus est xp̄c. ne
sup̄ alienū fundamētū edifi-
carē. sed sicut scriptū ē. Qb̄
non ē aduocatus de eo ut
debt̄. et qui n̄ audierit in-
telligent. Pp̄t̄ quod et im-
pectebar plurimū uenire
ad uos. Nē uō ultius locū
n̄ habens in his regionib;.
cupiditatē aut̄ habens ue-
niendi ad uos. ex multis iā
p̄cedentib; annis. cum in
hispaniā. p̄fiscar̄ cepero. spe-
ro quod p̄teriens uideā uos.
et a uob; deducar̄ illuc. si
uob; p̄mū ex parte fructus
fuerit. Nē ḡ p̄fiscar̄ ierlm̄
ministrare sc̄is. P̄bauerūt
enī macedonia et achaa.
collationē aliquā facere ī
paupes sc̄oz. qui s̄t in ierlm̄.
Placuit enī eis. et debito
res eoz s̄t. Qm̄ si sp̄alium
eoz participes facti s̄t gen-
tiles. debent et in carnalib;
ministrare eis. Hoc igitur

cum consumaucto et assi-
gnauero eis fructū hunc.
P̄fiscar̄ puos in hispaniā.
Scio enī qm̄ ueniens ad uos.
in abundantia b̄ndictiois
xp̄i ueniā. Obsecro igitur
uos fr̄es p̄ dñm n̄rm iūm
xp̄m. et p̄ caritatē sp̄s sc̄i.
ut adiuuetis me morōib;
ad dñm. ut liberer ab infi-
delib; qui s̄t in iudea. et ob-
sequi mei obligatio accepta
fiat in ierosolima sc̄is. ut
ueniā ad uos in gaudio p̄
uoluntatē dei. et refrige-
rer uobiscū. Ds̄ aut̄ pacis sit
cū om̄ib; uob;. aā. Cōm̄do
aut̄ uob; p̄ heben sororem
n̄ram. que est in ministerio
ecclē que est ebeneris. ut
eā suscipiatis in dñno. digne
sc̄is. et assistatis ei. in quo cūq;
negocio uŕi indigerit. Et
enī ipsa quoq; assistit m̄tis.
et in ipsi. Salutate p̄fiscā
et aqlā adiutores meos in
xp̄o iūu. qui p̄ aīa mea suas
ceruices supposuerūt. Quib;
n̄ solū ego gr̄as ago. sed et

eunet; ecclē gentiū. et do-
mestica eoz. ecclā. Salutate
ephenetū dilectū m̄. q̄ est
p̄mitiuus asie in xp̄o iūu.
Salutate maria. que multū
laborauit in uob;. Salutate
andromēū et iulīa cognā-
tos et c̄captuos meos. q̄ s̄t
nobiles in apl̄is. qui et aīa
me fuerūt in xp̄o iūu. Salu-
tate ampliātū dilectissimū
m̄ in dñno. Salutate urbanū
adiutorē n̄rm in xp̄o. et sta-
chym dilectū meū. Saluta-
te appelen et pbū in xp̄o.
Salutate eos q̄ s̄t ex domo
aristoboli. Salutate herodi-
onē cognatū meū. Saluta-
te eos qui s̄t ex domo nar-
cissi. q̄ s̄t in dñno. Salutate
triphēnā et t̄phosā. q̄ mul-
tum laborauerūt in dñno. Sa-
lutate p̄sidam lemā. que
multū laborauit in dñno.
Salutate rusū electū in
dñno. et matrē ei. et meā.
Salutate asynchretū. fle-
gontā. hermē. patrobam.
berman. et qui cū eis s̄t fr̄s.

18
Salutate filologū et iulīa.
nereū et sororē ei. et olim-
piadē. et om̄s qui cū eis s̄t
sc̄os. Salutate inuicē in of-
culo sc̄o. Salutate uos om̄s
ecclē xp̄i. Rogo aut̄ uos fr̄s.
ut obŕuctis eos q̄ discensio-
nes et offendicula p̄e docē-
nā quā uos didicistis faciūt.
et declinate ab illis. huius
modi enī xp̄o dño n̄ro nō
seruiunt. sed suo uenit. Et
p̄ dulces sermones et b̄ndi-
ctiones seducūt corda inno-
centiū. Vŕa enī obedientia
in omnē locū diuulgata ē.
Gaudeo ḡ uob;. et uolo uos
sapientes eē in bono. et sim-
plices in malo. Ds̄ aut̄ pa-
cis c̄teret sathanam sub pe-
dib; uŕis uelocitē. Gr̄a dñi
n̄ri iūu x̄ uobiscū. Salutat
uos timotheus adiutor m̄s.
et lucius. et iason. et sōsy-
pater. cognati mei. Saluto
uos ego t̄cius. q̄ scripsi e-
pistolā in dñno. Salutat uos
gatus hospes m̄s. et umidē
ecclē. Salutat uos erastus

archarius ciuitatis. et q̄r̄
frat. Gr̄a dñi n̄r̄i ih̄u xp̄i
cū om̄ib; uob; aōb;. Et aut̄
qui potens ē uos confirma
re iuxta eugliū meū et p̄
dicationē ih̄u xp̄i: sc̄d̄m
reuelationē miserū t̄p̄n̄b;
et̄n̄s tacti: quod n̄c pate
factū ē p̄ scripturas. p̄ph̄az
sc̄d̄m p̄ceptū et̄n̄ ad o
beditionē fidei: in om̄is ḡs
cogniti soli sapienti deo:
p̄ ih̄m xp̄m cui honor in
sc̄la sc̄loz. Amen;

**Incipiunt capitula ep̄stole
prime pauli apostoli. ad**

Corinthios:

1.
ē plenitudine diuitiaz. gratie
et scientie corinthoz. **ii.** Inente.

2. De aplō ad unitatē corinthos cōpo
de contentione corinthoz. **iii.**

4. De uōbo crucis q̄ stulticia sit **iiii.**
p̄centib; saluis uō fuit̄ uic̄i sic̄d̄.

5. De p̄dicationē sapientie dī. **vi.**

6. De oīo eugente stulticia ist̄i sc̄li. **7.**
Infirma et ignobilia. ut q̄ gl̄iatur
sapientes? forna. ut q̄ gl̄iatur
mēd̄o gl̄ietur. **vii.**

8. De sapia mūdi et sapientia dei.

viii. De bonis factis que n̄dū se
cuq; reuelata hominib;. **viii.**

9. De sp̄u omnia p̄seruante. **x.**

10. De sp̄u dī et mundi ist̄i sp̄u. et
de spiritalib; hominib;. **xi.**

11. De spiritalib; et carnalib;. **7** de
aplō lac corinthos. p̄p̄nate.

12. De edificatione cultus doctrine **xii.**
et de edificationib; **7** doctorib; **7**
medicib; opantiū. uel sciens
opatio arserit de t̄m̄to. **xiii.**

13. De sc̄is quod t̄plum sint dī. **xiiii.**

14. De sc̄is q̄. alie sapientes eē n̄ possit̄.
n̄stultū a sc̄lo sunt. **7** de sapientib;
sc̄li q̄. ūse existimāt sape ibi stul
tissimū deprehenduntur. **xv.**

15. De manu iactantia gl̄iantis in boē.
7 q̄. sc̄l̄ tā p̄senta quā fut̄a sui diu
nitatis attribuit. **xvi.**

16. De conceptu existimatiois huānz.
7 de sc̄d̄io laudis future ai dō. **xvii.**

17. De uana gl̄ia. **xviii.** De aplis
mūdo huic. et anglis. **7** hōib; n̄
spectaculū factis. **7** oib; coz. pas
sionib;. et q̄. p̄ oīa manib; sunt
operati. **xviiii.**

18. De aplō in dño ih̄u xp̄o p̄ eugliū
corinthos generante. et de sc̄is
q̄. aplos debeant imitari. **xx.**

19. De aplō minante corinthos. **7** q̄.
n̄ infermone: s̄ murturē est
regnum dei. **xxi.**

20. De formōe facta in corinthos.
21. De edificatione formōis sarbane. **xxii.**

22. De etragone et pasca. **xxiii.** Iplmā.

23. De separatione sc̄oz. ap̄centib; disc̄
p̄. **24.** De sc̄is **7** disc̄p̄tantib; q̄. **xxv.**
a sc̄is; debeāt iudicā. et q̄. sc̄i
mūdū et anglis iudicā. **xxvi.**

25. De sc̄is q̄. iurā n̄ sc̄e d̄bāt. **xxvii.**

26. De iustis q̄. regnū dī n̄ possidēt.
7 q̄. oīa peccā baptismū gr̄a diluāt.

27. De pudicia **7** resurrexōe. **xxviii.**

28. De sc̄is q̄. m̄bra s̄t dñi. **7** **xxviiii.**
formatorib; q̄. n̄ b̄ s̄t m̄tib;.

29. De magitudine c̄minis for. **xxx.**
mucatiois. **7** q̄. sc̄i sui n̄ s̄t; s̄ p̄
cio sanguis dñi cōpati. **xxxi.**

30. De eugib; **7** mutua corpoz po
testate. **xxxi.**

31. De apli c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

32. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

33. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

34. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

35. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

36. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

37. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

38. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

39. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

40. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

41. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

42. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

43. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

44. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

45. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

46. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

47. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

48. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

49. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

50. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

51. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

52. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

53. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

54. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

55. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

56. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

57. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

58. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

59. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

60. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

61. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

62. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

63. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

64. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

65. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

66. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

67. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

68. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

69. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

70. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

71. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

72. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

73. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

74. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

75. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

76. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

77. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

78. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

79. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

80. De sc̄is **7** c̄m̄tia **7** diuinitate donoz.

De corinthus apli 1ª titione. **Liii.**
De dño q. unoz oñ caput e. **Liiii.**
et un mulieris rñm xpi dñ. **lv.**
De omi uno orante 7 femina. aut p
phante uelato capite. **lvi.**
De omni conuuiu 7 hese. **lvii.**
De dñtate dñi 7 scificoe panis. **lviii.**
De accipientib. idigne eucharistia. **lviii.**
De expectatioe mutua in cõ. **lviiii.**
cunio. **lx.** **D**e spũtib. diuisi
onib. donoz. et copatioe corpis
atq. mibroz. 7 oñu erentiu ex
diuisis conditioib. imitate. **lxi.**
De excellentia caritatis et destru
ctioe. pphe atq. lingua. 7 oñu
q. ex parte se cõ i. q. pfectu e
fuerit declaratum. **lxii.**
De emmetia. pphe et dñgus. lo
qntib. **lxiii.** **D**e pphanti. **lxiii.**
De silentio muliez. **lxv.**
De resurrectione et fide. **lxvi.**
De collectis que infcis fiut. **lxvii.**
De appollo. **lxviii.**
De aplo exortante corinth. **lxviii.**
De domo stephan. **lxx.**
De stephano 7 fortunato 7 achao. **lxxi.**
De ecclis asy. 7 aq. 7 pscilla. **lxxii.**
hospitib. pauli. **lxxii.** **D**e aplo
anastimatizate eoz q. n. eoz dñm
| ium;

Explicat capitula. Incip
argumtu epl. 1. ad corinth.
Corinthi se achaci 7
hui similit ab aplis audiet
uerbu ueritatis. et subissi
multipharie a falsis aplis
qda aphilosophie ubosa
eloqntia. alii asecta legi u
daige inducta. hos reuocat
apls adueri et euglica sapi
entia. scribens eis. ab epheso.

Incip. epl. 1. ad cor.
Aulus uocat
apls ihu xpi p
uoluntate dei
et sostenes frat. ecclie oi
que e corinth. scificatis
in xpo ihu uocatis scis cu
omib. qui inuocant nom
dñi nri ihu xpi in oñ loco
ipsoz. et nro. Gra uob et
pax adõ patre nro. et dño
ihu xpo. Grās ago dõ meo
semp. puob ingra oi q. data
uob in xpo ihu. qa in oib.
diuites facti estis in illo. in
omni ubo. et in omni scientia.
sicut testimoniũ xpi cõfir
matũ e in uob. ita ut nich

uob desit in nulla gra. ex
pectantib. reuelatione dñi
nri ihu xpi. qui et cõfirma
bit uos usq. in fine sine cri
mine. in die aduentus dñi
nri ihu x. fidel aut dñ. p que
uocati estis in societate filii
eius ihu xpi dñi nri. **ii.**

Obscuro aut uos frs p noñ
dñi nri ihu xpi. ut uospsu
dicatis omis. et n sint i uob.
scismata. Scitis aut pfecti.
in eodẽ sensu. et in eadem
scientia. **iii.**

Significatũ e eni m de uob
frs mei abhis q se cloes.
qa contentiones se m uo.
hoc aut dico q. unusq. sp.
urim dicit. Ego qdẽ sũ pau
li. ego aut appollo. ego uo
ceph. ego aut x. Diuisus
e xpc. Nũq. paulus cru
cifixus e. puob. aut in oẽ
pauli baptizati estis. **iiii.**

Grās ago dõ meo q. nemi
nẽ urim baptizau. nisi cri
spum et ganum. neq. dicit
quod innoie pauli bap
tizati estis. Baptizau autẽ

et stephan domũ. ceterũ
nescio siquẽ aliũ baptizau
erim. Non eni misit me x
baptizare. sed euanglizare.
Non insipientia ubi. ut n
euacuetur crux xpi. **v.**

Uerbu eni crucis. pcentib.
goem stulticia e. hñ. aut q
salui fiunt. id e nob. uirtus
dei e insalutẽ. Scriptũ est
eni. Poam sapientia sapien
tia. et prudentia pruden
tia rypbabo. Ubi sapiens
ubi scriba. ubi conq. sitor
hui scilicet. Nonne stultam
fecit dõ sapientia hui mũ
di. Nã qa in dei sapientia
n cognouit mundũ p sapien
tia dñi. placuit dõ p stul
tia. 7 p dicationis saluos face
redentes. Qm et iudei si
gna petunt. et gci sapientia
querit. Nos aut p dcamus
xpm crucifixũ. iudeis qdẽ
scandalũ gentib. aut stul
tia. Ipsis aut uocatis u.
deis atq. gci. xpm dei uir
tutẽ. et dei sapientia. qa
quod stultũ e di. sapientia e

hoib. Et quod infirmū ē
dei. fortius ē hoib. **vi.**

Videte enī uocationē uſam
fr̄s. q̄ n̄ multi ſapientes
ſc̄dm carnē. n̄ multi nobi-
les. Sed que ſtulta ſt̄ hui
mundi elegit d̄s. ut con-
fundat ſapientes. Et iſir-
ma mūdi elegit d̄s. ut con-
fundat fortia. Et ignobilia
hui mundi. et c̄tēpabilia
elegit d̄s. et que n̄ ſt. ut
ca que ſt̄ deſtrueret. ut n̄
gl̄ificet om̄s caro corā illo.
Ex ipſo aut̄ uos eſtis in xp̄o
m̄u. qui factus ē ſapientia
nob̄ a d̄o. et iuſticia. et ſc̄i-
ficatio. et redēptio. ut que
admodū ſcriptū ē. q̄ gl̄ificat.
in d̄no gloriatur. **vii.**

Et ego cū ueniſſem ad uos
fr̄s. ueni n̄ p̄ ſublimitatē
ſermonis aut ſapientie
adnuntians uob̄ teſtimo-
niū xp̄i. Nō enī iudicau
ſcire me aliquid m̄ uos. n̄
xp̄m iſm. et h̄c crucifixū.
Et ego in infirmitate. et
timore. et tremore multo

ſui apud uos. et ſermo m̄s.
et p̄dicatio mea. n̄ in p̄ſua-
ſilib; humane ſapientie
uerb;. ſed in oſtentatiōe ſp̄s
et ueritatis. ut fides uſa nō
ſit inſapientia hoīū. ſed
in uirtute dei. Sapientia
aut̄ loquim̄ in p̄fectos.
Sapientia uō n̄ huius ſc̄li.
neq̄ p̄ncipū hui ſc̄li q̄ de-
ſtruiunt. ſed loquimur dei
ſapientia in im̄bilio. que ab-
ſcondita ē. quā p̄deſtina-
uit d̄s. ante ſc̄la ingliam
n̄iam. quā nemo p̄ncipū
hui ſc̄li cognouit. Si enī co-
gnouiſſent. nūq̄ d̄nm gl̄ie
crucifixiſſent. **viii.**

Sed ſicut ſcriptū ē. Qd̄ ocu-
lus nō uidit. nec auris au-
diuit. nec in cor hoīs aſcen-
dit. que p̄parauit d̄s his
qui diligunt illum. **viii.**

Nob̄ aut̄ reuelauit d̄s per
ſp̄m ſuū. Sp̄s enī oīa ſeru-
tatur. etiā p̄funda d̄i. Quis
enī ſcit hoīū que ſc̄t hoīs.
n̄ ſp̄s hoīs q̄ in ipſo ē. Ita
et q̄ dei ſc̄t. nemo cognouit

nisi ſp̄s dei. **x. viii.**

Nos aut̄ n̄ ſp̄m hui mundi
accepim;. ſed ſp̄m q̄ ex d̄o ē.
ut ſciam̄ que a d̄o donata
ſt̄ nob;. que et loqm̄. Non
indoctis humane ſapientie
uerb;. ſed in doct̄na ſp̄s. ſpi-
ritualib; ſpiritualia cōpantes.
Aliis aut̄ hō n̄ p̄cipit ea q̄
ſt̄ ſp̄s dei. Stulticia enī eſt
illi. et n̄ poteſt intelligē.
q̄ ſp̄alit̄ examināt. Spi-
ritalis aut̄ iudicat om̄ia.
ipſe aut̄ anemine iudicat.
Quis enī cognouit ſenſum
d̄ni. Aut q̄ iſtruat eū. Nō
aut̄ ſenſū xp̄i habem;. **xi.**

Et ego fr̄s n̄ potui uobis
loq̄ quaſi ſp̄alib; ſed q̄ ſi
carnalib;. tamq̄ paruulis
in xp̄o. lac uob̄ potū dedi
n̄. eſcā. Nondū enī potatis.
ſed nec n̄ qd̄ poteſtis.
Adhuc enī eſtis carnales.
Cū enī in̄t uos ſit zelus et
c̄tentio. n̄ ne carnales eſtis.
et ſc̄dm hoīem ābulatis.
Cum enī q̄s dic̄. ego qd̄em
ſū pauli. alii aut̄ ego apol-

lo. n̄ ne hoīs eſtis. Qd̄ q̄
ē apollo. Quid uō paulus.
Ministri eius cui credidit̄s.
et unicuiq̄ ſicut d̄ns dedit.
Ego plantau. apollo rigauit.
ſed d̄s incrementū dedit. Ita q̄
neq̄ q̄ plantat ē aliquid. neq̄
q̄ rigat. ſed qui incrementū
dat d̄s. Qui plantat aut̄ et
q̄ rigat. unū ſt. Unq̄sq̄ aut̄
p̄pria mercedē accipiet.
ſc̄dm ſuū laborē. **xii.**

Dei enī ſum̄ adiutores. dei
aḡcultura eſtis. cū edificā-
tio eſtis. Sc̄dm gr̄am d̄i que
data ē in̄. ut ſapiens archi-
tectus. fundamētū poſuit.
Alii aut̄ ſup̄. edificat. Unq̄sq̄
aut̄ uideat. quom̄ ſup̄. edifi-
cet. Fundamētū enī aliud
nemo poteſt ponere. p̄ter
id̄ quod poſitū ē. quod eſt
xp̄c̄ iſc̄. Si q̄s aut̄ ſup̄. edifi-
cat ſup̄ fundamētū hoc. au-
rū. argentū. lapides p̄cio-
ſos. ligna. fenū. ſtr̄pulam.
uniuſcuiq̄ op̄ manifeſtū
erit. Dies enī d̄ni declarabit.
q̄a migne reuelabit. Iun-

cuiq; op' quale sit. ignis
p'babat. Si cui op' manserit.
quod sup' edificauit merce
dē accipiet. Si cui op' arsit.
definitū patietur. Ipse autē
saluus erit. sic tam qm pignē.

Nescitis quare tēplū dī estis. **xiii.**
et sps dī habitat in uobis.
Sigs autē tēplū dī uiolauit.
disp'cedet illū dōs. Tēplū enī
dei scīm ē. quod estis uos.

Nemo se seducat. Sigs **xiiii.**
uideēt int' uos sapiens eē in
hoc sēto. stultus fiat ut sit
sapiens. Sapientia enī hui'
mūdi stulticia ē apud dñm.
Sēptū ē enī. Comphendam
sapientes in astutia eoz. 7
itez. Dñs nouit cogitatio-
nes sapientū. qm uane sūt.
Itaq; neuo gl'ietur in hōibz.
Omīa uia sunt enī. siue pau-
lus. siue apollo. siue cephas.
siue hic mund'. siue uita.
siue mors. siue p'sentia. siue
futū. Omnia enī uia sunt.
Vos autē xpī. xpī autē dei.
Sic nos existimet hō. ut
ministros x. 7 disp'atores

ministroz dei. hic iā qñt'
int' dispensatores. ut fider'
qs inueniatur. Nichi autē
p'minimo ē. ut a uob iudi-
cer. aut ab humano die. s7
neq; me ipsū iudico. Nichi
enī m' c'causū. sed n' in hoc
iustificatus sū. Qui autē iu-
dicat me. dñs ē. Itaq; noli-
te ante tēp' iudicare. quoad
usq; ueniat dñs. qui et illu-
minabit abscondita tene-
bray. et manifestabit cōsilia
cordiū. et tē laus erit uni-
cuiq; ad dō. **xv.**

Hec autē frēs cōfigurau-
i in me et apollo. p'pter uos.
ut in uob discatis. ne sup'
quā scriptū ē. un' aduers'
atraz inflet. p' alio. Qs enī
te discernit. Quid autē ha-
bes. quod n' accepisti. quod
si accepisti. qd gl'aris qñ n'
accepisti. Jam satuta ti estis.
iā diuites facti estis. Sine
nobis regnatis. et uenā
regnetis. ut uos uobiscū
regnemus. **xvi.**

Proto enī dōs nos nouissimos

ap'los ostendit. tamquā
morti destinatos. qā spe-
ciculū facti sum' mundo.
et anglis et hōibz. Nos stul-
ti. p'pter xpī. uos autem
prudentes in xpō. Nos in-
firmi. uos autē fortes. Vos
nobites. nos autē ignobites.
Vsq; in hanc horā et c'curim'.
et sitim'. et nudi sum'. 7 col-
lapis cedim'. Et instabiles
sum'. et laboram'. opantes
manibz nris. Maledicim'.
et bñdicimus. P'secutō-
nē patim'. et sustinemus.
blasphemam'. et obscēm'.
Tamq; purgantia hui'
mūdi facti sum'. oīū p'p'ri-
ma usq; adhuc. Non ut ē
fundā uos hęc scribo. sed
ut filios meos kñmos moneo.
Nam si decē mila **xvii.**
pedagogoz habetis in x.
sed n' multos patres. Nā
in xpō ihū p'euangliū ego
uos genui. Rogo ergo uos
imitatores mei estote. sic
et ego x. Idō misi ad uos ti-
motheū. qui ē filius m'is

22
carissim'. et fidelis m'ndō.
qui uos cōmonefaciat uias
meas. que sunt in xpō ihū.
sicut ubiq; in oī ecclā do ceo.
Tamquā autē n' uen **xviii.**
turus sim ad uos. sic infla-
ti sunt qdā. Veniā autē cito
ad uos fidēs uolūt. et co-
gnoscē n' sermone eoz. q
non enī in sermone ē regnū
dei. sed in uirtute. Quid
uultis. In uirga ueniā ad
uos. an in caritate et spū
mansuetudinis. **xviii.**
Omīno audie' int' uos for-
nicatio. et car' fornicatio.
qualis nec int' gr's. ita ut
uxorē patris sui. aliq; ha-
beat. et uos inflati estis. 7
n' magis luctū habuistis.
ut tolleret de medio ur'm
qui hoc opus fecit. **xx.**
Ego quem absens corpore.
p'sens autē spū. iā iudicauī
ut p'sens eū q sic opatus ē.
in noīe dñi nri ihū xpī cō-
gregatis uob et meo spū.
cū uirtute dñi ihū tradē

huiusmodi sathane minteritū carnis: ut sp̄s saluū sit indie dñi n̄r ih̄u xpi. **xxi.**

Non bona ē glatio uīa. Nescitis q̄a modicū fermentū totā massā corrūpit: Ex purgate uel̄ fermentū: ut sitis noua c̄sp̄io sic estis a zimi. Et enī pasca n̄r̄m immolatus ē xpc̄. Itaq̄ epulemur. Non inferim̄to ueteri. neq̄ inferim̄to malicie et neq̄cie. Sed in azimis sinceritatis et ueritatis. **xxii.**

Scripsi uob̄ in ep̄la. ne cōmisciamini fornicariis. N̄ utiq̄ fornicariis huiusmodi: aut auaris. aut rapacibus: aut ydolis seruientib̄. Alioq̄n debueratis deboc mundo exisse. Nē autē scripsi uob̄ n̄ cōmiseri. Sicut q̄ fiat nominatur. ē fornicator. aut auarus. aut ydolis seruient. aut maledic̄. aut hebrius. aut rapax. cū eiusmodi nec cibū sumere. Quod enī debis q̄ foris sūt iudicare. Nōne debis qui int̄ s̄t uos iudica-

tis: Nā eos qui s̄t foris d̄s iudicabit. Auferte malū ex uob̄ ipsis. **xxiii.**

Videt̄ aliq̄s uīm h̄ns nego- ciū aduersus alterū. iudicari apud iniquos: et non apud sc̄os: An nescitis qm̄ sc̄i deboc mundo iudicab̄t: Et si in uob̄ iudicab̄t hic mundus. indigni estis q̄ etiā de minimis iudicetis: Nescitis qm̄ anḡlos iudicabim̄? quanto magis sc̄laria: Sc̄laria igitur iudicia si habueritis: c̄ceptibiles q̄ s̄t in c̄clia illos c̄struite ad iudicandū. Ad uerecēdiā uīam dico: sic n̄ ē int̄ uos sapiens q̄sq̄a: qui possit iudicare int̄ fr̄em et fr̄em suū? Sed fiat cū fr̄e iudicio contendit. et hoc apud infideles. **xxiiii.**

Am qd̄ omnino delictū ē ī uob̄: quod iudicia habetis int̄ uos: Quare n̄ maḡ in uīa accipitis: Quare n̄ magis fraudē patimini: Sed uos in uīa facitis: et

fraudatis: et hoc fratrib̄.

Nescitis. q̄a iniq̄ **xxv.** regnū dei n̄ possidebunt: Nolite errare. neq̄ fornicari: neq̄ idol seruientis: neq̄. aul̄ti. neq̄ molle. neq̄ mat̄ cloz. c̄cubitores. neq̄ fures. neq̄ auari. neq̄ ebriosi. neq̄ maledicti. neq̄ rapacē. regnū dei possideb̄t. Et hec qd̄e fuistis. sed abluti estis. sed sc̄ificati estis: sed iustificati estis. in d̄e dñi n̄r̄ ih̄u xpi: et in sp̄d̄i n̄r̄.

Omnia michi licent: **xxvi.** sed n̄ oīa expediūt: oīa m̄ licent: sed ego sub nullius redigar̄ potestate. Eīca uentri: et uent̄. c̄sc̄is. d̄s aut̄ et h̄ic et h̄ac destruet: Corp̄ n̄ fornicationi sc̄d̄no: et dñs corp̄i. d̄s uō sc̄d̄m̄ suscitauit. et nos suscitabit p̄ uirtutē suā. **xxvii.**

Nescitis. qm̄ corpa uīa m̄bra sūt xpi: Tollens q̄ m̄bra xpi faciā m̄bra meretis: Abst̄. An nescitis qm̄ qui adheret meretici:

unū corp̄ efficit: Et enī inq̄ duo in carne una. Qui aut̄ adheret dño unū sp̄s ē.

Fugite fornicationē. **xxviii.** Om̄ne peccatū quodēciq̄ fecerit h̄o: ex̄t corp̄ ē. Qui aut̄ fornicat̄ in corp̄ suum peccat. An nescitis qm̄ m̄bra uīa tēplū ē sp̄s sc̄i q̄ in uob̄ ē: quē habetis a deo. et n̄ estis uīa: Empti enī estis p̄cio magno: gl̄ificate et portate dñm̄ in corp̄e uīo.

De quib̄ aut̄ m̄ sc̄ps **xxviiii.** stis: bonū ē h̄oi uulterē n̄ tangere. P̄p̄ fornicationē aut̄ unusq̄sq̄ suā uxorē habeat. et unaqueq̄ suū uīrū. Uxor̄ uīr debitum reddat: similit̄ aut̄ et uxor̄ uīro. Mulier̄ sui corp̄is nō h̄t potestātē. sed uīr. Similit̄ aut̄ 7 uīr sui corp̄is potestātē n̄ h̄t. sed mulier. Nolite fraudare in uicem. nisi forte exc̄censu ad tēp̄. ut uacētis oratio. Et itē red̄timini in idip̄su. ne tēpreet uos sathanas. p̄pter

in cōmentā uiam. hoc autē
secundū indulgentiā dico.
nō scdm̄ impū. Volo autē oēs
hoīes eē sicut me ipsū: s; u-
nusq; p̄pūm h̄t donum
ex dō. Alius qd̄m sic: alius
uero sic. **xxx.**

Dico autē n̄ nuptis et uidus
Bonū ē illis si sic p̄maneat.
sic et ego. Qd̄ si sē n̄ timent.
nubant. meli' ē enī nubē
quam huri. **xxx. i.**

His autē q̄ matimōio iuncti s̄t.
p̄cipio n̄ ego. sed dñs: uxo-
rē auro n̄ discedē. Qd̄ si di-
fesserit manere in nuptā:
aut uirō suo rēcediari. Et
uir uxorē n̄ dimittat. Nā
oētis ego dico. n̄ dñs. **xxxii.**

Siq; frat̄ uxorē h̄t infidelē.
et hoc cōsentit habitare eū
illo. n̄ dimittat illā. Et si qua
mulier h̄t uirū infidelē: et
hic cōsentit habitare eū illa.
n̄ dimittat uirū. Sc̄ificat' ē
enī uir infidelē: p̄ mulierē
infidelis p̄ uirū fidelē. Alio-
q; filii uiri immundi eēt.

Nē autē sc̄i s̄t. Qd̄ si infidelē
discedit: discedat. Nō ē enī
seruituti subiect' frat̄. aut
soror: in cōmōio. In pace autē
uocauit nos d̄s. Unde enim
sc̄is mulier: si uirū saluum
facies: Aut uir sc̄is uir: si mu-
lierē saluā facies: nisi um-
quq; sic diuisit d̄s. Unum
enīq; sicut uocauit d̄s: ita
ambulet: sic in oīb; eccl̄is
doceo. Circūcisus aliq; uo-
catus ē: n̄ ad ducat p̄putiū.
In p̄putio aliq; uocatus ē:
n̄ circūcidat'. Circūcisio ni-
chil ē: et p̄putiū nichil ē.
sed obseruatio mandatorū d̄i.

Unusq; in qua **xxxiii.**
uocatione uocatus ē: in
ea p̄maneat. Seruus uoca-
tus es: n̄ sit t' curq;. Sed si
potest liber fieri: magis u-
tere. Qui enī m̄ dño uocat'
ē suus. libt'us ē dñi. Similit'
et q̄ lib' uocat' ē: seruus ē x̄.
P̄cio empti estis. nolite si-
eri sui hoīū. Unq; in q̄
uocatus ē frat̄: in hoc ma-
neat: apud dñm. **xxxiiii.**

De uirginib; autē p̄ceptū
dñi n̄ habeo. cōsiliū autē
do tāquā m̄iam cōsecutus
ad dño ut sim fidelis. Exi-
stimo ergo hoc bonū eē:
p̄p̄ instantē necessitatē.
Qm̄ bonū ē hoī sic eē. Al-
ligat' es uxori: noli q̄rere
solutionē. Solut' es ab uxo-
re: noli querere uxorem.
Si autē accepis uxore non
peccasti: et si nupserit uir-
go: n̄ peccabit uirgo: non
peccauit: t̄bulatiōnē tñ
carnis habebit huiusmodi.
Ego autē uob; pareo. hoc
itaq; dico fr̄es: tēp' breue
ē: reliquū ē: ut et q̄ h̄nt
uxores tamq̄ n̄ habentes
sint: et qui s̄nt tamquā
n̄ s̄ntes: et q̄ gaudent
tamq̄ n̄ gaudentes: et q̄
cōmunt tamq̄ n̄ possiden-
tes: et qui utuntur hoc
mundo: tāquā n̄ utantur.
P̄sente enī signa hui' mundi.
Volo enī uos sine sollicitu-
dine eē. Q̄ sine uxore est:
sollicitus ē: q̄ dñi s̄t. q̄m

24
placeat dō. Qui autē cum
uxore ē: sollicit' ē: q̄ sunt
hui' mundi: quom̄ placeat
uxori: et diuisus ē. Mulier
et uirgo que in nupta est.
cogitat que dñi s̄t: ut sit
sc̄a et corpe et spū. Que
autē nupta ē: cogitat q̄ s̄t
mūdi: quom̄ placeat uiro.
Porro hoc ad utilitatē uiri
dico: n̄ ut laqueū uob; im-
iciā: sed ad id quod bone-
fici ē: et facultatē p̄beat
sine impedimēto dños eob-
secrandi. **xxxv.**

Siq; autē turpē se uideri
existimat sup uirginē suā
quod sit sup adulta: n̄ ita
oportet fieri: q̄ uult faci-
at: n̄ peccat si nubat. Nā
quod statuit in corde suo
firm' n̄ h̄ns necessitatem:
potestare autē h̄ns sue uo-
luntatis: et hoc iudicauit
in corde suo seruare uirgi-
nē suā: bene facit. Igitur
et q̄ matimōio iungit uir-
ginē suā b̄nifacit: et qui
non iungit melius facit.

Mulier alligata ē legi.
quanto tēpore uir ei uiuit.
Quā si dormierit uir eius.
libata ē a lege uiri. cui uult
nubat. tantū in dño. bea-
tor. aut erit. si sic pman-
serit scđm meū cōsiliū.
Puto aut. quod et ego spm
dei habeo. **xxxvi.**

Oebis aut que idol. facri-
ficant. scim? qa om̄s scien-
tiā habem̄. Scientia enī
inflat. caritas uō edificat.
Quod si q̄s existimat se sci-
re. aliqd. n̄ dñi cognouit
quē admodū oporteat eū
scire. Sigs aut dilig dñm.
hic cognit̄ ē ab eo. Desists
aut. que ydolis imolant̄.
scim? qa nich̄ ē ydolū in
mundo. et quod nullus
dō nisi unus. Nam et si s̄t
qui dicant̄ dñi siue icelo
siue intrā. sigdem s̄t dñi
multi. et dñi multi. Nob̄
tam̄ un̄ dō pat̄. ex q̄ oīa
et nos in illo. Et un̄ dñs
ih̄c xp̄c. p̄ quē oīa et nos
p̄ ipsū. S̄ n̄ tōib̄ ē sciētia.

Quidā aut̄ inēscientia usq̄
adhuc ydoli quasi ydolo-
thitū manducant. et cō-
scientia ipsorū cū sit infir-
ma pollut̄. Esca aut̄ nos
n̄ cōmendat dō. Neq̄ enī
si n̄ manducauerimus de
ficiem̄. neq̄ si manduca-
uerim̄ abundabim̄. Vi-
dete aut̄ ne forte hec lu-
centia uīa. offendiculum
fiat infirmis. Si enī quis
uidit te q̄ habet scientiā
in ydolo recubentē. n̄ ne-
ēscentia ei cū sit iſirma.
edificabit ad manducan-
dū ydolōtita. Et p̄bit
infirm̄ in tua scientia frat̄.
pp̄t quē xp̄c mortuus ē.
Sic aut̄ peccantes in fr̄s.
et p̄cuentes ēscientiā
ipsorū infirmā. in x̄ pec-
catis. Qua pp̄t si esca scan-
dalizauerit fr̄em meum.
n̄ manducabo carnē ic̄m̄.
ne fr̄em meū scandalizē.

Non sū liber. **xxxvii.**
Nō sū apl̄s. Non ne xp̄m
iūm dñm nr̄m uidit. Nō

ne op̄ meū uos estis in
dño. Et si alius n̄ sū apl̄s.
sed tam̄ uob̄ sū. Nam si-
gnaculū apl̄atus mei uō
estis in dño. Mea defen-
sio apud eos q̄ me intro-
gant. hec ē. Nūqd̄ n̄ ha-
bem̄ potestātē manduca-
di et bibendi. Nūqd̄ nō
habem̄ potestātē sororē
mulierē creūducendi.
sicut et ceteri apl̄i. et fr̄es
dñi. et cephas. Aut solus
ego. et barnabas. n̄ habemus
potestātē hoc opari.
di. Quis militat suis sti-
pendiis unquā. Quis
plantat uineā. et de fru-
ctu eius n̄ edit. Quis pascat
gregē. et de lacte gregis n̄
manducat. Nūqd̄ scđm
hoiēm hec dico. An 7 lex
hec n̄ dicit. Scriptū est
enī in lege moysi. Nō alligabis
os boui trituranti.
Nūqd̄ debub̄ cura ē dō.
An pp̄t nos utiq̄. hec dic̄.
Nam pp̄t nos scripta s̄t.
Qm̄ q̄ arat. in spe debet

26
arare. et qui triturat ispe
fructus p̄cipiendi. Si nos
uob̄ sp̄alia seminauim̄. ma-
gnū ē si carnalia uīa meta-
mus. Si alii potestatis uīe
participet s̄t. q̄re n̄ potius
nos. Sed n̄ uis sumus hac
potestate. sed oīa sustinem̄.
ne quos offendiculū de m̄
euclio xp̄i. Nescitis qm̄ q̄
in sacario opant̄. que de
sacario s̄t edūt. Et q̄ alta-
rio deseruiūt. cū altario
participant̄. Ita et dñs or-
dinauit. his q̄ euanglium
adnunciant. de euclio ui-
uere. Ego aut̄ nullo horū
ustus sū. Non scripsi autē
hec. ita ut fiant in me. Bo-
nū enī ē ih̄ magis mori.
quā ut gl̄iam meam quis
euacuet. Nā si euclizau-
ro n̄ est michi gl̄ia. Necessi-
tas enī michi incubit. Ne
enī ih̄ est. si n̄ euclizau-
ero. Si enī uolens hoc ago.
mercedē habeo. Si aut̄ in-
uitus. dispensatio michi
credita ē. Que ergo ē mer-

ces meas: ut cugliū p̄dicās.
sine sūptu ponā cuglium.
ut n̄ abutar potestate mea
in cuglio. **xxxvii.**

Nam cum liber eēm exōib.
omniū me seruū feci. ut
plures lucrificerē. Et factū
sū iudeis tāquā iudeus. ut
iudeos lucraret. his q̄ sub
lege sunt. quasi sub lege ef-
sem. cū ipse n̄ eēm sub lege.
ut eos q̄ sub lege erāt lucrif-
facerē. his q̄ sine lege erāt.
tamquā sine lege eēm. cū
sine lege dei n̄ eēm. sed in
lege eēm xp̄i. ut lucrifi-
cerem eos qui sine lege e-
rant. factus sū infirmus in-
firmis. ut infirmos lucrif-
facerē. Om̄ib; om̄ia factus
sū. ut om̄is faciā saluos. oīa
aut̄ facio. pp̄ cugliū. ut
particeps eius efficiar.

Nescitis quod hi **xxxviii.**
qui in stadio currūt. om̄s
quēdem currūt. sed unus acci-
pit brauiū. sic currite ut
comprehendatis. Om̄s aut̄
q̄ imagine contendit. ab

om̄ib; se abstinēt. Et illi
quē ut corruptibile coronā
accipiant. nos aut̄ incorruptā.

Ego igitur sic curro n̄ **xxxviiii.**
quasi in incertū. sic pugno.
n̄ quasi aerē uerbans. Sed
castigo corp̄ meū. et inser-
uitutē redigo. ne forte cū
aliis p̄dicauerim ipse re-
probus efficiar. **xl.**

Nolo enim uos ignorare fr̄s.
quoniam patres n̄r̄ om̄s sub nu-
be fuerūt. et om̄s in mare t̄n-
suerūt. et om̄s in moyse ba-
ptizati sunt in nube et ī
mari. Et om̄s eandē escā
spūalē manducauerunt.
et om̄s eundē potū spūa-
lem biberūt. Bibebāt aut̄
de spūali. c̄sequenti eos p̄t̄.
Petr̄a aut̄ erat xp̄s. Sed
n̄ in plurib; eorū b̄n̄placitū
ē d̄no. nā p̄strati sunt
in deserto. **xli.**

Hec aut̄ in figura facta s̄
n̄r̄. ut n̄ simus c̄cupiscentes
malorū. sicut et illi c̄cu-
p̄erūt. Neq̄ ydolatre effi-
ciamini. sicut quōdā ex ip̄s.

quēadmodū scriptū ē. Se-
dit pp̄s manducare. et
bibere. et surrexerūt ludere.
Neq̄ fornicem. sicut quōdā
ex ip̄s fornicati s̄t. et ceci-
derūt una die uiginti tria
milia. Neq̄ tēptem̄ xp̄m.
sicut quōdam eorū tēptauerūt.
et aserpentib; pierūt. Neq̄
murmuraueritis. sic quōdam
eorū murmurauerūt. et pier̄
ab exēminatōre. hec aut̄
om̄ia in figura c̄tingebant
illis. Scripta s̄t aut̄ ad cor-
reptionē n̄r̄am. in quos
sines sc̄torū deuenerunt.

Itaq̄ q̄ se existimat **xlii.**
stare. uideat ne cadat. Tē-
ptatio uos n̄ apphendat
nisi humana. **xliii.**

Fidelis aut̄ d̄s ē. qui n̄ pa-
tietur uos tēptari sup̄ id
quod potestis. sed faciet
cū tēptatiōe etiā. pueniūt.
ut possitis sustinere. Pp̄t̄
quod km̄i m̄. fugite ab
ydoloz cultura. **xliiii.**

Ut prudentib; loquor.
uos iudicate. quod dico.

Calix b̄ndictionis quem
b̄ndicim̄. n̄ ne cōmunicā-
tio sanguinis xp̄i ē. Et
panis quē frangim̄. nōne
participatio corp̄s d̄ni ē.
Quoniam unus panis. unū corpus
multi sumus. nā om̄s de
uno pane. et de uno calice
participamus. **xlv.**

Uidete isrl̄ sc̄dm̄ carnem.
nonne q̄ edūt hostias.
participes s̄t altaris. Quod
ergo. Dico quod idolis im-
molatū sit aliqd̄. aut quod
idolū sit aliqd̄. Sed q̄ im-
molant ḡt̄s. demonis im-
molant. et n̄ d̄o. Nolo aut̄
uos socios fieri demonioz.
Non potestis calicē d̄ni bi-
bere. et calicē demoniorū.
Non potestis m̄se xp̄i par-
ticipes eē. et m̄se demonioz.
An emulamur d̄m̄. Nūqd̄
fortiores illo sum̄. Oīa m̄licet.
sed n̄ oīa expediūt. Om̄ia
licent. sed n̄ oīa edificant.
Nemo quod suū est querat.
sed quod alterius. **xlvii.**

Omnē qd̄ in macello uent

manducate. nich interrogan-
tes pp̄t̄ scientiā. Dñi ē t̄ra.
et plenitudo eius. **xlvi.**
Sigs aut̄ uocat uos infidel-
um. et uultis ire. manducate.
uob̄ apponit̄. manducate.
nich interrogantes. pp̄t̄ con-
scientiā. Sigs aut̄ dixerit.
hoc immolatū idolis est.
nolite manducare pp̄t̄
illū qui indicauit. et pp̄t̄
ēscientiā. Conscientiā aut̄
dico. n̄ tuā sed altius. Ut
qd̄ enī libtas mea iudicat̄.
ab alia ēscientiā. Si ego
cū gr̄a parti cipo. qd̄ blas-
phemor. p̄ ego. gr̄as ago.
Sine ḡ manducatis. **xlviij.**
sine bibitis. ul̄ aliud qd̄
factis. oīa in gl̄iam dī fa-
cite. Sine offensione esto-
te iudeis et grecis. et eccl̄ie
dei. sicut et ego oīb̄. p̄ oīa
placeo. n̄ q̄rens quod m̄
utile ē. sed quod multis.
ut salui fiant. **xlviij.**
omitatores mei estote.
sic et ego xpi. Laudo aut̄
fr̄es. q̄ p̄ omīa mei me-

mores estis. et sic f̄ideli uo-
bis p̄cepta mea tenetis. **li.**
Uolo aut̄ uos scire. quod
oīs uiri caput. xpc̄ ē. cap̄
aut̄ mulieris uiri. Caput
uō xpi deus. **li.**
Omnis uir orans. aut p̄-
phetans. uelato capite.
deturpat caput suū. Oīs
aut̄ mulier orans. aut p̄-
phetans. n̄ uelato capite.
deturpat caput suū. Vnū
ē enī ac si decaluet̄. Nam
si n̄ uelatur mulier. et con-
datur. Si uō turpe ē mu-
lieri tonderi. aut decalua-
ri. uelut caput suū. Vir
qdem n̄ debet uelare ca-
put. qā imago et gl̄a x̄c̄
dei. Mulier aut̄ gl̄ia uiri
est. Non enī uir. ex muli-
ere ē. sed mulier ex uiro.
Et enī n̄ ē uir creatus pp̄t̄
mulierē. sed mulier pp̄t̄
uirū. Ido debet mulier
uelamen habē sup̄ caput.
et pp̄t̄ anglos. Verūtā
neq̄ uir sine muliere. neq̄
mulier sine uiro in dño.

27
Nā sicut mulier de uiro.
ita et uir p̄ mulierē. Oīa
aut̄ ex dō. Vos ipsi iudi-
cate. Decet mulierē n̄ ue-
lata orare. Nec ipsa nata
docet uos. Quod uir qd̄
si comā nutriat. ignomi-
nia ē illi. Mulier uō si co-
mā nutriat gl̄a est illi.
q̄m qd̄ capilli. puelamu-
ne ei dati sunt. Sigs aut̄
uidet̄ c̄tentiosus eē. nos
talē c̄suetudinē n̄ habe-
mus. neq̄ eccl̄a dī. hoc
aut̄ p̄cipio. n̄ laudans. q̄
n̄ in melius. sed in det̄-
rius conuenitis. **liij.**
Primū qd̄ c̄uenientib̄
uob̄ in eccl̄am. audio sc̄l̄
mata eē. et ex parte cre-
do. Nam oportet herese-
eē. ut et q̄ pbati s̄c̄ mani-
festi fiant in uob̄. Conue-
nientib̄. ergo uob̄ in unū.
tam n̄ ē dñicā cenā man-
ducare. Unusq̄q̄ enī suū
cenā p̄sumit. ad mandu-
candū. Et alius qd̄ esurit.
alius aut̄ ebrius ē. Nūq̄

domos n̄ habetis. ad mādu-
candū et bibendū.
Aut eccl̄am dei c̄tēp̄ntis.
et c̄funditis eos q̄ n̄ habet.
Quid dicā uob̄. Laudo uos.
In hoc non laudo. **liiij.**
Ego enī accepi ad h̄o. quod
et tradidi uob̄. Qm̄ dñs iñe
inqua nocte tradebat̄. acce-
pit panē. et gr̄as agens fre-
git et dixit. Accipite. mā-
ducate. hoc ē corp̄ meū
quod. puob̄ tradetur. hoc
facite in meā cōmemorati-
onē. Similit̄ et calicē p̄ q̄
cenauit dicens. hic calix
nouū testamētū ē. in meo
sanguine. hoc facite quo-
tiescūq̄ bibetis in meā cō-
memorationē. Quociescūq̄
enī manducabitis panem
hunc. et calicē istū bibetis.
mortē dñi annūciabitis
donec ueniat. **liiij.**
Taq̄ quāq̄ manducauerit
panē. ul̄ bibit calicē dñi
indigne. reū erit corp̄ is. si-
guis dñi. Probet aut̄ se
ipsū homo. et sic de pane

omnē fidē: ut montes cūl-
feram: caritatē autē nō ha-
beam nichil sū. Et si distri-
buero incibos paupū om̄s
facultates meas. et si tra-
didero corp̄ meū ita ut ar-
deam: caritatē autē nō ha-
buero: nichil michi p̄dē.
Caritas patiens ē benigna
ē. Caritas nō emulat. nō agit
p̄perā. non inflat. nō est
ambitiosa. nō querit que
sua sūt. Non irritat. nō co-
gitat malū. nō gaudet sup
ingratē: congaudet autē
ueritati. Om̄ia suffert. oīa
credit. oīa spat. oīa susti-
net: caritas nūq̄ excidet.
Sive p̄phie euacuabunt.
sive lingue cessabūt: sive
scientia destruet̄. Ex par-
te enī cognoscim̄: et ex
parte p̄pham̄. Cū autē ue-
nerit quod p̄fectū ē. eua-
cuabitur quod ex parte ē.
Cum eē paruuulus loq̄-
bar ut paruuulus: sapie-
bam ut paruuulus: cogita-
bā ut paruuulus. Cū autē

factus sū uir: euacuau-
que erant paruuli. Vide-
mus nunc p̄ speculū in
enigmatē. tē autē facie ad
faciem. Nunc cognosco ex
parte. tē autē cognoscam:
sicut et cognitus sū. Nūc
autē manent: fides. spes.
caritas. tria hec. maior
autē his ē caritas. **LXVIII.**

Sectamini caritatē. emu-
lamini sp̄alia. magis autē
ut p̄phetetis. Qui enī lo-
quitur lingua: nō hoīb;
loquit̄: sed dō. Nemo enī
audit. Sp̄s autē loq̄t̄ mi-
steria. Nam q̄ p̄phat: ho-
minib; loquitur ad edifica-
tionē. et exortationē. et
cōsolationē. q̄ loq̄t̄ lingua:
semet ipsū edificat. q̄ autē
p̄phat: eccl̄am edificat.
Volo autē uos om̄s loqui
linguis: magis autē pro-
phetare. Nā maior ē q̄
p̄phat: quā qui loquitur
linguis: nisi forte inter-
pretetur: ut eccl̄a edifica-
tionē accipiat. Nē autē

fr̄es. si uenero ad uos. lin-
guis loquens: qd uob; p̄d-
ero: nisi uob; loquar: aut
in reuelatione. aut in sci-
entia: aut in p̄phā: aut
in doctrina: Tam q̄ sine
aīa sunt uocē dantia: siue
tybia: siue cythara: nisi di-
stinctionis sonitū dederint:
quom̄ scietur quod canit̄:
aut quod cytharizatur:
Etenī si incertā uocē der-
tuba: q̄ p̄parabit se ad
bellū: Ita et uos p̄ lingua
nisi manifestū sermonē
dederitis: quom̄ scietur
id quod dī: Eritis enim
maera loq̄ntes. tā multa
ut p̄ta ḡm̄a linguaz sūt
in hoc mundo: et nichil
sine uocē ē. Si q̄ nesciero
uirtutē uocis: ero ei cui lo-
quor barbarus. et q̄ loq̄t̄
michi barbarus. Sic et uos
qm̄ emulatores estis spi-
rituū: ad edificationem
eccl̄e q̄rite. ut abūdetis.
Et idō qui loquitur lingua:
oret ut interpretetur. Nam

28
si orem lingua: sp̄s m̄s o-
rat: mens autē mea sine fru-
ctu ē. qd q̄ ē: Orabo sp̄u: orabo
7 m̄te. Pallā sp̄u: pallā 7 m̄te.
Ceter; si bñdixerit sp̄u: q̄ sup-
plet locū idiotę. quomo-
do dicit am̄ sup tuā bene-
dictionē: q̄m qdē nescit qd
dicas: Nam tu qdē bene-
grās agis: sed alter nō edifi-
catur. Grās ago dō. quod
omniū uīm lingua loquor.
Sed mecl̄a uolo qnq; ūba
sensu meo loq̄: ut et alios
instruā. quā decē milia ū-
boz in lingua. fr̄es mei no-
lite pueri effici sensib;: s;
malicia paruuli estote:
sensib; autē p̄fecti estote.
In lege enī scriptū ē. Qm̄
aliis linguis: et labiis aliis
loquar p̄p̄to huic. et nec
sic exaudiet me dicit dñs.
Itaq; lingue insignū sunt:
nō fidelib; sed infidelib;.
Prophete autē nō infidelib;:
sed fidelib;. Si ergo cūeni-
at unīdca eccl̄a in unū:
et om̄s linguis loquantur.

illo edat. et de calice bibit.
Qui enī manducat et bibit
indigne. iudicā sibi mādu-
cat et bibit. n̄ diu dicans
corpus dñi. Jd̄o m̄t uos m̄t
infirmi et inbecilles sūt.
et dormiunt multi. Quod
sinof metipfos diu dicare
mus. n̄ utiq; iudicāmur.
Dū iudicāsi autē ad dño cor-
ripim̄. ut non cū hoc mun-
do dāpnemur. **lv**

Itaq; fr̄es mei cū conueni-
tis ad manducandū. m̄uicē
expectate. Sigs̄ esurit do-
mi manducet. ut n̄ in iudi-
ciū conueniatis. Ceta autē
cū uenero disponā. **lvii**

De sp̄alib; autē nolo uos ig-
tare fr̄es. scitis qm̄ cū gēs
essetis. ad simulacra muta
put dicebamini euntes.
Jd̄o notū uob̄ facio. qd̄ ne-
mo in sp̄u dei loq̄ns dicit
anathema ih̄u. Et nemo
potest dicere dñs ih̄c. nisi
in sp̄u sc̄o. Diuisione uō gr̄a-
rū sūt. idem autē sp̄s. Et diu-
siones ministratiōnū sunt.

idem autē dñs. Et diuisione
opationū sūt. idē uō deus.
q; opat̄ oīa moīb;. Vnicuiq;
autē datur manifestatio
sp̄s ad utilitatē. Alii qd̄e
datur p̄ sp̄m sermo sapien-
tię. alii autē sermo scientię.
secūm eundē sp̄m. Alii fides
in eodē sp̄u. Alii gr̄a san-
tati in uno sp̄u. alii opatio
uirtutū. alii p̄ph̄ia. alii dis-
cretio sp̄iū. alii gr̄a lin-
guaz;. alii int̄ptatio ser-
monū. hec autē oīa opat̄
un̄ atq; idē sp̄s. diuidens
singulis. put uult. Sicut
enī corp̄ unū ē. et m̄bra
h̄t multa. oīa autē m̄bra
corp̄is cū sint multa. u-
nū corp̄ sūt. ita et xp̄s. Et
enī in uno sp̄u. om̄s nos
in unū corpus baptizati
sum̄. Sive iudei. sive gē-
tiles. sive serui. sive libi.
et om̄s uno sp̄u potati su-
mus. Nā et corpus n̄ est
unū m̄brū. sed multa.
Qm̄ si dixerit pes. n̄ sū
man̄. n̄ sū de corp̄e. non

ideo n̄ est de corp̄e. Et si
dixerit auris. quia oculus
n̄ sum; n̄ sū de corp̄e. n̄ iō
n̄ ē de corpore. Si totum
corp̄ oculus. ubi auditus.
Si totū auditus. ubi odo-
ratus. Nunc autē posuit
d̄s m̄bra unūquodq; eoz;
in corp̄e sicut uoluit. Qd̄
si eēt oīa unū m̄brū. u-
 corpus. Nē autē multa q-
dem m̄bra. unū autē corp̄.
n̄ potest autē dicere ocul̄
manu. opa tua n̄ indigeo.
Aut itez; caput pedibus.
n̄ estis m̄ necessari. Sed
multo magis q̄ uidentē
m̄bra corp̄is infirmiora
eēt. necessaria sūt. Et q̄
putam̄ ignobiliora m̄bra
eēt corp̄is. his honorem
abundantiorē circūdam̄.
et que inhonesta sūt n̄ra
habundantiorē honesta-
tem h̄nt. honesta autē
n̄ra nulli egent. Sed d̄s
tēpauit corp̄. et cui deerat
abundantiorē ēbuedo
honore. ut n̄ sc̄sina sit

in corp̄e. sed in d̄o ipsū solu-
cita sint. p̄ in uicē membra.
Et si qd̄ patitur unū m̄brū.
cōpatunt̄ om̄ia m̄bra. Sive
gl̄ia unū m̄brū. ēgaud̄
om̄ia m̄bra. Vos autē estis
corp̄ x̄. et m̄bra de m̄bro.
Et quosdā qdem posuit d̄s
in eccl̄a. p̄m̄ ap̄los. sc̄do
p̄ph̄as. t̄cio doctores. Deū
uirtutes. ex̄m̄ gr̄az; op̄ta-
tiones. gubnatiōes. gr̄ia
linguaz;. Nūq; om̄s apl̄i.
Nūq; om̄s p̄ph̄e. Nūq; om̄s
doctores. Nūq; om̄s
uirtutes. Nūq; om̄s gr̄am
h̄nt curatiōnū. Nūq; oēs
linguis locuntur. Nūq;
om̄es int̄pretantur. **lviii**
Emulamini autē karissimata
meliora. et adhuc excellen-
tiorē uobis unā demōstrō.
Silinguis hōiū loq̄ar et
anglōz;. caritatē autē non
habeī. factus sū uelut .es
sonans. aut cymbalū tin-
mens. Et si habuerō. p̄ph̄ia.
et nouerim misteria oīa.
et oēm sc̄entā. et habuerō

intrent aut̄ idiote . aut̄ infideles: n̄ ne dicent. qđ infāntis: Si aut̄ om̄s p̄ pherent. intret aut̄ qs ydiota ut̄ infidelis. Cum aut̄ ab om̄ib; diuidicaf̄ ab oib;. Occulta etiā cordis ei manifesta fiunt: et ita cadens infaciē adorabit dñm. pñtians quod uere d̄s ē iuob. Quid ergo ē fr̄es? Cū conuentis unūq̄sq; uirū p̄sal mū h̄t. doctrinā h̄t. apocalypsin h̄t. in̄p̄tatio nē h̄t. linguā h̄t. oīa ad edificatiōnē fiat. Siue fr̄s lingua qs loquitur sedm̄ duos. aut̄ multū tres. et p̄ parres. et unū in̄p̄tetur. Si aut̄ n̄ fuerit in̄p̄res. taceat in̄ ecclā. sibi aut̄ soli loquatur et dō. **lviii.**

Proph̄e duo aut̄ tres dicant. et ecclā diuidicent. Quod si alii reuelatū fūit sedenti. p̄or taceat. Potestis enī om̄s p̄ singulos p̄ phare. ut om̄s discant. et om̄s exortent. Et sp̄c pro-

phaz. p̄phis subiecta sūt. Non enī est discensiois d̄s. sed pacis. sicut in om̄ib; ecclis scōy doceo. **Lx.**

Mulierē in ecclis taceant. Non enī p̄mittit̄ eis loq. sed subditas eē sic et lex dicit. Sigd̄ aut̄ uolūt discere. domi uiros suos in̄trogent. Turpe ē enī mulierē in ecclā loqui. An auobis ūbū dei p̄cessit. aut̄ in uos solos deuenit? Sigs uidet̄ p̄pha eē. aut̄ sp̄alis. coḡscat que scribo uob;. quia dñi sunt mandata. Sigs aut̄ ignorat. ignorabitur. Jacq; fr̄es emulamini. p̄phare. et loqui linguis nolite. phibe. Om̄ia aut̄ honeste. et sedm̄ ordinē fiant. Notū aut̄ uob facio euglium fr̄es. quod p̄dicauī uobis. quod et accepistis inq; et statis. p̄ quod et saluamini. Quia ratioē p̄dicaueri uob si tenetis. n̄ frustra creditis. Tradidi enī uob in p̄mis. quod et accepi. Qm̄

xpc̄ mortuus ē. p̄ peccati nr̄is sedm̄ scriptas. et ga sepult' ē. et ga resurrexit t̄tia die sedm̄ scriptas. et quia usus ē cephe. et p' h̄c undecim. Deñ usus ē plusquā qngentis fr̄ib; simul. ex qb; multi manēt usq; adhuc. qđ aut̄ dormierit. Deinde usus est iacobo. Deñ aplis om̄ib;. Nouissime aut̄ oīū tamq; ab ortuo. usus ē et m̄. Ego enī sū minimū om̄iū aplōy. q; n̄ sū dign' uocari apls. qm̄ p̄secutus sū ecclē sū dei. Grā aut̄ dī. sū id q; sum. Et grā eius in me uacua n̄ fuit. sed abundat' illis om̄ib; laborauī. N̄ aut̄ ego. sed grā dei meū. Siue igitur ego. siue illi. sic p̄dicam. et sic credidistis.

Si aut̄ xpc̄ p̄dicatur **Lxi.** quod resurrexit. amotuis. quom̄ qđam dicit in uob;. qm̄ resurrexerit mortuoz n̄ ē. Si aut̄ resurrexerit n̄ ē mortuoz. neq; xpc̄ re-

surrexerit. Si aut̄ xpc̄ n̄ resurrexit. inanis ē qđ p̄dicatio nr̄a. inanis ē et fides ur̄a. Inueniunt aut̄ et falsi testes dei. qm̄ testimoniū dixim' ad ūsus dñi. quod suscita uerit̄ xpm̄. que n̄ suscitauit. si mortui n̄ resurgūt. Nā si mortui n̄ resurgūt. neq; xpc̄ resurrexit. Qđ si xpc̄ n̄ resurrexit. uana ē fides ur̄a. Adhuc enī estis in peccatis ur̄is. Ergo q; dormierit in xpo. pierit. Sim hac uita in xpo tantū sp̄antes sum'. miserabiliores sum' om̄ib; hoib;. Nunc aut̄ xpc̄ resurrexit amotuis. p̄mittit̄ dormientū. Qm̄ qđ per hoīem mori. et p̄ hominē resurrexerit mortuoz. Sicut enī om̄s in adā mortuū. ita et in xpo om̄s uiuificabunt'. Unusq;sq; aut̄ in suo ordine. p̄mittit̄ xpc̄. Deñ hū q; se xpi. qui crediderit in aduentū ei'. Deñ simis. cū tradidit̄ regnū dō pat'. Cū euacuauerit omnem

principatū. et potestate.
et uirtute. Oportet autē
illū regnare. donec ponat
omēs inimicos suos sub pe-
dib; eius. Nouissima autē
inimica destruet mors.
Omnia enī subiecit sub pe-
dib; ei. Cū autē dicat omnia
subiecta ei. sine dubio p̄
eū q̄ subiecit ei oīa. Cum
autē subiecta fuisit illi oīa.
tē ipse fili; subiecit erit
illi: q̄ sibi subiecit oīa. ut
sit d̄s omnia moīb;. Alioq̄
qd̄ facient q̄ baptizantur
p̄ mortuis: Si oīno mor-
tui n̄ resurgēt. ut qd̄ et ba-
ptizant. p̄ illis: Vt qd̄ et
nos p̄ clatam omī hora:
Cotidie morior puram
gl̄iam fr̄es: quā habeo in
xpo ih̄u d̄no n̄ro. Si sc̄dm̄
hoiem ad bestias pugna-
ui ephesi. qd̄ in p̄dest si
mortui n̄ resurgēt: Man-
ducem? et bibam? et as enī
moriei. Nolite seduci.
Corrūpūt mores bonos
colloqa mala. Cingilate

iusti. et nolite peccare.
Ignorantia enī dei qdam
habent. Ad uerecundiam
uob̄ loquor: Sed dicit ali-
qs. Quom̄ resurgēt mor-
tui: Quali autē corpe ue-
niunt: Insiptens: quod
tu feminas: n̄ uiuificatur:
n̄ pus moriatur. Et quod
feminas: n̄ corp̄ quod fu-
turū est feminas: sed nu-
dū granū. ut puta tritica.
aut alicui; c̄cōy. Os autē
illi dat corp̄. put uult:
et unicuiq; seminū. p̄pū
corp̄. Non oīs caro. eadē
caro: sed alia qd̄ hoīs. alia
autē peccōy. alia caro uo-
luerū. alia pisciū. Et cor-
pora c̄lestia. et corpora
t̄restria. Sed alia qd̄ c̄le-
stū gl̄ia: alia autē t̄restriū.
Alia autē claritas sol̄. alia
claritas lune. et alia cla-
ritas stellay. Stella enī
ab stella difert in clara-
te. sic et resurrectio mor-
tuoy. Seminatur in cor-
ruptione: surgit in incor-

ruptione. Semināt in igno-
bilitate. surgit in gloria.
Semināt in infirmitate.
surgit in uirtute. Semina-
tur corp̄ aiāle. surgit cor-
pus spirituale. Si ē corpus
aiāle. est et sp̄ale. Sicut
scriptū ē. Fact̄ ē p̄mus
homo adam maiām ui-
uentē. nouissimū adā in
sp̄m uiuificantē. Sed nō
prius q̄ sp̄ale ē. sed qd̄
aiāle ē: deīn qd̄ sp̄ale ē.
Prim̄ hō de t̄ra t̄renus. se-
cund̄ de celo c̄lestis. Qua-
lis t̄ren? tales et t̄reni.
et quat c̄lestis. tales et
c̄lestes. Igitur sic porta
uim̄ imaginē t̄reni. por-
tem et imaginē c̄lestis.
hoc autē dico fr̄es: qm̄ ca-
ro et sanguis regnū dei
n̄ possidebūt. neq; corru-
ptio in corruptelā possi-
debit. Ecce misterium
uob̄ dico. Omīs qd̄ re-
surgem̄. sed n̄ omīs im-
mutabim̄. In momento in
ictu oculi. in nouissima

30
tuba. Canet enī tuba. et
mortui resurgent in cor-
rupti. et nos immutabim̄.
Oportet enī corruptibile
hoc inducere incorrupti-
onē. et mortale hoc indu-
ere immortalitātē. Cū autē
corruptibile hoc induerit
in corruptionē. et mor-
tale hoc induerit imor-
talitātē: tē fiet s̄mo qui
scriptus ē. Absorpta est
mors in uictoria: ubi est
mors uictoria tua: Vbi
ē mors aculeus tuus: Acu-
leus autē mortis peccatū
ē: uirtus uō peccati lex.
Oō autē gr̄as: qui dedit
nob̄ uictoriā p̄ d̄nm̄ n̄rm̄
iūm̄ xpm̄. Itaq; fr̄es mei
dilecti: stabiles estote et
immobiles. abundantes
in ope d̄ni semp̄. scientes
quod labor uir non ē in-
anis in d̄no. **lxiii.**
Oecollectis autē que sunt
in sc̄ds: sicut ordinauit ce-
lestis galathie: ita 7 uos
facite: p̄ unā sabbati. Vri-

quisq; ur̄m apud se reponat.
recondens quod ei benepla-
cuerit. ut n̄ cū uenero tūc
collecti fiant. Cū aut̄ pre-
sens fuero. quoscūq; p̄ba-
ueritis p̄ epl̄as hos mitta
p̄ferre gr̄am ur̄am in ieru-
sālē. Quod si dignū fuit.
ut et ego eam. mecū ibit̄.
Venā aut̄ ad uos. cū ma-
cedoniā p̄t̄nsiero. Nam
macedoniā p̄t̄nsibo. Apud
uos aut̄ forsitan p̄manebo.
uel ienabo. ut uos me de-
ducatis quocūq; iero. Nolo
enī uos intransitu uidere.
Spero enī me aliquantū
t̄p̄is manere apud uos.
si dñs p̄miserit. P̄manebo
aut̄ ephesi usq; ad pente-
costen. Ostiū enī m̄ aptū
ē magnū et euident. et
adūsarii multi. Si aut̄ ue-
nerit timotheus. uidete
ut sine timore sit ap̄ uos.
Op̄ enī dñi opatur. sicut et
ego. Neq; ergo illū sp̄nat.
Deducite aut̄ illū in pace.
ut ueniat ad me. Expecto

enī illum. cū fr̄ib;. **Lxi.**
De apollo aut̄ fr̄e. signifi-
co uobis. quia multū ro-
gam eū ut ueniret ad uos
cum fr̄ib;. Et utiq; n̄ fuit
uolūtatei ut n̄ ueniret.
Venet aut̄ cū oportunū
fuerit. **Lxii.**

Uigilate. state in fide. ui-
rilit̄ agite. et c̄fortamini.
oīa ur̄a in caritate fiant.

Obscuro aut̄ uos fr̄s. **Lxiii.**
nostis domū stephane. et
fortunati. et achai. qm̄ se
p̄mitte achaię. et immu-
steriū scōy. ordinauerunt
se ipsos. ut et uos subdit̄
stis eiusmodi. et oī coope-
ranti et laboranti. **Lxiiii.**
Glaudeo aut̄ in p̄sentia ste-
phane et fortunati. zacha-
ia. qm̄ quod uob̄ de erat.
ipsi suppleuerūt. Refecerūt
enī meū sp̄m et ur̄m. Co-
gnoscite ergo qui huius-
modi sunt. **Lxv.**

Salutant uos om̄s eccle-
się. salutant uos in dño
multū aquila et pr̄silla.

cū domestica sua c̄ctia
apud quos et hospitor. Sa-
lutant uos om̄s fr̄s. **Lxvi.**

Salutate in uisculo
scō. Salutatio mea manu
pauli. Sigs n̄ amat dñm
iūm xp̄m. sit anathema
matanatha. Gr̄a dñi nr̄i ie-
su xp̄i uob̄cū. Caritas mea
cū om̄ib; uob̄ in xp̄o iū.
lōn. **Exple epl̄a pauli apli. i.**
missa ad corinth̄s. h̄c ūr̄. deccc.

P **Lxx.** In ep̄ arguit̄. ii. ad cor.
Post actā penitentiā cō-
solatoriā scribit̄ eis a troa-
de. et collaudans eos hor-
tat̄ ad meliora. **In ep̄ epl̄a**

D **sc̄la pauli apli.**
Ad corinthios.
Aulus ap̄t̄s x̄
iū. puolūtate
dei. et timotheus frater.
ecclēs̄ dei que ē corinthi.
cum sc̄is om̄ib; q̄ se in a-
chaa. gr̄a uob̄ et pax a
dō patre nr̄o. et dño iū
xp̄o. B̄ndict̄ d̄s et pater
dñi nr̄i iū xp̄i. pat̄ m̄a
nr̄i. et d̄s toti c̄solationis.

qui consolatur nos in oī
tribulatiōe nr̄a. ut possim̄
et ipsi consolari eos. q̄ in
om̄i p̄sura s̄t. p̄ exortati-
ōne qua exhortamur et
ipsi a dō. Qm̄ sicut abun-
dant passiōes xp̄i in nob̄.
ita et p̄iūm xp̄m abūdat
c̄solatio nr̄a. Siue autem
p̄ ur̄a exhortatiōe et salu-
te. que opatur in toleran-
tia carūde passiōnū. quas
et nos patimur. et spes nr̄a
firma ē p̄ uobis. Scientes
qm̄ sicut socii passionum
estis. sic eritis c̄solationis.

N **enī uolumus ii.**
ignorare uos fr̄s de tribu-
latione nr̄a. que facta est
in asia. qm̄ sup̄ modū gra-
uati sum̄. sup̄ uirtutē. ita
ut tederet nos etiā uiuere.
Sed et ipsi in nob̄ respōsū
mortis habum̄. ut n̄ sim̄
fidentes in nob̄. sed in dō
qui suscitatur mortuos. qui
de tantis picat̄ eripuit nos.
et eruet. inque sp̄am̄ qm̄
et adhuc eripiet. adiuuan-

tib; et uob; p nob; in ordnē.
ut ex multar; psonis facie-
rū ei; que in nob; ē donati-
onis p multos grē agantur
pro nobis. **111.**

Nam glia nra hęc ē. testimo-
niū conscientie nre. Qd in
simplicitate et sinceritate
dei. et nī in sapientia carna-
li. sed in grā dei conuersati
sumus in hoc mūdo. abun-
dantiū aut ad uos. Nō enī
alia scribim; uob; quā que
legistis. et cognouistis. Spe-
ro aut quod usq; in finem
cognoscetis. sicut et cogno-
uistis nos ex parte. qā glia
uīa sum; sicut et uos nra.
in die dñi nri ihū xpī. Et
hac cōfidentia prius uolui
uenire ad uos. ut secundā
grām haberetis. et p uos
trāsire in macedoniā. Et
iterū in macedonia uenire
ad uos. et a uob; deducti in
iudeā. Cū hoc g; uoluisse.
nūq; leuitate uisus sum;
Aut que cogito scdm car-
nē cogito. ut fit apud me

est et non. Fidelis aut dō.
ga sermo nri qui fuit apud
uos. nī est in illo est et nō.
Dei enī filius ihē xpē qui
in uob; est p nos predicat.
p me et siluanū. et timo-
theū. nī fuit ē et nī. sed est
in illo fuit. Quotq; enim
pmissiōes dī sunt. in illo sūt.
Iōd et p ipsū aīn dō ad glia
mām. Qui aut cōfirmat
nos uobē in xpō. et qui
unxit nos dō. et q; signa-
uit nos. et dedit pignus
spis in cordib; nris. **111.**

Ego aut testē dñi in uoco
maīam meā. qd; paruens
uobis nī ueni ut cōmētib;
Non qā dñamur fidi uir;
sed adiutores sum; gaudiū
uī. Nā fide stas. **v.**

Statu aut hoc ipsū apud
me. ne iterū in tristitia
uenirē ad uos. Si enī ego ē
tristo uos. et q; ē qui me
lectificet. nī qui cōfirmatur
ex me. Et hoc ipsū scri-
psi uob;. ut nī cū uenero.
efficia sup; tristitiā habēā.

1111.

de qb; oport

de quib; oportuerat me
gaudere. confidens in oib;
uobis. quia meū gaudiū
omniū uīrū ē. Nā ex mul-
ta t̄bulatiōe et angustia
cordis scripsi uob;. p mul-
tas lacrimas. Nō ut triste
mini. sed ut scatis quam
caritatē habēā abūdant;
in uob;. Sigs aut cētāū me.
non me cōfirmat; sed ex
parte. ut nī onerē omnes
uos. Sufficit illi qui eius-
modi est obiurgatio. hęc
que fit a plurib;. ita ut e-
contē magis donec. et ē
solemni. ne forte abun-
dantiōri tristitia absorbe-
atur. q; eiusmodi ē. Pp̄t
quod obsecro uos ut con-
firmetis in illū caritatē.
Iōd enī et scripsi. ut cog-
scā exp̄m̄tū uīrū. an in
oib; obediētes stis. Sicut
aut aliq; donastis. et ego.
Nā et ego quod donauī.
si q; cui donauī. pp̄t uos
in psona x. ut nī circūue-
namur. a sathana. Nō enī

ignorā cōgratiōēs eius.
Cym uenissē aut **vi**
trōadem. pp̄t eugliū xpī.
et hostiū michi ap̄tū cēt
in dño. nō habui requiem
spū meo. eo quod nī in ue-
nerim titū frēm meū. sed
ualefaciens eis. pfect; sum
in macedoniā. Qd aut grās
qui sēp triūphat nos in x;
uīu. et odore noticie sue
manifestat p nos in omni
loco. qā xpī boni odor su-
mus dō. in his q; salui sūt.
et in his q; peunt. Aliis q;
dem odor mortis in mor-
tē. aliis aut odor uitę in
uitā. Et ad hęc q; tā ido-
neus. Nō enī sum; sicut
plurimi adultēantes abū-
dei. sed ex sinceritate. s;
sic ex dō cōtā dō in xpō
loquimur. **vii.**

Incipiū iterū nosmet i-
psos cōm̄dare. Aut nūq;
egreū sicut qdā cōm̄dati
cuis ep̄lis ad uos. aut ex
uob;. Ep̄la nra uos estis
scripta in cordib; nostris.

q̄ scitur. et legit̄ ab om̄ib;
hoib; manifestati. qm̄ eplā
eius xp̄i ministrata anob;
et scripta n̄ attram̄to. sed
sp̄u dei uiui. Non intabul
lapideis. sed intabul cor
dis carnalib;. **viii.**

Fiduciam aut̄ talē habem;
p̄ xp̄m ad d̄m. n̄ quod sus
ficientes sim̄ cogitare aliqd
anob; quasi ex nob;. sed sus
ficientia n̄ra ex dō ē. Qui
et idoneos nos fecit mini
stros noui testam̄ti n̄ litte
ra sed sp̄u. Litt̄a enī occidit.
sp̄s aut̄ uiuificat. Quod si
ministratio mortis lit̄is
deformata in lapidib; fuit
ingl̄ia. ita ut n̄ possent i
tendere suū iust̄ infacem
moysi. p̄t̄ gl̄iam uult̄ ei
que euacuatur. quom̄ n̄
magis ministratio sp̄s erit
ingl̄ia. Nā si ministratio
dāpnatiois gl̄ia ē. multo
magis abundat ministeri
um iustit̄ae ingl̄ia. Nam
nec glorificatū ē quod cla
ruit in hac parte. p̄pter

excellentē gl̄iam. Si enī q;
euacuāt p̄ gl̄iam ē. multo
magis quod manet ingl̄ia
ē. habentes igit̄ talē sp̄e.
multa cōfidentia utimur.
Et n̄ sic moyses ponebat
uelam sup facie suā. ut n̄
intenderent filii isrl̄ infaciē
ei quod euacuāt. sed ob
tusi s̄ sensus eoz. Usq; in
hodiernū diē idipsū ue
lam inlectioē uetis testa
m̄ti manet n̄ reuelatum.
qm̄ in xp̄o euacuāt. S; usq;
in hodiernū diē cū legit̄
moyses. uelam ē positū
sup cor eoz. Cū aut̄ cūert̄
fuit. ad d̄m. auferet̄ uelam.
Dñs aut̄ sp̄s ē. Vbi aut̄ sp̄s
dñi ibi libertas. **viii.**

Nos uō om̄s reuelata facie
gl̄iam dñi speculantes. in
eandē imaginē transformamur.
aclaritate in claritate. tāq; ad d̄m sp̄u. Idō habē
tes hāc ad ministratiōē
iuxta quod m̄iam cōsecuti
sum; n̄ deficiū. sed abdi
cam; occulta dedecoris. n̄

ambulantes in astutia. neq;
adulterantes ūbū dei. sed
in manifestatiōē ueritatis.
cōmendantes nosmet ipsos
ad oēm sciētiam hoīū corā dō.

Quod si etiā optū ē **x**
eugliū n̄m. in his q; peunt
ē optū. inq; dōs hui; seli ex
citaunt m̄tes infidelium. ut
n̄ fulgeat illuminatio euā
gelii gl̄ie. q; est imago di.
Non enī nosmet ipsos p̄di
cam;. sed iūm xp̄m dñm no
strū. Nos aut̄ seruos uros p̄
iūm. Qm̄ d̄s qui dix̄ de te
nebris lucē splendescere.
illuxit in cordib; n̄ris ad
illuminationē sciētiae cla
ritatis dei in facie xp̄i iūi.

Habem; aut̄ thesaurū **xi.**
istū in uasis fictilib;. ut su
blimitas sit uirtutis dei.
et n̄ ex nob;. In oib; tribu
lationē patimur. sed non
angustam;. Aporiam;. sed
n̄ desistimur. Precutio
nē patim;. sed n̄ derelinqm;. **xii.**
Deicim;. sed n̄ p̄im;. Semp
mortificationē dñi iūi i

corpe n̄ro circūferentes. ut
et uita iūi xp̄i. in corpib;
n̄ris manifestet̄. Semp enī
nos qui uiuim; in morte tra
dim;. p̄t̄ iūm. ut et uita n̄ra
manifestetur in carne n̄ra
mortali. Ergo mors in nob;
opat̄. uita aut̄ uiuob;. ha
bentes. aut̄ eundē sp̄m sc̄i.
sc̄i scriptū ē. Credidi. p̄pter
quod locutus sū. et nos cre
dim;. p̄t̄ quod et loquim;. **xiii.**
Scientes qm̄ qui suscitauit
dñm iūm. et nos cū iūi
suscitabit. et cōstituet uob;
cū. Om̄ia enī p̄t̄ uos. ut
gl̄ia abundans p̄ multos in
gr̄ia. actiōē abundat; ingl̄ia di.
p̄t̄ quod n̄ deficiamus. S;
licet is q; foris ē n̄r hō
corrūpitur. tam; qui int̄ ē
renouat̄ de die in diē. Id
enī q; imp̄sentia ē mortitane
ū. et leue t̄bulatiōis n̄re.
sup modū in sublimitate
gl̄ie. et n̄ pond; opat̄ inob;
n̄ t̄p̄lantib;. q; uidet̄.
sed que n̄ uident;. Que enī
uident̄ t̄p̄ralia s̄. que aut̄

non uidentur cēna sūt.

Sem̄ enī qm̄ si t̄re. **xii.**
stris domus n̄ra hui' ha-
bitationis dissoluatur: q̄
edificatiōe ex dō habe-
mus domū n̄ manufactā
cēnā in cēlis. Nam et in
hoc ingenisem̄ habita-
tionē n̄rām que de celo ē.
sup̄ indui cupientes. si ta-
men uestiti. n̄ nudi inue-
niam̄. Nā et q̄ sum̄ in hoc
tabnaculo ingenisemus
grauati. eo quod nolimus
expoliari. sed sup̄ uestiri.
ut absorbeat̄ hoc morta-
le auita. Qui aut̄ efficit
nos in hoc ipsū dō. qui et
dedit nob̄ pignus sp̄s. **xiii.**

Audentes igitur semp̄ et
scientes. qm̄ quādiu sum̄
in corpore pegrinam̄ a
dño. P̄ fidem enī ambula-
mus: et n̄ p̄ sperē. Au-
dē m̄ aut̄ et bonā uolūtātē
habem̄. magis pegrinari
a corpe. et p̄sentes eē ad
dñm̄: et idō c̄tendimus
siue absentes siue p̄sentes

placere illi. **xiiii.**

Omnēs enī nos manifesta-
ri oportet. ante t̄bunal
xp̄i: ut recipiat unusq̄sq̄
p̄p̄a corp̄is. put̄ gessit si-
ue bonū: siue malū. Scien-
tes ḡ timorē dñi. hominib̄.
suadem̄. dō aut̄ manifesti-
sumus. Spero aut̄ et in cē-
scientis ur̄is manifestos
nos eē. **xv.**

Non itēz cōndamur nos
uob̄: sed occasiōē damus
gl̄andi p̄ nob̄: ut habe-
tis ad eos q̄ in facie gl̄iam̄.
et n̄ in corde. Siue enim
m̄te excedim̄ dō: siue so-
br̄i sum̄ uob̄. Caritas enī
xp̄i unget nos: existimātes
hoc. qm̄ si unus p̄ omnib̄
mortuus ē: ḡ om̄s mor-
tui s̄t. et p̄ oib̄ mortuus ē:
ut et q̄ uiuunt iā n̄ sibi ui-
uant. sed ei q̄ p̄ ip̄s̄ mor-
tuus ē et resurrexit. **xvi.**

Itaq̄ nos ex hoc neminē
nouimus scdm̄ carnē. et
si cognouim̄ scdm̄ carnē
xp̄m̄: sed nē iā n̄ nouim̄.

34

Si qua ergo in xp̄o noua
creatura: uetera t̄nsier̄t.
ecce facta s̄t om̄ia noua.
Om̄ia aut̄ ex dō. q̄ recu-
liant nos sibi p̄ xp̄m̄. et
dedit nob̄ ministeriū rec-
ciliatiōis. Qm̄ q̄dem dō
erat in xp̄o mūdū recu-
lians sibi: nō reputans
illis delicta ip̄s̄oy: et po-
suit in nob̄ ūbū recciliati-
onis. P̄ xp̄o ḡ legatione
fungim̄: tāquā dō exhor-
tante p̄ nos. Obsecram̄ p̄
xp̄m̄ recciliamini dō. Eū
enī qui n̄ nouerat pec-
catū. p̄ nob̄ peccatū fec̄.
ut et nos efficerem̄ iusti-
cia dei in ip̄so. Adiuuātes
aut̄ et exhortam̄. ne in-
uacui grām dei recipia-
tis. At enī. t̄p̄r accepto
exaudiui te: et indie sa-
lutis adiuui te. **xvii.**

Ecce nē t̄p̄s acceptabile.
ecce nē dies salutis. Ne-
m̄m̄ dantes ullā offensi-
onē: ut n̄ uitupetur mi-
nistriū n̄r̄m. Sed in om̄ib̄

exhibeam̄ nosmet ipsos
sicut dei ministros in in-
ta patientia. In t̄bulatiōib̄.
in necessitati. in angu-
stis: in plagis: in carcerib̄.
in seditiōib̄: in laborib̄.
in uigiliis: in ieiuniis: in
castitate: in scientia: in
longanimitate: in suau-
tate: in sp̄u sc̄o: in carita-
te n̄ ficta: in uero ueritatē
in uirtute dei: Parma iu-
sticie: ad extr̄is et ad in-
tr̄is. P̄ gl̄iam et ignobilitatem:
p̄ infamiā et bonā famā.
Ut seductores et ueraces.
sicut q̄ ignoti et cogniti.
Quasi morientes: et ecce
uiuimus. Ut castigati et
n̄ mortificati. Quasi t̄tes:
sēp̄ aut̄ gaudentes. Sicut
egentes: multos aut̄ locu-
pletantes. Tamq̄ nichil
habentes: et oīa possidētes.
Os n̄r̄m patet ad uos **xviii.**
o corinthi. cor n̄r̄m dila-
tātū est: Non angustiamini
in nob̄: angustiamini
aut̄ in uiscerib̄ ur̄is. Candē

aut habentes remunera-
tionē. tamquā filius dico.
dilatamini et uos. et no-
lite iugiter ducere cū in-
delib. Que enī participatio
iusticie cū iniquitate.
Aut que societate luci ad
tenebras. Que autē euen-
tio xpi ad belial. Aut q̄
pars fidelis. cū infidelis.
Quā consentus tēplo dī
cū ydolis. Vos enī estis
tēplū dei uiui. sicut dicit
dn̄s. Qm̄ inhabitabo in
illis. et ambulabo. et
ero illorū d̄s. et ipsi erūt
m̄ ppls. Pp̄t quod exire
de medio eorū. et separari
n̄ dicit dn̄s. et inuidiū
ne tergeritis. et ego re-
cipiā uos. Et ero uobis
in patrē. et uos eritis in
infilios. ⁊ filias. dicit dn̄s sops.

Has igit̄ habentes **xxviii.**
repmissoēs km̄ m̄de-
mus nos. ab oī magnam
to carnis. et sp̄s. p̄ficien-
tes scificationē. in timo-
re dei. Capite nos. Nemi-

nē lesim̄. neminē corru-
pim̄. neminē circūuenim̄.
Non ad cōdēpnatiōē uicā dico.
Predixi enī quod in cordib.
nr̄is estis. ad cōmōmendū.
et ad conuēndum. **xxx.**

Multa in fiducia ē apud
uos. multa in gl̄atio. puo-
bis. repletus sum cōsolatio-
ne. sup̄ abundo gaudio.
in om̄i tribulatiōē nr̄a.
Nam et cū uenissim̄ in
macedoniā. nullā regem
habuit caro nr̄a. sed oēm
t̄bulatiōē passi. foris pu-
gnē. int̄ timores. Sed qui
consolat̄ humiles. consola-
tus ē nos in aduentu
tici. n̄ solū autē in aduentu
eī. sed etiā in solatio quo
cōsolat̄ ē muob. referens
nob̄ uim̄ stetitū. uim̄ desi-
deriū. uim̄ emulatiōē.
p̄ me. ita ut magis gaude-
rē. Qm̄ et si cōristauit uos
in epla. n̄ me penitet. et
si peniteret. uidens qd̄
epla. et si adorā uos con-
tristauit. n̄ gaudeo. Gau-

deo aut non quā cōristati
estis. sed quā cōtristati
estis ad penitentiā. Cō-
tristati enī estis scdm̄ dn̄m.
ut in multo detrimentū
patiamini ex nob̄. Que
enī scdm̄ dn̄m tristitia est.
penitentiā in salutē sta-
bilē opatur. Seli autē tri-
sticia. mortē opatur. Ec-
ce hoc ipsū enī scdm̄ dn̄m
cōristari uos. q̄ntā in uob̄
opatur sollicitudinem.
sed defensionē. sed indi-
gnationē. sed timorē. sed
desidiū. sed emulatiōē.
sed uindictā. In oib̄ exhi-
buitis uos in cōtaminatōē
eē negotio. Igit̄ et si scri-
psi uobis. n̄ pp̄t cū qui
fecit iniuriā. nec pp̄t cū
q̄ passus ē. sed ad mani-
festandā sollicitudinem
nr̄am. quā p uob̄ habem̄
corā dō. totū cōsolati sum̄.
In cōsolatiōē autē nr̄a. abun-
danti magis gauisi sum̄.
sup̄ gaudio tici. quā refe-
ctus ē sp̄s eī. ab oib̄ uob̄.

35
Et si quid apud illū de uo-
bis gl̄atus sū. n̄ sū confus̄.
Sed sicut om̄ia uob̄ in ue-
ritate locuti sum̄. ita et gl̄a-
tio nr̄a que fuit ad t̄tum.
ueritas facta ē. et uiscera
eī abundantius in uob̄ s̄t.
remissitens oīū uim̄ o-
bedientiā. quom̄ cū timo-
re et tremore excepistis
eū. Gaudeo q̄. oib̄ cōsido in
uobis.

xxxi
Notam autē facim̄ uob̄ fr̄s.
grām dei. que data ē in ec-
clesiis macedonię. qd̄ in
multo exp̄n̄to t̄bulatiōis.
abundantia gaudiū ipsoꝝ fuit.
et altissima paupertas eorū.
abundauit indiuittas sim-
plicitatis eorū. quā scdm̄ uir-
tutē testimoniū illis reddo.
q̄. sup̄ uirtutē uoluntariū
fuerit cū multa exortatiōē
obscēntes nos grām et cō-
municatiōē ministrari
quod fit in scōs. Et n̄ sicut
sp̄auim̄. sed semet ipsos de-
derūt p̄mū dn̄o dein nob̄
p uoluntatē dī. ita ut ro-

garemus tū: ut quē ad
modū cepit: ita et p̄ficiat.
inuos etiā grām istam. **xxii.**
Sed sicut in oīb; abundan-
tis fide. et sermone. et sci-
entia. et omī sollicitudine.
et in sup̄ caritate uīa inuos.
ut et in hac grā abundetis.
Non quasi imp̄ans dico: s̄
pp̄t̄ alioꝝ sollicitudinē: et
tū uīe caritatis ingenium
bonū cōp̄ans. Satis enī
grām dñi n̄rī iū x̄pi. qm̄
pp̄t̄ uos eḡn̄ fac̄ ē cum
eēt diues: ut illius inopia
uos diuites eētis. Et cōsiliū
in hoc do. hoc enī uob̄ uti-
le ē. quod n̄ solū facere:
sed et uelle cepistis ab an-
no pore. Nē uō et factō p̄-
ficite. ut quē ad modū p̄m-
ptus ē aīus uoluntatis. ita
sit et p̄ficiendi: ex eo quod
habetis. Si enī uoluntas
p̄mpta ē. sed m̄ id q̄ h̄t̄ acce-
pta ē. n̄ scdm̄ id q̄ n̄ h̄t̄. N̄ enī
ut aliis sit remissio. uob̄ aut̄
t̄b̄is. s̄ ex equitate sp̄s̄cti
t̄p̄r̄ uīa abūdāta illoꝝ. iōp̄iā
suppleat. ut n̄ illoꝝ abūdāta

uīe inopiē sit supplem̄-
tū. ut fiat equalitas sicut
scriptū ē. Qui multū nō
abundauit. et q̄ modicū
n̄ inuolauit. Grās aut̄ dō
qui dedit eandē sollicitu-
dinē. puob̄. in corde t̄tū.
qm̄ exhortationē q̄dem
suscepit: sed cū sollicitior
eēt. sua uoluntate. p̄fec̄
ē ad uos. Misim̄ etiā cum
illo fr̄em: cui laus ē in uan-
gl̄io p̄ om̄s eccl̄ias. Nō solū
aut̄: sed et ordinat̄ ē ab
eccl̄is comes p̄grinatiois
n̄rē in hac grā. q̄ ministrat̄
anob̄ ad dñi gl̄iam. et de-
stinat̄ uolūtate n̄rā.
Deiuitantes hoc neq̄s nos
ut ueret. in hac plenitudi-
ne: quē ministratur anob̄.
Puidem̄ enī bona n̄ t̄cū
corā dō: sed etiā corā hoīb;.
Misim̄ enī cū illis et fr̄em
n̄r̄m. quē p̄baum̄ in m̄tis
sepe sollicitū eē. nē aut̄
multo sollicitior ē eīden-
tia multa in uos. siue pro-
tito q̄ ē socius n̄r̄s: et uos

adiutor: siue. p̄bis q̄ sunt
fr̄es n̄r̄i: apl̄i eccl̄ay gl̄ie x̄.
Ostensionē q̄ quē ē carita-
tis uīe. et n̄rē gl̄ie puob̄.
in illos ostendite in face
eccl̄ay. Nā de minist̄io q̄
sit m̄cōs: ex abundantia ē
m̄ scrib̄e uob̄. Scio enim
p̄mptū aīum uīr̄m: p̄ quo
de uob̄ gl̄ior apud mace-
donas. qm̄ achata parata
ē ab anno p̄terito. Vīa
enī emulatio puocauit
plurimos. Misim̄ aut̄ fr̄s:
ut ne quod gl̄iam de uob̄
euacuet̄ in hac parte: et
quē ad modū dixi parati
sitis: ne cū uenerit me cū
macedones: et in uenerit
uos in paratos: erubescā-
mus nos: ut n̄ dicam̄ uos
in hac substantia gl̄ie. Ne-
cessariū q̄ existimaui roga-
re fr̄s: ut p̄ueniant ad
uos: et p̄parent rep̄missā
b̄ndictionē: n̄ quasi aua-
ritia. hoc aut̄ dico: qui
parte seminat: parte et
metet. Et qui seminat in

36
b̄ndictionib;. de b̄ndicti-
onib; et metet. **mitā s̄nā.**
Unusq̄sq; put̄ destinauit ī
corde suo. n̄ existicia: aut
ex necessitate. hylarē enī
datorē diligit d̄s. Potens
ē aut̄ d̄s omnē grām abū-
dare facere in uob̄: ut in
omīb; s̄p̄ oēm sufficien-
tiā habentes: abundetis
in om̄e bonū op̄. sic feri-
ptū ē. Disp̄sit dedit pau-
p̄ib;: iusticia eī manet ī
c̄t̄nū. Qui aut̄ admini-
strat s̄m̄ seminanti: et
panē ad manducandum
p̄stabit: et multiplicabit
s̄m̄ uīr̄m: et auget̄ in-
crem̄ta frugū iusticie uīe.
Ut in oīb; locupletati a-
bundetis in oēm simpli-
citate q̄ op̄atur p̄ nos gra-
tiaz actionē dō. Qm̄ mi-
nist̄erū hui' officii non
solū supplet ea quē def̄
seis. sed etiā abundat p̄
multas grāz. actioēs in
dño. p̄ p̄bationē minist̄e-
rū huius gl̄ificat̄ d̄m.

inobedientiā cōfessionis uſe.
In euſgſiū xp̄i. et ſimplici
tate cōcōationis in illos et
in om̄is. et ipſoꝝ obſerati
one. p̄ uob̄. deſiderantiū
uos. p̄p̄t em̄nentē gratiā
dei in uob̄. Gr̄as dō ſup in
ennarrabili dono cō. Ip̄ſe
aut̄ ego paulus. obſecro uō
p̄ manuſcriptudinē. et mode
ſtā xp̄i. q̄ in facie q̄dē hu
mit ſūm̄t uos. abſens aut̄
ēſido in uob̄is. Rogo aut̄
ne p̄ſens audeā p̄ cā cōfide
tiā. qua exiſtimor audere
in quoſdā qui arbitrantur
nos tāquā ſedm̄ carnem
ambulem̄. In carne autē
ābulantes. non ſedm̄ car
nem militamus. **xxiii.**
Nam arma militie n̄p̄ nō
carnalia. ſed potentia dō.
ad destructionē munitio
nū. Conſilia deſtruentes.
et oēm altitudinē extol
lente ſe ad uos ſcientiā
dei. et in captiuitatē redi
gentes oēm intellectum.
in obſeq̄ xp̄i. et in p̄mptv

habentes utiſci oēm ino
bedientiā. Cū impleta ſu
erit uſa obediencia. que
ſc̄m̄ facit ſc̄ uidere. Sigs
ſibi confidit xp̄i ſe cō. hoc
cogitet iterū apud ſe. q̄
ſicut ipſe xp̄i ē. ita et nos.
Nam et ſi amplius aligō
gliatus ſuero. de poteſta
te n̄ſa quā dedit nob̄ d̄s
in adificationē. et n̄ in de
ſtructionē uſam̄. n̄ erube
ſcam. **V**t aut̄ n̄ exiſtmer
tamq̄ trere uos p̄ epl̄as.
q̄m̄ q̄dem epl̄s inquit ḡ
ues ſunt et fortes. p̄ſentia
aut̄ corpis infirma. et ſer
mo cōceptibil̄. hoc cogitet
q̄ em̄odi ē. q̄a quales ſum̄
ūbo p̄ epl̄as abſentes. tales
et p̄ſentes in facto. **N** enī
audem̄ inferere. aut cō
parare nos q̄bdā qui ſe
ipſos cōm̄dant. ſed ipſi
nobis noſmet ipſos met
entes. et cōparantes noſ
met ipſos nob̄. **N**os aut̄
n̄ in m̄nſū gliabim̄. ſed
ſedm̄ in ſura regule quā m̄
ſus ē nob̄ d̄s. meſura p̄m

gendi uſq̄ ad uos. **N**ō enī
quasi n̄ p̄tingentes ad uos.
ſup extendimus nos. **V**ſq̄
ad uos enī puenim̄ in euā
gelio xp̄i. n̄ in m̄nſū glian
tes in malicis laborib̄. **S**p̄
aut̄ h̄ntes creſcentis fidei
uſe in uob̄. magnificari ſe
cundū regulā n̄ſam̄. in ha
bundantia in regioib̄. que
ultra uos ſe euſglizare. **N**ō
in aliena regula in his que
parata ſt̄ gl̄ari. **Q**ui autē
gliatur. in d̄no gliet̄. **N**ō
enī q̄ ſe ipſū cōmendat. ille
p̄batus ē. ſed que d̄s cōm̄
tinā ſuſtinere. **xxiiii.** **I**dat
tis modicū qd̄ inſipientis
meē. ſed et ſubportat me.
Emulor enī uos d̄i emula
tioē. **R**eſpondi enī uos u.
in uro. uirginē caſtā exhi
bere xp̄o. **T**imeo aut̄ ne
ſicut ſerpens euā ſeduxit.
aſtutia ſua. ita corrūpan̄t
ſenſus uſi. et excidant a
ſimplicitate et caſtitate q̄
ē in xp̄o. **xxv.**

Nam ſi is qui uenit alii x̄

37
p̄dicat. que n̄ p̄dicauim̄.
aut alii ſp̄m̄ accepitis.
que n̄ accepistis. **A**ut alio
euſglū quod n̄ recepistis. re
cte pateremini. **R**exiſtimo
enī michi me m̄n̄ ſciſſe i
uob̄ amagis apl̄is. **N**ā q̄m̄
p̄tius. **S**imone ſed n̄ ſcientia.
In oib̄. aut̄ manifeſtat̄ ſū
uob̄. **A**ut nūq̄ peccatū
fecit. me ipſū humilians.
ut uos exaltemini. **Q**m̄
gratis euſglū dei euſgliza
ui uob̄. **A**lias eccl̄as ex po
liaui. accipiens ſt̄pendiū
ad miniſteriū uſm̄. **E**t cū
eēm apud uos et egerem.
nulli oneroſus ſui. **N**ā qd̄
m̄ deerat ſuppleuer̄ fr̄es.
qui uener̄t amacedonia.
et in oib̄ ſine onere me
uob̄ ſeruauit. et ſeruabo.
Eſt ueritas xp̄i in me. q̄m̄
hec gl̄ia n̄ inſingret̄ ſime.
in regioib̄. achate. **Q**uare
Qd̄ aut̄ facio. et facia. ut
amputē occaſionē eoz̄. quo
lūt occaſioē. ut ſeo q̄ gl̄an̄t ta
let inue

nantur sicut et nos. **xxvi.**
Nam eiusmodi pseudo apli
oparii subdoli. tñsfigurā
ter se in aplos x̄: Et n̄ m̄y.
Ipsē etiam sathanas tñsfi
gurat se in anglin lucis. n̄
est ergo magnū si ministri
ei tñsfigurent uelut
ministri iusticie. quoz si
nis erit scdm opa ipsorz.
Ierū dico. ne qs me putet
ispiētē. Alioqn uelut ispiētē
accipite me. ut ego modicū
q̄ glior. q̄ loqr. n̄ loqr. s̄ dñi.
s̄ q̄ n̄ inspiētia ih̄ac subā gl̄ē.
Qm̄ m̄s̄ gliant. s̄ carnē. 7 ego
gliabor. Libent̄ enī suffer
tis insipientes. cū sitis ipsi
sapientes. Sustinet̄ enī
siqs uos insinuatū redi
git. siqs deuorat. siqs ac
cipit. siqs extollit. siqs
in faciem uos cedit. Scdm̄
ignobilitatē dico. quasi
nos infirmi fuerim̄ in
hac parte. In quo qs au
det. In insipientia dico.
audeo et ego. hebrei s̄t.
et ego. s̄t̄ s̄t. et ego.

Scm̄ abrahē s̄t. et ego.
om̄is x̄pi sunt. et ego.
Vt minus sapiens. dico
plus ego. In laborib; plu
rimis. in carcerib; abun
dantur. in plagis supra
modū. in morib; frequē.
A iudeis quosq̄ quadrage
nas una min̄ accepi. Ter
urgis oculus sū. semel lapi
datus sū. ter naufragū
feeci. nocte et die in p̄fun
dū maris fui. In itinētib;
sepe. P̄culus flum̄mū. pi
culis latronū. picul̄ ex gñē.
picul̄ ex gētib;. picul̄ i ciuitate.
picul̄ in solitudine. picul̄ in
picul̄ in falsis fr̄ib;. In labo
re et erūpna. in uigiliis
multis. infame et siti. i
iun̄is multis. in frigo
re et nuditate. p̄ter illa
q̄ extrinsec̄ s̄t instantia
mea cotidiana sollicitu
do oīū eccl̄az. Qs infir
mat. et ego n̄ infirmor.
Quis scandalizatur. 7 ego
n̄ uror. Signari opor
tet. q̄ infirmitatis me s̄t

gliabor. Ds̄ et pat̄ dñi
n̄ri ih̄u x̄pi s̄t. qui est
b̄ndict̄ in s̄tā. quod nō
m̄ior. Damasci p̄posit̄
genit̄ arathē regis. custo
diebat ciuitatē damasce
noz. ut me cōprehendēt.
Et p̄ fenestā in sportam
dimissus sū p̄ murū. 7 sic
effugi manus eius. Siglo
rari oportet. n̄ expedit
quōdē. Veniā aut̄ ad uisioēs
et reuelatioēs dñi. Scio
hoiēm in xp̄o ante annō
quattuordec̄. siue in cor
pore nescio. siue ex̄ cor
pus nescio d̄s s̄t. raptū
eiusmodi usq̄ ad t̄cū ce
lū. Et scio huiusmodi hoīē.
siue in corpe. siue extra
corp̄ nescio. d̄s s̄t. qm̄
raptus ē in paradisi. et
audiuit archana ūba. q̄
n̄ licet hoī loq̄. P̄m̄ oī
p̄me aut̄ nich gliabor. n̄ in
ifirmitatib; meis. Nā et si
uolero gl̄ari. n̄ ero in
piens. ueritatē enī dicā.
Paruo aut̄. neqs me exi

38
stimet sup̄ id qd̄ uidet me.
aut audit aliqd̄ ex me. Et
nē magnitudo reuelatio
nū extollat me. datus ē
m̄ stimul̄ carnis meę. anḡ
s̄ sathanę ut me colaphi
zet. P̄t̄ qd̄ ter dñm̄ ro
gaui. ut discēder̄ a me. et
dixit m̄. Sufficit tibi gr̄a
mea. nā uirt̄ in infirmita
te p̄ficiat. Libent̄ q̄ gl̄abor
in infirmitatib; meis. ut
inhabitet in me uirtus x̄.
P̄t̄ quod placeo m̄ in in
firmitatib;. in cūmelis.
in necessitatib;. in p̄secuti
onib;. in angustis. p̄ xp̄o.
Cū enī infirmor. tē fortior
sū et potens. factus sū in
sipientes. uos me cogitatis.
Ego enī debui. auob̄ cōmē
dari. Nich enī minus fui
abbis q̄ s̄t sup̄ modū apli.
Jam et si nich sū. signa ta
men apli facta s̄t sup̄ uos.
In om̄i patientia. signis
p̄dignis. et ūt̄tib;. Quid
ē enī quod min̄ habuistis
p̄cētis eccl̄is. nisi q̄ ego

ipse n̄ grauau uos: Do-
nate michi hanc iniuriā.
Ecce t̄o hoc paratus **xxvii.**
sū uenire ad uos. et n̄ ero
grauis uob. Non enī quero
que uia sūt. sed uos. nec
enī debent filii parentib;
thelaurizare. sed parentes
filii. Ego aut̄ libentissime
impendam. et sup impen-
dar. ipse pat̄ib; ur̄is. licet
plus uos diligens. minus
diligar. Sed esto. ego uos
n̄ grauau. sed cū c̄m astu-
tus dolo uos cepi. Numq̄
paliq̄c̄ cor̄. quos misi ad
uos. circūuem uos: Roga
ui titū. et misi cū illo fr̄em.
Nūq̄ uos t̄r̄ circūuenit:
Nonne eodē sp̄u ambulau-
mus: Nonne isdē uestigi-
is: Itēz putatis quod excu-
sem̄ nos apud uos: Coram
dō in xp̄o loquar. Oīa aut̄
kim; pp̄t̄ uiam edificatio-
nē. Timco enī ne forte cū
uenero. n̄ qualef uolo. in ue-
niā uos. et ego inueniar a
uob; quale n̄ uitis. ne for-

te c̄tentioēs. emulatioēs.
animositates. discensioēs.
det̄ctioēs. susurratioēs.
inflatioēs. seditiones. sint
in uos. ne itēz cū uenero
humiliet me d̄s apud uos.
et lugēā multos exhis q̄
ante peccauer̄. et n̄ eger̄t
penitentiā. sup immundi-
cia et fornicatioē. et impu-
dicia quā gesser̄. Ecce t̄o
hoc uenio ad uos. In ore du-
or; ul' triū testū. stabit oē
ūbū. Predixi. et p̄dico. ut
p̄sens. bis. et n̄c absens. his
q̄ ante peccauer̄. et c̄ctis
oib;. q̄m si uenero itēz n̄
parēā. An exp̄m̄tū q̄ntis
eius. q̄ in me loq̄tur xp̄c̄.
q̄ in nob n̄ infirmā. sed
potens ē in uobis. Nā et si
crucifixus ē ex infirmitate.
sed uiuit ex uirtute d̄i in
uobis. Vosmet ipsos tēpta-
te. si estis infide ipsi uos p-
bate. Aut n̄ cognoscitis uos
ipsos. q̄a xp̄c̄ īis in uob ē.
nisi forte r̄pbi estis: S̄pe-
ro aut̄ q̄ cognoscetis. q̄

nos n̄ sum̄ r̄pbi. Orām̄ aut̄
d̄m. ut nich mali faciat. n̄
ut nos p̄bau parcam̄. sed ut
uos q̄ bonū ē faciat. Nos
aut̄ ut r̄pbi sim̄. n̄ enim
possum̄ aliq̄ ad uos ueri-
tate. sed p ueritate. Gaude-
mus aut̄ q̄ndo nos infirmi.
sum̄. uos aut̄ potentes estis.
hoc et oramus uiam c̄suma-
tionē. Idd̄ hec absens s̄bo.
ut n̄ p̄sens dur; agā. sc̄dm̄
potestate quā d̄ns dedit
m̄ in edificatioē. et non
in destructioē uiam **xxviii.**

De c̄cto fr̄es gaudere. p̄fe-
cti estote. exhortamini. idē
sapite. Pacē habere. et d̄s
dilectiois et pacis erit uo-
biscū. Salutate inuicē in
osculo sc̄o. salutant uos oēs
sc̄i. Gr̄a d̄ni n̄r̄ īuū x̄. et
caritas d̄i. et cōmunicatio
sc̄i sp̄s sit cū oib; uob; ad.
**Expl̄c̄. epl̄a pauli. ad corin-
thos. ii. Incipit̄ capitula
pauli ap̄t̄ ad galath̄. Cap̄i.**

De resurrectione d̄ni. ii. **D**e ap̄lo
accr̄ctioē galathas reseruantē.

7 noua doctrina. mathematizate. **iii.**

De ap̄lo hōib; displicente. **iiii.**

De ap̄lo eugliū n̄ ab hōib; s̄ra d̄o di-
uinitus c̄ctato. **v.** **D**e ap̄lo ui-
tā suā porē inuidiosio. 7 p̄ca segga-
tionē ad ap̄latū. et de inc̄p̄s iter-
om̄e ut cursū ad galathas p̄sequit̄.

De falsis fr̄ib; et de petro in **vi.**
circūctioē. paulo d̄ īgentib; ordina-
t̄is.

De p̄e. antiochiā cū gentib; con **vii.**

uuante. 7 de paulo m̄spectu om̄iū

r̄p̄b̄ndente. **viii.** **D**e ap̄lo legē

uic̄it̄ testam̄ti p̄erucē 7 passionē d̄ni

destruente. **viiii.** **D**e ap̄lo gala-

thaz stulticiā inelamit̄. q̄ cū ex au-

ditu s̄d̄ sp̄m̄ accep̄it̄ legis r̄ctatiois

post modū sub iugasset. **x.**

De oib; q̄ ex ap̄ib; leḡit̄. q̄ subiecti

sunt maledicto. **xi.** **D**e his q̄

lege s̄c̄ q̄ n̄ iustificentur. add. **xii.**

De d̄no redim̄te nos ex maledicto le-

ḡis cū p̄nob ip̄e s̄c̄e sit maledictū.

De cōp̄atioē testam̄ti hōis ad **xiii.**

p̄missionē in femine abrae q̄ ē d̄n̄t̄ x̄.

De lege posita quod uis; uenit; sc̄m̄ **xiiii.**

r̄p̄missionis. **xv.** **D**e s̄p̄t̄ c̄ctū

deh̄re oīa sub peccō et legis custodi.

ut. p̄missio d̄n̄t̄ creat̄m̄b; ex fide

d̄ni n̄r̄ īuū x̄. **xvi.** **D**e equalitate

omniū gentiū: in dño & credentium.
7 milibz oīū atq seruoꝝ. **xviii.**
Decredentibz oībz q. unū sit abne. **xviii.**
Docompanio heredis infantis. **xviiii.**
Deuicis credentibz subelentū mūdū.
facio cōstrictas donec diis factus ex
femina atq sub lege apare in se sin
mitteretur. **xx.** **D**ecredentibz
indm̄ q. nō sint tā suū filii: 7 q. q.
scdm legē uicis testam̄ti uult uiuē.
Declementū mūdū optat potius **xxi.**
surre quā deo. **xxii.** **D**esioe in
aduentu apli. et reuēntia galathaz.
Deduobz filiū abne. 7 re sta **xxiiii.**
m̄tū duobz. 7 mōte s̄ma. 7 ierlm̄ tē
s̄m atq celestī. **xxv.** **D**ecurūci
dentibz se q. iūc & est meli. p̄derit.
si debitoras s̄ totū legis faciendz.
Decurūciōe et p̄putio q. nich **xxvi.**
sint. si fides p̄dilectōe operata.
Decursū p̄mo sibi galathaz. **xxvii.**
et de dāpnatōe male subentū
ac seductorum. **xxviii.**
Decurūciōe 7 uerius scandalo **xxviii.**
Dempletōe legis in proximi dilectōe.
7 pietōe luoris atq certaminis.
Decēntōe carnis et sp̄s. **xxx.**
Decēptū lam̄ gl̄ie ac plenus. **xxxi.**
Desufficitatioe mutua

inē frēs: 7 honore cōi ut p̄o. **xxxiii.**
Debumantate discentū ūbū dñi
erzi doctores. **xxxiiii.**
Deseminatioe carnaliū. ut sp̄aliū.
Delimosina facienda in **xxxv.**
om̄i: si maxime ad domesticos fides.
Decurūciōe si suatibz legē. **xxxvi.**
et aplō meruce dñi gl̄iantē. **xxxvii.**
Decurūciōe. et p̄putio q. nich sint.
si noua creatā. pacē n̄ h̄at tēp̄nā.
Deaplo in corpe suo **xxxviii.**
stagnata dñi n̄i uīū & portante.

Explicit cap. Incep̄ argum̄ti

Capituli pauli apli. ad galathas.

Galathe sūt greci. hi ūbū
ueritatis p̄mū ab aplo acce
perit. sed post discessū c̄ tē
ptati s̄t a falsis: hos reuocat
apls scribens eis ab epheso.

In ep̄la pau
li. ad galathas
xii. xli. xlv. xlv.
non ab hoibz.
neq. phoem.
sed p̄ iūm xp̄m. et dñm
patre. qui suscitauit eū
a mortuis: et qui mecum
s̄t om̄s frēs: ecclesiū gala
thie: grā uob̄ et pax a dō

patre. et dño n̄o iū xp̄o.
qui dedit semet ipsū. p̄pec
catis n̄ris: ut eriper nos de
p̄senti s̄lo neq. scdm uo
luntatē dei patris n̄ri: cui
est gl̄ia in s̄la s̄clōꝝ. **ii.**

Mor quod sic tā cito t̄m̄
ferimini ab eo q. uos uoca
uit in grām xp̄i. aliud
eugliū. quod n̄ est aliud.
nisi s̄t aliq. qui uos t̄bant
et uolunt euertere eugliū
xp̄i. Sed licet nos aut aḡs
de celo euglizauit uob̄: p̄
ter id quod euglizauimus
uob̄. anathema sit. Sicut
p̄dixim̄: et n̄ iterū dico.
Sigs uob̄ euglizauit: p̄ter
id qd̄ accepistis. anathema sit.

Modo em̄ hoibz suadeo. **iii.**
aut dō: aut quero hoibus
placere: Si em̄ ad hoc hoī
bus placere. & fuus n̄ cōm.
notū em̄ uob̄ facio frēs **iiii.**
eugliū quod euglizatū ē
ame: ga n̄ ē scdm hoīem.

Neq. em̄ ego ab hoīe acce
pi illud. neq. didici: sed p̄
reuelationē iū xp̄i. **v.**

Audistis em̄ conūlationē
meā aliq. in iudaismo.
qm̄ sup̄ modū p̄sequabar
scclām dei. et expugnabā
illam. et p̄ficiebam in iuda
ismo sup̄ multos coetaneos
meos in genere meo. abun
dantius emulatoꝝ existens.
patnaz meaz t̄ditionum.
Cum aut placuit ei q. me
segregauit de uito matris
mee: et uocauit p̄grām
suā: ut reuelaret in me fi
liū suū. et euglizare illū
ingentibz. cū uo n̄ acce
ui carni et sanguini: neq.
ueni ierosolimā ad ante
cessores meos aplos. s̄ ab
in arabiā: et itez reūsus sū
damascū. Deū p̄annostres
ueni ierosolimā uide pe
trū: et mansi apud eū diebz
gn̄decī. alii aut aplos uidi
nemine: nisi iacobū frēm
dñi. Quē aut scribo uob̄.
ecce corā dō qd̄ n̄ mentior.
Demde ueni in partes sy
rie et cilicie. Etiam autē
ignotus facie. ecclesiū iudeꝝ

que erant inu in xpo. Tan-
tu aut auditu habebant.
qm qui psequerent nos al-
quido: ne euilgizat fidem
qua aliqn expugnabat et
inme clarificabant dm. De
inde pr annos quattuor-
decim: itez. ascendi ieroso-
lima cu barnaba assumpto
et tiro. Ascendi aut sedm
reuelatione: et etuli cum
alus euilgii qd plico ingen-
tib. Scortu aut his q uide-
bant pstantiores: ne forte
in uacuū currere aut cucur-
rissem. Sed neq titus qui
mecu erat cu cet gentilis
copullus e circucidi. Sed p
pr sub introductis falsis
fres q sub introterit explo-
rare libertate nram qua ha-
bem in xpo inu: ut nos in
seruitute redigerent. qb
neq ad hora cessim subie-
ctioni: ut ueritas euanglii
pmaneat apud eos. Abhis
aut q uidebant cet aliqd
boni: quales aliqn fuerint.
nich mea in est. Os psona

hois n accepit. qd em qui
uidebant cet aliqd nichil
eulerit: sed cetra cu uidi-
sent. quod creditu est in
euilgii pputi. sic petro cir-
cucisionis. Qui em opat e
petro in platū circucisionis.
opatus e et in in gēs. Et
cu cognouissent gram que
data e in iacob: et cephas.
et iohs qui uidebant co-
lumne ce: dextras dederit
michi et barnabe societa-
tis: ut nos ingentes: ipsi
aut in circucisionē. tantu
ut paupu memores eem.
quod etiā solliciti sui hoc
ipsu facere. Cu aut uenis-
set cephas antiochia: in fa-
cie ei restit qa repheusi-
bilis erat. Pri em q ueni-
rent qdam ab iacobo. cu
gentib: edebat. Cu autē
uenissent: subtrahabat se.
et segregabat se timens
eos qui ex circucisionē erāt.
et simulatioi ei consenserūt
ceti iudei: ita ut barnabas
duceret ab eis in illā simu-

latione. Sed cu uidissem
quod n recte ambularent
ad ueritate euilgii: dixi pe-
tro coram omib. Situ cu
iudeus sis. gentilitē et nō
iudaice uiuis: quom gēs
cogni iudizare. Nos na-
tura iudei: et n ex gentib:
peccatores. Scientes aut
quod n iustificatur homo
ex opib: legis: nisi p fide
in u xpi. Et nos in xpo inu
credidim: ut iustificemur
ex fide xpi. n ex opib: le-
gis. ppē quod ex opibus
legis n iustificabitur ois
caro. Qd n gēntes iustifica-
ri in xpo: inuenta sum? ipsi
peccatores. nūq peccati x
minister est: Absit. Si em
que destruxi. hęc itez. edi-
fico: puaricatorē in estitu-
o. Ego em plegē legi mor-
tuus sū: ut dō uiuā. Xpo
e fixus sū cruci: uiuo autē
ā n ego: uiuē uō inme xpe.
Qd aut nē uiuo in carne i
fide uiuo filii di: q dilexit
me: et tradidit semet ipsū

p me. n abicio grām di. Si
em plegē dei iusticia: ergo
xpc gratis mortuus ē. O in-
sensata galathe. qui uos fa-
sensauit: n credere ueritati.
Ante quoz oculos xpc inē
p scriptus ē. et muob cruci
fixus. hoc solū uolo a uobis
discere. ex opib: legis spm
accepistis. an ex auditu fidei.
Sic stuti estis ut cu spū ce-
pitis: nē carne csumamini.
Tanta passi estis sine causa.
si tam sine causa. Qui g tri-
buit uob spm: et opatur u-
tutes in uob: ex opib: legis:
an ex auditu fidei. Sic ha-
brabā credidit dō et repu-
tati ē illi ad iusticiā. Cogno-
scitis ergo. qa q ex fide sūt
hi filii sē abrahę. Puidens
aut scripta qa ex fide iusti-
ficat gēs dō p nunciauit a-
brahę: qa bndicentē in te dō
gēs. Igit q ex fide sē bndi-
centur cu fideli abraham.
Quicūq em ex opib: legis
sūt. sub maledictio sūt. Septu
ē em. Maledictus ois qui

non pmanent in oib; q̄
scripta s̄ in libro legis. ut
faciat ea. Qm̄ aut̄ in lege
nemo iustificabit̄ apud d̄m.
manifestū ē q̄ iustus ex
fide uiuit. Lex aut̄ n̄ ē ex
fide. sed qui fecerit ea. ui
uet in illis. Xpc̄ nos rede
mit de maledicto legis.
factus p̄ nob̄ maledictum.
Qa scriptū ē. maledictus
oīs qui pendet in ligno.
Ut ingentib; b̄dictio ha
brae. fieret in xpō ih̄u. ut
pollicitationē sp̄s accipia
mus. p̄ fidē. Fr̄s. sc̄dm̄ ho
minē dico. tam̄ hoīs con
firmatū testam̄tū. nemo
sp̄nit aut̄ sup̄ordinat. ha
brae dicit̄ s̄ p̄missiones
et semini eius. n̄ dicit et
seminib; quasi in mutatis.
sed quasi in uno. et semini
tuo q̄ ē xpc̄. hoc aut̄ dico
testam̄tū confirmatū ad
xpc̄. que p̄ quadringē
tos et triginta annos fa
cta ē lex. Non irritū fact
ad euacuandā p̄missionē.

Nam si ex lege hereditas.
iam n̄ ex repp̄missionē. ha
brae aut̄ p̄ repp̄missionem
donauit d̄s. Quid igit̄ lex.
p̄t̄ t̄ngressiones posita ē.
donec ueniret sem̄ cui. p̄
miserat ordinata p̄ anḡlōs
in manu mediatoris. Me
diator aut̄ unus n̄ ē. d̄s
aut̄ unus est. Lex ḡ adūs
p̄missa d̄i. Absit. Si enim
data eēt lex que possit
uiuificare. uere ex lege
eēt iusticia. Sed c̄cl̄uit
scriptā oīa sub peccato.
ut p̄missio ex fide ih̄u x̄
daretur credentib;. Prius
aut̄ quā ueniret fides. sub
lege custodiebamur. c̄cl̄u
si meā fidē que reuelāda
erat. Itaq; lex pedagogo
n̄ fuit in xpō ih̄u. ut ex
fide iustificem̄. At ubi ue
nit fides. iā n̄ sum̄ sub pe
dago. Om̄s enī filii dei
estis p̄ fidē que ē in xpō
ih̄u. Quicūq; enī in xpō
baptizati estis. xpc̄m indu
istis. Non ē iudeus neq;

grecus. n̄ est. suus. neq; lu
ber. n̄ ē masculus neq; fe
mina. Om̄s enī uos unum
estis in xpō ih̄u. Si aut̄ uos
xpc̄i. ergo abrahe sem̄ estis.
sc̄dm̄ p̄missionē heredes.
Dico aut̄. quanto t̄p̄r heres
paruuus ē. nich̄ differt
a seruo cū sit d̄ns oīū. Sed
sub tutorib; et actorib; ē.
usq; ad p̄finitū t̄mp̄ apa
tre. Ita et nos cū essem̄ par
uuus. sub elem̄tis hui' mun
di eram̄ seruientes. At ubi
uenit plenitudo t̄p̄ris mi
sit d̄s filiū suū factū ex mi
liere. factū sub lege. ut eos
qui sub lege erant redime
ret. ut ad optionē filioꝝ
reciperemus. Qm̄ estis autē
filii dei. misit d̄s sp̄m̄ filii
sui in corda n̄ra clamantē
abba pat̄. Itaq; iā n̄ ē suus
sed filius. quod si filius et
heres p̄d̄m̄. Sed tūc qdē
ignorantes d̄m. his q̄ natū
n̄ s̄t d̄i seruiebatis. Nunc
aut̄ cū cognoueritis d̄m.
immo cogniti estis a deo.

12
Quom̄ cūctumini iterū
ad infirma et egena mūdi
elem̄ta. quib; denuo seruire
uultis. Dies obseruatis. et
iūtes. et t̄p̄ra. et anno. Immo
aū uo. ne forte sine causa la
borauerim in uobis. Estote
sic ego. q̄ et ego sicut uos.
Fr̄s. Obsecro uos nich̄ me
lestis. sc̄itis aut̄ q̄ p̄ infir
mitatē carnis euglizauit uo
bis. iā p̄dem et t̄p̄tationē
uīam in carne mea n̄ spre
uistis. neq; respulistis. sed
sicut anḡl̄m̄ dei excepistis
me sicut uīm̄ xpc̄m. Vbi ē
ergo beatitudo uīa. Testi
monū enī phibeo uobis.
q̄ si fieri potuisset oculos
uōs eruissetis. et dedissetis
m̄. Ergo mimic̄ uob̄ factus
sū uerū dicens uob̄. Emu
lant̄ uos n̄ bene. sed exclu
dere uos uolūt. ut illos e
mulem̄mi. Bonū aut̄ emu
lamini in bono s̄p̄. et non
tantū cū p̄sens sū apud uos.
Filioli mei quos itez par
tuno donec formeēt xpc̄s

inuob. Velle autē eē apud
uos m̄. et mutare uocem
meā. qm̄ confundor inuo-
bis. Dicite m̄ qui sub lege
uultis eē. legē n̄ legitis.
Scriptū ē enī qm̄ abraham
duos filios habuit: unum
de ancilla. et unū de liba.
S7 qui de ancilla. scdm̄ car-
nē natus ē. Qui autē de li-
ba p̄p̄missione: que fē
p̄ allegoriā dicta. hec enī
fē duo testam̄ta. Unū qdē
in monte syna. in seruitutē
generans que ē agar. Synā
enī mons ē in arabia. qui
ciunctus ē ei: que nō est
ierlm̄. et seruit cū filiis suis.
Illa autē que sursum ē ierlm̄:
liba ē. que ē mat̄ n̄ra. Scri-
ptū ē enī. Letare sterit q̄
n̄ parit: erūpe et clama:
que n̄ parturis. qa multa
filii deserūt magis quā ei
que habet unū. Nos autē
fr̄es. scdm̄ ysaa. p̄missiois
filii sum̄. Sed quom̄ tē qui
scdm̄ carnē natus fuerat
p̄sequēbat eū q̄ scdm̄ sp̄m̄.

ita et nē. Sed qd̄ dicit rē
ptura: Ecce ancilla et filius
eius. Non enī heres erit filius
ancille cū filio libe. Itaq̄
fr̄es n̄ sumus ancille filii.
sed libe. Qua libtate xpc
nos libauit. State. 7 nolite
iugo seruitutis itez. t̄me
Ecce ego paulus. **vi.** In-
dico uobis: qm̄ si circūci-
damini xpc uob̄ nichil
p̄derit. Testificor autē rur-
sum om̄i hōi circūcidenti
se: qm̄ debitor ē uniuersē
legis faciendē. Euacuati
estis xpc: qui in lege iu-
stificamini: a gr̄a excidist̄.
Nos enī sp̄u ex fide. sp̄em
iusticie expectamus. **vii.**
Nam in xpc̄o n̄m̄: neq̄ cir-
cūcisio aliq̄ ualeat: neq̄ p̄
puuū: sed fides que p̄ ca-
ritatē opatur. **viii.**
Correbatis bene. Quis uos
impediunt ueritati n̄ obe-
dire? Nemini d̄sensertis.
p̄suasio hęc n̄ ē ex eo qui
uocat uos. Modicū ferm̄-
tū: totā massā corrumpit.

Ego confido in uob̄ in d̄no.
quod nich̄ aliud sapietis.
Qui autē t̄rubar uos: por-
tabit iudiciū q̄cūq̄ ē ille.
Ego autē fr̄es: si ad huc **viii.**
circūcisio nē p̄ dico: qd̄ ad
huc p̄secutionē patior: Er-
go euacuati ē scandalum.
crucis. Vm̄ā et abscondit̄
qui uos t̄rubar̄. Vos enī
in libtatē uocati estis fr̄es.
tantūne libtatē in occasi-
onē detis carnis: sed p̄ ca-
ritatē sp̄s seruite inuicē.
Omn̄s enī lex in uno ser-
uone implet̄. Diliges p̄-
ximū tuū sicut te ipsum.
Qd̄ si inuicē mordetis et
comeditis: undete ne ab-
inuitē consumamini. **xi.**
Oo autē īc̄. Sp̄u ambulate.
et desidia carnis n̄ p̄ficiet̄.
Caro enī c̄cupiscit adūsus
sp̄m̄: sp̄s autē adūsus carnē.
hec enī sibi inuicē aduer-
santur: ut n̄ quecūq̄ uul-
tis illa faciatis. Qd̄ si sp̄u
ducimini: n̄ estis sub lege.
Manifesta autē fē opa car-

nis. Que sunt: fornicatio.
inmundicia. luxuria. ydo-
loz seruitus. ueneficia. in-
imicicie. c̄tentioēs. emula-
tiones. ir̄. rixē. dissensioēs.
secte. hereses. inuidie. ho-
micidia. hebrietates. com-
messatioēs. et his similia
que p̄ dico uob̄: sic p̄ dixi.
qm̄ qui talia agt̄: regnum
dei n̄ c̄sequitur. fruct̄ autē
sp̄s est: caritas. gaudiū. pax.
longanimitas. patientia.
bonitas. benignitas. man-
suetudo. fides. modestia.
c̄tentia. castitas. Adūsus
huiusmodi n̄ ē lex. Qui autē
fē xpi: carnē suā crucifi-
xerit cū uicis et c̄cupiscit
sp̄u uiuimus. **xii.** Iteus.
sp̄u et ambulemus. Non
efficiamur inanis gl̄ie cu-
pidi: inuicē puocantes in-
uicē inuidentes. fr̄es. et si
p̄occupat̄ fuit hō mali quo
delictio. uos qui sp̄ales estis.
hūilissimi instruite in sp̄u
lenitatis. Confidans te ips̄i.
ne et tu t̄p̄teris. Alē autē

ōnera portate. et sic ad im-
plebitis legē xp̄i. Nā siqs
existimat se aliqd eē cū m-
chi sit. ipse se seducat. Op̄
aut suū p̄bet unq̄sq; et sic
in semetipso tantū gloriā
habebit et n̄ in altero. Vñ
quisq; enī on̄ suū portabit.
Communicet aut̄ his xiiii.
q; cathetizat̄ ūbo. ei qui se
cathetizat in oib; bonis. **xiiii.**

Polite errare. dōs n̄ iridetur.
Que enī seminauerit hō
hec et metet. Qm̄ q; semi-
nat in carne sua. de carne
et metet corruptionē. Qui
aut̄ seminat in sp̄u. de sp̄u
metet uitā. ec̄nā. Bonum
aut̄ facientes n̄ deficiam?
T̄p̄r enī suo metent̄. non de-
ficientes. **xv.**

Ergo dū t̄ps habem̄? ope-
mur bonū ad om̄s. maxi-
me aut̄ ad domesticos f̄id̄.
Udete qualib; lit̄is xvi.
serpsi uob̄ mea manu. Qui-
cūq; enī uolūt placere in
carne. h̄i cogit uos circū-
cidi: tantū ut crucis x̄ p̄se-

cutione n̄ patiantur. Neq;
enī q; circūciduntur legē
custodiunt: sed uolūt uos
circūcidi: ut in carne uīa
gloriantur. **xvii.**

Michi aut̄ absit gl̄iari. nisi
in cruce dñi nr̄i ih̄u xp̄i. p̄
quē in mund̄ crucifixus ē.
et ego mūdo. In xp̄o enim
uīu neq; circūcisio aliquid
ualeat. neq; p̄pucū. sed no-
ua creatura. Et quāq; hanc
regulā secuti fuīnt: pax su-
p̄ illos. et miā. et sup̄ isrl̄
dei. De cetero nemo michi
molestus sit. Ego enī stig-
mata ih̄u in corpore meo
porto. Gr̄a dñi nr̄i ih̄u x̄
cū sp̄u uīo fr̄es. a m̄ ep̄s. 7

Explic̄ epl̄a pauli ad galath̄.
Incipit̄ capt̄a. ad ephesios.
E sc̄is quod ante c̄litacionem i-
mundi in xp̄o dño electi s̄t. **ii.**
De oī sapia 7 prudentia sacram̄
7 renouatiōe oīū. id̄nō x̄ que
in celis s̄t et q̄ in terra. **iii.**
De apt̄o. p̄p̄hesiis deprecante. 7 re-
surrex̄e dñi. 7 asc̄su et potestate.
De p̄ncipe potestati aeris hui¹ **iiii.**
1 sp̄s.

De d̄ p̄ditas̄ m̄is sup̄ sc̄os 7
cū xp̄o dño c̄iuitante 7 in gle
sib; collocante. **vi.** De sc̄is q; n̄
ūtute sua. add̄n̄ gl̄iam uentant.
7 dono 7 beniuolentia dei. **vii.**
De p̄pucio 7 circūcisioe. **viii.**
De dño legē mandatorū in senten-
tis euacuante. ut duos cōderet
in semetipso. **viiii.** De curib;
sōz 7 domesticis dei. 7 edificatione
tēpl̄i. **x.** De militio dñi qd̄
aī passionē ipsius gn̄onib; alius
n̄ fuerit reuelatū. **xi.** De gl̄ia
ēbulatiōis. **xii.** De oī p̄nitenti-
te in celis 7 in tr̄is. 7 boīe in iore
7 plenitudine scientie dī. **xiiii.**
De dño sup̄ oīa quā atq; p̄cat̄. ha-
bundantius largitur. **xiiii.**
De unitate 7 in uita sustentatiōe
sōz. **xv.** De euna fide 7 u-
no baptisma. **xvi.** De edifi-
citate gr̄e donatiōis dei. 7 edifica-
tiōis corp̄is dñi. 7 uiro p̄fecto. 7
m̄sura. etatis plenitudinis xp̄i.
De stulticia gentiū 7 libidine **xvii**
7 oī turpitudine delictorū. **xviii.**
De exponendo uerere. 7 induen-
do nouū hoīe. 7 d̄ndacio 7 uitate. **xviiii.**
De uia 7 innocencia et

opa manū. **xx.** De abstinē-
tia mali s̄monis. 7 de in uita sustē-
tatiōe sōz. **xxi.** De dilectiōe
7 q; sc̄i debeant dñm in oib; imitat̄.
De abstinentia scurrilitatis. **xxii.**
Et om̄i uicioz. **xxiii.** De obedi-
entia 7 impudicis. **xxii.**
De uicitiōe uiuendi 7 sapia. **xxv.**
De subiectiōe mulieris ad maritos.
De uirū diligent̄ euigētiis. **xxvi.**
De obsequio filioz. **xxvii.**
De parentū erga filios tēp̄nitiō. **xxviii.**
De seruoz obsequio. **xxviiii.**
De tēp̄nitiōe dñioz. **xxx.**
De in d̄nitiōe armoz dei. 7 in f̄id̄is **xxxi.**
diaboli. 7 uoluntatiōe aduersus
p̄p̄hetas. **xxxii.**
De fidelitate 7 mysterio trinitatis.
Explic̄it̄ cap̄. In q̄ argum̄tū.
Ep̄hesi s̄t asiam. h̄i acce-
p̄to ūbo uitate p̄stiter̄ in
fide. h̄oī collaudat̄ ap̄ls scri-
bens eis de carcere. In q̄ epl̄a
Ad ephesios.
Alylus ap̄ls ih̄u
xp̄i p̄ uoluntate
dei. sc̄is oib; qui s̄t ep̄he-
si. et fidelib; in xp̄o ih̄u:
gr̄a uob̄ et pax ad d̄ patre

nō. et dñō ihū xpō. **B**ndi-
ctus dō et p̄c dñi n̄r ihū x-
qui bñdixit nos in om̄i bñ-
dictiōe sp̄ali. in celestib; in
xpō. sicut elegit nos in ip̄o
ante mūdi cōstitutiōē ut
cēm̄ sc̄i et immaculati in cō-
sp̄ectu eius in caritate. Qui
p̄destinavit nos in adoptio-
nē filioꝝ dei p̄ iūm xp̄m
in ip̄sū. sc̄dm̄ p̄positū uolū-
tatis suę in laudē gl̄ie gr̄e
suę. in qua gratificauit nos
in dilecto filio suo. In q̄ habe-
mus redēptiōē p̄ sanguinē
eiꝝ remissionē peccatoꝝ. se-
cūndū diuitias gr̄e eiꝝ. que
sup̄ abundauit in nob; in
om̄i sapientia et prudentia.
ut notū faceret nob; faciē-
tū uoluntatis suę. sc̄dm̄ bo-
nū placitū eiꝝ. qđ p̄posuit ī
eo in dispensationē plēnitu-
dinis t̄pōꝝ. restaurare oīa
in xpō. que in cę. et que in
t̄ra. in ip̄o sunt. In quo etiā
sorte uocati sum; p̄destina-
ti sc̄dm̄ p̄positū dī. qui oīa
opatur sc̄dm̄ cōsilū uolun-

tatis suę. ut sim; in laudē
gl̄ie eiꝝ. nos qui ante sp̄aum
in xpō. in quo et uos cū au-
dieris ubi ueritatis. iēuā
gelū salutis ur̄e. In quo et
credentes signati estis sp̄u
p̄missiōis sc̄o. qui ē pignus
hereditatis n̄rę in redēpti-
ōnē ad q̄sitōis in laudem
gl̄ie ipsius. **ii**

Prop̄tea et ego audiens
fidem ur̄am que est in xpō
ihū. et dilectiōnē in ōs sc̄oꝝ.
n̄ cesso gr̄as agens. p̄ uobis
memoriā ur̄i faciens in o-
rationib; meis. ut dō dñi
n̄r ihū xp̄i pater gl̄ie. det
uob; sp̄m sapientię et reue-
latiōis dñi. in agnitōnē
eiꝝ illuminatos oculos cor-
dis ur̄i. ut sciatis. que sit
sp̄s uocatiōis eiꝝ. et que sit
diuitiē gl̄ie hereditatis eiꝝ
in sc̄is. et que sup̄eminens
magnitudo uirtutis eiꝝ. in
nos q̄ credidim; sc̄dm̄ opa-
tione potentie uirtutis eiꝝ.
quā opatus ē in xpō susci-
tans illū amarus. et cęst-

tuens ad dexterā suā in cę-
lestib; sup̄ oēm̄ p̄ncipatū
et potestatē. et uirtutem.
et dominationē. et om̄e
nom̄ quod nominat; non
solū in hoc sc̄o. sed etiā in
futuro. et oīa subiecit sub
pedib; eiꝝ. et ip̄sū dedit
caput sup̄ oēm̄ eccl̄iā que
ē corp; ipsius plēnitudō
eius. q̄ om̄ia in omnib;
ad impletur. **iii**

Et uos cū cętis mortui de-
lectis. et peccatis ur̄is. in
quib; aliq̄ndo ambulastis.
sc̄dm̄ sc̄lm̄ mundi huius.
sc̄dm̄ p̄ncipē potestatis
aeris hui; sp̄s. qui n̄ opat;
in istos diffidentie. in qb;
et nos om̄s aliq̄ cęuerati
sum; in desideris carnis n̄rę
facientes uoluntatē carnis.
et cogitaciōnū. et eramus
natū filii iꝝ. sicut et cęti.

Ds autē q̄ diues ē **iiii**
in m̄ia. p̄p̄t m̄iā caritate
suā. qua dilexit nos. miser-
tus ē n̄r. et cū cēmus mor-
tui peccatis cōmunicauit

nos in xpō. **v**
Huius gr̄a estis saluati. et ē
resuscitauit. et cędere fec̄.
in celestib; in xpō ihū. ut o-
stenderet in istis sup̄ ueni-
entib; abundantes diuitias
gr̄e suę in bonitate. sup̄ nos
in xpō ihū. Gr̄a enī estis sal-
uati p̄ fidē. et hoc n̄ cę uob;
sed dī donū ē. Non ex opib;.
ut neqs gl̄ietur. Ipsi enī
sum; factura. creati in xpō
ihū in opib; bonis. que p̄-
parauit dō ut in ill; abulem̄.

Prop̄t quod memores **vj**
estote. quod aliq̄n uos gr̄s
eratis in carne q̄ dicebamini
p̄p̄ciū ab ea que dī circūci-
sio in carne manufacta. q̄
eratis in illo t̄p̄e sine xpō.
alienati a cęsatiōe isrl̄. et
hostipes testam̄toꝝ repro-
missionis sp̄em n̄ habentes.
et sine dō in hoc mundo.

Nunc autē in xpō ihū uos **vii**
qui aliq̄n eratis longe. facti
estis. p̄p̄e in sanguine xp̄i.
Ipsē ē enī pax n̄ra q̄ fecit
utq̄ unū. et mediū parietē

inacere. soluens inimici-
cā in carne sua. legē mā-
datoꝝ. decretis euacuans.
ut duos condat in semet.
pso. In unū nouū hominē
faciens pacē. recūlās am-
bos in uno corpe dō. p cru-
cem in efficiens inimiciā
in semet ipso. Et ueniens
eu. anglicauit pacē uob q.
longe fuistis. et pacē his
qui. ppe ff. Qm̄ p ipsū ha-
bem⁹ accessū ambo in uno
spū ad patrem. **viii.**

Ergo iam n̄ estis hospites
et aduenē. sed estis ciues
scōꝝ. et domestici dī. Sup
edificati sup fundamentū
aptoꝝ. et pphāꝝ. ipso sum-
mo angulari lapide xp̄o
iū. in quo oīs edificatio
ēstruca crescit in cēplū
sc̄m in dño. In quo et uos
coedificamini. in habita-
culū dei in ip̄o scō. **viii.**

Huius rei grā ego paulus
uincē xp̄i iū. puob gen-
tib. si tam̄ audistis dispē-
sationē grē dī. que data ē

in uob. qm̄ sc̄m reue-
lationē notū in factū ē
sacramētū. sicut sup̄ sc̄ps
in breui. put potestis le-
gentes intelligere prudē-
tiā meā in ministerio xp̄i.
quod aliis gn̄tatiōib. non
ē agnitū filiis hōiū. sicut
nē reuelatū ē sc̄is apl̄is ei
et. pph̄is in spū. eē gentes
coheredes. et cōcorporales.
et cōparticipes. p missiōis
in xp̄o iū. p eugliū. cuius
factus sū minister sc̄m
donū grē dei. que data ē
michi sc̄m opationē uir-
tutis ei. Michi om̄iū scōꝝ.
minimo data est grā hec
ingentib. euglizare inue-
stigabiles diuitias xp̄i. et
illuminare om̄s que sit dī.
pentatio sacramēti abscō-
diti a seclis in dō qui om̄ia
creauit. ut innotescat nē
pncipib. et potestatib.
in cēlestib. p ecclām mul-
tiformis sapientiē dī sc̄m
p̄sinationē scōꝝ. quā fec̄
in xp̄o iū dño nro. In quo

habem⁹ fiduciā et accessū
inconfidentia p̄fidem ei.

Prop̄ quod peto ne
deficiatis in tribulationib.
meis. puob. que ē grā uia.
Huius rei grā flecto ge-
nua mea ad patrē dñi mei
iū xp̄i. ex quo oīs pat̄n-
tas in cēl̄is et in t̄ra notat̄.
ut det uobis sc̄m diuitias
gl̄ie sue uirtute corroborari
p sp̄m eius. in m̄torem
hoiēm habitare xp̄m p̄-
fidem in cordib. ur̄is. in ca-
ritate radicati et fundati.
ut possitis cōphēde cū
om̄ib. sc̄is. que sit latitudo
et longitudo. et sublimitā
et p̄fundū. Scire etiā super-
eminētē scientiē caritatē
xp̄i. ut impleamini iōem
plenitudinem dei. **xii.**

Et autē qui potens ē om̄ia
facere sup̄ abundant quā
petim⁹ aut intelligimus.
sc̄m uirtutē que opatur
in uob. ipsi grā in xp̄o iū.
et in ecclā. et in om̄ia seclā
scōꝝ. amen. **xiii.**

Obscuro itaq. uos ego uincē
in dño. ut digne ambuletis
uocatioē quā uocati estis.
cū om̄i humilitate et mā-
suetudine. cū patientia sub-
portantes in uicē in carita-
te. Solliciti seruare unitatē
sp̄s in uinculo pacis. Unū
corp̄. et unus sp̄s. sic uoca-
ti estis in una spe uocatio-
nis ur̄is. **xiii.**

Unus dñs. una fides. unū
baptisma. un⁹ dōs et pater
om̄iū. qui sup̄ om̄s. et p
om̄ia. et in om̄ib. nob. Un-
cuiq. aut n̄m data ē gratia.
sc̄m m̄sura donatiois x̄.
Prop̄ quod dicit. Ascen-
dens in altū captiuā dux
captiuitatē. dedit dona
hoib. Quē autē ascendit. qd
est nisi quia descendit pri-
mū in inferiores partes t̄-
rē. Qui descendit. ipse ē.
et qui ascendit sup̄ omnes
sc̄m uirtutē que opatur
in uob. ipsi grā in xp̄o iū.
et in ecclā. et in om̄ia seclā
scōꝝ. amen. **xiii.**

pastores et doctores. ad ē
sumationē scōz. in op̄ mi
nisteri. in edificatiōem
corp̄is xp̄i. Donec occurrat
mus om̄s in unitatē fidei.
et agnitiōis filii dei. in
unū p̄fectū. in m̄surā. etatis
plenitudinis xp̄i. Et iā nō
sunt paruuli fluctuantes.
et circumferamur om̄i uento
doctrīe. in nequā hōiū. in
astutia. ad circumuentionem
erroris. Veritatē autē facien
tes in caritate crescām in il
lo pomā qui ē caput xp̄i.
ex quo totū corp̄ cōpactū ē.
et cōnexū p̄ om̄i iunctu
ram subministratiōis. scđm
opatiōē in m̄surā unicuiq̄
m̄bri augmētū corp̄is facit.

Hoc edificatiōē sui in cari
tate dico. **xv.** Itate.
et testificor in dño. ut nō
iā ambuletis sicut et gentē
ambulant in uanitate sen
sus sui. tenebris obscuratū
habentes intellectū. alienati
a uita dei. p̄ ignorantia
que ē in illis. pp̄ cecitate

cordis ipsōz. Qui despan
tes semet ipsos tradiderūt i
pudiciē. in opatiōē in
mundiciē oīs et auariciē.
Vos autē nō ita didicistis **xvi.**
xp̄m. si tam illū audistis.
et in ipso edocui estis. sic ē
ueritas in m̄u. deponere
uos scđm p̄stnā ē ueritatio
nē uerētē hōiem qui cor
rūpit scđm desidia erroris.
Renouamini autē sp̄u m̄tis
uīe. et induite nouū hōiē
q̄ scđm dñm creat̄ ē. in iusti
cia et sc̄itate ueritatis. Pro
p̄ quod deponentes m̄da
ciū. loquimini ueritatē un̄
q̄s cū pximo suo. qm̄ sum
in uicē m̄bra. Insc̄imini et
nolite peccare. **xvii.**

Sol nō occidat sup̄ uacandā
uīam. Nolite locū dare dia
bolo. Qui seruabatur iam nō
fureēt. Magis autē laboreet
opando in m̄b. suis quod
bonū ē. ut habeat unde
ēduat necessitatē patētib.
Om̄is sermo malus **xviii.**
ex ore uīo nō p̄cedat. s̄ si q̄s

bonū ē ad edificatiōē scōz.
ut det grām audientibus.
Et nolite cōtristare sp̄m sc̄m
dei. in quo signati estis in
diem redēptiōis. Om̄s a
maritudo. et ira. et indig
tio. et clamor. et blasphem
ia. tollatur a uob. cū om̄i
malicia. Estote autē in uicē
benigni. misericordes. do
nantes in uicē. sic et d̄s in
xp̄o donauit nobis. **xviii.**

Estote ḡ immitatores dei
sic filii l̄m̄i. et ambulate
in dilectiōē. sic et xp̄c dile
xit nos. et tradidit semet
ip̄s. p̄ nob. oblationē et
hostiā dō modorē suauita
tis. **Formicatio autē. et xx. It̄s.**
ois inmundicia. aut auar
icia. nec noīēt in uob. sic
deēt scōs. Aut turpitudi
o. aut stultiloquū. aut scurr
litas. que ad rē nō p̄tinet. s̄
magis gr̄ay. actio. hoc enī
sc̄tore intelligentes. qđ
ois fornicator. aut inuid.
aut auar. q̄ ē ydoloꝝ. s̄ uicē.
nō h̄t h̄reditatē i regno x̄i d̄i.

Demo uos seducat in a
mb. uerb. **pp̄** hec enim
uenit ira dei in filios diffidē
tiē. Nolite ḡ effici particeps
eoz. Eratis enī. aliqui tenebrē.
nē aut lux in dño. ut filii lu
cis. ambulate. Fructus autē lu
cis ē. in om̄i bonitate. et iu
sticia. et ueritate. Probate
qđ sit beneplacitū dō. nō
lite cōdicare opib. infructu
osis tenebray. magis autē
et redarguite. Que enī in
occulto sunt ab ipsis. t̄ p̄
ē et dicere. Oīa autē que ar
guunt. alumine manifestā
tur. Om̄e enī quod manife
statur. lūm̄ ē. **pp̄** qđ d̄c.
Surge q̄ dormis. et exurge
amortuis. et illuminabit
te xp̄c. Videte itaq̄ fr̄es
quom̄ caute ambuletis. nō
quasi insipientes. sed ut sa
pientes. redim̄tes tēp̄ qm̄
dies mali s̄t. **pp̄** c̄a nolite
fieri imprudentes. sed in
telligentes. que sit uolun
tas dñi. Et nolite inebria
ri uino. in quo est luxuria.

sed implemini spū loqūtē
uobismetipsis. in psalmis. ⁊
hymnis. et canticis spālīb.
cantantes et psallentes ī
cordīb. uīs dño. Grās agen-
tes semp. p omīb. in noīe
dñi nři ihū xpī. dō et pat.
Subiecti inuicē in timore. x.

Mulieres uiris suis sub **xxii.**
cite sint. sicut dño. Qm
uir caput ē mulieris. sic
xpē caput ē ecclē. ipse sal-
uator corpis ei. sicut ut ecclā
subiecta ē xpo. ita et mu-
lieres uiris suis in omīb.

Viri diligite uxores **xxiii.**
uīs. sic et xpē dilex ecclā.
et semetipsū tradidit. pēa.
ut illā sctificaret mundans
eā lauacro aque in uerbo.
Ut exhiberet ipse sibi glo-
riā. ecclām nō habentē
maculā aut rugā. aut ali-
qd eiusmodi. sed ut sit scā
et immaculata. Ita et uiri
debent diligere uxores
suas. ut corpa sua. Quia qui
suā uxore diligit. se ipsū
diligit. Nemo enī unquā

carne suā odio habuit.
sed nutrit et fouet eā sic
et xpē. ecclām. quia mēbra
suū corpis ei. decarne ei.
et de ossib. eius. Propter
hoc relinquet hō patrem
et matrē suā. et adhaerebit
uxori suę. et erūt duo car-
ne una. Sacramētū hoc
magnū ē. Ego autē dico uīs
et in ecclā. Verūtām et
uos singuli. unq̄sq. suam
uxorē ut seipsū diligit.
uxor autē timeat uirum.

Fili obedite paren **xxiiii.**
tib. uīs in dño. hoc enī
ē iustū. honora patrem
tuū et matrē tuā. quod ē
mandatū p̄mū in p̄missi-
one. ut bene sit tibi. et sis
longeuus sup̄ terram. **xxv.**

Et uos patres nolite
ad inaciditā. puocare filios
uōs. sed educate illos in
disciplina et in correpti-
one dñi. **xxvi.**

Serui obedite dñis carni-
lib. cū omī timore et tre-
more. in simplicitate cor-

dis uři sicut xpō. Non ad
oculū seruientes q̄si hoīb.
placentes. sed ut serui x-
facientes uoluntate dī ex
aīo cū bona uoluntate ser-
uientes sicut dño et non
hoīb. Scientes qm unq̄sq.
quod cūq. fecerit bonum.
hoc p̄cipiet a dño. siue ser-
uus. siue liber. **xxvii.**

Et uos dñi eadē facite illi.
remittentes minas. scientes
quia et illoꝝ et uři dñis
est in celis. et p̄sonaz ac-
ceptio nō ē apud dñm. **xxviii.**

Decetero fr̄s confortami-
ni in dño. et in potentia
uirtutis ei. Induite uos
armatura dī. ut possitis
stare adūsus insidias dia-
boli. Quia nō ē nob̄ collu-
catio aduersus carnē et
sanguinē. sed adūsus hui-
mundi p̄ncipes et pote-
tates. adūsus mūdi re-
ctores tenebray. haz. cēt̄
spiritualia neq̄q̄ in cele-
stib. P̄p̄ca accipite ar-
maturā dī. ut possitis

18
resistere in die malo. et
in omīb. p̄fecti stare. State
q̄ succincti lūbos uōs in
ueritate. induati lorica iu-
sticię. et calciaui pedes in
p̄paratione euilii pacis.
In oīb. sumites scuti fidei.
in quo possitis oīa tela ne-
q̄ssima ignea extinguerē.
Et galeā salutis assumite.
et gladiū sp̄s quod ē uerū
dei. P̄ omnē orōnē et obse-
rationē orantes omī t̄p̄e
in sp̄. et in ipso uigilantes.
semp in omī instantia. et
obseratione. p omīb. sc̄s.
et p̄me. ut decur in sermo
in opatione oris mei. cum
fiducia. notū facere misere-
riū euilii. p̄ quo legatioē
fungor in cithena. ita ut
in ipso audeā. p̄ ut oportet
me loqui. **xxviii.**

Ut aut et uos sciat̄ que
cura me sit qd agā. omnia
nota uob̄ faciet thiticus
karissim⁹ fiat et fidel⁹ mi-
nister in dño. quē misi ad
uos in hoc ip̄sū. ut cōf̄scatis

que circa nos sūt. et cōsolatur
corda uīa. **Sax** frīb; et cari-
tāt cū fide. adō patre. 7 dño
nřo ihū xpō. Gīa cū omnīb;
qui diligunt dñm nřm ihū
xp̄m. in incorruptione. **adō.**
**Incipiunt capitula pauli apli
ad philippenses.**

De p̄bris quod ipi fuerit. **cap. i.**
De aplō p̄ philippēnsib; dīcāte. **ii.**
De manifestatiōe uinculoy apli **iii.**
in mūsiō p̄torio. **iiii.** **D**e uisita-
te p̄dicantū dñi. **cap. v.** **D**e aplō p̄ uita-
ad uiuendū atq; moriendū. **de cōsuetu-
dine p̄sōnā in fide. patientiā
uō glīa 7 salute. v.** **D**e cō q; cū
in forma dī cēt. forma sui accipiens
humilitatē se. facit obedientis usq; ad
mortē crucis. **vi.** **D**e cō q; in
bois opib; n̄ debet murrinare. **vii.**

De fidelitate timothei. et de negligē-
tib; ac mag; sua q̄ dñi ihū x̄ q̄rentib;. **viii.**
De ep̄stō dīto aīam suā ad mortē. **viii.**
De op̄ dñi fidei offerēt. **viii.**
De aplō philippēnsē sōib; cōsolante. **x.**
De seductorib; rēcitatōe sp̄ali atq; car-
nali. **xi.** **D**e p̄sētis. **xii.** **D**e aplō
amōnētē sōs ut ip̄sū q; formula
ip̄sū abulātē intētē dīcatur
| p̄loz.

De aplō sōs horatē ad cōcordiam. **xiii.**
7 modestiā. 7 fēlicitatē. et omnē sp̄alitē
cōponentē. **xiiii.** **D**e uernitatē. 7 de
cōsuetate. atq; iusticia. oib; laudib; sp̄i-
tū glīe atq; dñi. **xv.** **D**e cōsuetu-
dine apli saumant. ac simis. 7 rē. oīū tēpa
De aplō amacedonia p̄fici. **xvi.** **1110.**
secente. q; nulla et ecclā cōcāuit in rōne
danti. aut accipiens. h̄ tīm philippis.
De deficiō sōi. inglia dñi. **xvii.**
De aplō sōs dñi in dño salutē. **xviii.**
De ceteris domo q; habuit sōs. **xviii.**

**Explicat capitula. Incipit
argumētū ep̄stō ad philippēnsē.**
Philippēnsē sūt macedones.
h̄i accepto libo uītatis per-
sistēt in fide. nec receperūt
falsos ap̄los. hos ap̄t̄s collay.
dit. scribens eis a roma. de
carcere. **Incipit ep̄la pauli apli
ad philippēnsē.**

Paulus et timotheus serui xp̄i
omīb; sc̄is in xp̄o
ihū qui sūt philippis cū
ep̄is et diaconib;. grātia
uobis et pax. adō patre
nřo et dño ihū xp̄o. **i.**
GRAS ago dō meo. iōmī

memoria uī sēp̄ in cunctis
orationib; meis. p̄ oib; uob;
cū gaudio dēp̄cationē fac-
iens: sup̄ cōmunicatiōē uīa
meuglio. ap̄ ma die usq; nē
cōfidens hoc ip̄sū. q; q̄ cepit
in uob; op̄ bonū: p̄ficiet usq;
indie xp̄i ihū. Sic ē hoc in
iustū sentire. p̄ oib; uob;. eo
quod habēt uos in corde et
in uincul' meis. et in defensi-
one et cōfirmatiōē euangliū.
socios gaudiū mei om̄s uos ēē.
Testis enī ih̄ ē d̄s: quomodo
cupiā om̄s uos in uiscerib;
x̄ ihū. Et hoc oro ut caritā
uīa magis. ac magis abūdet.
in scientia. et in om̄i sensu.
ut p̄betis potiora: et sitis
sinceres. et sine offēsa idie
xp̄i. repleti fructu iusticie
p̄ ihū xp̄m ingliā 7 laudē dñi.
Sentē aut uolo uos fr̄es: **ii.**
q; que circa me sūt magis ad
p̄fectū puenēt euagliū. ita
ut uincula mea manifesta
fierent in x̄ ihū iōi p̄torio.
Et mēt̄is oib; locū. ut **iii.**
plures ē frīb; in dño cōfiden-

tes in uincul' meis abundā-
tius auderēt sine timore
ūbū dei loq̄ri. Quodā qdem
et. p̄p̄t munda et cōtentōē.
qdam aut et. p̄p̄t bonā uo-
luntatē xp̄m p̄dicant. qdam
ex caritate: scientes qm̄ in de-
fensione euagliū positus sūt.
Quodā aut cōtētōē xp̄m
annuntiant: n̄ sincere. ex-
stimantē p̄ssurā se suscita-
re uincul' meis. Quid enim
dū omnimodo siue p̄cca-
sione siue pueritate xp̄e
annunciāt. et in hoc gaudeo:
sed et gaudebo. Scio enī q; a
hoc in pueniet in salutē p̄
uīam orationē. et submi-
strationē sp̄s ihū x̄: sed in
cōmū expectationē et sp̄m meū.
q; in nullo cōfundar: sed in
om̄i fiducia sicut sēp̄ et nē
magnificabit xp̄e in corpe
meo: siue p̄ uita siue p̄ mor-
tē. Quib; enī uiuere xp̄e ē.
et mori loq̄rū. Qd̄ si uide-
m carne hic in fruct' op̄is ē.
et qd̄ eligā ignoro. Coartor
aut eduob; dēficiū habēs

dissolui et cū xp̄o cē. mltō
magis enī melius. p̄manē
autē in carne necessariū ē
pp̄t uos. Et hoc cōfidentissio.
quia manebō. et p̄manebo
om̄ib; uob; ad p̄fectū uŕm.
et gaudiū fidei. ut gratula
tio uŕa abundet in xp̄o in
me. p̄ meū aduentum
iterū ad uos. tantū digne
euglio x̄ cōnūsamini. Ne
siue cū uenero et uidero
uos. siue absens audiā de
uob;. q̄. istatū uno sp̄u. uani
m̄es collaborantes īfide
eugliū. et in nullo t̄rami
ni ab aduersariis. q̄ ē illis
causa p̄ditiois uob; autē sa
lutis. Et hoc adeo. Quia uo
bis donatū ē p̄ xp̄o. n̄ solū
ut in eū credatis. sed ut etiā
p̄ illo patiamini. Idem cer
tam habentes quale uidi
stis in me. et n̄ audistis de
Siqua ḡ cōsolatio **iii.** **lme.**
in xp̄o. si quod solatū cari
tatis. si qua societas sp̄s. si
qua uiscera miseratiois. im
plete gaudiū meū. ut idē

sapiatis. candē caritatem
habentes. unanimet. ad ipsū
sentientes. Nich p̄ cōtentio
nē. neq; p̄ inanē gl̄iam. sed
in humilitate. sup̄iores si
bi inuicē arbitrites. Non q̄
sua sē singulū cōsiderantes.
sed ea ḡ galioy. hoc enī sentite
in uob;. quod ē et in xp̄o
n̄u. Qui cū in forma dei
eēt. n̄ rapinā arbitrat̄ ē
eē se. equalē dō. Sed sem
ip̄sū exinaniuit formam
serui accipiens. In similtu
dine hoīū fact̄. et habitu
inuentus ut hō. Humilia
uit semetip̄sū factus obe
diens usq; ad mortē. mor
tē autē crucis. P̄p̄t quod 7
dō illū exaltauit. et dona
uit illi nom̄ q̄ ē sup̄ om̄e
nom̄. Ne innoie n̄u om̄e
genū flectatur. celestū.
t̄restriū. et infernoy. Et
om̄is lingua cōfiteat̄. quia
dn̄s n̄c xp̄e m̄gl̄ia ē dei
itaq; km̄i mei **v.** **ip̄at̄.**
sicut sēp̄ obedistis. n̄ in p̄
sentia mei tantū. sed mltō

magis nē in absentia mea.
cū metu et tremore uŕam
salutē opamini. D̄s enī ē q̄
opatur in uob; et uelle. 7 p̄
ficere. p̄ bona uoluntate. Oīa
autē facite sine murmurati
onib;. et h̄sitatioib;. ut siti
sine ḡrela. et simplices sic
filii d̄i. sine reprehensioē. in
medio natiois p̄c̄e 7 p̄c̄e.
m̄t̄ quos lucetis. sic lumi
naria in m̄do. ubū uite
cōnentes ad gl̄iam meā in
die xp̄i. Quia n̄ in uacuū
cucurri. neq; in uacuū la
borauī. Sed et si in m̄lor
sup̄ sacrificiū et obsequium
fidei uŕe. gaudeo et ḡratu
lorom̄ib; uob;. Id ipsū autē
et uos gaudete. et congra
tulamini michi. **vi.**
Spero autē in d̄no in xp̄o
timothēū cito me mittē
ad uos. ut et ego bono aīo
sim. cognitis que circa uos
sunt. Nem̄ enī habeo
tā unanimē. qui sincera
affectioē. p̄ uob; sollicit̄ sit.
Oīs enī q̄ sua sē querūt.

511
non que in xp̄i. Exp̄uitō
autē eius cognoscite. qm̄ sic
patri filiū meū seruauit in
euglio. hūc ḡ spero me mit
tere ad uos. mox ut uidero
que circa me s̄t. Confido
autē in d̄no. qm̄ et ip̄se ue
niam ad uos cito. **vii.**
Necessariū autē existimaui
ep̄afroditū fr̄em. coopato
rē. et cōmilitonē meum.
uŕm autē apl̄m. et minist̄y
necessitatis mittere me
ad uos. qm̄ qd̄ om̄s uos de
sidabat. et m̄t̄ erat. p̄p̄t
quod et audieratis illum
infirmatū. nā et infirma
tus ē usq; ad mortē. sed d̄s
misertus ē ei. Non solū autē
ē. uerū etiā et mei. ne tri
sticiā sup̄ tristeciā haberē.
Festinantius ergo misi illū.
ut uiso eo it̄y gaudeatis.
et ego sine t̄sticia sim. Exci
p̄t̄ itaq; illū in d̄no. cum
om̄i gaudio. et eiusmodi
cū honore habete. Qm̄
p̄p̄t op̄ xp̄i usq; ad mortē
accessit. edens aīam suā

ut impleret n̄ quod exuo-
bit deat erga meū obseqū.

Deceto fr̄es mei gau-
dete m̄dn̄o. Eadē uob̄ scri-
bere mihi qd̄ n̄ pigrum:
uob̄ aut̄ necessarium. **viii.**

Videte canes: uidete malos
oparios: uidete cecisionem.
Nos enī sum̄ circūcisio: q̄
sp̄u dō seruum: et glāmur
m̄dn̄o n̄iū: et n̄ in carne fi-
ductā habentes: quāquā e-
go habeā cōfidentā et in
carne. Sigs̄ alius uidetur
cōfidere in carne: ego magis
circūcisus octaua die exge-
nere isrl̄: detribu bema-
min: hebreus ex hebreis
scdm̄ emulationē p̄sc̄ns
eccl̄am dei scdm̄ iusticiā
que in lege ē cōuersatus si-
ne querela. Sed que michi
fuerit lucra hec arbitriatus
sū: p̄t̄ xpm̄ detrimita: ue-
rūtam̄ et existimo oīa de-
trimitū ē: p̄t̄ eminentē
scientiā n̄iū xpi dñi n̄i.
P̄t̄ que oīa detrimūt feci:
et arbitror ut stertora: ut

xpm̄ lucrificā: et inueni-
ar in illo n̄ habens mei iu-
sticiam que ex lege ē: sed
illā que ex fide ē xpi n̄iū:
que ex dō ē iusticia in fide:
ad agnoscendū illū: et uir-
tutē resurrectionis eius: et so-
cietatē passionū illius. Con-
figuratus morti eius: signū
occurrem ad resurrectionē
que ē ex mortuis: n̄ qd̄ iā
accepim̄: aut iā p̄fect̄ sim.
Sequor aut̄ si cōphendā:
in quo et cōphensus sū a
xpo n̄iū. Fr̄es ego me n̄ ar-
bitror cōphendisse. Unū
aut̄ que quom̄ retro sunt:
obliuiscens: ad ea que sūt
antiora extendens me ipsū:
ad destinatū p̄sequor bra-
uium sup̄ne uocatiois dei
in xpo n̄iū. **x.**

Quiaq̄ ergo p̄fecta sum̄
hoc sentiam̄. Et si qd̄ alit̄
sapitis: et hoc uob̄ d̄s reue-
lauerit. Verūtam̄ ad quod p̄-
uenim̄: ut idem sapiamus:
et me ad p̄maneam reglā:
amitatores mei estote. **xi.**

fr̄es: et obseruate eos qui
ita ambulant: sicut habet
formā n̄iam. Multi enī am-
bulant quos sepe dicebam
uob̄is. Nē aut̄ et stens dico
mimicos crucis xpi. Quoz̄
finit̄ mētus: quoz̄ d̄s uenit̄
ē: et gl̄ia in cōfusiōe ipsoz̄:
q̄ t̄na sapiunt. N̄ia autē
cōuersatio in celis ē. N̄n̄ etiā
saluatorē expectam̄ diuini
n̄im̄ n̄im̄ xpm̄: q̄ reforma-
uit corp̄ humilitatis n̄re:
cōfiguratū corp̄ claritatis
sue: scdm̄ opationē qua
possit etiā sibi subicere oīa.
Itaq̄ fr̄es mei km̄: et deside-
rantissimi: gaudiū meū et
corona mei: sic stete m̄dn̄o
km̄. Euehodā rogo: s̄ syn-
teten de p̄cor: id ipsū sape
m̄dn̄o. Etiā rogo et te ger-
mane cōpar: adiuua illas
que meū laborauerūt in
dño me uigilio cū clemente 7
cētis adiutorib̄: meis: q̄z̄
noīa s̄ in libro uite. **xii.**

Audete in dño s̄p̄ iterū
dico gaudete. Modesta uita

nota sit om̄ib̄ hoīb̄: dñs
p̄t̄ ē: nich̄ solliciti sitis: s̄
in om̄i oratione et obsecra-
tione: cū gratiaz actioē pe-
titiones ur̄e immotescat ap̄
dñm̄. Et pax d̄i que exsuperat
oēm sensū custodiat corda
ur̄a et intelligentias ur̄as:
in xpo dño n̄iū. **xiii.**

Deceto fr̄es quecūq̄ s̄t uera:
quecūq̄ pudica: q̄cūq̄ sc̄a:
quecūq̄ iusta: quecūq̄ ama-
bilia: quecūq̄ bonę fame:
Siqua ur̄e: si qua laus disci-
pline: hec cogitate que et
didicistis: et accepistis: et
audistis: et uidistis in me.
Hec agite: et d̄s pacis erit
uob̄is cum. **xiiii.**

Gaudetis s̄p̄ aut̄ in dño uehe-
ment̄: qm̄ tandē aliquid
refloruistis: p̄me sentire:
sicut et sentebatis. Occu-
pati aut̄ cratis: n̄ quasi p̄t̄
penuriā dico. Ego enī didici
in q̄b̄ s̄p̄ sufficiens ē. Deo et
humiliari: scio et abūdere.
Ubique et moīb̄ institut̄ sū:
et saturari: et esurire: et abun-

dare. et penuriā pati. Oīa
possū in eo qui me cōfortat.
uerumtān bene fecistis cō
municantīs tribulatiōi me.

Sentis aut et uos philip̄n **xv.**
ses q. i p̄ncipio euglii q̄hō
p̄fectus sū. amacedonia. nul
la m̄. ecc̄la cōcauit in mari
one datā et accepti. nisi uos
soli. q̄a et thesalonica. et
semel. et bis. in usū m̄ misi
stis. Non quia quero datū.
sed quero fructū abundāte.
in ratione uīa. habeo autē
omīa et abundo. Repletū
sū. acceptis ab epafrodito.
que misistis in odore sua
uitatis hostiā. acceptam
placenter dō. **xvi.**

Os aut nris impleat omne
desidiū uīrū sc̄m̄ diuitias
suas in gl̄ia in x̄po ih̄u. Dō
aut et pat̄ nri gl̄ia in sc̄la
seculorū. aō. **xvii.**

Salutate omnē sc̄m̄ in x̄po
ih̄u. salutant uos q̄ mecū
sūt fr̄es. salutāt uos om̄s sc̄i.

Maxime aut q̄ de ecc̄la **xviii.**
nris domo sūt. Gl̄ia d̄m̄ nri iui

x̄pi cū sp̄u iū. aō. **Exple**
ep̄la sc̄i pauli ad philip̄n.

Incipit cap. ep̄le. ad thesātes.

Oe aplō. s̄. siluano. 7 timotheo. i.

p̄ thesalonicensib. orantib. s̄. p.

Oe fide thesalonicensū singlā **ii.**

ri. et q. exēptū cetis genatib. fue
runt ad erendū. **iii.** **O**e passi

omib. aplō. 7 c̄melis in philip̄.

Oe sinceritate apli. 7 q. n̄ hoib. **iiii.**

placendū sūt sed dō. **v.** **O**e aplō

cū possit oneri cē. tāq̄ om̄i x̄. apls.

tū adulationē. 7 auariciā. 7 gl̄iam

ab hoib. abnuente. **vi.**

Oe aplō neque ḡuaret dieb. ac

noctib. manib. opante. **vii.**

Oe m̄ di sup iudōs. eo q. infecerūt

d̄m̄ 7 ph̄as 7 ap̄los fuūt p̄secut.

Oe apli desidiō ueniendi **viii.**

ad thesaloc̄ns. 7 diabli impedim̄to.

Oe sc̄is q. in t̄lomb. motū **viiii.**

n̄ debeāt. s̄. pot̄ puocāt̄. a t̄ptatō.

Oe thesalonicensib. aplm̄ **x.**

uiderē cupientibus. **xi.**

Oe aplō gaudente. p̄ thesaloc̄nsib.

Oe aplō orante. p̄ thesaloc̄nsib. **xii.**

ut. s̄. d̄m̄ in ip̄suis ambulat̄.

Oe abstinentia fornicatiōis. **xiii.**

7 fraudis. 7 p̄ possessiōē. 7 iugū. p̄ p̄.

xiiii. **O**e amore fr̄nitatis. **xv.**

Oe sc̄is ut q̄ti sūt. ut un̄ q̄s. agat suū

negociū. 7 ut nullus egant manib.

operatur. **xvi.** **O**e resurrectionē

ap̄tū sc̄ō. nubib. ad occurrendū in

uena d̄m̄ x̄po ih̄u. **xvii.**

Oe infidelit̄ ac male opantū m̄ritū

repentino. **xviii.** **O**e filis lucis

acclit. 7 filis noctis ac tenebrarū.

Oe somno cō. 7 sōno p̄ fide. **xviiii.**

7 sp̄alib. munim̄tis. **xx.**

Oe recitētia 7 ministerio laborantū.

Oe n̄ extinguedo sp̄u. nec **xxi.**

signētia. p̄ ph̄ia. 7 oīū examinatiōē.

Oe aplō p̄ante ut thesalo **xxii.**

mensū integer sp̄s. 7 aīa 7 corp̄

inaduēnti d̄m̄ nri ih̄u x̄. succ̄.

Oe aplō petente ut. p̄ eo **xxiii.**

thesalonicenses t̄orib. postular̄.

Oe aplō thesalonicenses **xxiiii.**

ad uenire p̄ d̄m̄. ut t̄orib. eccl̄is

ap̄tū legat̄. **Explicit cap.**

Incipit argum̄t. ep̄. ad thesātes.

Oe thesalonicenses s̄. ma

cedones in x̄po ih̄u. q̄ accē

pto ubo uītat̄ p̄stret̄ in

fide. etiā in p̄secutiōē ciuiū

suorū. p̄t̄a nec receper̄ ea

q̄ a falsis aplis dicebantur.

hos collaudat apls scribens
eis ab athenis. **Exple. Argum̄t.**

Incip. ep̄la. ad thesātes.

AULLUS. et sil. **1.**

uan. et timotheis.

eccl̄e thesalonicensium

in dō patre et d̄m̄o ih̄u x̄.

gr̄a uob̄ et pax. Ḡns agm̄

dō s̄p̄. p̄ omib. uob̄ me

moria uī facientes mo

rationib. nris sine inter

missiōē memores operis

fidei uī. et laboris. et ca

ritatis. et sustinentē spei

d̄m̄ nri ih̄u x̄. ante d̄m̄.

et patre nri. **ii.**

Scientes fr̄es dilecti ad ele

ctiōē uīam. q̄a euēgium

nri n̄ fuit ad uos in sermo

ne tantū. sed et in uirtute

et in sp̄u sc̄ō. et in plenitudi

ne multa. sic sc̄is quales

fuerim̄ in uob̄. p̄p̄t̄ uos. Et

uos imitatores nri facti

estis. et d̄m̄. excipientes ū

bū in t̄bulatiōē multa cū

gaudio sp̄s sc̄i. Ita ut faci

stis forma oib. credentib.

in macedonia. et in machaa.

Auos enim diffamat? est sermo
domini. non solum in macedonia: et
in achaja. sed et in omni loco
fides vestra que est ad dominum. profe-
cta est. ita ut non sit nobis necesse
quicquam loqui. Ipsi enim de uobis
annuntiant. qualis inuitum
habuerim ad uos. et quomodo
cum sitis ad dominum assimilatis.
seruire deo uiuo et uero. et
expectare futurum eius de ceteris.
quod suscitauit ex mortuis
uostrem. quod eripuit nos ab ira
uentura. iii.

Nam et ipsi scitis fratres inuitum
nostrem ad uos. quia non manifestum
fuit. sed ante passum. et etume-
lus affectus. sicut scitis in phili-
ppis fiduciam habuimus in
deum nostro loqui ad uos euangelium
dei in multa sollicitudine.

Exortatio enim nostra non in
de errore. neque de inmundi-
cia. neque in dolo. sed sic. proba-
ti sumus. addidit. ut crederetur
nobis euangelium ita loquimur.
non quasi hominibus. placentes. sed
deum qui probat corda nostra. v.

Nec enim aliqui sumus in sermo-

ne adulationis sicut scitis.
neque in occasione auaricie.
Deus testis est. nec querentes
ab hominibus gloriam. neque ad uos.
neque ab aliis. Cum possemus
onerari eum. ut christi apostoli. sed fa-
cti sumus paruuli in medio
uestrum. tamquam si nutrix foueat
filius suos. Ita desiderantes
uos cupido uolebamus edere
uobis. non solum euangelium dei sed
etiam uitas nostras. quoniam karissimi no-
bis facti estis. vi.

Memores estis fratres laboris
nostri. et fatigationis. nocte et
die operantes. neque uestrum
gauderemus. predicauimus
in uobis euangelium dei. Vos tes-
tes estis et deus. quam sanctus et
iustus. et sine querela uobis
qui credidistis sumus. sicut
scitis. qualiter unquamque
uestrum tamquam pater filios
suos deprecantes uos. et esor-
lantes testificati sumus. ut a-
bularetis digne deo qui uo-
cauit nos in suum regnum et
gloriam. Idcirco et nos gratias agimus
deo. sine intermissione. quoniam cum

accepissetis a nobis uerbum
auditus dei. accepistis non
ab hominibus. sed sicut est
uere uerbum dei. qui operati
in uobis quod credidistis. vii.

Vos enim imitatores facti estis
fratres ecclesiarum dei. que se in
deum in christo nostrum. quia eadem
passi estis et uos a tribuli-
bus uestris sicut et ipsi iudei.
qui et dominum occiderunt christum.
et prophetas. et nos persecuti sunt.
et deo non placent. et omnibus
hominibus. aduersantur. prohiben-
tes nos gentibus loqui. ut sal-
uati fiant. ut impleant pec-
cata sua semper. Puenit enim
ira dei super illos usque in finem.

Nos autem fratres desolati viii.
in uobis ad tempus. ore. aspectu.
non corde. abundantius fe-
stimus. faciem uestram uide-
re desiderio multo. Quinquam
uolumus uenire ad uos. ego
quidem paulus et semel. et
iterum. sed impediuit nos
sathanas. Que est enim nostra
spes. aut gaudium. aut co-
rona glorie. Nonne uos

ante ante dominum nostrum in
christum. in aduentu eius. Vos
enim estis gloria nostra. et gaudium.

Propter quod non sustulimus
nentes amplius placuit
nobis remanere athenis.
solum. et misimus timotheum
fratrem nostrum. et adiutorem dei.
in euangelio christi ad confortandos
uos. et exortandos. pro fide
uestra. ut nemo moueat in-
bulationibus istis. Ipsi enim sci-
tis. quod in hoc positi sumus.
Nam et cum apud uos essemus.
predicabam uobis passuros
non tribulationes. sic et factum
est et scitis. ix.

Propterea et ego amplius non
sustinens. misi ad cognoscere
dam fidem uestram. ne forte
tempauerit uos in quod temptat.
et manifestum fiat labor nostrum. xi.

Nunc autem ueniente timo-
theo ad nos a uobis. et ad-
nunciante nobis fidem. et ca-
ritatem uestram. et quia memo-
ria nostra habetis bonam. semper
desiderantes nos uidere.
sic nos quoque uos. idcirco de-

lati sum^{us} fr̄es in uob^{is} in oī
necessitate et in tribulatioē
nra: p̄sidē ur̄am q̄m nūc
uiuim^{us} si uos statis in dño.

Qui enī gratiaz actionē **xii.**
possumus dō retribuere p
uob^{is}: in omī gaudio q̄ gau
demus pp̄tē uos. an dñm
nr̄m: nocte et die abundan
tius orantes: ut uideamus
faciem ur̄am: et cōpleam^{ur}
ea que defunt fidei ur̄e.
Ipse autē d̄s et pat̄ nr̄: et
dñs nr̄ ih̄c xp̄c dirigat ur̄
am nr̄am ad uos. Uos autē
dñs multiplicet: et abun
dare faciat caritatē ur̄am
in uicē et in om̄is: quē ad
modū et nr̄am in uob^{is}. Ad
ēfirmanda corda ur̄a: sine
querela in sc̄itate ante dñm
et patrē nr̄m in aduentū
dñi nr̄i ih̄u xp̄i: cū om̄ib^{us}
sc̄is eius. **xiii.**

Decetō fr̄es rogam^{us} uos et
obsecram^{us} in dño ih̄u: ut
quē admodū accepistis a
nob^{is} quom̄ uos oporteat
ambulare et placere deo:

sic et ambuletis ut abun
detis magis. Scitis enī que
p̄cepta dederim uob^{is} per
dñm nr̄m. **xiiii.**

Hec ē enī uoluntas dī sc̄ifi
catio ur̄a: ut abstineatis uos
a formatione: ut sciat u
nuscq^{ue} ur̄m suū uas possi
dere in sc̄ificatioē et hono
re: n̄ in passioē desiderii sic
et gr̄s que ignorant dñm. Et
neq^{ue} sup̄gradiatur: neq^{ue} cir
cū ueniat in negotio fr̄em
suū. Qm̄ uindex ē dñs de
his oib^{us}: sic p̄dixim^{us} uobis
et testificati sum^{us}. Non enī
uocauit nos d̄s in immūdi
ciā: sed in sc̄ificatioē. Itaq^{ue}
hec sp̄nt: n̄ hoīem sp̄nt:
sed dñm: q̄ etiā dedit sp̄m
suū sc̄m in uobis. **xv.**

Decantate autē statim
non necesse habemus scribere
uob^{is}. Ip̄s enī uos ad didici
stis: ut diligatis in uicē. Et
enī factis illud in om̄is fr̄es
in uicē in macedonia. Ro
gam^{us} autē uos fr̄es ut abun
detis magis: et opam detis:

ut quieti sitis: et ut ur̄m
negociū agatis: et ope mini
manib^{us} ur̄is sic p̄cepimus
uob^{is}: ut honeste ambuletis
ad eos qui foris s̄t: et nullius
aliquo desideretis. **xvi.**

Nolum^{us} autē uos ignorare fr̄es:
de dormientib^{us}: ut n̄ tr̄iste
mini sicut et cet̄i q̄ sp̄m nō
h̄nt. Si enī credim^{us} qd̄ ih̄s
mortuus ē et resurrex̄: ita
et d̄s eos q̄ dormier̄t p̄ ih̄m
ad uicē cū eo. hoc enī uob^{is}
dicim^{us} in uob^{is} dñm: q̄a nos q̄
uiuim^{us} q̄ residui sum^{us} in ad
uentū dñi n̄ p̄uenim^{us} eos
q̄ dormier̄t. Qm̄ ipse dñs
in uicē et in uoce arch̄aḡl̄i.
et in tuba dī descendet de
celo: et mortui q̄ in xp̄o s̄t
resurgent p̄ ih̄m. Deū nos
q̄ uiuim^{us} qui relinquitur
simul rapim^{us} cū illis in nu
bib^{us}: ob uicē xp̄o maera: et
sic sc̄p̄ cū dño erim^{us}. Itaq^{ue}
solum^{us} in uicē in uob^{is} istis.

De t̄p̄ib^{us} autē et moment^{is} **xvii.**
fr̄es n̄ indigetis ut scribam^{us}
uob^{is}. Ip̄s enī diligētē sc̄itis:

quia dies dñi sicut fur īno
cte ita ueniet. Cū enī dixe
runt pax et securitas: t̄t̄ re
pentim^{us} eis sup̄ueniet in̄itus.
sicut dolor in uob^{is} habentis:
non effugient. **xviii.**

Uos autē fr̄es n̄ estis intene
bris: ut uos dies ille tāquā
fur cōprehendat: Om̄s enī uos
filii lucis estis: et filii diei.
Nō sum^{us} noctis: neq^{ue} tenebr̄.

Igitur n̄ dormiam^{us} **xviii.**
sicut cet̄i: sed uigilem^{us}: et
sobrii sim^{us}. Qui enī dormiūt
nocte dormiunt: et q̄ ebrii
s̄t: nocte hebr̄i s̄t: nos autē
q̄ diei sum^{us}: sobrii sum^{us}. indu
ti lorica fidei et caritatis: 7
galeā sp̄m salutis. Qm̄ d̄s
nō posuit nos in uicē: sed in
adquisitionē salutis p̄ ih̄m
nr̄m ih̄m xp̄m. Qui mortui
ur̄ ē: p̄ nob^{is}: ut sicut uigilem^{us}.
sicut dormiam^{us}: simul cum
illo uiuam^{us}. P̄p̄tē qd̄ consola
mini in uicē: et edificare
atererit^{ur}: sicut et factis.

Rogam^{us} autē uos fr̄es ut noue
ritis eos q̄ laborant in uos

et p̄sunt uos in dño. et mo-
nent uos. ut habeatis illos
abundantius in caritate. p̄
p̄t̄ op̄ illor̄ pacē habere cū

Rogam̄ aut̄ uos **xx** **lca.**

fr̄es corrumpite iniquos. cōsola-
mini pusillanimes. suscipite
infirmos. patienter estote ad
os. Videte neqs malū p̄ma-
lo aliquid reddat. sed sēp qd̄
bonū ē sectamini inuicē
et in om̄is. Sēp gaudete. sine
int̄missione orate. in om̄ib;
gr̄as agite. hec enī uolūtas
dei ē in xp̄o ih̄u in om̄ib; uob;

Sp̄m nolite extinguere. **xxi.**

pp̄h̄ias nolite sp̄ner̄. Quā
aut̄. pb̄ate. qd̄ bonū ē tene-
te. ab oī specie mala abste-
nere uos. **xxii.**

Iste aut̄ os pacis sc̄ificet
uos p̄ om̄ia. et integer sp̄s
ur̄. et aīa. et corp̄. sine q̄
rela. in aduentu dñi n̄ri ih̄u
xp̄i seruetur. fidelis ē qui
uocauit uos. q̄ enā faciet.

RS. orate p̄ nobis. **xxiii.**

Fsalutate fr̄es om̄s in sc̄ulo
sō sō. Adiuro uos p̄ dñm

ut legatur epl̄a hec. om̄ib;
sc̄is fr̄ib;. Gr̄a dñi n̄ri ih̄u
xp̄i cum om̄ib; uobis. **ad.**

Explic̄ p̄ma epl̄a pauli ap̄t̄i.
ad thesalonientes. Incipit
ut̄ captā sedē epl̄e. ad eosdē.

O p̄secutio q̄. ex epl̄a sit iust̄
iudici dei. p̄secutio. sup̄plūo sp̄i

Docētis dē. et am̄ xp̄o. **ii.**

Do sc̄is q̄. ad dñm eligantur. **iii.**

De apl̄ica traditioe. **iiii.**

De apl̄o p̄dicatē q̄. n̄ ē oīū fides. **v.**

De sc̄is q̄. ex oīb; mal̄. ad dñm libent̄. **vi.**

De separatioe ab eis q̄. cont̄ne ui
uic̄. q̄. paul̄ ac c̄t̄i sunt sēp. manib;
sunt op̄ant̄. et dixerit ut q̄ n̄ ope-
rantur n̄ manducent. **vii.**

De n̄ op̄ant̄. tamose aḡn̄tib;. **viii.**

De separatioe inobediētū ut **viiii.**
reuerantur. **Explicunt**

cap. epl̄e sedē. ad thesaloniē.

Incip̄ argumētū eiusdē.

D thesalonientes sc̄dā

epl̄a scribit̄. et notū facit eis

de temporib; nouissimis.

et de aduersarij deceptioe.

Scribit̄ hanc epl̄am ab abthē-

nis. **Explicunt Argumētū.**

Incip̄ sc̄dā epl̄a ad thesaloniē.

Maximus. et si-
uanus. et timo-
theus. eccl̄e the-
salonicensū in dō patre-
m̄o. et dño ih̄u. x̄. gr̄a uobis
et pax. Gr̄as agere debem̄
ad sēp. p̄ uos fr̄es. ita ut di-
gnū ē. qm̄ sup̄ cretat̄ fides
ur̄a. et abundat caritas uni-
cuiq̄. ur̄m inuicē. ita ut
et nos ipsi in uob; gloriem̄
in. eccl̄is dei. p̄ patientia
ur̄a. et fide in om̄ib; p̄se-
cutioib; ur̄is. et t̄bulatio-
bus quas sustinetis in x̄e-
pl̄a iusti iudici dei. ut di-
gni habeamini in regno di.
p̄ quo et patimini. Si tam̄
iustū ē apud dñm retribuere
retributionē his qui uos t̄-
bulant. et uos qui tribu-
lamini regem nob̄cū in re-
uelatione dñi n̄ri ih̄u xp̄i
de celo cū anḡlis uirtutis
et inflama. ignis. dantis
iudicatā de his q̄ n̄ noue-
r̄t̄ dñm. et q̄ n̄ obediērūt
eūḡlio dñi n̄ri ih̄u xp̄i. q̄

penas dab̄t in iudic̄o eter-
nas a facie dñi. et aḡta uir-
tutis eius cū uenerit gl̄ifi-
cari in sc̄is suis. et admira-
bilis fieri in om̄ib; qui cre-
diderūt. q̄a creditū est te-
stimoniū n̄r̄m sup̄ uos in
die illo. In quo enā oramus
semp̄ p̄ uos. ut dignetur
uos uocatione sua os n̄r̄.
et impleat om̄iē uolun-
tatē bonitatis. et op̄ fidei
munitate. ut clarificetur
nom̄ dñi ih̄u xp̄i in uobis.
et uos in illo sc̄d̄m gratiam
dei n̄ri. et dñi ih̄u xp̄i. **ii.**

Rogam̄ aut̄ uos fr̄es p̄ ad-
uentū dñi n̄ri ih̄u xp̄i. et
n̄r̄e c̄gregatiois in dō ipsū.
ut n̄ cito moueamini a uis-
sibus. neq̄. t̄ramini. neq̄.
p̄ sp̄m. neq̄. p̄ sermone. neq̄.
p̄ epl̄am. tamq̄ p̄ nos
missam. quasi in inter dies
dñi. Neqs uos seducat illo
n̄r̄. Quā nisi uenerit disc̄el
sio p̄m̄a. et reuelatus fuit
homo peccati fili p̄ditiois.
q̄. adūsāt. et extollit̄ sup̄ oē

quod dicit d's. aut quod colitur: ita ut in templo dei sedeat. ostendens se tãq̃ sic d's. nõ retinet qd̃ cũ adhuc apud uos eẽm hec dicebam uob̃. Et nõ qd̃ detineat satis. ut reueletur in suo t̃p̃r̃. Nam misteriuũ iã opatur iniquitatis. tãtũ ut qui tenet nũc teneat donec de medio fiat. et tẽ reuelabitur ille iniquus. quẽ dñs iãc m̃ficiet spũ oris sui. et destruet illustratione aduent' sui. Cũ aut' e' aduentus scdm̃ opationẽ sathane in om̃i uirtute. signis et prodigijs m̃dacijs. et in om̃i seductione iniquitatis his qui peunt. eo gratia caritatis ueritatis ñ receperit ut salui fierent. et idõ mittet illis dõ opationẽ erroris. ut credant in dacio. ut iudicent om̃s q̃ ñ crediderit ueritati. sed consenserit iniquitati. **iii.**
Nos aut' debem' gr̃as agẽ dõ semp̃. puob̃ fr̃es dile-

cti adõ. quod elegerit uos dõs p̃micias in salutẽ. in scificatione sp̃s. et fide ueritatis. in qua et uocauit uos p̃ euangliũ ñm̃ in adquisitionẽ gl̃ie dñi ñi iũu. **x.**
Taq̃ fr̃es stete. et **iiii.** tenere traditiones quas didicistis. siue p̃sermonẽ. siue peplãm ñm̃. Ipse aut' dñs ñr̃ iũc xpc̃. et dõs et pater ñr̃. qui dilex̃ nos. et dedit consolationẽ et nã. et sp̃em bonã in gr̃am exortetur corda uĩa. et cõfirmet in om̃i ope. et sermone bono. **vii.**

Deceto fr̃es orate. p̃ nobis. ut sermo dñi curiat. et clarificetur. sicut et apud uos. et ut libemur ab importunis et malis hõib̃. Non enĩ omniũ est fides. fidelis aut' dñs est. **vi.**
Fqui confirmabit uos. et custodiet a malo. Confidimus aut' de uobis in dño. qm̃ quẽ p̃cepim'. et factis. et facietis. Dñs aut'

v.ii.

dirigat corda

dirigat corda uĩa in caritate dei et patientia xpi **vii.**
Denunciam' aut' uob̃ fr̃es in noĩe dñi ñi ihũ xpi. ut subtrahatis uos ab õi fr̃e ambulante inordinate. et ñ scdm̃ traditionẽ. quã acceperit a nob̃. Ip̃s enim satis quẽadmodũ oportet imitari nos. Qm̃ non in quieti sum' in uos. neq̃ panẽ gr̃is manducauimus ab aliquo. sed in labore et fatigatione. nocte et die opantes. nequẽ ur̃m grauarem'. Non quasi ñ habuerimus potestatem. sed ut nos met' ipsos formã daremus uob̃ ad imitandũ nos. Nã et cũ eẽmus apud uos. hoc denunciamus uob̃. Qm̃ siq̃s ñ uult opari. nec manduceat. **viii.**

Aduum' enĩ in uos quosdam ambulare iniquitate nichil opãtes. sed curiose agentes. his aut' q̃ eiusmodi sunt. denunciam' et obsecramus in dño ihũ xpo. ut

cũ silentio opantes suum panẽ manduceent. **viii.**
Vos aut' fr̃es nolite deficere. benefacientes. Qd̃ siq̃s nõ obedit uõo ñro. p̃ epistolã hunc notate. et ñ cõmiserit. amini cũ illo. ut e' fundat'. Et nolite quasi inimicũ existimare. sed corripite ut fr̃em'. Ip̃s aut' dñs pacis. det uob̃ pacẽ sempiternã in om̃i loco. Dñs cũ õib̃ uob̃. Salutatio mea manu pauli. quod signũ in om̃i eplã. ita scribo. Gr̃ia dñi ñi ihũ xpi cum õib̃ uob̃. **ad. Explet eplã pauli ad thesaloiẽs.**

Dincipiunt capla eplẽ ad col̃s. **i.**
Espe reposita sc̃is in celis. **ii.**
De om̃i sapientia et intellectu sp̃ali. et de dño q̃. imago sit inuisibil' p̃mogenit' toti creat̃. eo q̃. in ip̃so p̃ ipsũ creatã s̃ẽ unũsã. oĩa illi de errore credentũ. p̃mo **iii.** sc̃itẽ. et postea sc̃itate. **iiii.** De dño. s̃ q̃. ito sint om̃s thesauri sapientie atq̃ scientie absconditi. **v.**

Osecructũ sublimitate uerborũ. **vi.**
De sc̃itudo aplica q̃. anime debet i' iunari.

- vii. **D**e philofophia 7 feductoribus.
- viii. **D**e octo iunifitate cũ fcois 7 qe
tib. delecto delecto erogipho erug. affi.
xv. uniuſa oia pacamina dimittente.
- viii. **D**e fcois exgentib. q. obſeruatōe
tempor. et eſay. reſtaſm uetis non
debeant culſodire. x. **D**e feductoribus.
- xi. **D**e fcois q. n̄ ſerua ſape debeant
et q̄re ſupna. xii. **D**e emorſi
catōe m̄bno. ſerſm. id eſt oia abſtinē
tia unioz. xiii. **D**e cepolatione
uetis hois cũ oib. unis et indumento
nauo cũ renouatione. xiiii.
- D**e diuinit. ſp̄alib. xv. **D**e fcois qd
oia dicit. factō. q̄ innoie dñi 7 agētis
dō p̄tē gr̄as p̄p̄ta ſcp̄ debeat opari.
- xvi. **D**e ſubſtancie mulier. domatōis.
- xvii. **D**e unioz. eūnoie ad iugēs. 7
teq̄ntia diſcipline. xviii.
- D**e ſilioz. obſeq̄o ad parentes. xix.
- D**e patri. erga filioz. teq̄ntio.
- xx. **D**e ſilioz. obſeq̄o. xxi.
- D**e oib. erga ſuos. xxii. **D**e iſtaia
7 iuglanta orōis. xxiii. **D**e ſimone
7 ſalutē gr̄e teq̄ntio. xxiiii.
- D**e iſtaia. 7 onefimo. xxv.
- D**e arſtaia. 7 cap̄mo apli. 7 maro eſo
brino laznab. 7 n̄i iuſto exercitaci.
one adiutorib. regni. xxvi.

De ſollicitudine epaſre morē. paulofen
ſib. 7 laudoenſib. 7 ieropolitans. xx
vii. **D**e olua medio. 7 dena. xxviii.

De om̄ia. 7 domellica eius ecclā. xxviiii.

De aplo mandante. ut colloſenſi ep̄a
laudoenſes legeret. 7 laudoenſium
colloſenſes. **E**xpl̄cauit capitula.

In cap. argumēt. q̄. ad colloē.
colloſenſes. et hi ſicut laodoenſes
ſunt aſiam. et ipſi
p̄uenti erant a p̄ſeudo aplis.
nec ad hos. acceſſit ipſe apls.
ſed et hos p̄ eplam̄ recortig.
Audierat enī ūb̄ ab archi
po. qui et miniſteriu meos
acceperit. Ergo apls iā ligatus
ſcribit eis. ab ephēſo. p̄thi
thici diaconē. et onefimū
acollitum. **I**n cap. eplā pauli

Apli ad colloſenſes.
Avlys apls 7
iñi puoluntate
dei. et timotheus
fiater. his q̄ ſc̄ colloſis ſcis
et fidelib. ſrib. in xp̄o iñi.
Gr̄a uob. pax. a dō patre
n̄ro. et dño iñi xp̄o. Gr̄as
agim̄ dō et patri dñi n̄i
iñi xp̄i. ſcp̄. puob orātes.

audientes fidē ur̄am in x̄
iñi. et dilectionē quā ha
beat in ſcōs om̄s. p̄p̄ ſpem
que poſita ē uobis in celis.
quā audiftis in ūbo ūtatis.
euangeli. quod puenit ad
uos. ſic et in uniuſo mūdo
ē. et fructificat et creſcit.
Sicut et in uob ex ea quam
audiftis et cognouiſtis gr̄am
dei in ueritate. ſic didicifti
ab epaſia h̄mo n̄ro. qui eſt
fidelis. p̄ uobis. miniſter x̄
iñi. qui etiā manifeſtauit
nob̄ dilectionē ur̄am i ſp̄u.
Deo et nos ex qua die ii.
audim̄. n̄ ceſſam̄. p̄ uob
orantes et poſtulantes. ut
impleamini agnitōe uo
luntatis ei. in om̄i ſapientia
et intellectu ſp̄ali. ut
ambuletis digne dō p̄ oia
placentes. in om̄i ope bono
fructificantes. et creſcētes
in ſcientia dei. In om̄i uir
tute efortati ſcdm̄ poten
tia claritatis ei. in om̄i pa
tencia et longanimitate
cū gaudio. gr̄as agentes

deo et patri. qui dignos
nos fecit in parte ſortis ſcōz.
in lumine. qui eripuit nos
de poteſtate tenebrar. et
conſtituit in regnū ſui dile
ctionis ſue. in quo habem̄
redēptionē peccator. in re
miſſionē. qui ē imago dei
inuiſibil. p̄mogenit. ois
creature. q̄a in ipſo condita
ſt in uerſa in celis et in
terra. uiſibilia et inuiſibilia.
ſiue tromi. ſiue dñationes.
ſiue poteſtates. ſiue p̄nci
patus. Om̄ia p̄ ipſū et i ipſo
creata ſt. et ipſe ē ante oēs.
et oia in ipſo conſtant. et
ipſe ē caput corpis ecclē.
q̄ ē p̄ncipiū p̄mogenit. et
mortuū ut ſit in oib. p̄ma
tū tenens. q̄a in ipſo com
placuit omnē plenitudi
nē diuinitatis inhabitare
corpali. et p̄ eū recēitare
oia in ipſo pacificans p̄ ſan
guinē crucis ei. ſiue que i
celis ſūt. ſiue que in terris.
Et uos cũ cētis aliq̄. iii.
alienati. et in im̄ ſenſu

in opib; mal: nē autē rec-
tū aut in corpe carnis ei?
p mortē exhibere uos scōs.
et immaculatos: et inrepre-
hensibiles corā ipso. Si ta-
men pmanetis infide fun-
dati et stabiles: et immo-
biles aspe eugēti quod au-
distis. quod p dicitū ē in
uniūsa creatura: que sub
celo ē. cui factus sū ego pu-
ulus minister qui nē gau-
deo in passioib; puob;. Et
adimpleo ea que defunt
passionū xpī in carne mea.
p corpe ei? quod est ecclā.
cui factus sū ego paul? mi-
nister scđm dispensationē
dei que data ē michi in
uob; ut impleā uerbū dī.
Mysteriū quod absconditū
fuit a seclis et gnationib;.
nē autē manifestatū ē seclis
ei? qb; uoluit dō notā fa-
cere diuicias glīe sacramē-
ti hui? ingentib; quod est
xpī in uob; spes glīe que
nos adnuntiam; corripi-
entes oēm hoīem: et do-

centes oēm hoīem in oī
sapientia. ut exhibeamus
oēm hoīem pfectū in xpō
nū. In quo et laboro certā-
do: scđm opationē ei? quā
opatur in me in uirtute. **iiii.**

Volo enī uos scire qualem
sollicitudinē habēā p uob;.
et p his qui sūt laudoye. et
quōq; nō uident faciem meā
in carne. ut cōsolent̄ corda
ipsoy. Instructi in carita-
te. et in omīs diuitias ple-
nitudinē intellectē: in a-
guitioē misteriī dei patris.
et dñi ihū xpī. in quo sūt
omīs thesauri sapientie:
et scientie absconditi. **v.**

Hoc autē dico: ut nemo uos
decipiat in sublimitate. s.
monū. nā et si corpe ab-
sens sūt: sed spū uobscū sūt:
gaudens et uidens ordinē
uīm. et firmitatē ei? que
in xpō est fidei uīe. **vi.**

Sicut ergo accepistis dñm
ihū xpī in ipso ābulare:
radicati et sup hēdificati
in ipso: et cōfirmati fide sic

et didicistis: abundantes
in gratiay actione. **vii.**

Videte ne q̄s uos decipiat
p philosophiā et inanem
fallaciā: scđm cōditionem
hoīū: scđm elemēta mūdi.
et nō scđm xpī: q̄a in ipso
inhabitat oīs plenitudo
diuinitatis corp̄ palit̄. et est
in illo repleti: q̄ ē caput
oīs pncipat̄ et potestatis.
In quo et circūcisi estis cir-
cūcisiōē nō manu facta in
expoliatioē corp̄is carnis:
in circūcisiōē xpī ihū. cōse-
pulti ei in baptismo: in q̄
et resurrexistis p fidē opa-
tiois dei qui suscitauit il-
lum a mortuis. **viii.**

Et uos cū mortui cētis in
delictis: et p̄pucio carnis
uīe cōiunxit cū illo:
donans uob; oīa delicta.
delens quod adūsus nos
erat cyrogaphū decreti
q̄ erat cōtrariū nob;. Et i-
psū tulit de medio assi-
gens illud cruci: expoliās
pncipat̄ et potestates:

traduxit cōfidentē palam
trūphans illos issemetipō.

Nemo uos igit̄ iudicet **viiii.**
in cibo: aut in potu: aut
in parte diei festi: aut neo-
menie: aut sabbatoy: q̄ sūt
umbra futūoy. corp̄ autē x̄.
Nemo uos seducat: uo **x.**
lens in humilitate et re-
ligioē angloy que nō ui-
dit ambulans frustra in-
flatus sensu carnis suę. et
nō tenens caput ex q̄ totū
corp̄ p̄nexū: et cōiunctio-
ne subministratū et con-
structū crescit in augmentū
dei. Si mortui estis cū x̄
ab elemētis mūdi huius:
qd̄ adhuc tāquā uiuentes
in hoc mūdo decernitis:

Ne tetigeritis neq; gusta-
ueritis: neq; cōtractaueritis.
que sūt oīa inuitū uos
usu scđm p̄cepta et doct̄-
nas hoīū: que sūt rationē
quēdam habentia sapientie
in suspensioē: et humili-
tate et ad nō parendum
corp̄i: nō in honore aliquo

ad saturitatem uentis et diligentiā carnis. Igit̄ si confurexistis cū xp̄o. que sur̄ si sunt gr̄te. ubi xp̄s est dextera dei sedens. que sur̄ sū sunt sapite n̄ que sup̄ terram. **xi.**

Mortui enī estis. et uita uisā abscondita ē cū xp̄o mōdo. Cum enī xp̄s apparuerit uita uisā. tūc et uos apparebitis cū ipso ingl̄ia. **xii.**

Mortificate ergo m̄bra uisā que sunt sup̄ terram: fornicationē. immūdi ciā. libidinē. cōcupiscentiā malā. et auariciam que ē simulacroy seruutis. p̄p̄ que uenit uia dī sup̄ filios incredulitatis. In quib; et uos ambulastis aliquādo. cū uiueretis in illis. Nūc autē deponite. et uos oīa. in ira. indignationē. maliciā. blasphemā. turpem sermonē de ore uisō. Nolite mentiri inuicem; **xiii.**

Expolantes uos ueterem hominem cū actib; eius. et induentes nouū qui renouat

magnitōe dei. sedm̄ imaginē ei. qui creauit eum. Vbi n̄ ē masculus neq; femina. n̄ est iudeus et gr̄cus. circūcisio et p̄puciū. barbarus et scytha. seruus et liber. sed oīa. et in om̄ib; xp̄e. **xiiii.**

Reduite ergo uos sic electi dei. sci et dilecti. uiscera m̄ie. benignitatē humilitatem. patientiā. modestiā. subportantes inuicē. et donantes uob; ipsis. sicut ad uisus alique habet querelā. Sicut et dñs donabit uob;. ita et uos. Super hec autē oīa caritatē habete. quod ē uinculū p̄fectio nis. et pax dī exultet in cordib; uis; in qua uocati estis in uno corpore. et grati estote. Verbū xp̄i inhabitet in uob; abundanter. in oī sapientia docentes. et cōmonentes uosmet ipsos in psalmis. et hymnis. et canticis sp̄alib; ingl̄ia cantantes in cordib; uis; dño. **xv.**

Orne q; cūq; facietis iūbo aut in uoce. oīa in nōe dñi

in nōe x̄i: gr̄as agentes dō et patri p̄ ipsum. **xvi.**

Mulieres subdite estote uis; sicut oportet in dño. **xvii.**

Filii obedite parentib; uis; poīa. hoc enī placitū ē dño. **xviii.**

Uis; et nolite amari ēē ad patres. nolite ad **xviiii.** illas. indignationē. puocare filio uis; ut n̄ pusillo aīo fiant.

Serui. obedite poīa **xx.** dñis carnalib;. n̄ ad oculū seruientes. quasi hōib; placentes. sed in simplicitate cordis timētes dñm. Qd̄cūq; factus ex aīo. opamini sicut dño. et n̄ hōib;. Scientes quod ad nō accipietis retributionē cōne hereditatis. dño xp̄o seruite. Qui enī iniuriā facit. recipiet id q; inq; gessit. et n̄ ē p̄sonaz acceptio apud dñm. **xxi.**

Dñi. quod iustū ē et equū seruis p̄stare. scientes qm̄ et uos dñm habetis icelū. **xxii.**

Orationi instate. et uigilantes in ea ingratiaz

actiōe orantes simul. et p nob;. ut d̄s apiat nob; hostiū sermonis ad loquēdū misterii xp̄i: p̄p̄ quod etiā uincus sum: ut manifestē illud. ita ut oportet me loq;. In sapientia ambulare ad eos q; foris sūt. tēp̄ redimētes. **xxiii.**

Seruo uis; sēp̄ ingl̄ia sale sit conditus: ut sciatis quomō oporteat uos unicuiq; respō **xxiiii.** **Q**ue circa me **xxiiii.** Idere sūt: om̄ia uob; nota faciet tibi ē karissimū fr̄at̄ et fidel̄ minister: et c̄seruus in dño. quē nisi ad uos ad hoc ipsi ut cognoscat: que circa uos sūt: ut consolatur corda uis; cū onesimo h̄mo et fideli fr̄e. q; ex uob;. oīa que hic aguntur nota faciet uobis.

Salutat uos aristar̄ **xxv.** concaptiuus n̄s et marcus c̄sobrin̄ barnabe: de quo accepistis mandata. Si uenerit ad uos excipite illū. Et n̄s q; d̄r iust; q; sūt ex circūcisioe. hui soli sūt. adiutores mei in regno dei: qm̄ fuer̄ solatio.

Salutant uos epistolas. q. xxvi.
exuob est feruus xpi. semp
sollitatus. puob in oratioib.
ut stetit pfecta. et pleni in
omni uoluntate dei. Testimo
niu em illi phibeo q. habet
multu labore. puob. et p.
his q. se laodoce. et q. uero

Salutat uos xxvii. li.
lucas medic karissimus.
et demas. xxviii.

Salutate frs q. se laodoce.
et niphā. et que in domo ei
est. ecclesiam. xxviiii.

Et ai lecta fuit apud uos
epistola. facite ut et in laudi
centiu. ecclesia legat. et eam
q. in laudicentiu ē. uos te
gatis. et dicite archippo.

Vide ministeriu quod ac
cepisti in dno. ut illud im
pleas. Saluatio mea manu
pauli. Memores estote um
cutor. meoz. Gm dñi ihu

Quod epistola ad colossenses. Incipit
cap. epistola pauli. ad timotheu. i.
s fabulis. gentilogis. et docto
rib. uanis. ac pūta doctna. et pleni

uacine sane doctne. ii.
Tolle q. iustit posita n̄ sit. s̄ i iustis.
7 moib. scilicet. 7 d. apli uita p̄stina.
7 de ma dī sup. ignorantia. p̄grā. iii.
De dño q. saluare peccōres in seim ue
nerit. 7 de aplō ad exēplū credentū
miam conseruato. iiiii.

De humenico alexandro scilicet cathang.
v. Doctib. phoib. uniuersis. 7 q.
om̄s uelit saluos fieri d̄s. vi.

De dō q. uis ē 7 de dño. q. mediator dī
7 hoīū un̄ ē hō xpc̄ ih̄s. vii.

De libitate uiroz. ac multoz. orandi
mom̄i loco 7 habitū feminaz. viii.

De epōz. 7 aūgū formula. 7 diaconoz.
7 q. aliq̄ idē ep̄i q. et plū dicentū.

Viii. De missio peccatis. x.

De spū s̄o nouissima t̄p̄i. 7 simulato
res. 7 fideiū p̄ s̄tū pap̄m p̄dicatē.

Xi. De opphams 7 similib. fabul
et corpū 7 exercitio pietatis. xii.

De labore s̄o. xiii. De doctore
q. se ip̄i discipulis formulā. bonis
opib. 7 oib. debeat exhibē. xiiii.

De doctore q. nich. aliud q̄ doctna
7 iusticia dñi debeat imitari. xv.

De senioib. n̄ increpandis. xvi.

Douens uidens. 7 de uidens filios ut
nepores h̄ntib. xvii. De uidens

adolescentiōib. xviii.
De fidelib. uidualib. h̄ntib. xix.

De p̄b̄is p̄cedentib. maxime laborantib.
in doctna. xx. De acclatōe adū
matorē natū. xxi. De peccantib.
publice corripentis. xxii. De cō
tōe aplica n̄ t̄stenda. xxiii. De ma
nib. n̄ tenē ip̄onētū. 7 abstinentia
peccaminū. alienoz. 7 q. infirmis et
siente abstinerēt. ut amo modio
licet. xxiiii. De peccatis quoz d̄
manifestis. ut subsequētib. similit. 7
opib. bonis. xxv. De seruis. xxvi.

De seductorib. ac doctoz. falsis et
ab eis separatoe s̄o. xxvii. De sus
ficiencia. 7 auaricia. xxviii. De iust
cia. 7 d̄b. ut uitalib. scilicet. 7 martyrū
dñi. 7 aduentū. 7 q. dñm patrē nemo
uidet hoīū nec uideri pot. xxix.

De diuitib. istis sc̄i. xxx.

De opphams nouitatib. uocuo.

Explicuit cap. Incipit argm̄tē.
Epistola pauli. ad timotheu. i.

Timotheu in iustit et do
cet. de ordinatione ep̄atus.
et diaconū. et ois eccl̄astice
discipline. scribens ei ab
urbe roma. Explicuit argm̄tē.
Incipit epistola pauli apli p̄ma.

Ad timotheu.
AUGUSTINUS
xp̄i ih̄u sc̄dm
imp̄iū dī salua
toris n̄r̄i ih̄u x̄
spei n̄r̄i. timotheo dile
cto filio in fide. gr̄a. m̄ia.
pax ad d̄m patrē. et d̄m
n̄r̄o ih̄u xp̄o. Sic rogau
te ut remaneret ephesi.
cū irem in macedoniam.
ut de nunciare quib̄ d̄.
ne alit doceret. neq. in
tenderent fabulis et ge
nealogis intinatis. q̄
questiones p̄stant magis
quā edificationē dei. que
est in fide. F̄mis aut p̄ceptū
ē caritas. de corde puro. 7
cōscientia bona. et fide nō
ficta. Aq̄b. quā ab errantes
cūerit s̄t inu. amiloq̄. uo
lentes cē legis doctores. n̄
intelligentes. neq. que lo
cunt. neq. de quib. affirmat.
S̄m̄ aut q̄ bona ē lex. ii.
siq̄s ea legitime utat. scien
tes hoc: q̄ iustis lex n̄ ē
posita. sed iniustis. et non

subditis. impiis et peccato-
rib; secleratis. et etaminatis.
patricidis. et matricid; ho-
micid; fornicariis. masculo-
lo; cubitorib;. plagariis.
māciab; pūris. et siq; ali-
ud sane doctne aduersat.
que ē scdm eugliū glorie
beati dei. quod creditū ē ih.
Grās ago ei qui me esortauit
in xpō ihū dño nro. qā si-
delē me existimauit. ponēs
in ministeriū. q prius sui
blasphem; et psecutor. et
ētumeliosus. sed idō miām
ēsecutus sū. qā ignorant; fe-
ci in incredulitate. Supha-
bundauit autē grā dñi nri
cum fide et dilectioē. q ē
in xpō ihū. **iii.**

Fidelis sermo et omni acce-
ptione dign; qā xpē ihē
uenit in hūc mūdū pecca-
tores saluos facere. qz p m-
ego sū. Sed idō miām ēsecu-
tū. ut in me p mū ostendēt
ihē xpē oēm patientiā suā.
ad informatioē eoz. q cre-
dit; se illi inuitā. et nām.

Regi autē seloz immortalī.
inuisibili soli dō. honor et
glā. in scā seloz. ad. **iiii.**
Hoc pceptū cōmido ē stu-
amothe; scdm pcedentes
mte. pphias. ut milites in
illis bonā militiā. habentes
fidē et bonā ēscientiā. Quā
quam repellentes circa fi-
dem naufragauerūt. ex qb;
ē hyleneus. et alexander.
quos scidi sathanē. ut di-
scant nō blasphemare. **v.**

Obscuro q pmo oīū fieri
oratioēs. obsecrationes.
postulatioēs. grāy. actioēs.
p oīb; hoīb;. p regib;. et
omīb; qui in sublimitate
sūt. ut getam et in quillā
uitā agam in oī pietate.
et castitate. hoc enī bonū
ē. et acceptū corā saluatore
nro dō. qui omīs hoīes uult
saluos fieri. et ad agnitioē
uitatis uenire. **vi.**

Verus enī dō. unus et me-
diator dei et hoīū. homo
xpē ihē. qui dedit redē-
ptionē semet ipsū. p oīb;.

cui testimonū t p nō; suis
dātū est. In quo positū sum
ego p dicator et apls. ue-
ritatē dico in xpō. nō mitor.
doctor gentiū infidē et ue-
ritate. Nolo q uiros orare
in omni loco. leuantes puras
man; sine ira et disceptati-
one. Similit̄ et mulieres
in habitu ornato. cū uere-
cundia et sobrietate. or-
nantes se nō in tortis emib;.
aut auro. aut margaritis.
uel ueste p̄ciosa. sed quod
debet mulieres. p mittere
tes castitatē p opa uer-
tutes in silentio discat.
cū omī subiectioē. Docere
aut mulierē nō p mittere.
neq; dñari in uirū. sed cē
in silentio. Adam enī p m
formatus ē. de ih. eua. Et
adam nō ē seduct;. mulier
autē seducta in p uariati-
one fuit. Saluabit̄ autē
p filioz gñationē. si per
manserit in fide. et dile-
ctione. et sc̄ificatioē. cum
oī sobrietate. fidel; s̄mo.

Siq; spātū desidat. **vii.**
bonū op desidat. Oportet
ergo cpm inrephensibilē cē.
unius uxoris uirū. sobrium.
prudentē. pudicū. ornātū.
hospitālē. doctorē. nō amo-
lentū. nō p̄ssorē. sed mode-
stū. nō litigiosū. nō cupidū.
suz domui bene p̄positum.
Filios hntē subditos cū oī
castitate. Siq; aut domus
suz p̄esse nescit. quomodo
ecclē dei diligentā habebit.
Non neophitū. ne in supbia
elat;. in iudiciū incidat dia-
boli. Oportet aut illū 7 re-
stimoniū habē bonū. ab his
qui foris sūt. ut nō in o p̄bri-
um incidat. et in laqueum
diaboli. Diaconos similit̄.
pudicos. grās. nō bilingues.
nō multo uino deditos. non
turpe lucrū sectantes. **viii.**
Habentes misteriū fidei. in
conscientia pura. Et hi autē
p̄bent p̄mū. et sic ministrēt.
nullū crim habentes. Mu-
lieres similit̄ pudicas. nō de-
trahentes. sobrias. fideles i

omib;. Diacones: sint un^o
uxorū uiri. qui filii sui bñ
psint. et suis domib;. Qui
enī bene ministrauerint:
gradū sibi bonū adquirent.
et multa fiduciā infidē. q̄
ē in xpo iū. hoc tibi sēbo.
spans me uenire cito ad te.
Si autē tardaueris. ut scias
quomō oporteat te ī domo
dei ēuerari. que ē ecclā dī
uiui. colūna et firmamētū
ueritatis. Et manifeste ma
gnū ē pietatis misterium.
quod manifestatū ē in car
ne. iustificatū ē in spū. Ap
paruit anglis. p̄dicatū est
gentib;. creditū ē in mūdo.
assūptū ē in glā. Sp̄s autē
manifeste dicit. q̄a in nouis
simis t̄p̄rib; discedent q̄dā
afide. attendentes sp̄ritib;
erroris. et docēns demon
oz. in hypocrisi loq̄ntium
mōaciū. et cauteriatā ha
bentū suā ēscientiā. p̄hibē
tū nube. abstinere acibus
quos d̄s creauit ad percipien
dū cū grā. actioē fidelib;.

et his q̄ cognouerūt ueritatē.
Quia omīs creatūa dei bona.
et nich abiciendū quod cū
gratū. actioē percipit. viii.

Sōificatur enī p uerbū dī
et orōnē. h̄c p̄ponens fr̄ib;. bon'
eris minister xpi iū. enueritus
uērb̄ fidi. et bone
doct̄ne quā affecur' es. x.

Hęptas autē et aniles fabu
las deuita. Exerce te ipsū
ad pietatē. Nā corpat' exer
citatio ad modicū utilis ē.

Pietas autē ad oīa utilis ē.
p̄missionē habens utq̄ q̄
nunc est et future. xi.

Fidelis sermo et omī acce
ptione dign'. In hoc enī la
boram'. et maledictim'. q̄a
sp̄auim' indm̄ uiuū. q̄ ē
saluator oīū hoīū. et ma
xime fidelū. xii.

Precipe hec et doce. Nemo
adoleſcentiā tuā c̄c̄p̄nat.
sed exēplū esto fidelū. in
ūbo. in c̄uerſatioē. in car
tate. in fide. in castitate. hū
uenio. attende lectoi. ex
ortatioi. doct̄ne. Noli neglī

gere grām que in te ē. que
tota ē tibi. p̄p̄hiā. cū in
positione manū p̄bri xiii.

Hęc meditare: in his esto.
ut p̄fect' tuus manifestus
sit omīb;. Attende tibi. et
doct̄ne. in ſta in illis. hoc
enī faciens. et te et ipsū
salū facies. et eos qui te
audiunt. xiiii.

Seniorē ne increpaueris.
sed obſecra ut patrē. iuue
nes ut fr̄es. anus ut matres.
iuuenculas ut sorores. in
omī castitate. xv.

Uiduas honora. que uere
uidue s̄t. Siqua autē uidua
filios aut nepotes habet.
disceat p̄mū domū suam
pie regere. et mutuā uicē
reddere parentib;. hoc e
nī acceptū ē corā dō. Que
autē uere uidua ē. et deso
lata. sp̄at indm̄. et istat
oratioib;. et obſecratioib;. in
nocte ac die. Nā que in
deliciis ē. uiuens mortua
ē. Et hoc p̄cipe. ut in re
p̄hensibiles sint. Siquis

aut suoz. et maxime do
mesticoz. curi n̄ habet. si
dē negauit. et ē infideli
deſior. Vidua eligatur nō
min' sexaginta annoz. que
fuit unius uiri uxoz. iōpib;. bonis
testimonū habens. si
filios educauit. si hospitio
recepit. si fēoz. pedes lauit.
Si tribulationē patientib;
bonū subſecuta est. xvi.

Adoleſcentiores. aut uidua'
deuita. Cū enī luxuriose
fuerint. in xpo nube uolūt.
habentes dāpnationē. q̄a
p̄mā fidē irritā fecerūt. Si
mul autē et ociose discunt
circuire domos. Non solū
ociose. sed et ūbosc. et cu
riose loq̄ntes que n̄ oportet.
Volo q̄ iuniores nube
filios percare. matres fami
lias et. nullā occasione da
re adūsario maledicti grā.
Jā enī q̄dā ēuerſe s̄t retro
sathanan. xvii.

Sigs ergo fidelis habet ui
duas. summiſtret illis.

et n̄ graueſ eceſſa. ut bis ſ̄
uere uidue ſe ſufficiat. **xxviii.**

Qui bene p̄ſunt p̄bri dupli
ci honore digni habeantur.
maxime q̄ laborat in ūbo ⁊
doctrina. Dic̄ enī ſerip̄ta. nō
inſrenab os boui tritanti.
Et digni ē opari mercede ſua.

Adūſus p̄bri accusa **xxviii.**
tionē noli recipere. n̄ ſabdu
ob ⁊ trib⁹ teſtib⁹. **xx.**

Pecantef corā oib⁹ argue.
ut et eccl̄ timorē hānt. **xxi.**

Teſtifiō corā dō et xp̄o ih̄u.
et electis anḡlis. ut hec cu
ſtodias ſine p̄iudicio meſ
faciens in alia partē decli
nando. **xxii.**

Man cito nemini impoſue
ris. neq̄ cōmunicaueris pec
catif alienis. Ie ipſi cultum
cuſtodi. Noli ad huc aquā
bibere. ſed uno modico u
tere. p̄p̄t ſtomachū tuum.
et frequētes tuas inſirmitates.

Quorū hōiū peccata **xxiii.**
manifeſta ſe. p̄cedentia ad
iudiciū. quorū aut̄ et ſub
ſecuntur. Similit̄ et facta

bona manifeſta ſe. et ſ̄ alit̄
ſe h̄nt abſcondi n̄ poſſunt.

Quicūq̄ ſe ſub iugo **xxiiii.**
ſerui. dñōs ſuos om̄i hono
re dignos arbitrent̄. ne no
men dñi et doctrina blaſphe
metur. Qui aut̄ fideles ha
bent dños: n̄ ec̄p̄nant. q̄
fr̄es ſe: ſed magis ſeruiant.
q̄ fideles ſe: et dilecti qui
bñfici hui⁹ participes ſunt.

Hec doce et exhortare. **xxv.**
Sigs alit̄ docet: et n̄ acq̄
ſat ſermonib⁹ ſanis dñi n̄
ih̄u xp̄i. et ei que ſedm̄ pi
etate ē doctrinē. ſup̄b⁹ meli
ſciens. ſed languēs circa ſ̄
ſtiones. et pugnas uerborū.
exq̄b⁹ oriunt̄ inuidi⁹. enen
tiōes. blaſphemie: ſuſpitiōes
male. conſuetatiōes hōiū
m̄re corruptorū: et q̄ ueri
tate p̄uati ſe. exiſtmātū
queſtū ec̄ pietatē. Et aut̄
queſt⁹ magni pietas cum
ſufficiencia. Nichil enim
inultum in h̄c mūdū: h̄uō
dubitū. q̄a nec auferre q̄
poſſum⁹. habentes aut̄

alim̄ta et q̄b⁹ regnū. his
contenti ſum⁹. Nam q̄ uolēt
diuites fieri. incidit̄ in tem
tationē. et laqueū diaboli.
et deſidia multa inuita et
noctua. que mergit̄ hoies in
inertū et p̄ditionē. Radix
enī oīū malorū ē cupiditas.
quā q̄dā appetentes erraue
runt a fide. et inſeruerūt ſe
dolorib⁹ multis. **xxvi.**

Tya ut o hō dī hec fuge.
ſectare uō iuſticiā. pieta
tē. fidē. caritatē. patientiā.
manſuetudinē. Certa bo
nū certam̄ fidē. apprehen
de uitā et̄nā. in qua uoca
tuſes: et eſſeſus bonā con
feſſionē corā multis teſtib⁹.
Precepto tibi corā dō q̄ ui
uificat oīa: et xp̄o ih̄u. qui
teſtimoniū reddidit ſub
pontio pylato. bonā eſſeſi
onē. ut ſerues mandatum
ſine macula: uſq̄ in aduen
tū dñi n̄r̄ ih̄u xp̄i. quem
ſuis t̄p̄rib⁹ oſtendit. beat⁹
et ſolus potens rex regū.
et dñs dn̄antū. qui ſolus

63
habet immortalitē. et
luce habitat inaccessibilē.
quē uidit hōiū nemo.
ſed nec uidere poteſt. cui ē
honor et gl̄a imp̄m̄ in ſe
p̄ternum. amen. **xxvii.**

Diuitib⁹ hui⁹ ſeli pape. nō
ſublime ſape. neq̄ ſp̄are
in incerto diuitiaz. ſed in
dō uiuo q̄ p̄ſtat nob̄ om̄ia
abunde ad fruendū. bene
agere. diuites fieri in opib⁹
bonis. Facile t̄buere. cōi
care: theſaurizare ſibi fun
damētū bonū in futuz. ut
app̄hendat uerā uitam.

O timothee depoſitū **xxviii.**
cuſtodi. deuitans p̄phanas
uocū nouitates. et oppoſi
tiones falſi nōis ſcientiæ.
quā q̄dā p̄mittentes circa
fidē exciderūt. Gr̄a tecū. ad:

Expl̄c̄ epl̄a p̄ma ad timotheſ.

Incipiunt capitula epl̄e ſecl̄e.

Dad timotheum. Cap. 1.

De cuius atq̄ loide matre auaq̄
timothee. q̄ ſc̄ n̄ ſp̄m̄ timorif. ace
p̄ne. ſ̄ uirtutif. caritatis. **ii.**

De dño dō n̄ ſoꝝa n̄a ſc̄l̄ ſedm̄ p̄po

sciti ante ep̄ta c̄na s̄os suos adgr̄a
p̄uocante. **iii.** De formula sane
doctr̄e. de aliamou. p̄fida exquib̄
er̄at philoḡ et hermogenes. et s̄fide
onessifori. ac defollititudine. **iiii.**

De ardena doct̄a fidelib̄ q̄ non et
alios erudire. **v.** De od̄ m̄lute
cepedito. 7 ab h̄ere cōiunōe. **vi.**

De fructu laboris agricol̄. **vii.**

De refectioe d̄ni ex mortuis. **viii.**

De s̄is 7 demor̄entib̄ d̄no. 7 c̄u uentib̄
ac tolerantib̄. par̄e atq̄. inguantib̄.

viii. De tentioe 7 s̄ab̄itioe d̄boz.

x. De seduc̄torib̄. **xi.** De maḡ
domo iuati d̄uiss̄is ḡnib̄. et nente.

xii. De caritate ac pace c̄i s̄is. **xiii.**

De s̄it̄ioib̄. stultis. **xiiii.** De ap̄lo no
uiss̄ima t̄p̄a. 7 s̄eluctores. 7 imit̄ates ōs
7 sc̄let̄a p̄dicente. **xv.** De d̄it̄ioib̄
s̄is. 7 p̄secutorib̄. pauli. 7 ōiā s̄p̄ t̄bula
tioe s̄oz. **xvi.** De timotheo ab
infantia s̄er̄i l̄itis instituto. **xvii.**

De s̄p̄ā d̄um̄it̄is iust̄it̄a. **xviii.**

De ap̄lo testific̄ate timotheo. ut op̄t̄ine
7 importune insisteret. addoc̄endū. **xviiii.**

De ap̄lo p̄dicante t̄p̄ q̄ san̄a doct̄inam
hoies resitauer̄. **xx.** De ap̄lo
martyr̄i s̄uū. 7 s̄ab̄it̄ioe des̄e s̄er̄it̄e.

xxi. De timotheo 7 dena. 7 c̄e.

sc̄ente. ^{luc̄a} **tit̄o. an̄u. th̄m̄o. 7 c̄arpo. et**
de adferenda penula. 7 libris maxime
uero m̄br̄atis. **xxii.**

De alexandro errano ap̄lin p̄seqūto.

xxiii. De op̄ma ap̄li defensioe. **xxiiii.**

De op̄n̄salla. 7 aq̄la. 7 onessifon domo et
c̄no. et t̄ophimo. **xxv.**

De obulo. 7 pud̄ite. 7 l̄mo. 7 claud̄a. et
fr̄ib̄. am̄iss̄is. **Expl̄e cap̄. ap̄le. ii.**

Incipit argum̄ti. ēd̄. ad t̄m̄.

Item. timotheo scribit de
exortatione martyris. et
om̄is regule ueritatis. et
q̄o futurū sit t̄p̄ib̄. nouis
simis. et defua passione.

Expl̄e argum̄ti.

Incap̄ ep̄. ad t̄m̄.

Aulais ap̄s

xpi ih̄u per

uoluntate d̄i:

sc̄dm̄. p̄missionē ut̄e
que ē in xpo ih̄u. timo
theo km̄ḡ filio. gratia.
m̄ia. pax. ad̄o. patre. et
xpo ih̄u d̄no n̄ro. Gr̄as
ago d̄o meo. cui seruo a
p̄gentorib̄. meis. in c̄
sc̄entia pura. q̄m̄ sine
in̄t̄missioe habeā tu

64
memoriā in oratioib̄. mei
nocte et die. desid̄ans te
uidere. memor lacrimay
tuay. ut gaudio implear.
reordationē accipiens ē
fidei que est in te nō ficta.
que et habitauit p̄mum
m̄ia tua loyde. et matre
tua eunice. certus sū autē
quod et in te. Propt̄ quā
causā ammonco te. ut re
susctes gr̄am d̄i que ē in
te. p̄ impositionē manū
meay. Non enī dedit ōs
nob̄ sp̄m̄ timoris. sed uir
tutis et dilectiois et sobri
etatis. **ii.**

Noli itaq̄ erubescere testi
moniu xpi d̄ni n̄ri. neq̄
me uerū ē. Sed contabo
ra cuglio sc̄dm̄ uirtutē d̄i
qui nos lib̄auit. et uocauit
uocatioe sc̄ā. Non sc̄dm̄ o
pa n̄ra. sed sc̄dm̄. p̄positū
s̄uū. et gr̄am que data ē in
nob̄ in xpo ih̄u ante t̄p̄a
sc̄l̄ana. Manifestata ē autē
nē p̄ illuminationē salua
toris n̄ri ih̄u xpi. qui de

struxit qd̄e mortē illumi
nauit aut uitā et in corru
ptionē p̄cugliū. in quo po
situs sū ego p̄dicator 7 ap̄ls.
et magister gentiū. Ob quā
causā etiā hec patior. sed nō
confundor. Scio enī au cre
didi et cert̄ sū. q̄a potens ē
depositū meū seruare in
illum diem. **iii.**

Formā habens sanoy. d̄boz.
7 que ame audisti in s̄ide et
dilectioe in xpo ih̄u. bonū
depositū custodi. p̄ sp̄m̄ sc̄m̄
qui habitat in nob̄. Scis hoc
quod auersi s̄e ame om̄s q̄
in asia s̄t. exq̄b̄ ē p̄bigelus
et hermogenes. Det m̄iam
d̄ns onessifori domui. quia
sepe me refringerauit. et ca
tenā meā n̄ erubuit. Sed eū
romā uenisset. sollicit̄e me
q̄siuit. et inuenit. Det illi
d̄ns m̄iam inuenire a deo
in illa die. s̄e q̄nta ephesi
in ministrat. meū tu nosti.
Tv̄ḡ fili c̄fortare iḡtā. **iiii.**
que ē in xpo ih̄u. Et q̄ audi
sti ame p̄ multos testes. h̄c

4.
cōmūda fidelib; hoib;. q̄ do-
na er̄ et alios docere. Labo-
ra sicut boni miles xp̄i ih̄u.
Remo enī militans dō v
implicat se negociis secl̄arib;:
ut ei placeat cui se p̄bant.
Nam q̄ certat in agone. nō
coronabit nisi legitime cer-
tauerit. vi.

Laborantē agricolā oportet
primū de fructib; p̄cip̄e. In-
tellige q̄ dico. dabit enī tibi
dō in oib;. intellectū. Me-
mor esto xp̄m ih̄m resure-
xisse a mortuis ex semine
dauid scdm̄ euāgeliū meum.
in quo laboro usq; ad um-
cula. quasi male opans. s;̄
uerbū dī n̄ ē alligatū. Ideo
oīa sustinco. pp̄ electos. ut
et ipsi salutē cōsequant̄. q̄ ē
in xp̄o ih̄u. cū gl̄ia celesti.

Fidelis sermo. Nā si vii.
cōmortui sum; et cū uerū.
Si sustinē. et conregnabim;.
Si negabim;. et ille negabit
nos. Si n̄ credim;. ille fidelis
manet. negare se ipsū non
potest. hęc cōmone. testifi-

cans corā dño. Noli uerbis
ētendē. nich enī utile est.
n̄ ad subūtionē audientū.
Sollicitate cura tē ipsū. p̄ba-
lē exhibē dō. opariū meon
sustibile. recte tractantem
uerbum ueritatis. viii.

Prophana autē et inanno-
quia deuita. Multū enim
p̄ficiunt ad impietate. et
sermo eoz ut cancer serpit.
Ex qb; ē hymeneus et phi-
letus. q; a ueritate excedē.
dicentes resurrectionē iam
factā. et si dē quozdā subuer-

Sed firmū sunt. viii. lxxv.
dantū dei stat. habens si-
gnaculū hoc. Cognouit dñm
qui sē eius. et discedat ab
iniquitate oīs q; noīat nom̄

In magna autē x. dñi.
domo nō solū sūt uasa aurea.
et argentea. sed et lignea.
et fictilia. Et qdā qdem in
honorē. quēdā autē in cō-
tūmētia. Si q; ergo emūda-
uerit se ab istis. erit uas
in honorē sc̄ificatū et uti-
le dño. ad omne opus bonū

paratum.

Iuuentia autē desid̄ia fuge.
Sectare uō iusticiā. fidem.
caritate. pacē. cū his qui i-
uocant dñm de corde puro.

Sulta autē est sine disciplina. xii.
q̄ hōe deuita. sciens q; gnānt lites.
Seruū autē dñi n̄ oportet
legare. sed mansuetū eē
ad om̄s. docibile. patientē.
cū modestia corripientē.
eos q; resistunt. neq; dō de-
illis penitentia. ad cogno-
scendā ueritate. et resipi-
scant. ad diaboli laqueis. a
quo capti tenent̄ ad ipsi
uoluntatem. xiii.

Hoc autē sc̄to. qd̄ in nouissi-
mis dieb; instabit t̄p̄a pi-
culosa. et er̄t hoīes se ipso
amantes. cupidi. elati. su-
p̄bi. blasphem̄i. parentib;
n̄ obediētes. ingrati. sce-
lesti. sine affectioē. sine pa-
ce. Criminatores. in cōtū-
mentes. inimicos. sine benigni-
tate. p̄ditores. p̄terui. tu-
mid̄i. uoluptatū amatores.
magis quā dei. habentes

636
qd̄ specie pietatis. utitē
autē ei' abnegantes. Et hos
deuita. Ex his enī sūt q; pe-
nectant domos. et captiuas
duct̄ mulierculas. oneratas
peccatis. que ducunt uarias
desideriis. sēp discētes. et
nūquā ad scientiā ueritatis
puenientes. Quēdam oīū
autē hiames et mambres
resister̄ moysi. ita et hi re-
sistunt ueritati. hoīes cor-
rupti m̄te. rep̄bi circa fidē.
sed ultra n̄ p̄ficiūt. Inspien-
tia enī eoz manifesta erit
om̄ib;. sic et illoz fuit. xiiii.

Tv autē affectus est meam
doctrinā. institutionē. p̄po-
siti. fidē. longanimitatem.
dilectionē. patientiā. p̄seu-
tionē. passioēs. qualia michi
facta sūt. antiochie. yonio. ly-
stris. quales p̄secutioēs su-
stinui. et ex oib; me eripuit
dñs. Et om̄s qui uolūt pie-
uuer in xp̄o ih̄u p̄secuti-
onē patientē. Mali autem
hoīes. et seductores. p̄fici-
ent in p̄ci. errantes. et in

erore mittentes. **xv.**

Tv uo pmane in his. que didicisti. et credita sē tibi. sciens. a quo didiceras. et ga ab infantia sacras litteras nosti. que te posse instruere ad salutē p fidē que ē in xpō ihū. **xvi.**

Omīs scriptā diuinitus inspirata. utilis ē. ad docendū. ad arguendū. ad corrigendū. ad erudiendū. in iusticiā. ut pfectus sit hō deus. ad omē opus bonū instructū.

Testis corā dō. et **xvii.** xpō ihū. qui iudicaturus ē uiuos et mortuos. et aduentū ipsius. et regnū ei. p dīca uerbū. in sta oportune. importune. Argue. obsecra. increpa. in omni patientia et doctīa. **xviii.**

Erit enī temp' eū sanam doctrinā nō sustinebēt. sed ad sua desidia coaceruabēt sibi magistros prurientes aurib'. Et a ueritate qdē auditū auertent. ad fabulas. aut euerterentur. **xviiii.**

Tv uo uigila. in oib' labora. opus fac euglyte. minime. riu tuū imple. sobrius esto. Ego enī iam delabor. et tēpus meꝝ resolutiois instat. Certam bonū certauit. curū consumaui. fidē seruaui. i reliquo reposita ē in corona iusticie. quā reddet ihū dñs in illa die iust' iudex. Non solū aut ihū. sed 7 his qui diligunt aduentū eius.

Festina uenire ad me. **xx.** cito. demas enī me dereliquit diligens hoc selin. et abiit thesalonicā. crescens in galatiā. titus in dalmatiam. lucas ē mecu solus. martū assume. et ad uoc tecū. Est enī ihū utit' in misteriu. Tēhiciū aut' in i. ephesū. Pennulā quā reliqui troade apud carpū. ueniens. affer' et libros maxime aut' mbranas.

Alexander errarius **xxi.** multa mala ihū ostendit. reddet ei dñs scdm opa ei. Quē et tu deuita. Valde

enī restitit uerb' nris. **xxii.** In pma mea defensio ē. nemo ihū affuit. sed omīs me dereliquit. non illis reputeretur. Dñs aut' ihū adstitit. et confortauit me. ut p me p dīcatio impleatur. et audiant omīs gēs. et libatus sū de ore leonis. Libauit me dñs ab omī opemalo. et saluū faciet in regnū suū celeste. cui ē glā in seclā seclōy. **axii.**

Saluta pscallā. et aquilā. et onesifori domū. Crast' remansit corinthi. trofimū aut' reliq' infirmum mltā. festina ante hyme uenire. **xxiiii.**

Salutat te cubolus. 7 pudens. et linus. et claudia. et omīs frēs. Dñs ihū xpē cum spū tuo. **axv.**

Explic' pauli apli eplā. **ii.** ad timotheum. Incipiunt **D**e apli eplē pauli. ad titū.

De dñō patre g. ante epā scna dñm filū. p miferit. quē p ea suis temporib' declarauit. **ii.**

De epōy formula. 7 g. iōe qndā epī fuit. qui et pbrī dicebant'. 7 de ductorib' ecelaz. **iii.**

De semb' 7 iuuemb'. 7 g. doctor in oib' bonis. exēplū debeat eē discipulis.

De seruis. 7 quos omnib' **iiii.** hōib' grā dñi illuxerit saluatoris.

De impio docentū. 7 subiectōy. **v.** pncipib'. ac protestantib'. ad omē op' bonū. et de iurib' oib'. et g. n. scil' opa hōiū. sed s' uolūtātē suā cui uoluerit dñs miseretur. **vi.**

De credentib' dō ut p eē cur' bōis opib'.

De questioib' et genealogis **vii.** et legis contentioib' de iudicis. **viii.**

De heretico hōie ai semel fuit crep' deuitando. **viiii.**

De tyro zarthema. et tichio. 7 gena legi p'ito. 7 apollo. 7 de aplō. doctīa suis ad bona opa. ne instructio si ferent. 7 usus necessarios pollicere. **x.**

De aplō diligentes eū plitā saluātē.

Explicū cap' eplē pauli. ad titū. Incip' argumētū.

Terum commonefact'. et instruit de cōstitutione pbrī. et de spālī cūersatione. et hereticis uitandis. q scripturis iudaicis credē.

scripta ab urbe roma. **In ep.**
eplā pauli. ad corinthios.

Luys seruus. i.

dei. apłs autē x̄

niū scđm fidē

Electorū dei. et agitionē ueritatē. que scđm pietatē est in spem uite gēg quā pmisit qui n̄ mīratur deus ante t̄p̄ia scđana. manife stauit autē t̄p̄rib. suis. ūbū suū imp̄dicatione que credita ē in scđm p̄ceptū salua toris n̄r̄i dei. t̄to dilecto filio scđm cōmunē fidē grā et pax. ad̄o patri et xpo niū. saluatore n̄ro.

Han̄ rei grā reliq̄ te crete. ut ea que des̄t corrigas. et constituas p̄cauitatē p̄b̄r̄. sicut ego tibi disposui. Si quis sine crimine ē uuius uxoris uir. filios habens fideles. n̄ in accusatōē turxi. aut n̄ subditos. Op̄tet enī ep̄m sine crimine ēē. sic̄ dei dispensatorem. Nō sup̄bū. n̄ macundū. non unolentū. n̄ peccatōrē. nō

turpis luci cupidū. sed ho sp̄italē. benignū. sobriū. iustū. sēm̄. continentē. am plectentē eū q̄ scđm doct̄nā ē fidelē sermōne. ut potens sit exhortari. in doct̄ina sana. et eos q̄ cont̄ dicē arguere. S̄t enī mutū n̄ obediētes. uani loq̄. et seducatores. maxime q̄ de circūcisiōe sūt. q̄s oportet redargui. qui uniūsas do mos subūitunt. doct̄entes que n̄ oportet. turpis lucē grā. Dixit q̄dā ex illis. pp̄us ip̄soꝝ. ppl̄ia. Crecentes sēp mendaces. male bēl̄icē. uen tres pigri. Testimoniū hoc uerū ē. Quā obcausa. in crepa illos dure. ut sani sūt in fide n̄ intēdentes iuda icis fabulis. et mandatis hoīū auer santū se aueritate. Oīa q̄dē m̄doa mundis. Congnatis autē et in fidelib. nich ē mundum. sed in gnate sunt coz. et mens et s̄c̄ientia. Consi tentē se nosse d̄m. facti autē

negant. Cū sint abhominati et incredibiles. et ad oē opus bonū r̄p̄bi.

Tu autē loquere que decet sanā doct̄inā. Senes. ut sobrii sint. pudici. prudentes. sani in fide. in dilectōē. in patientia. Anus similiter in habitu sc̄o. n̄ detrahentes. n̄ criminat̄ices. n̄ in unio ml̄to seruientes. bene doct̄es. ut prudentiā doceāt. Adolescentulas. ut uiros suos ament. filios diligentes. prudentes. castas. domus curā habentes. benignas subditas suis uiris. et non blasphemēt ūbū dei. Iuuenes similē hortare. ut sobrii sint in oib. Temetip̄s p̄be exēplū bonoz opoz. in doct̄ina in integritate. in castitate. in grauitate. ūbū sanū. in r̄p̄ensibile. ut si qs ex ad̄so ē. uereat̄. nich h̄ns malū dicere de nobis. Seruos d̄ni suis subditos ēē. in oib. placentes. non trādentes. n̄ fraudantes.

sed in oib. fidē bonā ostendentes. ut doct̄nā saluatoris n̄r̄i dei ornament oib. Apparuit grā saluatoris n̄r̄i dei. oib. hoib. erudiēns nos. ut abnegantes impietate et scđana desideria. sobrie et iuste. et pie. uniūam ihoc sc̄o. expectantes beatā sp̄e. et aduentū gl̄ie magni dei. et saluatoris n̄r̄i ihu xpi. Qui dedit semetip̄s p̄ nob. ut nos redimeret ab omni iniquitate. Et mundaret sibi ppl̄m acceptabile. s̄ccato rē bonoz operum.

Hec loq̄re et exortare. et argue cū omī impio. nemo te contēpnat. Admone illos p̄ncipib. et potestatib. subditos ēē. dicto obedire. ad omīe opus bonū paratos ēē. neminē blasphemare. nō litigiosos ēē. sed modestos. omīe ostendentes mansuetudinē. ad omīs hoīes. Eramus enī et nos aliq̄n insipientes. et increduli errantes. seruientes desideris.

et uoluptatib; uanis. inma-
licia et inuidia agentes. o-
dibiles. odientes inimicem.
Cū aut benignitas et hu-
mitas apparuit saluatoris
nri dī. nō ex opib; iusticie
q̄ fecim' nos. sed scdm suam
mām saluos nos fecit. Plau-
erū rogationis et renouatiois
sp̄s sc̄i. quē effudit in nob
abunde. p̄ nrm xp̄m salua-
torē nrm. Ut iustificati grā
ipsius. heredes sim' scdm
sp̄em uite. eterne. **v**

Fidelis sermo ē. et dehis
uolo te confirmare. ut cu-
rent bonis opib; p̄ eū qui
creat dō. hec est bona. et
utilia hōib;. **vi**

Stultas aut q̄stiones. et
genealogias. et cētentiōes.
et pugnas legis deuita. St
enī inutiles et uane. **vii**

Hereticū hōiem post unā.
et scdam coreptionē de-
uita. sciens qd subuersus
ē. qui eiusmodi ē. et de-
linq̄. cū sit. p̄po iudicio
condempnatus; **viii**

Cum misero ad te arthe-
mā aut thiticū. festina ad
me uenire nichopolim. ibi
enī statui hiemare. Zenam
legis pitū. et apollo. solli-
cite p̄mitte. ut nichil illis
desit. distant autē et nris
bonis opib; p̄esse ad usus
necessarios. ut nō sint in-
fructuosi. **viiii**

Salutant te q̄ meū sunt
omīs. saluta qui nos amāt
in fide. Grā dī cū oib; uobis.
lō. **Incipiūt capitula eplē**

pauli. ad philemonē. 1.

De philemone. appia. z archippo.
7 domestica eius ecclā. **ii**

De philemone. 7 ap̄to p̄ eo in orōnib;
suis sc̄p̄ memoriā faciente. **iii**

De ap̄to sene. 7 umcto. philemoni
impante. cū dēq̄ parit obse-
ciantē. 7 philemone seruo ipsi.
et parari sibi hospitii cōmōdātē.

De ep̄stia c̄capituo ap̄ti. et **iiii**.
marco. 7 eristareho. 7 dema. 7 lucia.
ad iutorib; pauli. **Incap̄ Argm̄t.**

Philemoni familiares litas
fac̄. p̄ onesimo. suo ep̄ scribit.
a aroma decarētē p̄ eū dō onesi-
muos;

Incap̄ eplā ad philem.

Paulus umctus
nri xp̄i. et amo-
theus frat. phile-
moni dilecto fr̄i. et ad iuto-
ri nro. et ap̄piē km̄g. et ar-
chippo cōmilitoni nro. et
ecclē quē in domo tua est.
grā uob et pax adō patre
nro. et dño nri xp̄o. **ii**

Grās ago dō meo semp
memoriā tui faciens. in o-
ratōib; meis. audiens ca-
ritatē tuā et fidē quā ha-
bes in dño nri. et in omīs
sc̄os. ut cōmunicatio fidei
tue. euident fiat magni-
tudo oīs bōi 9 in uob in xp̄o
nri. Gaudū enī magnū
habui. et cōsolationē in ca-
ritate tua. qd uiscera sc̄oꝝ
requeūt p̄ te frat. **iii**

Propt̄ quod multā fidu-
ciā habens in xp̄o impan-
di tibi q. ad rē p̄tinet. ap̄t
caritatē magis obsecro. cū
sis tal. ut paulus senex. nō
autē et uinct' nri xp̄i. Ob-
secro te de meo filio quē

genui in uincul' onesimo.
qui tibi aliqñ inutilis fuit.
nō autē tibi et m̄ util'. quē
remisi. Tu aut illū. id ē mea
uisera suscipe. Quē ego uo-
luerā meū detinere. ut p̄
te m̄ ministraret in uincul'
euglii. Simē cōsilio autē tuo
nich uolui facere. ut n̄ ue-
lut ex necessitate bonū tu-
um eēt. sed uoluntarium.

Forſitan enī idō discessit
ad onā ate. ut mētmū illū
recipes. iā n̄ seruū. s; plus
seruo. frēm karissimū ma-
xime in. quanto aut mag
tibi. et in carne. et in dño.
Si ergo me habes socum.
suscipe illū sicut me. Si
autē aliqd nocuit t̄. aut
sigd debet. hoc in imputa.
Ego paulus scripsi mea ma-
nu. ego reddā. ut n̄ dicā t̄.
quod et te ipsū in debes.
ita fiat. ego te fruar' idō.
refice uiscera mea in xp̄o.
Confidens de obedientia
tua scripsi tibi. sciens qm
sup id quod dico. facies.

Simul autē et p̄a m̄ hospitiū. Nā spero portatōes ur̄as me donari uobis. **iiii.**

Salutat te ep̄as conc̄ap̄tūus m̄s in xp̄o iū. marc. aristarcus. demas. lucas. adiutores mei. Cū dñi iū x̄ cū sp̄u ur̄o. **200px** **Explic̄ epl̄a ad paulonē. Incipit uent cap. pauli. epl̄a ad hebreos.**

Que xp̄o quod d̄s sit circa iudōs exhortatio multiformis. **ii.**

De sup̄plicis que eundē inueniunt. p̄uonū xp̄i contēptores. **iii.**

De saluatore cui subiecta s̄t oīa. d̄b̄sq̄ ipse p̄ mansiōnē subiectus ē. **iiii.**

De passione p̄ qua destruit diabolū sibi fr̄s instituit. **v.**

De plebe quā domū x̄cē d̄siferunt. **vi.**

De f̄a et p̄missiōis quā iudōs p̄ h̄dē ingreā exhortatur. **vii.**

De sac̄m̄te d̄ci septimi. et septimi milleſimi. **viii.**

De ūbo diuino quod solū potest ēm̄na ex̄pire eradentium. **viiii.**

De uideris q̄ oportuit p̄ōib. xp̄i p̄t̄ionem. **x.**

De hebreis q̄ ignonant d̄m̄ iustit̄ sine iudicio. **x.**

De uerbo x̄ quā denuo in peccatib. p̄ penitentiē indulgentiā sustinet. **xii.**

De exortatiōe in m̄l̄t̄erū s̄d̄. et de d̄m̄ iustit̄andum. **xiii.**

De ostiōi q̄ melchisedech̄ in iūto cōparat. **xiiii.**

De immutatiōe legis uer̄i iustit̄. **xv.**

De p̄missiōe sac̄docii melioris testam̄ti. **xvi.**

De uero sac̄dote q̄ iustit̄ ac uer̄is sacerdotib. xp̄s. **xvii.**

De nouo testam̄to q̄ fuerit cā d̄d̄ ore p̄ph̄ico r̄p̄missum. **xviii.**

De tabnaculo et tabul̄ uer̄is testam̄ti. **xviii.**

De annūſoli sac̄ficio q̄ exdeuē. **xviii.**

De sanguine saluati quod uer̄is uer̄e crimina purgat. **xxi.**

De nouo testam̄to p̄ quod aīa diuino sanguine pur̄ific̄ are testat. **xxii.**

De saluatore q̄ solū in m̄m̄ peccatis impenitenti. apparere n̄ cessat. **xxiii.**

De lege uer̄i q̄ noue legis typū habuit ac habere monstratur. **xxiiii.**

De sacrificio laudis quod ē offerendū p̄ indulgentiā peccatorū. **xxv.**

De exortatiōe eradentū. et mercedib. ignis iuge supplicium. **xxvi.**

De p̄ſeūm̄ta fidei exortatiō. **xxvii.**

De typis uer̄i fidei noue. p̄ſeūm̄ta exortatiō. **xxviii.**

De uer̄is bellatorū. **xxviii.**

et fragib. infirmo. **xxviii.**

De ma immamū iudōy. quā ne usq̄q̄ in f̄o celebrent exhortentur. **xxx.**

De sp̄u s̄o cui d̄b̄q̄ ūtatis doct̄ina p̄t̄ua. **xxxi.**

De d̄o que nulli h̄ uer̄i inde ualebit. **xxxii.**

De penitentiā que nisi in ista ur̄ta me. delere modū n̄ p̄ uenire. **xxxiii.**

De uer̄gno d̄i quod p̄ p̄os nullas potest obtinere. **xxxiiii.**

De aduſa castitate supra d̄b̄taxat zhu. **xxxv.**

De sp̄m̄ta doct̄ina quam s̄d̄y fore sc̄a d̄siferunt. **xxxvi.**

De sollicitudine alēna cleri d̄i taxat et plebis. **xxxvii.**

De assuſp̄tiōe sp̄s s̄i q̄ meīna ur̄ta n̄ potest inueniri. **xxxviii.**

De uer̄o solacii quod cū timotheo unā commendat. **Explicuit cap.**

Inap̄ arḡm̄tū. i. epl̄a ad hebreos.

N̄ p̄m̄s dicendū ē. cur apl̄s paul̄ in hac epl̄a scribendi n̄ seruauent morē suū. ut uel uocabulū noīs sui. ut ordinis ascriberet dignitatē. hec causa ē quod ad cō-

scribens q̄ ex̄citatiōe eradiderant quasi gentiū apl̄s. et n̄ hebreoy. sc̄iens quoq̄ eoy sup̄biā. suāq̄

humilitatē demōstr̄is. meriti officii sui noluit anteferre. Nā simili m̄ etiā ioh̄s apl̄s p̄p̄e humilitatē. i. epl̄a sua nom̄ suū eadē ratione n̄ p̄tulit. hanc q̄ epl̄am fert apl̄s ad hebreos conscriptā. hebraica lingua misisse. cui sensū et ordinē retinens lucas euilista p̄ excessū apl̄i pauli greco cōposuit. s̄mone;

Inap̄ epl̄a pauli apl̄i ad hebreos.

quasi q̄ modis olim d̄s loq̄ns patrib;

in p̄p̄his. nouissime dieb;

istis locut̄ est nob̄ in silio. quē constituit heret̄e u-

niūſoy. p̄ que fecit et sc̄la. Quā cū sit splendor glorie.

et figura substantiē eius. portansq̄ oīa ūbo uirtutis

sue. purgationē peccatorū faciens. sedet ad dexteram maiestatis in excelsis. Tanto melior anglis effectus.

quanto differentius p̄ illis
nom̄ hereditatur. Cui enī
dixit aliq̄n angloꝝ. fili' m̄s
esu ego hodie genui te.
Et rurſū. Ego ero illi in pa-
trē. et ipse erit in filiū.
Et cum iterū introducit p̄
mogenitū in orbē t̄p̄e diē.
Et adorient eū om̄s angli dī.
Et ad anglos quōd dicit. Q
facit anglos suos sp̄s. 7 mi-
nistros suos flāmā ignis.

Ad filiū autē. Iron
tuus d̄s inſclm̄ ſclī. et uirga
ęḡtatis. uirga regni tui. Di-
lexisti iuſticiā. et odiſti in-
iquitatē. p̄p̄tēa unxit te d̄s
d̄s tuus oleo exultationis
p̄participib; tuis. Et tu in
p̄ncipio diē ſūaſti. et
opa manuū tuarū ſc̄ cęti.
Ipsi p̄bit. tuaūt p̄manēb;
et om̄s ut ueſtīm̄tū uece-
reſcent. et uelut amictum
mutabis eos et mutabunt̄.
Tu autē idē ipse es. et annū
tui non deficient. **ii**

Ad quē angloꝝ autē. dixit ali-
q̄n. ſede ad dext̄as meis. q̄

aduſq; ponā inimicos tuos
ſcabellū pedū tuorū. Nō-
ne om̄s ſc̄ ad ministratorē
ſp̄s. in ministeriū miſſi. p̄-
p̄tē eos qui hereditatē capi-
unt ſalutis. P̄p̄tēa abun-
dantius oportet obſuare
nos ea que audiuimus ne
forte p̄ effluam̄. Si enī q̄
p̄ anglos dictus ē ſermo.
factus ē firmus. et omnis
p̄uaricato et inobedien-
tia iuſtā accepit mercedis
reſt̄utionē. quom̄ nos ef-
fugiem̄. ſi tantā neglexe-
rimus ſalutē. Que cum
micū accepisset enarra-
ri p̄ d̄m̄. ab eis q̄ audier̄
mnos eſfirmata ē c̄teſtate
d̄o ſignis et p̄digis et ua-
riis uirtutib;. et ſp̄s ſc̄i
distributiōib;. ſcd̄m̄ ſuam
uoluntatem. **iii.**

Non enī angliſ ſubiecit d̄s
orbē t̄p̄e futurū de quo lo-
quim̄. Teſtat̄ ē autē in q̄dā
loco q̄s dicens. Qd̄ eſt hō.
quod memor es eius. Aut
ſilius hoīs q̄m uſt̄as eū.

70
omniſti eū paulom̄ ab
angliſ. gl̄a et honore cor-
naſti cum. et c̄ſtituſti eū
ſup̄ opa manuū tuarū. oīa
ſubieciſti ſub pedib;. ei. In eo
enī quod ei oīa ſubiecit. ni-
hil dimiſit n̄ ſubiectū ei.
Nē autē nec dū uidem̄. oīa
ſubiecta ei. Cū autē q̄ mo-
dico quā angliſ m̄moratus
ē. uidem̄ in̄m̄. p̄p̄tē paſſi-
onē mortis. gl̄a et hono-
re coronatū. ut gr̄a dī. p̄
om̄ib;. guſtaret mortem.
Decebat enī eū. p̄p̄tē quē oīa
et p̄ quē oīa. qui multos
ſiſios ingliam̄. adduxerat.
auctore ſalutis eorū. p̄paſſi-
ones eſumare. Qui enī ſc̄i-
ficat. et q̄ ſc̄ificanc̄ ex uno
omnes. **iiii.**

Prop̄tē quā cauſā non con-
fundit̄ fr̄es eos uocare di-
cens. Nunciabo nom̄ tuū
fr̄ib;. meis. in medio eccl̄e
laudabo te. Et itez;. Ego
ero fidens in eū. Et itez;. Ego
ero ego. et pueri mei q̄s
m̄ dedit d̄s. Quia q̄ pueri

cōmunicauer̄ ſanguini. et
carni. et ipse ſimilit̄ partici-
pauit iſdē. ut p̄ mortē de-
ſtrueret eū qui habebat mor-
tū impiū. idē diabolū. et
uſur̄et eos qui timore mor-
tis p̄ totā uitā obnoxii erāt
ſuituti. Nūq̄ enī aḡb; app̄b̄dit.
ſc̄ ſem̄ abnā app̄b̄dit. Vñ debuit
poīa fr̄ib;. ſimilari. ut miſe-
ricord̄ fieret et fidelis. pon-
tifex ad d̄m̄. ut repp̄ciaret
delicta ppli. In eo enī inq̄
paſſus ē ipse et tēptat̄. po-
tens ē et eis qui temptant̄
auxiliari. **v.**

Unde fr̄es ſc̄i uocatiois cele-
ſtis participes c̄ſiderate a-
poſtōlū et pontificē c̄ſeſſi-
onis n̄ſe in̄m̄ x̄pm̄ qui eſt
fidelis ei q̄ fecit illū ſicut
moyses in om̄i domo illius.
Amplioris enī gl̄ie iſte p̄
moysē. dignū habet̄ ē. q̄nto
ampliorē honorē h̄t̄ dom̄
ille q̄ fabricauit illā. Oīs
nāq; dom̄ fabricat̄. ab aliq̄.
q̄ aut oīa creauit d̄s. Et mo-
yses quōdē fidelis erat mota

domo eius tamq̄ famulus.
intestimoniu eoz que dice-
da erant. Xpc̄ uo tamq̄
filius in domo sua. cui dom̄
sum̄ nos: si fiducia: et gl̄iam
spei usq̄ ad finē firmā reti-
neam̄. Qua pp̄t sicut dicit
sp̄s s̄c̄s. hodie: si uocē ei au-
diēritis nolite obdurare cor-
da ur̄a: sicut in exacerbati-
one sc̄dm̄ diē tēptatiois in
deserto: ubi tēptauer̄t me
patres ur̄i. pbauer̄t et uide-
r̄t op̄a mea. Quadraginta
annis pp̄t quod offens̄ fui
gn̄atiōni huic. et dixi sēp̄ hu-
erant corde. Ipsi aut̄ n̄ cog-
uer̄t uias meas sic̄ iuraū in
ira mea: si introib̄t in regem
meam.

Videte fr̄es. ne forte sit in
aliquo ur̄m cor malū incre-
dilitatis: discedendi ad d̄.
uiuō: sed ad hortamini uo-
met ipsos p̄ singl̄os dies. et
nec hodie cognominat̄. ut
n̄ obduret̄. q̄s ex uob̄ falla-
cia peccat. Participes enī
xpi effecti sum̄ si tam̄ inuic̄

substantie ei usq̄ ad finem
firmā retineam̄. dū dicitur
hodie si uocē eius audieritis.
nolite obdurare corda ur̄a.
quē admodū in illa exacer-
batiōe. Quidā enī audien-
tes exacerbauer̄t. sed nō
unūsi q̄ p̄fecti s̄t ab egypto
p̄ moysen. Quib̄ aut̄
offensus ē quadraginta an-
nis: Nonne illis q̄ pecca-
uer̄t. quoz̄ cadauer̄a pro-
strata s̄t in deserto: Quib̄
aut̄ iurauit n̄ introire in
regem ipsius. nisi illis qui
increduli fuer̄t: Et uide-
mus q̄ n̄ potuer̄t introi-
re. pp̄t incredulitatē. In-
meamus ḡ ne forte retica-
pollicitatiōe intēdendi in
regem ei: existimet̄ aliq̄s
ex uob̄ de esse.

Etenī et nob̄ nunciatū est
quē admodū et illis. Sed
n̄ p̄fuit illis sermo audit̄.
n̄ admixtus fidei ex his q̄
audier̄t. Ingredeim̄ enī
in regem qui credidimus.
quē admodū dixit. Sic̄

iurauit in ira mea: si introi-
bunt in regem meā. Et q̄-
dem opib̄. ab institutiōe hui-
mundip̄fectis. Dixit enī in
quodā loco de die septima
sic. Et reuert̄ d̄s die septi-
ma ab om̄ib̄ opib̄ suis.
Et in isto rur̄sū. Si introi-
b̄t in regem meā. Qm̄ ḡ
sup̄ est quosdā introire i
illā. Et hi qb̄. p̄orib̄. ad
nunciatū est n̄ introier̄t.
pp̄t incredulitatē. Itēz̄
tinnat̄ diē quē dā hodie
in dauid dicendo. p̄ tātū
t̄p̄is sicut sup̄ scriptū ē.
hodie si uocē ei audieritis:
nolite obdurare corda ur̄a.
Nam si eis hic regem pre-
stitisset. nūquā de alio lo-
queretur p̄ hac die. Itaq̄
relinquitur sabbatism̄ ip̄sō
dei. Qui enī ingressus est
in regem ei: etiā ip̄sē rege-
uit ab opib̄ suis. sic̄ a suis
ēst inemus ergo **viii.** **105.**
Ingredi nullā requirem̄.
ut ne in idip̄sū q̄s incidat.
incredulitatis exemplū.

327
Uiuus enī ē dei sermo et
efficax: et penetrabilior oī
gladio ancipiti. et pringēs
usq̄ ad diuisionē aīe ac sp̄s.
Compagū quoq̄ et medul-
larū: et discretor cogitati-
onū. et intentionū cordis.
et n̄ ē ulla creatā in ēspe-
ctu ei inuisibil̄. Oīa autē
nuda et apta s̄t oculis ei.
ad quē nobis ē sermo. ha-
bentes ergo pontificē ma-
gnū. qui penetravit celos
ur̄m filiū dei. teneamus ē
fessionē. Non enī habem̄
pontificē qui n̄ possit cō-
pati infirmitatib̄ nr̄is. Tē-
ptatū aut̄ poīa. p̄similitu-
dine absq̄ peccato. **viii.**
Accedam̄ ergo cū fiducia
ad thronū gr̄e ei: et ur̄m ē
sequam̄. et gr̄am inueniam̄
in auxilio oportuno. Omis
nāq̄. pontifex ex hoīb̄. al-
sup̄t̄. p̄hoib̄. cōstituitur in
his que sūt. ad d̄m. ut offe-
rat dona. et sacrificia. p̄ pec-
catis. qui condolare possit
his qui ignorant. et errāt.

qm̄ et ipse circumdatus est
infirmirate. et pp̄ta debet
quēmodū et pp̄lo. ita
etā p̄metip̄so offerre. p
peccatis. Nec q̄s quā sumat
sibi honorē. sed qui uocat̄
adō tamquā aaron. Sic et
xp̄s n̄ semetip̄sū clarifica
uit ut pontifex fieret. sed
ille q̄ locutus ē ad eū. filiū
m̄s est u. ego hodie genuite.
Quēmodū et malio loo
diat. Tu es sacerdos in m̄c̄nū.
sodm̄ ordinē melchisedech.
Qui indieb; carnis sue pre
ces supplicationesq; ad eū
qui possit saluū illū amor
te facere. cū clamore uali
do. et lacrimis offerens. ex
auditus est. p̄ sua reuerentia.
Et quē cū eēt filius d̄i. x
didicit ex his que passus ē
obediētā. et consumatus
factus ē oib; obrepantib;
sibi causa salutis eēt. ap
pellatus adō. pontifex iux
ta ordinē melchisedech. De
quo ḡndis nob̄ sermo. et in
terp̄tabilis ad dicendum.

viii.

qm̄ in becalles facti estis ad
audiendū. Et enī cū debere
tis magistri eē. pp̄t temp̄.
rursus indigetis ut uos do
ceamini que sint elemta
exordii sermonū dei. Et
facti estis qb; lacte op̄ sit.
n̄ cibo solido. Oīs enī qui la
cis ē particeps. expert̄ ē
sermonis iusticie. Paruul̄
enī ē. P̄fectoz aut̄ ē abus
solidus. eoz q̄ p̄p̄sa ē sue
tudine exercitatos habēt
sensus ad discretione boni
ac mali.

x.

Qua pp̄t m̄mittentes i
choationis xp̄i sermonē.
ad p̄fectionē tendam; nō
rursū iacentes fundam̄tū
penitentiz ab op̄ib; mor
tuis. et fidei ad d̄m. bap̄tis
matū doct̄ne. impositiois
quoq; manuū. ac resurrec
tionis mortuoz. et iudiciū
eēt. Et hoc faciem; sigdē
pmiserit d̄s. Impossibile
est enī eos qui semel sunt
illuminati. gustauer̄ etiā
ceteſte donū. et participes

sc̄ facia sp̄s sc̄i

sunt facti sp̄s sc̄i. gustauer̄
nichilomin; bonū dei ūbū.
uirtutesq; seli uenturi. et
plapsi sunt. renouari rursū
ad p̄tentā. rursū cruci
figentes sibi metip̄s filia
dei. et ostentui habentes.

Terra enī uementē sepe sup
se bibens ymbre. et gene
rans herbā. oportuna illis
aq; colitur. accipit bene
dictionē adō. Proferens
aut̄ sp̄mas ac tribulos rep̄
ba ē et maledicto p̄xima.
cuius consumatio erit in
ombustionem. **xii.**

Confidim; aut̄ de uob; di
lectissimi meliora. et p̄xi
miora salutē. t̄ et si ita lo
quimur. Non enī inuult; d̄s.
ut obliuiscat̄ op̄is ūn; et
dilectiois. quā ostendit̄
innoie ipsius. qui mini
stratus sc̄is et ministratus.
Cupim; aut̄ unūquēq; ue
strū. eandē sollicitudinē
ostentare ad expectionē
sp̄i usq; infini. ut nō se
gnes efficiamini. Verum

72
imitatores eoz q̄ fide. et
patientia hereditabit. p̄mis
siones. Abrahe nāq; p̄mit
tens d̄s. qm̄ neminē habu
it ut p̄quē unaret maiorē. u
tauit p̄metip̄sū dicens.
Nisi b̄dicens benedictā ē.
et multiplicans multipli
cabo te. Et sic longanimitē
ferens. ad ept̄ ē r̄p̄missio
nē. hoies enī p̄ maiorē sui
iurant. et oīs controūſe
eoz simis ad c̄firmationē
ē iuram̄ti. In quo abūdan
tius uolens d̄s ostendere
pollicitationes hereditibus
immobilitateq; consiliū sui.
m̄t̄ posuit iurandū. ut
p̄ diu; res immobiles qb;
impossibile ē m̄t̄i d̄m;
fortissimū solaciū habeam;
qui ē fugimus ad tenendū
ppositam spem; quā sicut
anchorā habem; aie tutā
ac firmā. et incedentē usq;
ad iniora uelaminis. ubi
p̄curfor. p̄ nobis introit
it̄. sedm̄ ordinē melchi
sedech p̄t̄fex fact̄ iētū;

Hic enī melchisedech xiii.
rex salē. sacerdos dei sumi.
qui obuiauit abrahe regref
so a cede regū. et benedixit
eū. cui decimas oīū diuisit
habraā. Primū qdē qui in
terptat rex iusticie. Deinde
aut et rex salē. quod ē rex
pacis. sine patre. sine ma-
tre. sine genealogia. neq' i-
erū diez. neq' uite finem
habens. assimilat' aut filio
dei. manet sacerdos in per-
petuū. Intuemini autem
qntus sit hic. cui et deci-
mas dedit de pcpuis ha-
braā patriarcha. Et qdem
de filius leui sacerdotium
accipientes. mandatum
hnt decimas sumere ap'lo
scdm legē id ē a frīb' suis.
quāq' et ipsi extierint de
lumbis abrahe. Cuius aut
generatio nō adnumerat' i
eis. decimas sūpsit ab abra-
am. et hē qui habebat re-
pmissioēs bndixit. Sine
ulla aut cōdictioē. qd'
minimū ē amelore bñ

dicitur. Et hic qdē decimas
morientes hoīes accipiūt.
ubi aut cōstat' ē qd' ui-
uit. et ut ita dicit' sit. per
abraam et leui q' decimas
accepit decimatus ē. Ad-
huc enī in lūb' patris erat.
quando obuiauit ei melchi-
sedech.

Stergo estimatio p' sacerdo-
tū leuiticū erat. p'pls enī
sub ipso legē accepit. Quo
adhuc necessariū scdm or-
dinē melchisedech surge-
re. aliū sacerdotē. et nō scdm
ordinē aaron dicit'. Trans-
lato enī sacerdotio. necēē
ē. ut et legis tñslatio fiat.
In quo enī hęc dicuntur
de alia tribu ē. de qua nul-
lus altario p'sto fuit. Man-
festū ē enī qm exiuda or-
tus ē dñs n'r. in q' tribu ni-
chil de sacerdotib' moyses
locutus ē. Et ampli' adhuc
manifestū ē. Si scdm simi-
litudinē melchisedech ex-
urgeret alius sacerdos qui
nō scdm legē mandatu car-

nalis fact' ē. sed scdm uir-
tutē uite insolubit'. Conte-
statur enī qm tu es sacer-
dos in cōnū scdm ordinē
melchisedech. R' pbatio
qdem sit p'cedentis man-
dati. p'p' infirmitatē eius.
et inutilitatē. Nichi enim
ad p'fectū ad duxit lex. xv.
nōductio uō melioris
spei p'quā p'ximam ad dñm.
et quantū ē nō sine iure
iurando. Alii qdem sine
iure iurando sacerdotes
facti sūt. hic aut cū iure iu-
rando. p' eū qui dixit ad
ulā. Iurauit dñs et nō pe-
nitebit eū tu es sacerdos i
cōnū. Intantū melioris te-
stamti sponsor factus est
ihs. Et alii qdem plures
plures sūt facti sacerdotē s' legē.
idcirco quod morte p'hibe-
rent p'manere. hic aut eo
quod maneat in eternum.
sempiternū habet sacerdotiū.
Vnde et saluare in p'petuū
potest accedens p' se met
ip'sū ad dñm sēp uiuens ad

73
mēpellandū p' eis. Tat' enī
decebat. ut nob' eēt pon-
tifex sēs. innocens. in pol-
lutus. segregatus a peccato
rib'. et excel'sior cęlis fact'.
Qui nō haberet cotidie ne-
cessitatē quē admodū sacer-
dotes prius. p' suis delictis
hostias offerre. de inde p'
p'p'io. hoc enī fecit semel
se offerendo. lex enī hoīes
ēstituit sacerdotes infirmi-
tatem habentes. xvi.
Sermo aut iuris iurandi q'
post legē ē filiu' eternū
p'fectū. Capitulū aut sup-
ea que dicunt'. talē habem'
pontificē. qui ē scdit' in dex-
tera sedis magnitudinis in
cēlis sēdō. minister. et tab-
naculi ueri. quod fixit dñs
et nō homo. Omis enī pon-
tifex ad offerenda munera
et hostias ēstituitur. Vnde
necesse ē. et hunc habere
alqo quod offerat. Si ergo
eēt sup' tñam. nec eēt sacer-
dos cū eēt qui offerrent
scdm legē munera. qui ex

emplar. et umbre deser-
uiunt celestia. sicut respō-
sū ē moysi cū consumaret
tabnaculū. Vide inqt oīa
facto scđm exemplar. qđ
tibi ostensū ē in monte.

Nunc autē meli' sortatus ē
ministerium: quanto et me-
lioris testamti mediator
est. quod in meliorib; rep-
missionib; sancitū ē. **xvii.**

Nam si illud prius culpa ua-
casset. n̄ utiq; scđi loc' in-
quireretur. Vitupās enim
eos dicit. Ecce dies ueniūt
dicit dñs. et cōsumabo sup
domū isrl'. et sup domum
isrl' testamti nouū. Non
scđm testamti quod feci
patrib; eoz. in die qua ad-
p̄hendi manū illoz. ut e-
ducerē illos de t̄ra egypti.
17 qm ipsi n̄ pmanserūt in te-
stamto meo. et ego negle-
xi eos dicit dñs. Quia hoc
ē testamti quod disponā
domui isrl'. post dies illos
dicit dñs. dando leges me-
as in m̄te eoz. et in corde

eoz. sup scribā eas. et ero
eis in dñi. et ipsi erūt in m̄i
in p̄p̄tin. Et n̄ docebit u-
nusq;sq; proxmū. et unusq;sq;
fr̄em suū dicens. cognosce
dñm. Qm̄ om̄s sciēt me.
in amore usq; ad maiore eoz.
ga. p̄p̄tius ero in q̄tatib;
eoz. et peccatoz illoz. iā
n̄ memorabor. Dicendo autē
nouū. uetera uis p̄s. Qđ
autē antiquat. et senescit.

Prope interitum est. **xviii.**
Habuit qđ et p̄s iusti-
ficatioēs culte. et sc̄m sc̄la-
re. tabnaculū enī factū ē
p̄mū in quo erant candela-
bra. et in s̄a. et p̄positio pa-
nū quod d̄r sc̄a. Post uela-
mentū autē. scđm tabnaculū:
quod d̄r sc̄a sc̄oz. habēs
aurē turribulū. et archā
testamti circūtextā ex oī
parte auro. in qua urna au-
rea habens manna. et ur-
ga aaron que fronduerat.
et tabule testamti. sup q̄
etā erant cherubin gl̄ie
obumbrantia. p̄p̄tatorū.

De quib; n̄ ē modo dicen-
dum p̄singula. his uō ita
cōpositis in priori qđem
tabnaculo semp̄ introibāt
sacerdotes. sacrificioz of-
ficia cōsumantes. In sc̄do autē
semel in anno solus ponti-
fex. n̄ sine sanguine quē
offert. p̄sua. et p̄p̄li igno-
rantia. hoc significante
sp̄u sc̄o. n̄ dū p̄palatū ēē
sc̄oz. uīā. adhuc p̄ore tab-
naculo habente statū. que
parabola ē t̄p̄ris instantis.
iuxta quā munerā. et ho-
stis offerunt. que n̄ posse
iuxta sc̄ientā p̄fectū fa-
cere seruente. solummodo
in cibis. et in potib;. et in
uariis baptismis. et iusti-
cis carnis. usq; ad temp' **xviii.**
correctiois impositis. **xviii.**

Xp̄s autē assistens pontifex
futuroz bonoz. p̄ amplius
et p̄fectus. tabnaculū n̄
manufacit. id ē n̄ huius
creationis. neq; p̄ sanguinē
hyrcoz. et utuloz. sed p̄
p̄p̄riū sanguinē introiuit

semel in sc̄a. cōtra redēpti-
one inuenta. Si enī sangs
hyrcoz. et tauroz. et cinis
utile asp̄sus. in q̄natos sc̄i-
ficat. ad emundationē car-
nis. quanto magis sanguis
xp̄i. qui p̄ sp̄m sc̄m semet
ipsū obtulit immaculatū
dō. emundauit sc̄ientā
uīam ab op̄ib;. mortuis.
ad seruendū dō uiuenti.
Et idō noui testamti medi-
ator ē. ut morte inceden-
te in redēptionē eaz. p̄ua-
ricationū que erant sub
priori testamto rep̄missi-
onē accipiant q̄ uocati s̄t
eternę hereditatis. **xx.**
Vbi enī testamti mors
necesse ē incedat. testato-
ris. Testamti enī immor-
tuis confirmatū ē. Alioq;
n̄ dum ualer. dū uiuit q̄
de testatus ē. Unde nec
p̄mū qđ sine sanguine
dedicatu ē. Lecto enī om̄i
mandato legis amoyse
uniūso p̄p̄o accipiens
sanguinē utuloz. 7 hyr-

coz: cũ aqua et lana coeci-
na. et yfopo apſu quoq; li-
brũ. et omnẽ pplm aſpſit
dicens. hic ſanguis teſtãm-
ti quod mandauit ad uos
oſ. Et iã tabna aculũ. et oĩa
uafa miniſterii. ſanguine
ſimilit aſpſit. et oĩa uafa
pene in ſanguine mĩdant.
ſedm legẽ. Et ſine ſangui-
nis effuſione non fit remi-
ſſio peccatoꝝ. **xxi.**

Necesse ẽ ergo exempla-
ria quod celeſtia hiſ mun-
dari. ipſa aut celeſtia me-
horib; hoſtis quã iſtis. nõ
enĩ in manu facta ſã inẽ in-
tuitu exemplaria ueritas.
ſed in ipſiũ celũ. ut appa-
reat uultu dei p nob. Neq;
ut ſepe offerat ſemetipſũ
quẽ admodũ pontifex in-
trat in ſcã p ſingulos annoſ
in ſanguine alieno. Alioqn
oportebat eũ frequenter
pati ab origine mũdi. Nẽ
autẽ ſemel in cõſumatione
ſcõloꝝ. ad deſtitutionẽ pec-
cati p hoſtiã ſuã apparuit.

Et quẽadmodũ ſtatutũ ẽ
hoĩbus ſemel mori. poſt hoc
autẽ iudiciũ ſic et xpẽ ſe-
mel oblatũ ẽ. ad multoꝝ
exhaurienda peccata. ſedũ
ſine peccato apparebit. ex-
pectantib; ſe in ſalutẽ. **xxii.**

Umbra enĩ habens lex bonoꝝ
futuroꝝ. Non ipſã imagi-
nẽ rez p ſinguloſ annos. iſdẽ
ipſis hoſtis quas offerunt
indefinẽtẽ. Nũq; poteſt ac-
cedentes pſcetos facere. Ali-
oqn nĩ ceſſaſſent offerreſcõ
quod nullã haberent utẽ
ẽſſentia peccati cultoreſ
ſemel mundati. Sed in ipſis
cõmemoratio peccatoꝝ p
ſinguloſ annos fit. Impoſ-
ſibile enĩ ẽ ſanguine tau-
roꝝ. et byroꝝ auferri pec-
cata. Idõ ingrediens mũdũ
dicit. hoſtiã et oblationẽ
noluſti. corpũ autẽ aptaſti
in. holocaustomata. et p
peccato nĩ tibi placuer. tẽ
dixi ecce uenio. In capite
libri ſcriptũ ẽ de me. ut
faciã oũ uoluntatẽ tuam.

Supius dicens. qã hoſtiã
et oblatioẽ. et holocau-
ſtomata. et p peccato nolu-
iſti. nec placita ſẽ tibi. que
ſedm legẽ offerunt. tẽ dixi
ecce uenio. ut faciã oũ uo-
luntatẽ tuam. Auferri pri-
mũ. ut ſeqũs ſtatuat. Inq;
uoluntate ſcificati ſumus
p oblationẽ corpis xpĩ inũ
ſemet. Et oĩs qdẽm ſacerdoſ
pſto eſt cotidie miniſtrãſ.
ut caſidẽ ſepe offerens ho-
ſtiã que nũquã poſſẽ au-
ferre peccata. **xxiii.**

Hic autẽ unã p peccatis offe-
rens hoſtiã in ſempiternũ.
ſedet in dextera dõ. deceptõ
expectans donec ponãt
inimicũ eiũ ſcabbellũ pedũ eiũ.
Una enĩ oblatioẽ cõſumatur
in ſempiternũ ſcificatoſ. Con-
teſtatur autẽ nos et ſpũ ſcõ.
Poſtquã enĩ dixi. hoc autẽ
teſtãmẽtũ quod teſtabor
ad illoſ. poſt dieſ illoſ dicẽ
dñs. dando legẽ meã in
cordib; coꝝ. et inſinẽte coꝝ
ſuſcriptã eas et peccatoꝝ
coꝝ. 7 iniquitatũ

coꝝ. iam nĩ memorabor am-
plius. Vbi autẽ hoꝝ remiſſio.
Iam nĩ oblatio p peccato. **xxiiii.**
Habentes itaq; frẽſ fiducia
in introitu ſcõꝝ in ſanguine
xpĩ. quã inuicauit nob uia
nouã. et uiuentẽ p uelã m.
Id ẽ carnẽ ſuã. et ſacerdotẽ
magnũ ſup domũ dei acce-
dam' cũ uero corde imple-
tudine fidei aſpſi corda a
ẽſſentia mala. et abluti cor-
pus aqua munda. teneamus
ſpei nĩe cõfeſſionẽ in decli-
nabile. fidelis enĩ ẽ q re-
pmitit. et cõſiderem inuicẽ
in puocatioẽ caritatis et bo-
noꝝ opẽꝝ. Non deſerentes
collectionẽ nrãm ſicut eſt
ẽſtuetudinis qb; oĩa. ſed cõ-
lantes. et tanto magis qnto
uideritis appropinquantẽ diẽ.
Voluntate enĩ peccantib;
nob poſt acceptã noticiã
ueritatis. iã nĩ relinqẽ hoſtiã
p peccatis. Terribil' autẽ qdã
expectatio iudicii. et ignis
emulatio que cõſcriptura eſt
ad uerſarioſ. **xxv.**

Verū quis faciens legem
moysi. sine ulla miseratione
duob; uel trib; testib; mo-
ratur. quanto magis putat
deceriora mereri supplicia.
qui filii dei conculeauit.
et sanguine testamti pol-
lutū dixerit in quo sanctifica-
tus ē. et spū gr̄e cōsumpta
fecerit. Scim' enī cū qui
dixit. Michi uindictā. et
ego reddā. Et itez. Quia uidi-
cabit dñs p̄p̄m suū. horrendū
ē incidē imman' dei uiuen-
tis. Rememoramini autē
p̄stimos dies. in quib; illumi-
nati magnū certam susti-
nistis passionis. Et iactō
quidē obprobriis et tribula-
tionib; speculū facti.
In alio autē. socii tui ēuer-
santiū effecti. Nā et uincti
cōpassi estis. et rapinā bo-
noꝝ uisōꝝ cū gaudio susce-
pistis cognoscentes uos ha-
bere meliōrē. et manen-
tē subam isrl̄. Nolite itaq;
amittere cōfidentia uia.
que magnā h̄t remunera-

tionē. Patientia enī uob;
necessaria ē. ut uolūtate
dei facientes reportetis re-
missionē. Adhuc enī mo-
dicū quantulū qui uentu-
rus ē iā ueniet. et n̄ tarda-
bit. Iustus autē n̄ ex fide.
uiuit. Qd̄ si subtraxerit se.
n̄ placebit aīe meę. Nos
autē n̄ subtrahim' filii i p̄-
ductionē. sed fidei madq̄si-
tionē aīe. Est autē fides spe-
randū. substantia rerū
argumentū. n̄ apparentū.

In hac enī testimoniū. cō-
citi sunt seniores. **xxvi.**
Fide intelligim' aptata ē
fela uō deī. ut ex inuisi-
bilib; uisibilia fierent.
Fide plurimā hostiā ha-
bet. quā caym obtulit dō.
p̄ quā testimoniū cōsecut'
ē eē iustus. testimonium
p̄hibente munerib; eius
dō. et p̄ illā defunctē ad-
huc loquitur. Fide enoch
cōsiliatus ē. ne uideret mor-
tē. et n̄ inueniebatur. quia
cōstituit illū dō. ante ius-

lationē cū testimoniū
habuit placuisse dō. Sine
fide autē impossibile est
placere dō. Credere enim
oportet accedentē ad dñm.
quā est. et ingrentib; se re-
munerator sit. **J. idē. noe**
responsō accepto. de his
que adhuc n̄ uidebant'
metuens. aptauit archā
in salutē dom' suę. p̄ quā
dāpnauit mundū. et ius-
ticię que p̄ fidē ē. heres
institutus ē. **xxvii.**

Fide qui uocat' abraham
obediuit in locū exire.
quē acceptur' erat in he-
reditatē. et exiit nesci-
ens quo iret. Fide demo-
strat' ē in t̄ra reppmissionis.
tāquā malena. In casul
habitando cū ysaac et
iacob coheredib; reppmis-
siois eidē. Expectabant
enī fundamta habentē
cūctatē. cui artifex et cō-
ditor dō. **xxviii.**

Fide et ipsa sara sterilis.
uirginitatē in cōceptioe. semi-

nis accepit. etiā p̄t temp'
pietatis. Qm̄ fidelē credi-
dit cū eē q' reppmiserat. p̄p̄t
quod et ab uno orti sunt.
et hoc emortuo tāq̄ sydera
cēli in multitudine. et sic
arena. que ē ad horā maris
inmūabilis. Iuxta fidem
defuncti se omis istū. Non
acceptus reppmissioib;. sed
alonge eas aspicientes. et
salutantes et cōfidentes. quā
p̄grini. et hospites sunt
sup̄ t̄ram. Qui enī hec di-
cunt. significant se patā
ingrere. Et si quidem illius
meminissent. de qua exi-
erunt. habebant utiq; tē-
pus reuertendi. Nūc autē
meliōrē appetunt. id est
cēlestē. Ideo n̄ cōfunditur
dō. uocari dō eoz. Parauit
enī illis ciuitatē. fide. ob-
tulit habrahā ysaac. cum
temptaret. et unigenitū
offerebat. qui suscepit
reppmissiones. ad quem
dictū ē. quā in ysaac uoca-
bitur tibi sem. arbitrans

quia et amonitus suscitare
potens est dñs. un̄ cū et in
parabola accepit. Fide. et
defuturis bñdixit ysaac
et iacob. et eſau. fide. iacob
moriens singulos filiorū
ioſeph bñdixit. et adorauit
faſtigiu ungue eius. fide.
ioſeph moriens. de pfecti
one filioꝝ. iſtꝝ memorat̄ ē.
et de offibꝝ ſuis mandauit.
fide. moꝝſes nat̄. occulta
tuſ ē in ſibꝝ tribꝝ. a parentibꝝ
ſuis. eo quod uidiſſent ele
gantē infantē. et n̄ timu
erūt regis edictū. fide. mo
ꝝſes grandis factus. negauit
ſe eē filiu ſitꝝ pharaonis.
magiſ eligens affugi cum
pplo dī. quā tꝝp̄at̄ peccata
habe iocunditatē. auores
diuitias eſtimant̄ theſaurꝝ
egyptioꝝ. inppium xp̄i.
aſpiciebat enī in remunera
tionē. fide. relig. egyptū.
n̄ uertit̄ animoſitatē regis.
Inuſitabile enī. tamq̄ uidens
ſuſtinuit. fide. celebrant
paſca. et ſanguiniſ effuſionē.

ne qui ualſabat p̄mitua.
tangret̄ eos. fide. t̄nſier̄
mare rubrū tamq̄ parua
tiam. quod expti. egypti
deuorat̄ ſē. fide. muri ie
riebo ruert̄. circūcu dieꝝ
ſeptē. fide. riab meretrice
n̄ p̄it̄ cū meredulꝝ. excipi
ens exploratores cū pace.
Et qd. adubuc dicit̄. Deficet
enī me tēpꝝ enarrantē.
de gedeon. barach. ſamſon.
yeſthe. dauid. et ſamubel.
et. pph̄is. qui p̄fidē uicert̄
regna opati ſunt iuſticiam.
adcepti ſunt r̄p̄miſſiones.
Obtulerunt ora leonū. ex
tinxerūt impetū ignis. eſſu
gauerūt aciem gladii. eū. alu
erunt de infirmitate. fortes
facti ſē in bello. Caſtra uer
terūt exteroꝝ. acceperūt mu
lieres de reſurrectione mor
tuoſ ſuos. Alii aut̄ diſtenti
ſunt. n̄ ſuſcipientes redēpti
onē. ut meliorē inuenirēt
reſurrectionē. Alii uo ludibꝝ
et uerba expti. in ſup 7 un
cula et carceres. Lapidati ſē.

ſeco ſē. cēptati ſē. in occiſiōe
gladii mortui ſē. Circūierūt
in melioꝝ. impellibꝝ capnis.
egentes. anguſtiati. afflicti.
quibꝝ. digni non erat mudo.
Inſolitudinibꝝ. errantes. et
in montibꝝ. et in ſpeluncis.
et in cauernis tꝝp̄. Et hi om̄s
teſtimonio ſioei. pbati. non
acceperunt r̄p̄miſſionē. Dō
p̄ nob̄ melius. aliqꝝ puiden
te. ut ne ſine nob̄ conſuma
rentur. **xxviii.**

Ideoq; et nos tamā habente
impoſitā nubē reſtū. de
ponentes om̄e pondꝝ. et ar
cūſtans nos peccatū p̄ pati
entā curramus ad ppoſitū
nob̄ certam. aſpicientes in
auctore fidei. et eſtimatorē
iūm. qui ppoſito ſibi gaudio
ſuſtinuit erucē conſuſione
cēpti. atq; in dextera dei ſe
dicit. Recogitate enī cū
qui talē ſuſtinuit a peccato
ribꝝ. ad uſus ſemet ipſi conē
dicionē. ut ne fatigemini
animis uſis deficientes. Nō
dū enī uſq; ad ſanguinē re-

77
ſtiſtiſ ad uerſus peccatum
repugnanteſ. et oblit̄i eſtiſ
cōſolationis que uob̄ tamquā
ſilius loqꝝ dicens. ſili mi no
li negligere diſciplinā dñi.
neq; fatigeris dū ab eo argu
eris. Que enī diligit dñs ca
ſtigat. flagellat aut̄ omnē
ſiliū quē recipit. In diſcipli
na p̄ſeuerate. quā tamquā
ſilius uob̄ offert dñs. **xxx.**

Quis enī filius quē n̄ corrigit
pater. Qd̄ ſi ex t̄ diſciplinā
eſtiſ. cui particeps facti ſē
om̄s. ergo. adulteri. et n̄ ſili
eſtiſ. Deinde patres q̄dem
carniſ n̄ſe habuim̄ erudito
res. et reuertebam̄ eō. Non
multo magis obtēpabimus
patri ſpirituū. et uiuemus.
Et illi q̄dem in tꝝp̄e paucoꝝ
dieꝝ. ſecū uoluntate ſua
erudiebant nos. hic autē ad
id quod utile ē inrecipiendo
ſcificacionē eius. Om̄s aut̄
diſciplinā in p̄ſenti quidē
uidetur n̄ eē gaudiū. ſed me
roris. Poſtea aut̄ fructū pa
catiffimū exercitatus p̄ cam

reddat iusticie. **xxxv**
Propter quod remissas manus
et soluta genua erigite. et
gressus rectos facite pedibus
vris: ut non claudicans quis
erret. in uobis magis autem sa-
netur. Paucis sequimini cum omnibus.
et summam. sine qua nemo
uidebit dominum: contemplantes.
neque desit gratia dei. nequa
radix amaritudinis sursum
germinans impeccat. et
pilla inquantur multi. Ne-
que fornicator aut prophanus.
ut esau. qui propter unam escam
uendidit primitiuam suam. **xxxv**
Scitote enim quoniam et postea
cupiens hereditare benedi-
ctionem reprobatus est. Non enim
inuenit penitentie locum.
quamquam cum lacrimis magis
set eam. Non enim accessistis
ad terribilem et accessibilem
ignem. et turbamini. et calig-
nate. et peccata. et tube sonum.
et uocem tubarum: quam quod audi-
erunt excusauerunt se. ne
eis fieret uerbum. Non enim
portabant quod dicebatur.

Et si bestia teegerit mon-
tem lapidabitur. Et ita tri-
bile erat quod uidebatur
quod moyses dixit. Extri-
tus sum. et tremebundus. sed
accessistis ad montem syon.
et ciuitatem dei uiuentis ie-
rusalem celestis. et multorum
militum angelorum. frequentiam.
et ecclesiam primitiuorum. qui
descripti sunt in caelis. et u-
dicem omnium dominum. et spirituum
iustorum. perfectorum. et testam-
ti noui mediatorum in christum.
et sanguinis aspersionem me-
lius loquentem quam habet.
Uidete ne recusetis **xxxviii**
loquentem. Si enim illi non
effugerunt recusantes eum qui
super terram loquebatur. multo
magis nos qui de caelis lo-
quentem nobis auertimur.
Cui uox mouit terram tunc.
modo autem repprobit dies.
Adhuc ego semel mouebo.
non solum terram. sed etiam celum.
Quod autem semel adhue di-
cit. declarat mobilium trans-
lationem tamquam factorum.

ut maneat ea que sunt
immobilia. Itaque regnum in-
mobile suscipientes habemus
gratiam pro qua seruamus
placentes deo cum metu et re-
uerentia. et enim deus noster ignis
consumens est. Caritas fraterni-
tatis maneat in uobis. et ho-
spitalitatem nolite obliuisci.
Primum enim placuerit quodam
angelis hospitio receptis.

Quoniam unctio **xxxviii**
tamquam simul uncti. et la-
borantium tamquam et ipsi in
corpore morantes. hono-
rabile connubiū in omnibus.
et thorus immaculatus.
Fornicatores enim et adul-
teros iudicabit deus. Sicut mo-
res sine auaricia. contenti
presentibus. ipse enim dixit. Non
te deseram. neque derelin-
quam. Ita ut confidenter dicamus.
Dominus in adiutor est. non time-
bo quod faciat in homine. Mem-
tote propositorum uerborum. quos
locuti sunt uerbum dei. quos
aspicientes exercituum conuer-
sationis. unitamini fide.

78
Iste christus heri et hodie. ipse
et in secula. **xxxv**

Doctrinis uariis et pegri-
nis nolite abduci. Optimus
est enim gratia stabiliri cor. non
estas. que non profuerit ambu-
lantibus meis. Habemus alta-
re de quo edere non habent
potestatem qui tabernaculo
deserunt. Quos enim
aialium inferatur sanguis. pro
peccato in seculo pro pontifice.
horum corpora cremantur extra
castra. Propter quod et nunc ut
seificaret pro filii sanguinis
propheta. extra portam passus est.
Exeamus igitur ad eum ex-
tra castra. impii enim por-
tantes. Non enim habemus
hic manentem ciuitatem.
sed futuram inquam. Pro ipsius
ergo referamus hostiam
laudis semper deo. id est fruc-
tum laborum. estentium non est.
Bene scienter autem et comu-
nionis nolite obliuisci.
Talis enim hostia. pro mere
Obedite pro **xxxvi**. **Id est.**
sitis uisus. et subiaceat eis.

Ipsi enim pugnant. quasi ratione per animas uris reddituri cuius gaudio hoc faciunt. et non gementes. hoc enim non expedit uobis. Orate pro nobis. fidem enim. quia bona conscientiam habemus. in omnibus benivolentes conuersari. Amplius autem deprecor hoc facere. quod celerius restituaris uobis.

Os autem pariter quatuordecim demortuis pastorem magni ouium. in sanguine testamenti. et in domino nostro iesu christo. aperte uos in omni bono. ut faciatis uoluntatem eius. factis enim in uobis quod placeat coram se per iesum christum. cui est gloria in secula seculorum amen. xxxviii.

Rogo autem uos fratres. ut sufficitis uobis solacium. Et enim per pauca scripsi uobis. Cognoscite fratrem nostrum timotheum dimissum. Cui quo si celerius uenerit. uidebo uos. Salutate omnes propositos uros. et omnes sanctos. Salutant uos de italia fratres. Gratia cum omnibus uobis. amen. **Explicit epl. ad hebreos.**

Incipiunt capitula apocalypsis sancti iohannis apostoli et euangeliste.

- O** de ecclesiis. vii. et saluatoris ad uentum. ii.
De sermone quatuordecim psalms de nouo iustitiam.
De instructione ecclesie simeonorum. iii.
De morte sicut in instructione per gemas. iiii.
De manna. et instructione de iustitiam. v.
De instructione de sardienisium. vi.
De instructione de sidelienisium. vii.
De instructione de laodienisium. viii.
De. xxiii. senioribus. et septem. viii.
De spiritibus. et quattuor angelis. x.
De libris. qui sunt signati. et leois uicioribus.
De angelis. qui digne ut aperiret. xii.
De libro accepto. xiii.
De multitudinem psallentium angelorum. et solutione primi signati. xiiii.
De solutione trium signatorum. xv.
De maribus. postulantibus. defensionem. xvi.
De incedenda agni. xvii.
De undecima suspensa. propter nomen. xvi.
De signandorum. xviii.
De inuincibili multitudine laudantium dominum.
De inuincibili multitudine qui mundum legunt. xix.
De septimi signati solutione. xx.
De cantu trium tubarum. xxi.
De effectibus. vi. angelus tuba canentis. xxii.
De inuincibili signati tonitruum. factum. xxiii.

Incipit prefatio super apocalypsin sancti iohannis apostoli et euangeliste. Omnis apostolus et euangelista ad domino et electos atque dilectos. intanto amore dilectionis ab eo est habitus. ut mensura super peccata recideret. et ad crucem adstantis soli matrem. per prophetam commendasset. ut quem nube uolentem ad amplexum uirginitatis adseruerat. ipsi etiam et custodiendum uirginem tradidisset. hic itaque cum propter uerbum dei et testimonium iesu iesu christi exilio in pathmos insulam mitteretur. illuc ab eodem apocalypsis preostensa describitur. Ut sic in principio canonis. de libro genesios incorruptibile principium pronotatur. ita etiam in corruptum finis purgamine in apocalypsi redderetur dicens. Ego sum. a. et. omega. incipit et finit. hic est iohannes. qui sciens superuenit se sibi die egressiois de corpore. euocatus in epheso diocesis scriplis. descendit in defossis sepulchris suis locum. orationemque completa. reddidit spiritum. Ita

a dolore mortis factus est uetus. quam corruptione carnis noscitur alienus. Cuius tamen scripte dispositio. uel libri ordinatio. idem a nobis per singula si exponuntur. ut nescientibus inqrendi desiderium collocet. et querentibus laboris fructus. et deo magisterii doctrina seruetur.

A **Explicit prefatio. Incipit apocalypsis argumentum.** Iohannis totum habet sacramenta. quot uerba. Parum dixi. et pro merito uoluminis. Laus omnis inferior est. In uerbis singulis. multiplices latent intelligentie. **Incipit liber apocalypsis.**

IHSU XPI. quam deus palam dedit facere seruis suis. que oportet fieri cito. Et significauit

mittens p anglin suū seruo
suo iohi. qui testimoniū
phibuit uerbo dei. et te-
stimoniū ihū xpī quecūq;
uidit. Beat' q legit. et qui
audit uerba. pphie lib' hui'
et seruat ea que in ea scri-
pta sūt. Temp' enī. ppe est.
Iohs septē eccl'is que sunt
masia. grā uob et pax ab eo
qui ē. et q erat. et qui uen-
turus ē. Et a septē spiritib;
qui in cōspectu throni cū sūt.
et ab ihū xpō q ē testis fi-
delis p̄mogenit' mortuoz;
et p̄nceps regū tr̄y. Qui di-
lexit nos et lauit nos a pec-
catis nr̄is in sanguine suo.
et fecit nos regnū et sacer-
dotes dō et patri suo. Ipsi
glia et impiū in seclā seclōz.
ad. Ecce uenit cū nubib;
glu. et uidebit eū ois p̄s.
et q eū pupugerit. et plan-
gent se sup eū oīs trib;
terre. etiā ad. Ego sū. a.
et. c. p̄ncipiū et finis.
dicit dñs omps. q est. et
q erat. et q uentur' ē omps.

Ego iohs frat' ur̄ et parti-
ceps in tribulatiōe et regno.
et patientiā. x̄. m̄. sui in
insula que appellat' path-
mos. p̄t' uerbū dei. et te-
stimoniū ihū xpī. sui in
sp̄u. dn̄ica die. et audiui
post me uocē magnā. tāq;
tube dicentis. Quod uides
scribe in libro. et mitte se-
ptē eccl'is. epheso. et smyr-
ne. et pgamo. et thiatir.
et sardis. et filadel' phie.
et laudice. Et cū uer' sū
ut uiderē uocē. que loque-
batur mecū. et cū uer' uidi
septē candelabra aurea.
et in medio septē candela-
broz. aureoz. simile filio
hois. uestitū podere. et p̄-
cinctū ad māmillas zona
aurea. Caput aut' eius et
capilli. erant candidi. tā
quā lana alba. et tamq;
nyx. Et oculi ei' uelut flā-
ma ignis. et pedes eius si-
miles auricalco. sic in ca-
mino ignis ardenti. Et
uox illius tāq; uox aquaz

multarū. et habebat in
dextera sua stellas septem.
et de ore eius gladi' exiit;
parte acut' exibat. Et faci-
es ei' sic sol luget in uirtu-
te sua. Et cū uidissem eū
ceci di. ad pedes ei' tamquā
mortuus. et posuit dexte-
rā suā sup me dicens. Noli
timere. ego sū p̄mus et
nouissimus. et uiuens. et
sui mortuus. et ecce. sum
uiuens in seclā seclōz. et h-
abeo claues mortis et in-
ferni. Scribe ḡ que uidi-
sti. et que sūt. et que opor-
tet fieri post hęc. Sciam tū
septē stellaz. quas uidisti
in dextera mea. et septē
candelabra aurea. Septē
stellę angli sūt septē ecclā-
rū. Septē candelabra. se-
ptē ecclē sūt. iii.

Pnglo ephesi ecclē scribe.
hec dicit qui tenet septē
stellas. in dextera sua. qui
ambulat in medio septē
candelabroz aureoz. Scio
opa tua. et laborē. et pa-

80
tientiā tuā. et qā n̄ potes
sustinere malos. et tēpta-
sti eos qui se dicūt aplōs eē
et n̄ sūt. et muenisti eos in
daces. et patientiā habes.
et sustinisti. p̄t' nomen
meū. et n̄ defecisti. Sed ha-
beo aduersus te pauca. q̄
caritate tuā p̄mā reliquisti.
Memor esto itaq; unde
excederis. et age peniten-
tiā. et p̄ma opa fac. Sin
aut' uenio tibi et moue-
bo candelabrū tuū de lo-
co suo. nisi penitentiam
egeris. Sed hoc habes bo-
nū. qā odisti facta inco-
lataz. que et ego odi. q̄
habet aures audiat. quid
sp̄s dicat eccl'is. Vnicū
dabo cadere de ligno uite.
qd est in paradiso dī mei.
Et anglo smyrne iiii.
ecclē scribe. hec dicit p̄m
et nouissim' q fuit mor-
tuus et uiuit. Scio tribula-
tionē tuā et paupertatem
tuā. sed diues es et blas-
phemaris abbis q se dicit

iudeos et et non sunt: sed sunt
synagoga sathane. et michi
homo timas que passus es.
Ecce missus est diabolus
ex uobis in carcerem ut tem
premini. et habebitis tri
bulationem diebus decem. Iste
fidelis usque ad mortem. et
dabo tibi coronam uitae. Qui
habet aures audiat. quod spiritus
dicit ecclesiis. Qui uicerit.
non ledeatur a morte secunda.

Et angelo pergamini ecclesie
scribe. hec dicit qui habet
uimpham ex utraque parte
acuta. Scio ubi habitas. ubi
sedes est sathane. Et tenes
nomen meum. et non negasti fi
dem meam. et in diebus antis
testis meus fidelis. quod occisus
est apud uos. ubi sathanas ha
bitat. sed habeo aduersum te
paucos. Quoniam habes illic te
nentes doctrinam balaam. qui
docebat balach. mittere
sandalium contra filium israhel. sicut
licet edere de sacrificio ydo
lorum. et fornicari. Ita habes
et tu tenentes doctrinam ni

cholitarum. Similiter penitenti
am age. Si cominus ueniam
tibi cito. et pugnabo cum
illis in gladio oris mei. qui
habet aures audiat. quod spiritus
dicit ecclesiis. In uicenti dabo
manna absconditum. et da
bo illi calculum candidum.
et in calculo nomen nouum
scriptum. qui nemo scit nisi qui
accipit. **iiii.**

Et angelo thiatyre ecclesie
scribe. hec dicit filius dei qui
habet oculos tamquam flammam
ignis. et pedes similes aur
ricalco. Noui opera tua et fi
dem tuam. et caritatem. et mi
nistrium. et patientiam tuam.
et opera tua nouissima plu
ra prioribus. Sed habeo ad
uersus te. quia permittis mu
lierem iezabel. que se dicit
propheten. docere. et sedu
cere seruos meos. fornicari.
et manducare de ydolo
lithis. et dedi illi tempus
ut penitentiam ageret. et
non uult penitenti a forma
tione sua. Et ecce mitto ad

intelectum. et qui mecham cum ea
tribulationem maximam.
nisi penitentiam egerint ab
operibus suis. et filios eius in
ficiam in morte. Et scient omnes
ecclesie. quia ego sum scrutans re
nes et corda. et dabo uni
cuique uim secundum opera sua. Uo
bis autem dico ceteris qui tyari
re estis. quicquid non habet doctrinam
hanc. qui non cognouerunt
altitudinem sathane. quem ad
modum dicit. non ponam super
uos aliud pondus. tam
quod habetis tenere. do
nec ueniam. Et qui uicerit. et
qui custodierit usque in fine
opera mea. dabo illi potesta
tem super gentes. et reget illas
in uirga ferrea. et tamquam
uas figuli confringent. sicut
et ego. accepi a patre meo
et dabo illi stellam matu
rnam. Qui habet aures audi
at. quod spiritus dicit ecclesiis. **v.**
Et angelo ecclesie sardis scri
be. hec dicit qui habet septem
spiritus dei. et septem stellas.
Scio opera tua. quia nomen

habes quod uiuas. et mor
tuus es. Esto uigilans et est
firma cetera que mortura
erant. Non enim inuenio o
pera tua plena. contra domum meam.
In morte ergo habes. qualiter
acceperis et audieris. et ser
ua et penitentiam age. Si ergo
non uigilaueris. ueniam ad te
tamquam fur et nescies quia
hora ueniam ad te. Sed habes
paucos nomina infans. qui non
inquinauerunt uestimenta sua.
et ambulabunt mecum in malis
quia digni sunt. Qui uicerit
sic uestietur uestimentis albis.
et non delebo nomen eius de libris uitae.
et est et ibor nomen eius coram
patre meo. et contra angelus eius.
Qui habet aures audiat.
quod spiritus dicit ecclesiis. **vi.**
Et angelo philadelphie ec
clesie scribe. hec dicit sanctus et
uerus. qui habet clauem dauid. qui
aperit. et nemo claudit. clau
dit. et nemo aperit. Scio o
pera tua. ecce dedi contra te ho
stium apertum. quod nemo po
test claudere. quia modicum

habes uirtutē. et seruaſti
uerbū meū. et n̄ negaſti no
men meū. Ecce dabo tibi
de ſynagoga ſathane. qui
ſe dicit iudeos et n̄ ſūt. ſed
meruntur. Ecce faciā illos
ut ueniant et adorent an
pedes tuos. Et ſcietent quia
ego dilexi te. qm̄ ſeruaſti
uerbū patientiē meę. et ego
ſeruabo te ab hominē tēptati
onis. q̄ uentura ē in orbē
uniuēſū. tēptare habitātes
intra. Ecce uenio cito. tene
quod habes. ut nemo acci
piat coronā tuā. Qui cecit.
faciā illū colūinā in tēplo
dei mei. et foras n̄ egredie
ampli. et ſeribā ſup eum
nomē dei mei. et nomē ciui
tatis nouę ierlīm q̄ descen
dit de celo ad me. et no
men meū nouū. Qui habet
aures audiat. qd̄ ſp̄s dicat
eccleſiis.

vii.

Et anglo laudicę. eccleſie
ſcribe. hec die ad. Teſtis
fidelis et uer. qui ē prin
cipiū creature dī. Scio opa

tua. quia neq̄ frigid⁹ es. neq̄
calid⁹. Utinā frigidus cēs.
aut calidus. Sed qa tepid⁹
es. et nec frigid⁹ nec calid⁹.
incipiā te cuomere ex ore
meo. Quia dicit q̄ diuē ſū.
et locupletat⁹. et nullus e
geo. et nēſis qa tu miſer es.
et miſerabil⁹. et paup. et
cēcus et nud⁹. Suadeo tibi
emere amē aurū ignitū.
pbatū. ut locuples ſias. ⁊
ueſtimētis induaris. et n̄
appareat tēſiſio nuditatis
tuę. Et colurio in unge ocu
los tuos. ut uideas. Ego q̄s
amo. arguo. et caſtigo. E
mulare ergo et penitētā
age. Ecce ſto ad hoſtū et
pulto. Sigs audierit uocē
meā. et apuerit ianſam.
in uibo ad illū et cenabo
cū illo. et ipſe meū. Qui
uicerit dabo ei ſedere me
cū in throno meo. ſic et ego
uici. et ſedi cū patre meo
in throno ei. Qui h̄t aures
audiat. qd̄ ſp̄s dicat eccleſiis.

Post hec. uidi. et ecce viii.

hoſtū ap̄tū in celū. ⁊ uox
p̄ma quā audiui. tam quā
tūbe loq̄ntis meū dicens.
Aſcende huc et oſtendā tē
que oportet fieri cito p̄ hec.
Et ſtatim fui in ſp̄u. Et ecce
ſedes poſita erat in celo.
et ſup ſedē ſedens. Et q̄ſe
debat ſimil⁹ erat aſpectu
lapidis. iaspidis. et ſardi
nis. Et yris erat in circui
tu ſedis. ſimilis uiſiō ſina
ragdine. Et in circuitu ſe
dis ſedilia uiginti q̄tuor.
Et ſup thronos. xxiiii. ſe
nioreſ ſedentes circū amicti
ueſtimētis albis. et in capi
tib. cor. coronę aureę. Et
de throno. p̄cedē fulgura.
et uoces et tonitrua. Et
ſeptē ardentes lampades
ante thronū. q̄ ſūt ſeptem
ſp̄s dei. Et in conſpectu
ſedis. tam q̄ mare uitreū
ſimile criſtallo. Et in me
dio ſedis. et in circuitu ſe
dis quattuor aiālia. ple
na oculis ante et retro.
Et aiāl p̄mū ſimile leoni.

82
et ſedim aiāl. ſimile utulo.
et tēū aiāl. habens faciē
quaſi hois. et quartū aiāl.
ſimile aq̄le uolanti. Et
quattuor aiālia ſingula
eor. habebant alas ſenas.
et in circuitu et in p̄ plena
ſunt oculis. Et req̄e non
habebant die ac nocte di
centia. ſēs. ſēs. ſēs. dīs dīs
om̄ps. q̄ erat. et qui eſt.
et q̄ uentur⁹ eſt. Et cum
darent illa aiālia gloriā
et honorē. et b̄ndictionē.
ſedenti ſup thronū uiuen
ti in ſetā ſetōz. p̄cedebāt
uiginti quattuor ſenioreſ
ante ſedentē in throno. ⁊
adorabant uiuentē in ſetā
ſetōz. Et mittebant coro
nas ſuas ante thronū di
centes. Digni es dñe dōs n̄r
accipe gl̄iam et honorē.
et uirtutē. qa tu creatiſt oīa.
et pp̄t uoluntatē tuā erāt.
et creata ſūt. Et uidi in dex
tera ſedentis ſup thronū.
librū ſcriptū in tē et foris.
ſignatū ſigillis ſeptem.

Et audiui anglm forte pdi-
cantē uoce magna. Quis ē
dignus apire librū. et sol-
uere signacula eius: Et
nemo potat in celo: neq̄ ī
tra. neq̄ sub t̄ram. apire
librū. neq̄ respicere illum.
Et ego stebā multū. qm̄ ne-
mo digni inuenē ē apire li-
brū. nec uidē eū. Et unus
de seniorib; dixit m̄ ne ste-
ueris. Ecce uenit leo de tri-
bu iuda. radix dō. apire li-
brū. et septē signacula ei
soluere. **viii.**

Et uidi. et ecce in medio
throni. et quattuor aialū.
et in medio seniorū agnū
stantē. tamq̄ occisū hñcē
cornua septē. et oculos. vii.
qui s̄ septē sp̄s dī. missi in
omnē t̄ram. Et uenit et
accepit librū de dextera
sedentis in throno. Et cū
apuisset librū. quattuor
aialū. et uiginti quattuor
seniores ceciderūt corā agno.
hñtes singuli cytharas. et
psalteria aureas plenas odo

ramtoꝝ q̄ s̄ ordines scōꝝ.
et cantabāt canticū nouū
dicentes. Dign̄ est dñe acci-
pere librū. et soluere signa-
cula eius: qm̄ occisus es. et
redemisti nos dō. in sangui-
ne tuo. ex om̄i t̄bu et lin-
gua. et p̄plo. et natione.
et fecisti nos dō nro regnū
et sacerdotes. et regnabēt
sup t̄ram. **x.**

Et uidi. et audiui uocem
anglōꝝ multoꝝ in circui-
tu throni. et aialū. et se-
niorū. et erat nūs corū mi-
lia milia dicentiū. uoce
magna. Dign̄ ē agn̄ q̄ occi-
sus ē accipe uirtutē et di-
uinitatē. et sapientiam.
et fortitudinē. et honorē.
et gl̄iam. et bñdictionē.
et omnē creaturā que
in celo ē. et sup t̄ram. 7 sub
t̄ra. et q̄ s̄ in mari. et que
in medio s̄. Et om̄s audiui di-
centes sedenti in throno. et
agno. Bñdictio. et honor.
et gl̄ia. et potestas in seclā
seclōꝝ. Et quattuor aialū

dicbant. am̄. Et uiginti
quattuor seniores ceciderūt
in facies suas et adorauerūt.
Et uidi quod apuisset a-
gn̄ unū de septē signacul.
et audiui unū de quattuor
aialib; dicentē. tamquam
uocē tonitruū. ueni 7 uide.

Et uidi. et ecce equus **xii.**
albus. et qui sedebat sup
illū habebat arcū. et data
ē ei corona. et exiit un-
gen̄ ut uiceret. 7 cū apuisset
sigillū scdm̄. audiui scdm̄
aial̄ dicens. Ueni et uide.
Et exiit alius equus **xiii.**
rufus. et q̄ sedebat sup
illū datū ē ei. ut sumeret
pacē de t̄ra. et ut muerē
se in facies. et datus est
illi gladius magnus. Et
cū apuisset sigillū t̄ciū. au-
diui t̄ciū aial̄ dicens. Ueni et uide.

Et ecce equus niger. **xiiii.**
et q̄ sedebat sup eū habe-
bat staterā in manu sua.
Et audiui tamq̄ uocem
in medio quattuor aialū
dicentiū. Bilibris tritici

denario uno. et tres bili-
bres ordi denario uno. et ui-
nū et oleū ne leseris. Et
cū apuisset sigillū quartū.
audiui uocē quarti aialis
dicentis. Ueni et uide. **xviii.**
Et ecce equus pallidus. et q̄
sedebat sup eum. nom̄ illi
mors. et infern̄ sequebatur
eū. Et data ē illi potestas.
sup quattuor partes terre.
in facere gladio. fame et
morte. et bestis t̄re. **xv.**

Et cū apuisset q̄ntū sigillū.
uidi sub altare dei animas
in facere. p̄pter ubū dñi.
et p̄pter testimoniū qd̄
habebant. et clamabant
uocē magna dicentes. Usq̄
quo dñe sēs et uerus. non
iudicas et iudicās sangui-
nē n̄r̄m de his qui habitāt
in t̄ra. Et date s̄ illis sin-
gule stole albe. et dictū
est illis ut reseruerēt tēp̄
ad huc modicū. donec im-
pletur numerus c̄seruoz
et frat̄ū corū. q̄ in facien-
dis s̄ sicut et illi. **xvi.**

Et uidi cū apuisset sigillū
sextū. et ecce tremor fa-
ctus est magnus. et sol fa-
ctus est niger. tamq̄ face-
alicū. et luna tota facta
ē sicut sanguis. et stelle ce-
ciderūt sup̄ terram. sicut sic̄
mittit grossos suos. cum
auento magno mouetur.
Et celū recessit sic̄ liber ī
uolūt. et oīs mons. et in-
sule de locis suis more sē.
et reges t̄r. et principes.
et t̄bum. et diuites. 7 for-
tes. et omīs seruus et liber.
absconderūt sē īspētūcis.
et ī petris montū. et dicit
montib; et petris cadite
sup̄ nos. et abscondite nō
afacie sedentes sup̄ thro-
nū. et ab ira agni. qm̄ ue-
nit dies magnus ire eius.

Et qs̄ poterit stare. **xxvii.**
Post hec uidi q̄tuor an-
gelos stantes sup̄ q̄tuor
angulos t̄r. et tenentes
quattuor uentos t̄r. ne
uentus flaret sup̄ terram.
neq; sup̄ mare. neq; ī ullā

arborē. **xxviii.**
Et uidi alterū anḡlm̄ ascē-
dentē ab ortu solis. habē-
tem signū dei uiuū. et cla-
mauit uoce magna quar-
tuor anḡlis quib; datū ē
nocere terrę et mari diēs.
Nolite nocere t̄r. et mari.
neq; arborib;. quo ad usq;
signemus seruos dei nr̄i
ī frontib; eorū. Et audiui
nūm̄ siḡtoꝝ. c. xl. m̄. milia
siḡti. c. oī t̄bu filioꝝ isrl̄.
Ex t̄bu iuda. xlii. milia siḡti.
Ex t̄bu ruben. duodecim
milia signati. Ex t̄bu gad
duodecim milia signati.
Ex t̄bu asser. duodecim
milia signati. Ex t̄bu ne-
ptalim. duodec̄ mil̄ siḡti.
Ex t̄bu manasse. duodec̄
milia signati. Ex t̄bu syme-
on. duodec̄ milia signati.
Ex t̄bu leui. duodec̄ mil̄
signati. Ex t̄bu ysachar.
duodec̄ mil̄ signati. Ex
t̄bu zabulon. xii. mil̄ siḡti.
Ex t̄bu ioseph. xii. mil̄ siḡti.
Ex t̄bu beniamin. xii. mil̄ siḡti.

Post hec. uidi turbā **xxviii.**
magnā quā dinumerare
nemo poterat. ex omnib;
gentib; et tribub; et pplis.
et linguis. stantes ante
thronū. et ī mēsp̄ctu agni.
amicti stolis albis. et pal-
me ī manib; eorū. Et cla-
mauit uoce magna di-
centes. Salus dō nr̄o. qui
sedet sup̄ thronū et agno.
Et omīs anḡli stabant ī
circuī throni et semoꝝ.
et quattuor aīalū. et ce-
ciderūt ī mēsp̄ctu throni
ī facies suas. et adorauerūt
dñm̄ dicentes. aīm̄. Bñdic-
tio et claritas. et sapien-
tia. et gr̄iā. actio. honor.
et uirtus. et fortitudo dō
nr̄o ī sēla sc̄loꝝ. **lān. xx.**
Et respondens unus de
seniorib; dixit m̄. hi qui
amicti s̄ stolis albis
qui sunt et unde uenerūt.
Et dixi illi. Dñe m̄. tu
scis. Et dixit m̄. hi s̄ q;
uenerūt ex magna tribu-
latiōe. et lauerūt stolas

suas. et dealbauerūt eas ī
sanguine agni. Idō s̄ ante
thronū dei. et seruauerūt ei
die ac nocte. ī tēplo eius.
et qui sedet ī throno ha-
bitat sup̄ illos. Non esuri-
ent neq; sitient amplius.
neq; cadet sup̄ illos sol. neq;
ullus estus. qm̄ agnus q;
ī medio throni est reget
illos. et deducet eos ad ui-
tę fontē aquarū. Et abster-
get dō omnē lacrimā ab
ocul̄ eorū. Et cū apuisset
sigillū septimū. factū est
silentiū ī celo quasi me-
dia hora. **xxxi.**
Et uidi septē anḡlos stan-
tes ī conspectu dī. et date
sunt illis septē tube. Et
alius anḡls uenit. et ste-
tit ante altare hñs turri-
bulū aureū. et data s̄ illi
incensa multa. ut daret
de orationib; sc̄oꝝ om̄iū.
Et dixi illi. Dñe m̄. tu
scis. Et dixit m̄. hi s̄ q;
uenerūt ex magna tribu-
latiōe. et lauerūt stolas

angli cori dō. Et accepit
angls turibulū. et imple
ut illud de igne altaris
et misit mētam. Et facta
sunt tonitrua. et uoces.
et fulgura. et tremotus.
Et septē angli qui habe-
bant septē tubas paraue-
rūt se ut tuba canerent.

Et p̄mus angls tuba xxii.
cecinit. et facta ē gr̄do
et ignis. mixta in sangui-
ne. et missus ē mētam.
et t̄tia pars t̄re cōbusta ē.
et t̄tia pars arborū com-
busta ē. et om̄e fenū ui-
ride cōbustum ē. xxiii.

Et sc̄ds angls tuba cecinit.
et tamq̄ mons magnus.
igne ardens missus ē in
mare. Et facta est t̄tia
pars maris sanguis. et
mortua ē t̄tia pars creat̄e
que habebat aīas in ma-
ri. et t̄tia pars nauū in-
terit. xxiiii.

Et t̄rtius angls tuba cecinit.
et cecidit de celo stella
magna ardens tamquā

facula. et cecidit mētam
partē fluminū. et in fon-
tes aquarū. et nom̄ stelle
dicitur absynthiū. Et fa-
cta ē t̄tia pars aquarū in
absynthiū. et multi hoīes
mortui sūt de aqs. quia
amare facty sunt. xxv.

Et quartus angls tuba ce-
cinit. et percussa ē t̄tia pars
solis. et t̄tia pars lune. et
t̄tia pars stellarū. ita ut
obscuraret̄ t̄tia pars eorū.
et dies n̄ luceret pars t̄tia.
et noctis similiter. xxvi.

Et uidi. et audiui uocem
unius aquile uolantis p̄
mediū celū. dicentis uo-
ce magna. Ue. ue. ue. ha-
bitantib; mēta. de cet̄is
uocib; triū angloꝝ qui
erant tuba canituri. xxvii.

Et q̄ntus angls tuba ceci-
nit. et uidi stellā de ce-
lo cecidisse mēta. et data
illi clauis putei abyssi. Et
aperit puteū abyssi. et a-
scendit fumū putei. sicut

fumū fornacis magnę. et
obscurat̄ est sol. et aer de
fumo putei. et defumo ex-
ierūt locustę mētam. et da-
ta ē illis potestas. sic h̄nt
potestātē scorpionēs t̄re.
Et p̄ceptū ē illis ne lede-
rent fenū t̄re. neq; omne
uiride. neq; omne arborē.
nisi tantū hoīes. q̄ n̄ h̄nt
signū dei in frontib; suis.
Et datū ē illis ne occide-
rent eos. sed ut cruciarent
in s̄tib; q̄nq; et cruciatus
eorū. ut cruciat̄ scorp̄i.
cū percussit hoīem. Et in
dieb; illis querent hoēs
mortē. et n̄ inuenient eā.
et desiderab̄t mori. 7 fu-
giet mors ab ipsis. Et simi-
litudines locustarū. similes
equis paratis in plū. et
sup capita earū. tamquā
corone similes auro. et
facies earū sicut facies ho-
minū. Et habebant ca-
pillos. sicut capillos mu-
lierū. et dentes earū sicut
leonū erant. Et habebāt

loricas sicut loricas ferreas.
et uox alarū illarū sicut uox
curruū. equorū multorū in
bellū currentū. Et habe-
bant caudas similes scorp̄i-
onū. et aculei erant in cau-
dis earū. potestas earū erat
nocere hoīb; in s̄tib; q̄nq;.
Et habebant sup se regem
anglīm abyssi. cui nomē
hebraice abaddon. grece
aut̄ appollion. et latine
h̄nt nomē ex̄terminans. Ve
unū abit. et ecce ueniūt
adhuc duo ue. p̄ hec. xxviii.

Et sextus angls tuba cecinit.
et audiui uocē unā ex cor-
nib; altaris auri. qd̄ ē ante
oculos dei dicentē sexto an-
gelo qui habebat tubam.
Solue quattuor anglos. q̄
alligati sūt in flumine ma-
gno cufiate. Et soluti sūt
quattuor angli q̄ parati e-
rant in hora. et die. et m̄se.
et annū. ut occiderent t̄-
ciam partē hominū. Et
nūs equestris exeret̄ ui-
ces milies dena milia.

et audiui nūm eoz. Et ita
uidi equos inuisos. et q
sedebant sup eos habebāt
loricas igneis: et iacimen-
nas. et sulphureas. et ca-
pita. equoz erant: tāquā
capita leonū: et de ore ip-
soz. pcedebat ignis. 7 fum.
et sulphur. Ab his tribus
plagis occisa ē tertia pars
hoiū. de igne. et fumo. et
sulphure. que pcedebant
ex ore ipsoz. Potestas enī
equoz in ore ipsoz ē. et
in caudis eoz. Nā caude
illoz similes erant serpen-
tib. habentes capita. 7 in
his nocent. Et ceteri hoies
qui non sūt occisi in his pla-
gis. neq. penitentia egerūt
de opib. manuū suaz. ut
nō adorarent demonia. et
simulacra auro et argen-
tea. et creta. et lapidea. et
ligna: que neq. uidere
possunt. neq. audire. neq.
ambulare. Et nō egerunt
penitentia ab homicidiis
suis. neq. aueneficiis suis.

neq. a fornicatioe sua. neq.
a furtis suis. **xxviii.**
Et uidi aliu anglm fortem
descendentē de celo. amictū
nube. et hyris in capite eius.
et facies eius erat sicut sol.
et pedes ei tamq. colūpna
ignis. et habebat in manu
sua libellū apertū. Et po-
suit pedem suū dextrum
sup mare. sinistrū autē sup
tīram. et clamauit uoce ma-
gna quē ad modū cū leo
rugit. et cū clamasset lo-
cuta sē septē tonitrua uo-
ces suas. Et cū locuta fu-
issent septē tonitrua scri-
pturus eram. Et audiui
uocē de celo dicentē. Si-
gna que locuta sē septē
tonitrua: et noli ea scribere.
Et angls que uidi stantē
sup mare et sup tīram. le-
uauit manu suā ad celū.
et iurauit p uiuentē isrlā
scloz. q creauit celū. et
ea que meo sūt. et tīram
et ea que in ea sūt. et mare.
et ea que in eo sūt. qā tēp

amplius nō erit. sed in dieb.
uocis septimi angli. cum
cepit tuba canere. cūma-
bitur misteriu dei. sicut
euanglizauit p seruos suos
pphas. **xxx.**
Et uox quā audiui de celo.
iterū locuta ē meū: et di-
xit ad me. Vade. accipe li-
brū apertū de manu angli
stantis sup mare. et sup
tīram. et abi ad angelū
dicens ei. ut daret michi
librū. et dixit m. Accipe
librū et deuora illū. et fa-
ciet amaricare uentrem
tuū. sed in ore tuo erit dul-
cis tamquā mel. Et accipi
librū de manu angli. et
deuora eū. et erat in ore
meo tāquā mel dulcis.
Et cū deuorassē eū. amari-
catus ē uenter mī. et dix
michi. Oportet te iterū
pphāre. ppls et gentib.
et linguis. et regib. multis.
Et datus ē in calam. **xxxii.**
similis uirge dīs. Surge
et metre templū dei. et

86
altare. et adorantes meo.
Atrū autē quod ē foris tē-
plū eice foras. et nē meti-
aris eū. qm datū ē gentib.
et ciuitatē scām calcabūt
mīb. xl. duob. et dabo
duob. testib. meis. et pro-
phab. dieb. mille ducentis
sexaginta amicti facies.
Hii sūt due oliue. et duo cā-
delabra in respectu dñi tē-
stantes. et sigs eos uolue-
rit nocere. ignis exiet de
ore illoz. et deuorabit i-
micos eoz. Et sigs uolu-
erit eos ledere. sic oportet
eum occidi. Hii hnt pote-
statē claudendi celū. ne
pluat dieb. pphie ipsoz.
et potestātē hnt sup aqs
conuertendi eas in sangui-
nē. et pcutere tñi omni
plaga. quotienscūq. uo-
luerint. Et cū finierint
testimoniū suū. bestia q
ascendet de abyssō faciet
aduersus illos bellū. et
umet eos. et occidet illos.
et corpora eoz. iacebunt

implata ciuitatis magne.
que uocatur spiritalit so-
doma et egypte. ubi et dñs
eoz crucifixus ē. et uidebūt
de ppsis et t̄bub; et liguis
et gentib; corpa eoz p̄ tres
dies et dimidiū. et corpa
eoz n̄ sinent poni in mo-
numentis. et inhabitantes
terrā gaudebūt sup illis. et
iocundabunt. et munera
mittent inuicē. qm̄ hui
duo p̄phe cruciauerūt eos
qui inhabitant sup t̄ram.
Et post dies tres et dimi-
dium. sp̄s uite adō intra-
uit in eos. et steterūt sup
pedes suos. et timor ma-
gnus cecidit sup eos qui
uiderunt uos. xxxii.

Et audierūt eos magnā
de celo dicentē illis. Ascen-
dite huc. Et ascenderūt ī
celū in nube. et uiderūt
illos inimici eoz. et illa
hora factus ē tremotus
magnus. et decima pars
ciuitatis cecidit. et occasi
sūt ī tremotu noīa hoīū

septē milia. et reliqui in
timore sunt missi. et de-
derūt gliam dō celi. Ve sedm̄
abit. et ecce uē t̄tū ue-
niet cito. xxxiii.

Et septimū angl̄s tuba ceca-
uit. et facit sē uoces ma-
gne in celo dicentes. Ja-
ctū ē regnū hui mundi
dñi nr̄i. et xpi ei. et reg-
bit in selā seloz. aō. Et
uiginti quattuor seniores
qui in conspectu dei sedēt
in sedib; suis. ceciderūt in
facies suas. et adorauerūt
dñm dicentes. Grās agim̄
tibi dñe d̄s omp̄s qui eras
et qui es. q̄ accepisti uir-
tutē magnā. et regnasti.
et nate sunt ḡs. et ad-
uenit ira tua. et tempus
mortuoz iudicari. et red-
dere mercedē seruis tuis
p̄phis. et sc̄is. et t̄m̄tib;
nom̄ tuū pusillis et ma-
gnis. et extimandi eos
qui corruerūt t̄ram. xxxiiii.

Et aptum est templū dñi
in celo. et uisa ē archa te

stanti eius in celo ei. et
facta sunt fulgura et uoces
et tonitrua. et tremor. et
grando magna. et signum
magnū apparuit in celo.
Mulier amicta sole. et luna
sub pedib; eius. et in capite
ei corona stellaz. duodeci.
Et in uisō hñs. et clamabat
parturiens. et cruciat̄ ut
pariat. Et uisū ē aliud si-
gnū in celo. Et ecce draco
magnū. rufus. habens capi-
ta septē. et cornua decem.
et in capitib; suis septem
diademata. et cauda eius
trahēbat t̄tā partē stellaz
celi. et misit cas̄ in t̄rā. Et
draco stetit ante mulierē.
quē erat paritū. ut cū pe-
pisset. filiū eius deuoraret.
Et pepit filiū masculū qui
reclusus erat om̄s ḡs mur-
ga ferrea. Et rap̄t̄ est filiū ei
ad dñm patrē. et ad thronū
ei. Et mulier fugit in soli-
tudinē. ubi habebat locū
paritū adō. ut ibi pascant
illā dieb; mille ducent̄. lx.

87

Et factū ē plū magnū xxxv.
in celo. michael et angl̄s ei
plūbantur cū dracone. et
draco pugnat et angl̄ ei.
Et n̄ ualuerūt neq; locuf in
uentus ē eoz. ampl̄ in celo.
Et p̄iect̄ ē draco ille magnū
serpens antiquus. qui uocat̄
diabolus et sathanas. qui se-
ducit uniuersū orbē. p̄iectus
est in t̄ram. et angl̄s eius cū
illo missi sūt. Et audiri uocē
magnā in celo dicentē. Nūc
facta ē salus et uirt̄. et reg-
nū dei nr̄i. et potestas xpi
ei. q̄a. p̄iect̄ ē accusator fra-
trū nr̄oz. qui accusabat illo
ante c̄spectū dei nr̄i. die ac-
nocte. Et ipsi uicerūt illum
p̄p̄ sanguinē agni. et p̄p̄
uerbū testimonii sui. et nō
dilexerūt aīas suas usq; ad
mortē. Prop̄t̄ea letamini
celi. et qui habitatus in eis.
Iō t̄rē et mari. q̄a xxxvi.
descendit diabolus ad uos.
habens iram magnā. sciens
quod modicū temp̄ habeat.
Et postq̄ uidit draco quod

piectus eet mīram. p̄secu-
tus est mulierē que pepit
maseulū. Et dicit s̄ muli-
eri duc ale aquilę magne.
ut uolaret in desertū in
locū suū. ubi altur p̄ tēp̄
et t̄p̄a. et dimidiū t̄p̄is
afacie serpentis. Et misit
serpens ex ore suo p̄t mu-
lierē aquā tanq̄ flumen.
ut eā faceret trahi a flumi-
ne. Et adiuit t̄a mulierē.
Et apuit t̄a os suū. et ab-
sorbut flumē. qđ misit dīa
co ex ore suo. et nat̄ ē dīa
co in mulierē. et abiit fa-
cere plū cū reliqs de se-
mine eius. q̄ custodiunt
mandata dei. et h̄nt testi-
moniū iū.

Et stetit sup arenā maris.
et uidi de mari bestīā ascē-
dentē. habentē capita. vii.
et cornua decē. et sup cor-
nua ei decē diademata. 7
sup capita eius nōia blas-
phemis. Et bestia quā uidi
similis erat pardō. 7 pe-
des ei s̄ ut ursi. et os ei sicut

os leonis. Et dedit illi dīa
co uirtutē suā. et potesta-
tē magnā. Et uidi unum
decapitū ei. quasi immor-
te occisū. et plaga mortis
eius curata ē. et admirata
ē uniuersa t̄a post bestiam.
et adorauerūt draconē. q̄
dedit potestātē bestię. et
adorauerūt bestīā. dicentes.
qs similis bestię huic. et qs
poterit pugnare cū ea?
Et datū est ei os loq̄ns ma-
gna. et blasphemia. et data
ē illi potestas facere m̄ses
quadraginta duos. Et ape-
runt os suū in blasphemia.
addm̄ blasphemare nom̄
eius. et tabnaculū ei. et
eos q̄ in eis habitant. Et
datū ē illi bellū facere cū
sc̄is. et unccere illos. Et
data ē ei potestas in oēm
tribū. et p̄p̄m. et linguā.
et gentē. Et adorauerunt
eum om̄s qui inhabitant
t̄iam quoz n̄ s̄ scripta no-
mina in libro uite. agni q̄
occisus ē ab origine mūdi.

Signs habet aures audien-
di audiat. q̄ incaptiuita-
tē duxerit. incaptiuitatē
uader. q̄ in gladio occidit.
oportet eū gladio occidi.
hic ē patientia et fides sc̄oz.
Et uidi alīā bestīā xxxiiij.
ascendentē de terra. et ha-
bebat cornua duo simi-
lia agni. Et loquebat̄ sic
draco. et potestātē poris
bestię omnē faciebat̄ in
spectu ei. Et fecit t̄a. et
in habitantes in ea. adora-
re bestīā p̄mā. cui curata
erat plaga mortis. Et fecit
signa magna. ut etiā ignē
faceret de celo descendē
mīram. in ēspectu hoīm.
Et seducit habitantes in
t̄a. p̄p̄t̄ signa que data s̄
illi facere in ēspectu be-
stię. dicens habitantibus
mīra. ut faciant imaginē
bestię. que h̄t plagā gla-
di. et uixit. Et datū ē illi
ut daret sp̄m̄ imaginē be-
stię. et loquat̄ imago be-
stię. et faciet ut quicq̄ n̄

adorauerint imaginē be-
stię occidant. Et faciet os
pufillos et magnos. et di-
uites et paupes. et liberos
et seruos. habere caracterē
in dextera manu. aut in fron-
tibus suis. ut neqs possit e-
mere. aut uendē. nisi qui
habet caracterē nōis bestię.
aut nōm̄ nōis ei. hic sapi-
entia ē. Qui h̄t intellectū
computet nōm̄ bestię. Nu-
merus enī hoīs ē. et nume-
rus eius sexcenti sexaginta
Et uidi. et ecce xxxiiiij. ^{lxxx.}
agnus stabat sup montē
syon. et cū illo centū quadra-
ginta quattuor mila ha-
bentes nom̄ eius. et nom̄
patris eius scriptū in fron-
tibus suis. Et audiu uocem
de celo. tāquā uocē aquarū
multarū. et tāquā uocem
tonitruū magni. Et uocē
quā audiu. sic cytharedoz.
cytharizantium in cytharis
suis. Et cantabāt q̄si cantū
cū nouū. ante sedē di. et
ante quattuor animalia.

et seniores. Et nemo poterat dicere canticū. nisi illa centū quadraginta quattuor milia. qui empti sūt de terra. Hii sūt qui cū mulierib; nō sūt cognati. uirgines enī sūt. hii secunt agnū quocumq; ierit. hii empti sūt ex oīb; p̄mitte dō et agno. et iore ipsor; nō ē inuentū m̄taciū. Sine macula enī sunt ante thronū dei. **xxxiii.**

Et uidi alterū anḡlū uolūtē p̄ mediū celū. habentē euglium. et nū. ut eugliar; sedentib; sup̄ terram. et sup̄ gentē. et tribū. et linguā. et p̄p̄līm dicens. maḡ uoce. Timeat dñi. et date illi honore. q̄a uenit hora iudicii eius. et adorare eū q̄ sedet lū. et t̄ra. mare. et oīa que meis sūt. et fontes aquarū. Et alius anḡl; secut; est eū dicens. Cecidit. cecidit babilon illa magna. q̄a uino in; fornicationis sue pota. ut om̄s ḡs. Et anḡl; t̄aus secutus est illos. dicens uoce

magna. Sigs adorauerit bestia. et imaginē ei. et accepit caracterē in fronte sua. aut in manu sua. et hic bibit de uino in; dei. qui mixtus est uino in calice ipsius. et cruciabit; igne. et sulphure in conspectu scōr; anḡlōr;. et ante conspectū agni. et fumū torūtor; cor;. in sella selōr; ascendet. Nec h̄nt regem die ac nocte qui adorauerūt bestia et imaginē ei. Sigs accepit caracterē nōis eius. hic patientia scōr; ē. qui custodiunt mandata dei. et fidem inū. **xxxv.**

Et audiui uocē de celo dicentē. Scribe. Beati mortui qui in dño moriuntur. Ammodo iam dicit sp̄s. ut req̄scent a labōrib; suis. opa em̄ illoꝝ secunt illos. Et uidi. et ecce nubē candidā. et sup̄ nubē sedentem simlē filio hoīs. habentē in capite suo coronā aureā. et in manu sua falcē

acutā. Et alter anḡl; exiit de tēplo. clamans uoce magna. ad sedentē sup̄ nubē. Mitte falcē tuā et mete. q̄a uenit hora ut metat;. qm̄ aruit messis t̄r;. Et misit q̄ sedebat sup̄ nubē falcē suā in t̄ra. et messit t̄rā. Et alius anḡl; exiit de tēplo quod est in celo. habens et ipse falcē acutam. Et alius anḡl; exiit de altari. qui habebat potestātē sup̄ ignē. et clamaū uoce magna ad eū q̄ habebat falcē acutā dicens. Mitte falcē tuā acutam. et uindemia uetros uime; t̄r;. qm̄ m̄tē fact; sūt uue eius. Et misit anḡl; falcē suā in t̄ram. et uindemiauit uimeā t̄r;. Et misit in lacū in; dei magnū. et calcatus ē lacus exēt ciuitatē. et exiit sanguis de lacu. usq; ad frenos equor; p̄ stadia mille sexcenta.

Et uidi aliud si **xxxvi.** gnū in celo. magnū et mi-

89
rabile. anḡlōs septē h̄nter plagas nouissimas. qm̄ in illis cōsumata ē ira dī. Et uidi tamquā mare uitreum mixtū igne. et eos q̄ uicēr; bestia et imaginē ei. et nūm nōis illius stantē sup̄ mare uitreū. habentes cytharas dei. et cantantes canticū moysi serui dī. et canticū agni dicentes. Magna et mirabilia opa tua. dñe dōs omp̄s. iust; et uer; sūt uice tue rex selōr;. Qs nō timebit te dñe et magnificabit nomen tuū. Quia tu solus s; pius es. qm̄ om̄s ḡs ueniunt. et adorabūt in conspectu tuo. qm̄ iudicia tua manifesta sūt. Et p̄ hec uidi. et ecce ap̄tū ē templū tabnacuuli testimonii in celo. Et exierūt septē anḡl; habentes septē plagas de tēplo uestia lapide mūdo candido. et p̄ncipi carta pectoris aureis. Et unū ex quattuor aīlib; dedit septe anḡl; septē phialas

aureas plenas macundie
dei: uiuentis in seclā feloz.
Et impletū ē templū dei
fumo: a maiestate dei: et
de uirtute ei: et nemo po-
terat intrare intēplum:
donec cōsumarent septē
plage. septē anglos. xxxv.

Et audiui uocē magnam
de celo dicentē septē an-
gelis. Ite. et effundite se-
ptē phialas irē dī mētrā.
Et abiit p̄mus et effudit
fialā suā mētrā. Et factū
est seuū uulb? ac pessimū.
in hoīb; q̄ hnt̄ caractērē
bestie. et eos q̄ adoraue-
runt imaginē eius. Et sc̄s ef-
fudit fialā suā in mare.
Et factus ē sanguis tāquā
mortuus: et oīs aīa uiuens
mortua ē in mari. Et tē-
tū effudit fialā suā sup̄ stu-
mina: et sup̄ fontes aquay.
et factus ē sanguis. Et au-
diui anglin aquay dicentē.
Iust? es dñe. q̄ es. et q̄ eras
sc̄s et pius qui hęc iudica-
sti: quia sanguinē sc̄oz et

pphetay fuderē. et san-
guinē dedisti eis bibere.
digni enī sunt. Et audiui
alterum dicentē.
etiam dñe d̄s omp̄s: ueni
et iusta iudicia tua. Et
quartus effudit phialam
suā in solē. et datū est illi.
est u affligere hoīes 7 igne.
Et est uauerūt omīs est u ma-
gno. Et blasphemauerūt
nom̄ dei habentis pote-
statē sup̄ has plagas. neq̄
egerūt penitentiā: ut da-
rent illi glām. Et quintus
angls effudit fialā suā
sup̄ sedem bestie. et fa-
ctū ē regnū eius tenebro-
sū. et comederūt linguas
suas p̄ dolore. et blasphe-
mauerūt dñm celi p̄re do-
lorib; suis: et n̄ egerunt
penitentiā ex opib; suis.
Et sextus effudit xxxviii.
phialā suā in flum̄ illud
magnū eufraten: et sicca-
uit aquā eius: ut p̄para-
retur uia regib; ab ortu
solis. Et uidi de ore dñi

comis. et de ore bestie: et
de ore pseudo. pp̄hete sp̄s
tres immundos exire in
modū ranay. Sē enī sp̄s
deinonioz facientes siḡ.
Et p̄cedent ad reges totū
terre. egregare illos ad p̄-
liū: ad diē magnū dī omī
potentis. Et ecce uenio:
sicut fur. beatus qui uigi-
lat: et custodit uestimēta
sua ne nudus ambulet.
et uideant turpitudinē
eius. Et egregauit illos ī
locū qui uocatur hebrai-
ce hermagedon. Et septi-
mus effudit fialā suā in
aerē: et exiit uox maḡ
de tēplo a throno dicens.
factū ē. Et facta sūt fulgu-
ra. et uoces. et tonitrua. 7
tremotus factus ē magnū.
quat nūquā fuit ex quo
hoīes fuerūt sup̄ trā: talis
tremotus sic magnū. Et
fracta ē ciuitas illa maḡ
intres partes: et ciuita-
tes gentiū ceciderūt. Et
babilon magna uenit

90
in memoriam ante dñm. da-
re ei calicē uini indigna-
tionis irē eius. Et omnis
in sula fugit: et montes n̄
sunt inuenti. Et quando
magna sicut talentū de-
scendit de celo in hoīes.
Et blasphemauerūt hoīes
dñm. p̄pt̄ plagā grandinis.
qm̄ magna facta ē uehe-
menter. xxxviiii
Et uenit unus de septē
angls qui habebāt septē
fialas et locut? est. mecum
dicens. Veni ostendā tibi
dāpnationē meretricis
magne: que sedet sup̄ a-
quas multas: cū qua for-
nicati sūt reges irē. et in-
hebrati sunt qui inhabi-
tant tiam de uino. p̄stitu-
tionis ei. Et abstulit me
in sp̄u in desērtū. Et uidi
mulierē. sedentē sup̄ be-
stia coccinea. plenā nōib;
blasphemijs. habentē ca-
pita septē: et cornua decē.
Et mulier erat circumdata
purpura: et cocino. et in

aurata auro. et lapide p̄-
cioso et margaritis. habēs
poculū aureū in manu sua
plēnū abhominatiōum.
et immundicia fornicatiōis
sue. Et in fronte eius nom̄
scriptū. mysteriū babilon
magna. uadū fornicatiōnū
ēre. Et uidi mulierē hebre-
am de sanguine scōrū. et
de sanguine martyꝝ iūū.
Et mirat̄ sū cū uidissem
illā admiratiōe magna. **xl.**
Et dix̄ michi angl̄s. Quare
miraris? Ego tibi dicam
sacramētū mulieris. et be-
stie. que portat eā que h̄t
capita septē. et cornua. x.
Bestia quā uidisti. fuit et
n̄ est. et ascensura est de
habyssō. et imitū ibit.
Et mirabunt̄ inhabitantes
t̄ram. q̄m̄ n̄ sunt scripta
noīa in libro uite. a c̄stitu-
tione mundi. uidentes
bestiā que erat et nō est.
Et hic ē sensus qui habet
sapientiā. Septē capita.
septē montes s̄t. sup quos

mulier sedet. Et reges se-
ptē sunt. q̄m̄ ceciderūt.
unus est. et alius nondū
uenit. Et cū uenerit opor-
tet illū parū temp̄ ma-
nere. Et bestia que erat
et n̄ ē. et ipsa octaua est.
et de septē est. et min-
teritū uadet. Et decem
cornua que uidisti. decē
reges s̄t. qui non dū re-
gnū acceperūt. Sed pote-
statē tamquā reges una
hora accipiunt. p̄ bestiā.
h̄i unū consiliū habent
et uirtutē. et potestātē
suā bestie tradent. h̄i
cū agno pugnabūt. et agn̄
uincēt illos. q̄m̄ dñs dño
rū ē. et rex regū. et q̄ cū
illo s̄t uocati electi et fi-
deles. Et dixit michi. A-
quas quas uidisti ubi me-
retrix sedet ppli s̄t et ḡs.
et lingue. Et decē cornua
que uidisti et bestiā. h̄i
odient fornicariā. et de-
solatam facient illā et
nudā. Et carnes ei⁹ man-

ducabūt. et ipsam igni con-
cremabūt. D̄s enī dedit in
corda eoz. ut faciant qd̄
illi placitū ē. ut dent re-
gnū suū bestie donec c̄su-
ment̄ ūba dei. Et mulier
quā uidisti ē ciuitas maḡ
que habet regnū sup re-
ges terre. **xlj.**

Et post hec. uidi alium
angl̄m descendētē de ce-
lo habentē potestātē ma-
gnā. Et t̄ra illuminata ē
a gl̄ia ei⁹. et exclamauit
inforti uoce dicens. Cecidit
cecidit babilon magna. et
facta ē habitatio demoīoz.
et custodia oīs sp̄s immun-
di. et custodia oīs uoluc̄s
imūde. et uoluc̄s. q̄a de uia for-
nicatiōis ei⁹ biberūt omēs
ḡs. et reges t̄re cū illa for-
nicati s̄t. Et mercatores
t̄re de uirtute deliciarū
eius diuites facti s̄t. Et
audiui aliā uocē de celo
dicentē. Exite de illa ppl̄s
m̄s. et ne participet s̄tis
delictoz ei⁹. et de plagis ei⁹

n̄ accipiatis. q̄m̄ puener̄
peccata ei⁹ usq̄ ad celum.
Et recordatus est d̄s iniq̄-
tatū ei⁹. Reddite illi sicut
ipsa reddidit uobis. et du-
plicite duplicia sc̄dm̄ opa
sua. in poculo quo miscuit.
miscere illi duplū q̄ntū
gl̄ificauit se. et induit̄is
suis. date tantū illi cornū
tū et luctū. q̄a in corde suo
dicit. sedes regina. et uida
n̄ sū. et luctū nō uidebo.
Ideo in una die. uenient
plage ei⁹. luctus et mors.
et fames. et igni cōburent̄.
q̄a fortis ē d̄s q̄ iudicabit
illam. Et stiebt̄ et plagēt̄
se sup illā reges t̄re. q̄ cum
illa fornicati s̄t. et in deli-
cis uixerūt. cū uident̄ fu-
mū incendiū eius longe
stantes. p̄pter timorē tor-
m̄toꝝ. eius dicentes. **v̄. ū.**
ciuitas magna. illa babilon.
ciuitas illa fortis. q̄m̄ una
hora uenit iudiciū tuū.
Et negociatores t̄re stiebt̄.
et lugebūt sup illā. quomā

merces eorum: nemo emet
ampli: merces auri: et ar-
genti: et lapidis preciosi: et
margarite: et byssi: et pur-
pure: et siria: et cocci: Et
omne lignum thymum: et omnia
uasalia eboris: et omnia uasalia de
lapide preciosio: et granito:
et ferro: et marmore: et ci-
namomum: et amomum: et
odoramentorum: et unguenti:
et thuris: et uini: et olei:
et similes: et tritici: Et iu-
nitum: et ouium: et equorum:
et redium: et mancipiorum:
et animalium hominum: et poma
tua desideria anime discesserunt
a te: Et omnia pingua et
pelam pueri a te: et apostoli
illa iam non inuenient mercatores
horum: Qui diuites facti sunt
ab ea longe stabunt: propter
timorem tormentorum: et
fientes: ac lugentes et di-
cetes: Ue. ue. ciuitas illa
magna: que amicta erat
byssis: purpura: et cocco:
et de aurata est auro: et la-
pide preciosio: et margaritis:

quoniam una hora destitute
sunt tante eius diuitie: Et
omnis gubernator: et omnis qui
in locum nauigant: et nau-
te: et qui operantur in mare
longe steterunt: et clama-
uerunt: uidentes locum in
cendum eius: et dicentes: que
similis est ciuitati huic ma-
gnae: Et miserunt puluerem
super capita sua: et clama-
uerunt fientes: et lugentes:
et dicentes: Ue. ue. ciuitas
illa magna in qua diuites
facti sunt omnes qui habent
naues: in mari de preciosis:
quoniam una hora desolata est.
Exultate super eam **xl.ii.**
celi: et sancti apostoli: et prophetae:
quoniam iudicauit deus iudicium
uermum de illa: Et suscitauit
unus angelus fortis lapidem
quasi molarem magnum:
et misit in mare dicens:
Hoc imperum mittet babi-
lon ciuitas illa magna:
et ultra iam non inuenietur
ibi uox cytharedorum: et mu-
sicorum: et tympani canentium:

et tuba non audietur in te am-
plius: Et omnis artifex: omni-
que ars: non inuenietur in te apostoli:
Et uox molis: non audietur
in te amplius: Et lux lucer-
ne: non lucebit tibi amplius:
Et uox sponsi et sponse:
non audietur: adhuc in te:
quia mercatores tui erant
principes terrarum: quia inuenie-
ntis tuis errauerunt omnes
gentes: et mea sanguis pro-
phetarum: et sanctorum inuenit est:
et omnium qui interfecit sunt
interia. **xl.iii.**

Post hec audiui quasi uocem
magnam tubarum multarum
in celo dicentium: Alleluia:
et laus: et gloria: uirtus domini
nostri est: quia uera et iusta sunt
iudicia eius: quia iudicauit
de meretrice magna: que
corruptit terram in prostitu-
tione sua: et iudicauit
sanguinem seruatorum suorum
de manibus suorum: Et iterum
dixerunt alleluia: Et fumus
eius ascendit in seculum seculorum:
Et uiginti quattuor seni-

ores: et quattuor animalia
occiderunt: et adorauerunt
dominum sedentem super thronum
dicentes adomine: alleluia: Et
uox de throno exiit di-
cens: Laudate dicitur deo nostro
omnes serui eius: et qui time-
nt eum: pusilli et magni: Et au-
ditum quasi uocem tubarum ma-
gnarum: et sicut uocem aquarum
multarum: et sicut uocem ton-
itruum magnorum dicentium
alleluia: Quoniam regnauit dominus
deus noster omnipotens: Gaudeam et
exultem: et dem gloriam eius:
quia uenerunt nuptiae agni: Et
uxor eius preparauit se: Et
datum est illi ut cooperat se bys-
sinum: sicut candidum:
Byssinum enim iustificationes
sunt sanctorum: Et dixit in scri-
be: beati qui ad cenam agni
uocati sunt nuptiarum: Et dixit
in: hec uerba uera sunt dei:
Et cecidi ad pedes eius: ut ad-
orarem eum: Et dicit in: Uide
ne feceris: conseruus tuus
sunt et fratrum tuorum: habentium
testimonium inuicem: dominum adora-

Testimoniū enī iūū sp̄s pro
phet̄e est. **xliv.**

Et uidi celū aptum. et ecce
equus albus. et qui sedebat
sup eū uocabat̄ uerax et fi
delis. et iusticia iudicat et
pugnat. Oculi aut̄ eius sic
flāma ignis. et incapite eī
diademata multa. habens
nom̄ scriptū quod nemo no
uit nisi ipse. et uestit̄ erat
ueste aspsa sanguine. Et uo
cabatur nom̄ eius ūbū dei.
Et exercit̄ qui s̄t̄ in celo se
quebant̄ eū in eq̄s albis. ue
stiti byssinū albū mundū.
Et decore eius p̄cedit gladi
acutus. ut in ipso percitat
gentes. et ipse reget eos in
uinga ferrea. Et ipse calcat
torcular uini furoris m̄d̄i.
om̄p̄tis. Et h̄t̄ in uestim̄to.
et in femore suo scriptū. rex
regū. et dñs dñāntū. Et
uidi unū anḡl̄m stantē an
solē. et clamauit uoce ma
gna dicens. oib; auib; que
uolant p̄ mediū celi. Venite
ēgregamini ad cenā magnā

dei. ut manducetis carnes
regū. et carnes tribunoz.
et carnes fortū. et carnes
eq̄uoz. et sedentū in ip̄s.
et carnes oīū liberoz. ac ser
uoz. et pusilloz. ac magnoz.
Et uidi bestia. et reger̄ t̄re.
et exercitus eoz. ēgregatos.
ad faciendū plū cū illo q
sedebat in eq̄uo. et cū exer
citu eius. Et app̄hensa est
bestia. et cū illa. p̄p̄ha p̄cu
do. qui seduxit eos qui acce
perunt caracterē bestie q
et adorant imaginē eius.
uini missi s̄t̄ hui duo in fla
gnū ignis ardentis sulfure.
Et ceti occisi s̄t̄ in gladio se
dentis sup equū. qui p̄ce
dit decore ipsius. Et om̄s
aues saturat̄ s̄t̄ carnibus
eoz. **xlv.**

Et uidi anḡl̄m descendente
de celo. habentē clauem
abyssi. et catenā magnā
in manu sua. Et apprehen
dit draconē serpente ant
quū. q̄ ē diabolus et sath
anas et ligauit eū pannos

mille. et misit illū in aby
ssū. et clausit. Et signauit su
p eū ut n̄ seducat amplius
gēs. donec consument̄ mil
le anni. Post hec. oportet
illū solui modico t̄p̄e. Et
uidi sedes. et seder̄t sup eas.
Et iudiciū datū ē illis. Et
aīas decollatoz. p̄p̄t̄ testi
moniū iūū. et p̄p̄ter ūbū
dei. Et qui n̄ adorauerūt
bestia. neq; imaginē eius.
nec acceper̄t caracterem
eius in frontib; aut in ma
nib; suis. et uixer̄t. et re
gnauer̄t mille annis cū
x̄po. Ceti mortuoz. nō ui
xerunt donec consument̄
mille anni. hec ē resure
ctio p̄ma. Beatus et sc̄s q
habet partē in resurrectione
p̄ma. Et in his sc̄dā mor̄
n̄ h̄t̄ potestātē. Sacerdotes
dei et x̄pi seder̄t. et reḡ
b̄t̄ eū illo mille annis. Et
cū c̄sumati fuer̄t mille
anni. soluet̄ sathanas de
carcere suo. et exhibit et
seducet gēs que s̄t̄ super

quattuor angulos t̄re. gog
et magog. Et congregabit
eos in plū quoz. nūs est
sicut arena maris. Et ascen
der̄t sup latitudinē terre.
et circuer̄t castra sc̄oz. et
cuiat̄ dilectā. Et descen
dit ignis a dō de celo. et
deuorauit eos. Et diabolus
qui seducebat eos missus
est in stagnū ignis et sul
phuris. ubi et bestia et p̄seu
do. p̄p̄ha ē. et cruciabunt̄
die ac nocte in sc̄la sc̄loz.

Et uidi thronū **xlvi**
magnū candidū. et seden
tem sup eū. ac uī c̄sp̄ctu
fugit c̄lū et t̄ra. et locus
n̄ est inuentus ab eis. Et
uidi mortuos magnos. et
pusillos. stantes in c̄sp̄c
tu throni. Et libri apti s̄t̄.
et alius liber aptus ē. qui
ē uita. Et iudicati s̄t̄ mor
tui ex his que scripta erāt
in libris sc̄din opa ip̄soz.
Et dedit mare mortuos q
in eo erant. Et mors et in
ferri deder̄t mortuos qui

in ipsis erant. et iudica-
tum ē de singul' scdm opa
eor'. Et inferri et mors.
missi sunt instagnū ignis.
hec ē mors scda. stagnum
ignis. Et qui nō ē inuentus
in libro uite script'. missus
ē instagnū ignis. Et uidi
celū nouū et terram nouā.
Primū enī celū. et prima
tia abuit. et mare iā nō est.
Et ego uidi ciuitatē scām
ierlm nouā descendētē
de celo. adō paratā sicut
sponsam ornata uirgo suo.
Et audiui uocē de throno
dicentē. Ecce tabnaculū
dei cū hoīb'. et habitabit
cum eis. Et ipsi pp's eius
erūt. et ipse d's cū eis illoz
d's. Et absterget d's oēm
lacrimā ab oculis eoz'. et
mors uitē nō erit. neq' lu-
ctus. neq' clamor. neq'
dolor erit uitē. que p'ma
abiēt. Et dixit q' sedebat
in throno. Ecce noua facio
oīa. Et dixit m'. Scribe. q'a
hec ūba fidelissima sunt.

et uera. Et dixit m'. factū
est. Ego sū alfa. et ω. iniqui-
um et finis. Ego sicut
dabo de fonte aque uivē
gratis. Quicrit possidebit
hec. et ero illi d's. et ipse
michi filius. Timidis autē
et incredulis. et exēctis.
et homicidis. et fornicato-
rib'. et ueneficis. et ydola-
tris. et omīb' mendacib'.
pars illoz erit instagno
ardente. igni et sulphure.
quod est mors scda. **xlvii.**

Et uenit un' de septē an-
gelis hñtib' p'phialas ple-
nas septē plagis nouissi-
mis. et locutus est mecū
dicens. Veni ostendā tibi
sponsā uxore agni. Et
sustulit me in spū in mō-
tem magnū et altū. Et
ostendit m' ciuitatē scām
ierlm descendētē de ce-
lo adō. habentē claritatē
dei. Lum' eius simile lapi-
di p'cioso. tāquā lapidi ya-
spidis. sicut cristallum.
Et habebat murum ma-

gnū et altū. habens porta
duodecim. et importis an-
gulos duodeci. Et nomina
scripta que sūt nōa duode-
cim tribuū filioz isrl'. Ab
oriēte portę tres. et ab
aquilone portę tres. et ab
austro portę tres. et ab oc-
casu portę tres. Et mur'
ciuitatis hñs fundamta
duodeci. Et in ipsis nōia
xii. aplōz et agni. Et q'
loq'bat'ur mecū habebat
m'suram harundineā au-
reā. ut metirēt ciuitatē.
et portas eius. et murū.
Et ciuitas inquadro posi-
ta ē. Et longitudo ei' tan-
ta ē. quanta et latitudo.
Et m'sus ciuitatē de arū-
dine p'stadia duodecim
milia. longitudo et alti-
tudo. latitudo ei' eq'ua
sunt. Et m'sus ē muroz ei'
centū quadraginta q'stuoz.
cubitoz. m'sura hoīs que
ē angli. Et erat structura
muri eius ex lapide ias-
pide. Ipsa uō ciuitas ex

94
auro mūdo. similis uitro
mūdo. fundamta muri ci-
uitatis oī lapide p'cioso or-
nata. fundamntū primum
iaspis. Scd's saphir'. tercius
calcedonius. quart' smar-
gdus. qnt' sardonius. Sexē
sardius. Septim' crisolitus.
Octauus berillus. non' to-
pazius. Decim' crisopassus.
Vndecim' iacinct'. Duode-
cim' amethyst'. Et duodeci
portę. duodeci margarite
sunt p' singulas. Et singule
portę erant ex singul' mar-
gantis. Et plateę ciuitatis
aurū mūdū. tāq' uitrum
plucidū. Et tēplū nō uidi
mea. Dñs enī d's omp's tē-
plū illius ē et agn'. Et ci-
uitas nō eget sole. neq' lu-
na. ut luceant mea. Nam
claritas dei illuminabit
eā. et lucerna ei' agnus ē.
Et ambulab' g's in lumi-
ne ei'. et reges t're afferent
glām suā et honorem in
illā. Et portę eius nō clau-
dent' p'diē. nox nō erit illi c.

Et afferent gratiam et honorem gentium illam. Nec interbit meum aliquo conquinatum. et faciens abhominacionem. et madaum. nisi qui scripti sunt in libro uite agni.

Et ostendit in finium **xlviii.** aque uite splendidi sicut cristallum. procedente de sede dei et agni in medio platee eius. Exiitque parte fluminis lignum uite afferens fructus duodecim. per singulos menses reddens fructum suum. Et folia ligni ad sanitatem gentium. et omne maledictum non erit amplius. Sed sedes dei et agni in illa erit. et serui eius seruentur illi. Et uidebunt faciem eius. et nomen eius in frontibus eorum. Et nox ultra non erit. et non egrebit lumine lucerne neque solis. quoniam dominus deus illuminabit illos. et regnabit in secula seculorum. Et dixit michi. hec uerba fidelissima et uera sunt. Et dominus deus spirituum prophetarum. misit angelum suum ostendere seruis suis. que

oportet fieri cito. Et ecce uenio uelociter. Beatus qui custodit uerba prophetie libri huius. Et ego iohannes qui audiui et uidi hec. Et postquam audissem et uidissem. ceci di ut adorare ante pedes angeli qui in hec ostendebat. Et dicit michi. Vide ne feceris. conseruus tuus sum. et fratrum tuorum prophetarum. et eorum que seruant uerba libri huius. dominum adora.

Et dicit michi. **xlvi.** ne signaueris uerba prophetie libri huius. Tempus enim prope est. Qui nocet noceat adhuc. et qui in sordibus est sordescat adhuc. et iustus iustificetur adhuc. et sanctus sanctificetur adhuc. Ecce uenio cito. et merces mea mecum est. reddere unicuique secundum opera sua. Ego sum Alfa. et Omega. primus et nouissimus principium et finis. Beati qui lauuant stolas suas. ut sint portae intrent in ciuitatem. foris canes et uenefici. et

impudici. et homicidae. et ydolis seruientes. et omnes qui amant. et faciunt madaum. Ego iohannes misi angelum meum testificari uobis hec in ecclesiis. Ego sum radix et genus dauid. stella splendida et matutina. et sponsus et sponsa dicunt ueni. Et qui audit dicat ueni. Et qui sitit ueniat. qui uult accipiat. aquam uitae gratis. Contestor ergo omni audienti uerba prophetie libri huius. Si quis apposuerit ad hec. apponet deus super illum plagas scriptas. que sunt in libro isto. Et si quis diminuerit uerbis libri prophetie huius. auferet deus partem eius de libro uite. et de ciuitate sancta. et de his que sunt scripta in libro isto. Dicit qui testimonium perhibet istorum. Etiam uenio cito. amen. Veni domine ihesu. Gratia domini nostri ihesu christi. cum omnibus uobis. amen. **Explicit liber apocalypsis iohannis apostoli et euangeliste. Incipit prologus septem epistolarum canonicarum.**

RON ita est ordo. apud grecos. qui integre sapunt et fide rectam sectantur epistolam septem que canonice nuncupantur. sicut in latinis codicibus inueniuntur. Quod quia petrus primus est in numero apostolorum. prope sint etiam eius epistolae. in ordine ecclesiarum. Sed sicut euangelistas dudum ad ueritatis lineam correximus. ita has ad proprium ordinem deo nos iuuante reddidimus. Est enim prima epistola una iohannis. petri duae. iohannis tres. et iude una. Quae sicut ab eis digestae sunt. ita quoque ab interpretibus fideliter in latinum eloquium uerterentur. nec ambiguitate legendi facerent. nec sermonum seuester uarietates impugnant. Illo prope loco ubi de unitate trinitatis in prima iohannis epistola positum legitur. in qua etiam ab infidelibus translato ribus multum erratum esse a fidei ueritate compertum. tantummodo rerum uocabula.

hoc est aque sanguinis et
sp̄s impt̄a sua editioe po-
nentes. et patris uerbiq̄
hac sp̄s testimoniū omnit̄
tentes in quo maxime et
fides catholica roboratur.
et patris et filii et sp̄s sc̄i
una diuinitatis sublat̄ia
comp̄batur. In ec̄is uero
ep̄lis quantū n̄ra et alioꝝ
dixit editio. lectoris pru-
dentie derelinquo. Sed
tu uirgo xp̄i custochium
dū ame impensius scri-
pturę ueritatē inquiris.
meā quodammodo senectutē
inuidōꝝ dentib; corrode-
dā exponis. qui me falsa-
rū corruptorēq; sc̄ā. p-
nuntiat scriptāꝝ. si ego
itali ope nec emulorū
meoꝝ inuidentiā pt̄time-
sco. Nec sc̄e scrip̄tę uerita-
tē posentib; denegabo;

Explicit. plog. Incipit
capitula. in eplā sc̄i. iac.
et tēptatioib; aduersari quas. 1.
dedo fore plurimi arbitrant̄. 11.
De hoie uo q. fit opis d̄m̄i docum̄ti.

De sermone diuino q. fit opis id̄m̄o 111.
p̄dicand. 111. **D**e cutā religiois
et minist̄io pietatis. v. **D**e diu-
tinis celestib; et t̄renis q̄ ad̄s egesta-
te c̄sumunt. vi. **D**e lege lib̄tatis
quā impleri d̄sar̄ie exortat dese-
ditate iusti iudicis. vii. **D**e fide
q̄ n̄ pot̄ ope remoto firmari. et
elemosinis. viii. **D**e nudis ser-
momb; q. fit. p̄fessio inimici et fide
sine ope corpus exanime. viii.

Bomagistris q̄ circa turā p̄fectioē
eē non possunt. x.

De lingua uix ebdomabile malū.

De sapientia celesti r̄t̄ena. xi.

De amicis dei q. m̄di nequeit̄. sic. xii.
ri amatores. xiii. **D**e his qui
uā locūt̄. q. culpā neq̄at d̄t̄enōis
ic̄urere. xiiii. **D**e iocro uix
p̄plexis disputatioib;. xv.

De sup̄plicis sc̄i diuini iustit̄. xvi.

De adūtorib; uolant̄ie retributioē.

De passioib; martyꝝ. xpl̄i d̄m̄i. xvii.

De p̄secutorib; si n̄ reddiderint talioē.

De remedis uix p̄sentis. xviii.

De uirtutib; sc̄ā r̄d̄ctioib; xiiii.

De q̄ sunt peccatis ascripti.

Explicit capitula. Incipit

Argumentū in eplā iacobi apl̄i.

Jacobus. apl̄s sc̄m̄ instruit
clerū. de cutā celestū pre-
ceptoꝝ. et regula catholice
obseruantie. et de inuictę
potentie maiestate. et de
reuelatioē plurimoꝝ. et
m̄dacio magistroꝝ. **Explicit**

Argumentū eplē iacobi
apl̄i. Incipit eplā eidē.

JACOBUS dei et d̄m̄i
n̄i ih̄u xp̄i. suus. duo
decim tribub; que se
indisp̄sioē salutem. 1.

Om̄ie gaudiū existi-
mate fr̄es mei. cū int̄-
ptatioēs uarias incide-
ritis. Sc̄entes quod. p-
batio fidei uix̄ patien-
tiā opatur. patientia
aut̄ op̄ p̄fectū habeat.
ut sitis p̄fecti et integri
in nullo deficientes. Si q̄s
aut̄ uim̄ indiget sapien-
tia. postulet a d̄o qui dat
om̄ib; affluent̄. et n̄ imp-
pat. et dabitur ei. postulet
aut̄ infide nich; hesitans.
Qui enī h̄sitat. similis ē
fluctui maris q̄ mouet̄ a
uento.

et circūfertur. n̄ q̄ estimer
homo ille quod accipiat a
liquid̄ a d̄no. uir duplex
aio m̄stans ē. in om̄ib; uis
suis. Gloriatur aut̄ frat̄
humilis in exaltatioē sua
diues aut̄ in humilitate
sua. qm̄ sicut flos sc̄m̄ in
sunt. Exortus ē enī sol
cū ardore. et arefecit se-
nū. et flos ei' decidit. et
decor uult' eius deperit.
ita et diues in t̄n̄eribus
suis marcescit. 11.

Beatus uir qui suffert tē-
ptationē. qm̄ cū pbatus
fuit. accipiet coronā uitę.
quā r̄p̄m̄isit d̄s diligen-
tib; se. Nemo cū tēptatur
dicat qm̄ a d̄o tēptor. d̄s
enī int̄ptator maloꝝ ē.
ipse aut̄ neminē tēptat.
unusq̄sq; uō tēptatur a c̄-
cupiscentia sua abstract̄
et illectus. Dein concu-
pat. et dabitur ei. conceperit.
parit peccatū. Peccatum
uō cū consumatū fuerit.
generat mortem. 111.

Nolite itaq; errare fr̄es mei
dilectissimi. Omne datū optimū. et
omne donū p̄fectū deforsū
ē. descendens a patre lumi
nū. Apud quē n̄ ē t̄nsmu
tatio. nec uicissitudinis ob
umbratio. Ipse enī uolum
tate genuit nos ubo ueri
tatis. ut s̄m̄ m̄itū aliquid
creat̄e ei? Scitis fr̄es mei di
lectissimi. sic autē omis hō
uelox ad audiendū. tardū
autē ad loquēdū. et tardus
ad m̄ā. Ita enī uiri iusticiā
dei n̄ opatur. **iii.**

Propt̄ quod abicentes
omnē immundiciā. et ba
bundantiā maliciā. immā
suetudine suscipite m̄itū
uerbū. quod potest salua
re aīas uīas. Estote autē
factores ubi. et n̄ auditores
tantū fallentes uos metip̄s.
Quia siq; auditor ē uerbi
et n̄ factor. hic cōpabitur
uīro cōsideranti uultū nati
uitatis sue inspectulo. Con
sidāuit enī se et abicit. et
statū oblit̄ ē qualis fuerit.

Qui autē p̄spexerit in lege
p̄fecta libtatis. et p̄manse
rit n̄ auditor obliuiosus fa
ct̄. sed factor opis. hic bea
t̄ in factō suo erit. **v.**

Siquis autē putat se religio
sum eē. n̄ refrenans linguā
suā. sed seducens cor suum.
huius uana est religio. Re
ligio autē munda et imma
culata. apud d̄m̄ et patrē
hec est. Visitare pupillos
et uiduas in tribulatione
eaz. et immaculatū se ad
stodire ab hoc s̄lo. **vi.**

Fr̄es mei nolite in p̄sonaz
receptione habere fidē d̄m̄
n̄m̄ iū x̄pi gl̄ie. Et enī si
introiērit in conuentu uīro
uir aureū anulū habens i
ueste candida. introiērit
autē et paup̄ infordido ha
bitu. et interdatis meum
q̄ uidet̄ ē ueste p̄elata. et
dixeritis. tu sede hic bene.
paupi autē dicitis. tu sta
illuc. aut sede sub scabello
pedū meoz. nō ne iudici
tis apud uos met ip̄os. et

facti estis iudices cogitati
onū iniquaz. Audite fr̄es
mei dilectissimi. non ne d̄s
elegit paupes in hoc mun
do. diuites in fide. et here
des regni. quod rep̄misit d̄s
uigentib; se? Vos autē exho
nōstis pauperē. Nonne
diuites p̄potentiā oppri
munt uos. et ipsi trahunt
uos ad iudicia? Nonne ipsi
blasphemant bonū nom̄
quod inuocātū ē sup̄ uos?

Si autē legē p̄feceritis **vii.**
regalē sc̄dm̄ scriptās. dili
gēs p̄ximū tuū sicut te ip̄s.
bene facitis. Si autē p̄sonas
accipitis. peccatū opamini.
redarguti a lege quasi trans
gressores. Quicūq; autē totā
legē seruauerit. offendat
autē in uno. fact̄ ē oīū reus.
Qui enī dixit n̄ mechabis.
dixit et n̄ occides. Qd̄ s̄m̄
mechabis. occidas autem.
factus ē t̄nsgressor legis.
Sic loquimini. et sic facite.
sic p̄ legē libtatis incipi

entes iudicari. Iudiciū enī
sine m̄iā illi qui n̄ facit m̄iā.
sup̄ exaltat autē m̄iā iudi
cium. **viii.**

Quid p̄derit fr̄es mei. si fidē
quis dicit se habere. opa autē
n̄ habeat? Nūq; poterit
fides saluare eum? Si autē
fiat aut foror nudi sint. et
indigent uictu aut uesti
tu cotidiano. dicat autē illis
aliquis de uob; utē in pace. ca
lesfacimini. et saturamini.
Non dederitis autē eis que
necessaria s̄t corp̄is. qd̄ pro
derit uobis? Sic et fides
si n̄ habeat opa. mortua ē
in semetipsa. **viiii.**

Sed dicit quis. tu fidē habes.
et ego opa habeo. ostende
michi fidē tuā sine opib;. et
ego ostendā tibi ex opib;
fidē meā. Tu credis qm̄
unus ē d̄s. benefacis. et de
mones credē et t̄remisct̄.
Vis autē forte ob̄o inanis.
qm̄ fides sine opib; octosa
est? Abim̄hā pat̄ n̄r̄ n̄ne

exopib; iustificatus est: Offerens ysac filiu suum sup altare: Videt qm fides co opalatur opib; illi: et exopib; fides consumata e. et suppleta est scripta dicit. exalidit aut abrahā dō. et reputatū est illi ad iusticiā. et amīc dei appellatus ē. Videtis qm exopib; iustificatur hō. et n̄ ex fide tantum: Similit̄ aut̄ et raab meretrix. n̄ exopib; iustificata ē: Suscipiens nūcios. et palā uā eiciens: Sic enī corp; sine spū mortuū ē. ita et fides sine opibus mortua est. **X.**

Nolite plures magistri fieri frēs mei. scientes qm mal iudiciū sumitis. in multis enī offendit̄ om̄s. Siquis in ūbo n̄ offendit. hic p̄fectus ē uir. Potest etiā fr̄e no circū ducere totū corp;. Si aut̄ frenos in ora equoz mittim; ad cōsentendum nob;. et om̄e corpus illoz

circuferim;. Et ecce naues cū magnis sint. et a uentis ualidis miment;. circūferuntur aut̄ amodico gubnaculo. ubi impet; dirigētis uoluerit. ita et lingua modicū qdē inbrū ē et magna exaltat. **XI.**

Ecce quant; ignis. quā magnā siluā incendit. et lingua ignis est uniuersitas iniquitatis. Lingua cōstruit in mēbris n̄ris. que maculat totū corp;. et inflammat rotā naturitatis n̄r̄. inflāmata a gehenna. oīs enī natura bestiaz. et uolucru et serpentū. etiā cecoz. domant;. et domitūse a natura humana. linguā aut̄ nullus hōiū domare potest. in getū malū. plena ueneno mortifero. In ipsa bñdiciū dñi et patrē. et in ipsa malediciū hōies qui ad similitudine dei facti sūt. ex ipso ore. pcedit bñdictio

et maledictio. Non oportet frēs mei hec ita fieri nūq; fons de eodē fonte emanat dulcē et amarā aquā: Nūq; potest frēs mei ficus uuas facere. aut uitis ficē: Sic neq; salta dulcē potest facere aquā. Sigs sapiens 7 disciplina; int̄ uos. ostēdat ex bona cōsatiōe opationē suā in mansuetudine sapientiē. **XII.**

Quod si zelū amarū habetis et contentiōes in cordib; ur̄is nolite gl̄ari. et in daces eē adūsus ueritatē. Non ē ista sapientia. de sursum descendens. sed trena. aiālis. diabolica. Vbi enī et cōtentio. ibi instantia. et om̄e op; pūū. Que aut̄ de sursum est sapientia. p̄mū qdē pudica ē. dein pacifica. modesta. suadibil;. boni cōtentiens plena m̄ic. et fructibus bonis. n̄ iudicans scdm simulationē. fruct; autē

98
iusticię impacē seminatur. facientib; pacem. **XIII.**
Unde bella et lites in uob;. n̄ ne hinc: Nōne ex cōcupiscētis ur̄is que militant in membris ur̄is. cōcupiscētis et n̄ habetis. occiditis et zelatis. et n̄ potestis ad iusticiā. litigatis et belligatis. et nō habetis. p̄p̄t quod n̄ postulatis. petitis et n̄ accipitis. eo q. male petatis. ut in cōcupiscētis ur̄is insumatis. Adulteri. nescitis. qā amicitia hui mundi. inimica est deo: **XIIII.**
Quicūq; ḡ uoluerit. amīc eē huius secl;. inimicus dei cōstituetur. Aut putatis qā inamē scripta dicat. Ad inuidiā cōcupiscit sp̄s qui inhabitat in uob;. Maiore aut̄ dat gratiā. p̄p̄t quod dicit. Ds supbis resistit. humilib; aut̄ dat grām. Subditi ḡ esto te dō. resistite aut̄ diabolo. fugiet a uob;. Appropiēte dō. et appropiābit uobis.

Emundate manū peccatorū.
et purificate corda dupli-
ces. aīo. miserū estote et lu-
gete. Rufus ūr in luctū con-
uertat. et gaudiū in mero-
rē. humilamini in cōspec-
tū dñi. et exaltabit uos.

Nolite detrahere altitū
frāes me. qui detrahit fr̄i.
aut qui iudicat fr̄em suū.
detrahit legē. et iudicat le-
gē. Si autē iudicas legē. nō
es factor legis. sed iudex.
Vnus ē legis lator et iudex.
qui potest pdere et libare.
Tu autē quis es. qui iudicas
p̄ximū tuum? xv.

Ecce nē qui dicatis: hodie
aut crastino ibim⁹ in illam
ciuitatē. et faciem⁹ quōdē
ibi annū. et mercabimur.
et lucrū faciemus. q̄ igno-
ratis quid erit uob̄ in cra-
stinū. Que enī ē uita uīrā?
Vapor ē ad modicū parens.
deinceps extimabit. p̄eo
ut dicatis. si dñs uoluerit.
et si uixerim⁹. faciem⁹ hoc
aut illud. Nē autē exultatis

in superbiis uīris. Oīs exulta-
tio talis maligna ē. Scien-
ti igitur bonū facere. et nō
facienti. peccatū est illi. xvii.
Agite nē diuites. plorate. ulu-
lantes in miseris uīris. que
aduentent uob̄. Diuitie uīre
putrefacite sē. et uestimenta
uīra atque cōmesta sē. Au-
rū et argentū uīrū erugina-
bit. et erugo corū intestino
nū erit uob̄. et manduca-
bit carnes uīras sic ignis. Ite
saurizastis. aut uobis iram
innotuistis dieb. Ecce
merces opariorū q̄ messuer
regiōes uīras. Qui fraudat
ē auob̄. clamat. Et clamor
ipsius in aurib. dñi sabaoth
introbibit. Epulati estis sup
tām. et in luxuriis uīris uen-
istis corda uīra. in die occasi-
onis adduxistis. occidistis
iustū. et nō restat uob̄. Pa-
cientes igitur estote fr̄es usq̄
ad aduentū dñi. xviii.

Ecce agricola expectat p̄-
ciosū fructū t̄re patienter
ferens. donec accipiat tē-

poraneū et serotinū ymbre.
Patientes igitur estote et uos.
et cōfirmate corda uīra. qm̄
aduent⁹ dñi. appropinquant.
Nolite in gemescere fratres
malterutrū. ut nō iudicemi-
ni. ecce iudex ante ianuam
assistit. Exēplū accipite fr̄s.
mali exē. rōganimitatis. rla-
bori. patiente. p̄p̄f̄as. gloati
sē in oīe dñi. xviii.

Ecce beatificati s̄ qui susti-
nuert. sufferentiā iob̄ au-
distis. et sine dñi uidistis.
qm̄ misericors est et mise-
rator dñs. xviii.

Nate oīa autē fr̄es mei noli-
te iurare neq̄ p̄cū. neq̄
p̄tām. neq̄ p̄liud quod
cūq̄ iuramentum. Sit autē
sermo uester. est est. nō nō.
ut nō in iudiciū incidatis.
Tristat aliq̄ uīr. oret cō-
quā et psallat. Infirmatur
quis in uob̄. inducat p̄b̄us
ecclē. et orent super eū. un-
gentes eū oleo s̄o in noīe
dñi. et oratio fidei saluabit
infirmū. Et alleuabit eū

dñs. et si in peccatis sit di-
mittent eī. Confitemini ḡ
alterutrū peccata uīra. et
orate. p̄mūct et saluemi-
ni. multū enī ualeat dep̄ca-
tio iusti assidua. xx.

Helias hō erat similis nob̄
passibil. et oratiōe orauit.
ut nō plueret sup tām. Et
nō pluit annos tres et m̄ses
sex. Et rur sū orauit. et plu-
uē dedit pluuiā. et t̄ra dedit
fructū suū. Fr̄es mei. si q̄s
ex uobis errauit a ueritate.
et cōuertit q̄s eū. scire de-
bet qm̄ qui cōuert fecerit
peccatorē a errore uīre sue.
saluabit aīam eī a morte.
et opit multitudinē pecca-
torum. Exēplū eplā beati
iacobi apli. Incipit eplā
in eplā p̄ma beati pet̄ apli.

De generationis in uera potestate. I.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. II.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. III.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. IIII.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. V.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. VI.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. VII.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. VIII.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. IX.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. X.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. XI.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. XII.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. XIII.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. XIV.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. XV.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. XVI.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. XVII.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. XVIII.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. XIX.
De p̄p̄f̄is q̄ aīu. tolanā p̄dicauer. XX.

De lapidib; unius; hostiis spālib; .vii.
 De eplo; ad q̄s ino; quē regale sacerdotiū .vii.
 no; aut. .viii. De opplārib; q̄s aut
 utilitate uiuendi ordine docent. .viii.
 De exortatioē multex; amfādbentū.
 De uir; quos quēdā modū cum x
 multex; atq; cū oib; uiuē debent
 exhortari. xi. De eare; q̄
 pauca saluati sūt et saluantiur. xii.
 De baptisinate q̄ amūdi; actib; libat.
 et arx; clauis; exare; n̄ patitur. .xiii.
 De cognoscentib; dñm quos n̄ licet cal
 teri; quā dei uolūtati; sunt. .xiiii.
 De uō dñmo q̄ et mortuus; idē n̄
 credentib; p̄dicatur. .xv.
 De clero et p̄p̄o q̄ sibi met; uicissim
 ministrare oratur. .xvi.
 De uisitatis; passioib; xpi; q̄ n̄e ullus
 expauescat; insinuat. .xvii.
 De iudicio quod n̄ ab exēnis; s; a
 domo dei; incipiat. .xviii.
 De corona; in mare; resibili; q̄ gregē
 dei; uolūtari; passentes; accipiet.
 De mansuetudine; et subie; .xviiii.
 ctioē; alēna; rugitū; q̄ diablico.
 De o; q̄ optimū; op̄; inciat. .xx.
 tes; ad cōsumationē; p̄ducet.
 Explicūit; captā. In ep̄ ar.
 gumtū; tēplā. i. sēi p̄tē; ap̄ti.

Osciplos saluatoris mu
 cti; toto orbe; diffusos.
 pegrinos; in hoc; sēlo; mōstrat.
 et p̄terite; uite; penitenti; su.
 ader. et in nouā; uitā; p̄ficē.
 tota; cū; sollicitudine; cohor
 tatur. ad; **Explicūit; argumtū.**

In ep̄ eplā. i. s. p̄tē.
 EK. us; xpl; in
 xpi; electis; ad ue
 nis; dīsp̄sionis;
 ponti; galatię; cappado
 cie; asie; et bythinie; sedm
 p̄ficientiā; dei; patris; in s̄c̄i
 ficatioē; sp̄s; in obediētia;
 et asp̄sioē; sanguinis; in
 xpi; grā; uob; et pax; a dō
 multiplicetur. ii

Benedictus; dō; et; pat̄; dñi
 n̄ri; ihu; xpi; qui; sedm; ma
 grā; miām; suā; regenerauerit;
 nos; in sp̄e; uite; p̄; resurrexi
 onē; xpi; uiuū; ex mortuis; i
 hereditatē; incorruptibile;
 et; in cōtaminatā; et; in mar
 cessibile; cōseruatā; in cōclis;
 in uob; qui; in uirtute; dei;
 custodimini; p̄; fidē; in salu
 tē; paratā; reuelari; in t̄p̄

nouissimo; in quo; exultabi
 tis; modicū; n̄; si; oportet; ē;
 tristan; in uariis; tēptatioib;
 ut; p̄batio; uis; fidei; multo
 p̄ciosior; sit; auro; quod; p̄
 ignē; p̄batur. .iiii.

Prenunatur; in laudē; et; glo
 riā; et; honorē; in reuelatio
 nē; ihu; xpi; quē; cū; n̄; uide
 rim; diligitis; in quē; n̄; q̄;
 n̄; uidentes; creditis; creden
 tes; aut; exultatis; letitia; in
 enarrabili; et; glorificata;
 reportantes; sine; fidei; uis;
 salutē; aiay; unay; De qua;
 salute; exq̄sierit; p̄p̄hē; atq;
 serutati; sūt; qui; de; futura; i
 uob; grā; dī; p̄p̄hauerūt; Seru
 tantes; in quod; ut; quale
 tēp̄; significaret; qui; in e
 erat; sp̄s; xpi; Prenuntians;
 eas; quē; in xpo; sūt; passioēs;
 et; posteriores; gl̄ias; quib;
 reuelatū; ē; q̄; n̄; sibi; met;
 p̄s; uob; aut; ministrabat;
 ea; quē; n̄; nunciata; sunt;
 uobis; p̄; eos; qui; euanglizerūt;
 uob; sp̄u; s̄c̄o; misso; de celo;
 in quē; desiderant; angli; pro

spicere. .iiii.
Prop̄; quod; succinet; lum
 bos; n̄ris; uis; sobrii; in oib;
 p̄fecte; sp̄ate; mei; que; of
 fertur; uob; grām; in reue
 lationē; ihu; xpi; quasi; filii
 obediētię; non; cōfigurati;
 p̄orb; ignorantie; uis; desi
 deris; sed; sedm; eū; qui; uo
 cauit; uos; s̄c̄m; ut; et; ipsi; s̄c̄i
 in om̄i; cōsultatione; sitis;
 Qm̄; scriptū; ē; s̄c̄i; eritis; qm̄;
 ego; s̄c̄i; sū; Et; si; pat̄r; in uo
 catis; cū; qui; sine; acceptioē;
 p̄sonay; iudicat; sedm; unū;
 cuiq; op̄; in timore; incolat;
 uis; t̄p̄rē; cōsultamini; Scien
 tes; quod; n̄; corrūptibilibus;
 argento; ut; auro; redēpti; e
 stis; de uana; uis; cōuersatioē;
 pat̄rē; tractatis; sed; p̄cio
 so; sanguine; quasi; agni; in
 cōtaminati; et; in maculati;
 p̄p̄gniti; quidē; ante; cōstitu
 tionē; mūdi; manifestati;
 aut; nouissimis; t̄p̄rib; p̄p̄
 uos; q̄; p̄p̄sū; fideles; estis;
 in dō; qui; susceperunt; eū;
 a; mortuis; Et; dedit; et; gl̄am;

ut fides uſa. et ſpes eēt ī
dño. aūs uſas caſtificantes.
inobediencia caritatis. in
ſtatūtatū amore. ſimpli
ci exordie. inuicē diligite
attentius. Renati n̄ ex ſe
mine corruptibili. ſed in
corruptibili puerbū dei
uiui et pmanentis. q̄a oīs
caro ut ſenū. et oīs gl̄ia ei
tamq̄ ſtos ſeni. Exaruit ſe
nū et ſtos eius decidit. ū
bū autē dñi manet inēnū.

Hoc eſt uerbū quod
v. euglizatū ē in uob. Depo
nentes igitur oēm maliciā.
et oēm dolū et ſimulatio
nē. et inuidias. et omnes
deceptiones. ſicut in gemitu
infantes. rationabiles. ſine
dolo. lac concupiſcite. ut
meo creſcatis in ſalutē. Si
tam̄ guſtaſtis qm̄ dulcis ē
dñs. ad quē accedentes la
pidē uiuū. ab hōib. quōm
rephatū. ad ū autē electū
et honorificatū. vi.

Et ipſi tamq̄ lapides uiui.
ſup. edificamini domoſ ſpi

ritales in ſacerdotiū ſc̄m.
offerentes ſpirituales hoſti
as acceptabiles dō p̄ ūm
xp̄m. P̄p̄t quod continet
ſcriptura. Ecce pono in ſi
on lapidem ſūmū angula
rē. electū p̄cioſū. Et q̄ cre
didit meū n̄ confundet̄.
Vob̄ igitur honor creden
tib. n̄ credentib. aut lapis
quē rephauer̄. edificātes.
hic factus ē in cap. anguli.
et lapis offeniſiois et p̄c̄
ſcandali. hiſ qui offendūt
in uerbū. nec credūt inq̄
et poſiti ſunt. vii.

Uos autē gen̄ electū. regale
ſacerdotiū. gens ſc̄a. p̄p̄s
adquſitiōis. ut uirtutes an
nunciatis ei. q̄ detenebris
uos uocauit in admirabile
lum̄ ſuū. Qui aliq̄n n̄ p̄p̄s
dei. n̄c autē p̄p̄s dī. qui nō
ēſecuti miam. n̄c autē mi
ſericordiam ēſecuti. viii.

Raſi. Obſecro uos tamquā
aduenas et pegrinos abſti
nere uos a carnalib. deſi
deriis. que multat̄ ad uſus

ammā. Conuſationē uſam
mē q̄s habentes bonam.
ut meo quod detractant
de uobis. tamq̄ de male
factorib. ex bonis opibus
uos conſiderantes. glificēt
dñm in die uſitationis. Sub
iecti eſtote oī creat̄. p̄p̄t
dñi. ſiue regi. quaſi ſub
lenti. ſiue ducib. tamquā
ab eo miſſis. ad uindictā
malefactorū. laudē uō bo
noꝝ. Quia ſic ē uolūtas
dei ut bñfacientes obmu
teſcere faciatis in pruden
tiā hōiū ignorantia. Qua
ſi liberi. et n̄ quaſi uelam̄
habentes malicię libertatē.
ſed ſicut ſerui dei. Omēs
honorate. ſtatūtatē dili
gite. Dñm timete. regē ho
norificate. Serui ſubditi
eſtote. in oī timore dñis
uſis. Non tantū bonis et
modetiſ. ſed etiā diſcolis.
hęc ē enī gr̄a. ſi p̄p̄t eſci
entiā dei ſuſtinet q̄s eſti
cā patiens iniuſte. Que
enī gr̄a ē ſi peccantes et

colaphizati ſufferatis. Sed
ſi benefacientes et patientē
ſuſtinetis. hęc ē gr̄a. ap̄ dñm.
In hoc enī uocati eſtis. q̄a et
xp̄c̄ paſſus ē p̄ uob. uobis
relinq̄ns exemplū. ut ſeq̄
mini ueſtiga eius. Qui pec
catū n̄ fec̄. nec inuent̄ eſt
dolos in ore ei. Qui cū ma
ledixeret. n̄ maledicebat.
cū pateret̄ n̄ cōminabatur.
Tradebat autē iudicanti ſe
iniuſte. qui peccata n̄a ip̄e
ptulit in corpore ſuo. ſup li
gnū. ut peccatis mortui.
iuſticię uiuam. cui luore
ſanati eſtis. Eratis enī ali
quando ſic̄ oues errantes.
ſed conuſi eſtis n̄c ad paſto
rē et ep̄m aīaz. uſaz. viii.

Similit̄ et mulieres ſubditi
ſint uſis ſuis. ut ſi qui nō
credē ūbo. p̄ mulierū cūer
ſationē. ſine ūbo luēſiant.
cūſidantes in timore caſtā
cūerſationē uſam. quarū
ſic n̄ exinſec̄ capilloꝝ. im
plicatio. aut credidatio
auri. aut induitio ueſtīm

toꝝ cultus. sed q̄ abscondit̄
corde ē homo incorrup-
tibilitate. quieti et mode-
sti sp̄s. quod ē in respectu dī
locuples. Sic enī et aliquādo
et sc̄e mulieres sp̄antes in
dn̄o. ornabant se subiecte
ppriis uiris. sicut sarra obe-
diebat abrahe. dn̄m cum
uocans. cui estis filie bene-
facientes. et n̄ timetis ullā
p̄turbationem. **x.**

Ubi similit̄ cohabitantes
sc̄dm scientiā quasi in firmi-
ori uasculo multiebrī. im-
pientes honorē. tamquā
et coheredit̄. gr̄e uite. ut
ne impediānt ordes uite. In fide
aut̄ om̄s unanimes iorē estote.
cōpatentes sc̄ficiant̄ a-
matores. misericordes. mo-
desti. humiles. Non reddentes
malū p̄ malo. uel̄ maledi-
cū p̄ maledicto. sic eō n̄ b̄dicite.
Quia in hoc uocati estis. ut
b̄ndictiones hereditate pos-
sideatis. Quē uult uitam
diligere. et uidere dies
bonos. cohercet̄ lingua

suā a malo. et labia eius
ne loquant̄ dolū. Declinā
aut̄ a malo et faciat bonū.
in grat̄ pacē et sequat̄ eā.
Quia oculi dn̄i sup̄ iustos.
et aures eius in p̄ces eoꝝ.
Uultus aut̄ dn̄i sup̄ facien-
tes mala. Et quis ē q̄ uos
noceat. si boni emulatores
fueritis. Sed si q̄o patim̄.
in p̄p̄t̄ iusticiā. beati. Ti-
more aut̄ eoꝝ. ne timueri-
tis. ut n̄ conturbemini.

Dn̄m aut̄ xp̄m sc̄fificate
in cordib; uir̄is. Parati sc̄p̄
ad satisfactiōē om̄i po-
scenti uos rationē reddere
de ea que in uobis ē spe.
Sed cū modestia et timore
dī. conscientiā habentes
bonā. ut in eo quod detra-
hunt de uob; tāquā de
malefactorib;. confundat̄.
qui calūp̄miantur uitam
bonā in xp̄o euerfationē.

Melius ē enī bene
facientes. si uelit uolun-
tas dī pati. quā malefaci-
entes. Quia et xp̄s semel

ppccatis nr̄is mortuus
ē. iust; p̄ multos. ut nos
offerret dō. mortificatos aut̄
q̄dē carne. uiuificatos aut̄
sp̄u. In quo et his qui in car-
cere erant. spiritalit̄ ue-
niens p̄dicauit. Qui incre-
duli fuerant aliqui. quādo
expectabant dei patiētā.
Indieb; noe cū fabricaret̄
archa. in qua pauci id est
octo aię saluę fact; sunt
p̄ aquam. **xii.**

Quod et uos n̄e simit̄ for-
me. saluos fact; baptisina.
Non carnis depositio sor-
ditū. sed sc̄ficientie bone in-
trogatio indm̄. p̄ resure-
ctionē ih̄u xp̄i. qui ē in
dextera dei. deglutiens
mortē. ut uite et̄e here-
des efficeremur. P̄fectus
aut̄ in c̄lū. subiectis sibi
anglis et potestatib;. et
uirtutibus. **xiii.**

Xp̄o igitur passio in carne.
et uos cadē cogitatiōē ar-
mamini. Quā q̄ passus est

102
in carne. desit̄ a peccatis.
ut iam n̄ hominū desidiis.
sed uoluntate dī quod reli-
quū ē in carne uiuat t̄pis.
Sufficit enī p̄teritū temp̄.
ad uoluntatē gentiū con-
sumandam. qui ambula-
uerit in luxuria et deside-
riis. uinolentis. cōmessa-
tionib;. potationib;. et illi-
citis ydoloꝝ cultib;. in q̄b;
n̄ obstupescūt. in quo ad-
mirantur n̄ concurrentib;
uob; in eandē luxurie con-
fusione blasphemantes.
qui reddent rationē ei q̄
paratus ē iudicare uiuos
et mortuos. **xiiii.**

Propt̄ hoc enī et mortuus
eugl̄izatū ē. ut iudicentē
quidem secundū hoīes in
carne. uiuant aut̄ sc̄dm d̄m
in sp̄u. oīū aut̄ finis app̄o-
pinquabit. **xv.**

Estote itaq; prudentes. et
sobrii. et uigilantes mora-
tionib;. Ante oīa aut̄ mu-
tuā in uobis in et ip̄is cari-

tate continuā habentes. q̄a
caritas opit multitudinē
peccatorū. hospitales inuicē
sine murmuratiōe. Vn̄ q̄sq̄
sicut accepit grām in altera
trū illā administrātes. sic
boni dispensatores multi
formis grē dei. Sicut loquit̄.
quasi sermone dī. Siquis
ministrat tamq̄ ex uirtute
quā administrat d̄s. ut in
omib; honorificet d̄s p̄ ie
sū xp̄m. cui ē glā et imp̄iū
in sc̄la sc̄loz amen. **xvi.**

Rōi. nolite pegrinari in
feruore. qui ad tēptationē
uob̄ fit. quasi noui aliquid
uob̄ cōtingat. sed cōiucantes
xp̄i passionib; gaudete. ut
et in reuelatione gl̄ie ei gau
deatis. exultantes. si ex pro
bitamini in noie x̄. beati e
stis. Qm̄ quod ē honoris
gl̄ie et uirtutis dī. et q̄ est
eius sp̄s sup uos regesat.

Nomo aut̄ uir̄m patiat̄ **xvii.**
quasi homicida. aut fur.
aut malefic̄. aut alienoz

appetitor. si aut̄ ut xp̄ian̄
n̄ erubescat. Gl̄ificet autē
d̄m in isto noie. Qm̄ tēp̄ ē
ut incipiat iudiciū de do
mo dei. Si autē p̄mū anob̄
q̄s finis eoz. qui n̄ credit̄
dei eugl̄io. Et si iustus uix
saluabit̄. impius et pecca
tor ubi parebit̄. Itaq; et hi
qui patiunt̄ sc̄dm uolun
tate dei. fidelē creatori cō
m̄dent. aiās suas in bene
factis. **xviii.**

Seniores ergo q̄ uob̄ sunt
obscuro c̄senior. et testis x̄
passionū. et eius que infu
turo reuelanda ē gl̄ie com
municator. pascite qui est
in uob̄ gregē dei. prudentes.
n̄ coacti. sed spontaneē se
cundū d̄m. Neq; turpis luc
grā. sed uoluntarie. Neq;
ut d̄nantes in clero. sed for
ma facti gregi c̄c̄aio. ut cū
apparuerit p̄nceps pastoz
p̄cipiat̄ in mare cessibile
gl̄ie coronam. **xviiii.**

Similit̄ adoleſcentes sub

dit̄ estote seniorib;. om̄s
aut̄ inuicē humilitate in
sinuate. q̄a d̄s sup̄bis resistit.
humilib; aut̄ dat gratiam.
humilissimi igit̄ sub pote
ti manu d̄i ut uos exaltet in
t̄p̄r uisitatiōis. Omne sol
licitudinē ūrām p̄cientēs
meū. qm̄ ipsi cura ē de uo
bis. Sobrii estote. et uigila
te. q̄a adūsarius ūr̄ diabo
lus tamquā leo rugiens
circuit querens quē deuo
ret. cui resistite fortes in fi
de. Scientes candē passio
nē ei que in mundo ē ūrē
fiac̄ntati fieri. **xx.**

Os aut̄ om̄s grē q̄ uocauit
nos in c̄nā suā glām in x̄
m̄u modicū passio. ipse p̄fi
ciet. c̄firmabit solidabitq;. Ipsi glā et imp̄iū in sc̄cula
sc̄loz. aq̄. P̄siluanū uob̄
fidelē fr̄em ut arbitror bre
uē scripsi. obsecrans et c̄
testans hāc c̄e uerā grām
dei. in qua st̄ate. Salutat
uos que ē in babilone ec
clesia collecta. et marcus

1803
filius m̄s. Salutate in uicē
in osculo sc̄o. Ḡra uob̄ oib;. q̄
estis in xp̄o. aq̄. **Explicit**
ep̄la p̄ma sc̄i petri ap̄li.

Incipiunt capitula ep̄le. ii.
Cap. i.

Oscul̄ quos in hoc m̄do ut in se
ctos alloquitur. **ii.**

O exortatiōe qua de peiorib;. ad me
liora compellit. **iii.**

O cōmemoratiōe q̄ uirtutis sc̄p̄ con
cilium celebratur **iiii.**

O uisitoz. memoriis renouandis.
O p̄seudo p̄phis uicib;. et noui **v.**

testam̄ti futis magis̄ in d̄cib;.

O similitudine diluuii qd̄ **vi.**
impioz designat̄ in d̄m.

O in c̄ntu eoz qui d̄m malignitate
dulcedinē arbitrantur. **vii.**

O uos q̄ sup̄. suis aduicē. e. cui sc̄m
carnes generat sc̄p̄ et porcos. **viii.**

O nouissimis t̄p̄ib; q̄b̄ d̄i fore s̄b̄d̄it.

O uos q̄ d̄c̄e unū mille annis eq̄uit. **viiii.**
7 mille annos adiffat̄ unū diei. as
milant.

O ep̄la pauli ap̄li quas et intelle
cū habē difficilē. et ab indoctis
euerci. p̄mittit. **Explicit cap.**

Incipit ep̄la eiusdem. ii.

Per fidem huic mūdo sapi-
enter mortuos eē declarat.
eisdē pietatis quanta sit
magnitudo: luce ipsa clarī
manifestat. aō. **Explē. antē.**

Incip. ep. ii. scilicet Pet.

Simon petrus
seruus et apłs x̄
iū. his qui coe
quale nobiscum
sortiti sūt fidē. iniusticia
di nri et saluatoris iū x̄.
Grā uob et pax adimpleat
incognitōe dei. et xpi iū
dñi nri. Quom̄ oīa nob di
uine útutis sup. que aduitā
et pietatē donata sūt p cog
nitōe eius quocauit nos
ppā glā. et uirtute. p que
maxima et piosa nob pro
missa donauit. ut p hec effica
amini diuine s̄fortes nate.
Fugientes eius que in mun
do ē concupiscentie corru
ptionem. **ii**

Vos aut curā oēm submis
erentes. ministrare in fide
uīa útutē. in uirtute autē
s̄uā. in s̄uā autē abstinentiā. lab

stinentia autē patientiam.
impatienza autē pietatē.
impietate autē amorē s̄at
nitatis. In amore autē s̄at
nitatis caritatē. hec enim
uobcū adsint ut superēt.
n̄ uacuos nec sine fructu
uos ēstuent in dñi nri iū
xpi cognitōe. Cui enim non
ps̄to sunt hec. cecus ē. et
manu tēptans. obliuionē
accipiens. purgatiōis uerit
suoz delictoz. **iii.**

Quia pp̄t frēs satagite ut p
bona opa. certā uīam uo
cationē et electionē facia
tis. hęc enī facientes n̄ pec
cabitis. aliqn̄. sic enī abun
danter ministrabit uobis
in uirtutis in eētum regnū
dñi nri saluatoris iū xpi.
Pp̄t quod incipiā uos s̄p
cōmonere debis. Et q̄m
s̄cientēs. et ēfirmatos imp
senti ueritate. Iustū autē
arbitror quādū sū in hoc
tabnaculo. suscitare uos
in cōmunitōe. certus qđ
uelox ē depositio tabna

culi mei. scđm quod dñs
nri ihc xpc. significauit
michi p reuelationē. **iiii.**
Ubo aut opam et frequē
ter habere uos p obitum
meum ut hoz memoriā
faciatis. Non enī indoctas
fabulas secuti. notā fecim̄
uob dñi nri iū xpi ū
tē et p̄sentia. sed specu
latores facti illi magnitu
dimis. Accipiens enī adō
patre honorē et glām.
uocē delapsā ad eū hu
iusem odi a magnifica glā.
hic ē filius m̄s dilect̄ in
quo m̄ cōplacui. Et hāc
uocē nos audiuim̄ de
celo allatā. cū eēm̄ cū
ipso in monte scō. Et ha
bem̄ firmiter. ppheticū
sermonē. cui benefactis
attendentes. quasi lucer
ne lucenti in caliginoso
loco. donec dies illuce
scat. et lucifer oriat̄ in
cordib; ur̄is. hoc p̄mum
intelligentes quod oīs
pp̄bia scrip̄tē. p̄p̄a inter

104
ptatione n̄ fit. Non enī
uoluntate humana allata
ē. aliqn̄. pph̄ia. sed spū scō
isp̄nati. locuti sunt sc̄i dei
homines. **v.**

Fuerunt uō et p̄seudo. pph̄e
imp̄plo. sicut et in uobis e
runt magistri mendaces.
qui introducent sectas p
ditiois. et eū qui emittit eos
dñm negant. supducentes
sibi elerē p̄ditionē. et ml̄
ti sequentur eoz luxurias.
p quos uia ueritatis blas
phemabitur. et in auaricia
fictis uerbis de uob negoci
abuntur. qđ iudiciū iam
olim n̄ cessat. et p̄ditio eoz
non dormitat. **vi.**

Sicut enī d̄s angłis peccantib;
n̄ pep̄t. sed rudentibus
infern̄i detractos in tartarū
tradidit. in iudiciū cruci
andos reseruari. et origi
nali mundo n̄ pep̄t. sed
octauū noe iusticie p̄onē
custodiuit. diluuiū mūdo
impioz inducens. et ciui
tates sodomoz. et gomorre

oz. in cinere redigens euer-
sione dampnauit. exemplū
eorū qui impie acturi sunt
ponens. Et iustū lothū su-
p̄ssimū a nefandorū iniuria
consolatione eruit. Aspectū
enī et auditū iustus erat.
habitans apud eos. qui de
die iudicī aīam iustā mi-
quis opib; cruciabit. No-
uit dñs pios de tēptatiōe
eripe. iniquos uō iudicū
iudicū cruciandos resuare.
Magis autē eos qui p̄ carnē
inconcipiscentiā in mundi-
cie ambulat. dominatio-
nēq; cōtēpnit. audaces. sibi
placentes. sectas nō metuūt
facere blasphemantes. vii.
Ubi angli fortitudine et uir-
tute cū sint maiores. non
portant ad usū se execrabi-
le iudiciū. Hi uō qui uelut
inrationabilia pecora natu-
ralit̄ incaptionē et impi-
ciē. in his que ignorāt. blas-
phemantes in corruptiōis
sua. et p̄bit. Papiētes mer-
cedē iniusticie. uoluptatē

existimantes dei delicias.
congnationis et macule
delicias affluentes. in con-
uiuīis suis luxuriantes uo-
liscū. oculos habentes ple-
nos adulteri. et inessabit
delici. Petlicentes aīas in-
stabilis. cor exercitatu aua-
riāq; habentes. maledictio-
nis filii. derelinquentes rectā
uā. errauerūt. secuti uā ba-
liam ex bosor. qui merce-
dem iniquitatis amauit. cor-
reptionē uō habuit sue
uesanie subiugale mutū
in hoīs uoce loq̄ns. p̄hibu-
it. p̄phē insipientiā. viii.
Hu sunt fontes sine aqua.
et nebule turbimib; exagi-
tate. quib; caligo tenebrarū
reseruatur. Sup̄ba enī ua-
nitatis loq̄ntes illicuiunt.
in desideris carnis luxuriant
eos qui paululū effugūt.
qui in errore conuersantes
libertatē illis. p̄mittentes cū
ipsi serui sint corruptiōis.
A quo enī qs sup̄atus est.
huius et seruus ē. Si enim

refugiētes congnationes
mundi. incognitiōe dñi
n̄ri et saluatoris ihsū xp̄i.
his rursus implicati supan-
tur. facta s̄ eis posteriora
deficiōa p̄orib;. Melius enī
erat illis nō cognoscere uā
iusticię. quā post agnitio-
nē retrorsū conūti ab eo q.
illis traditū ē s̄cō mandato.
Contigit enī eis. et illud
ueni. puerbiū. canis reūsus
ad suū uomitū. et sus lota
in uolutabro luti. viii.
Hanc ecce uob; k̄mī sedam
seribo eplām. in quib; ex-
cito uiam in cōmōitione
sincerā m̄tē. ut memores
sitis eorū que p̄dixi uob;
a sc̄is. p̄phis. et ap̄toꝝ. uroꝝ
et p̄ceptoꝝ. dñi et salua-
toris. hoc p̄mū scientes
quod uenient in nouissi-
mis dieb;. in deceptione.
illusores. iuxta. pp̄as. cō-
p̄sentiās. ambulantes.
Dicentes. ubi ē. p̄missio.
aut aduentus ei;. Ex quo
enī patres dormierūt. oīa

105
sic p̄seuerant ab initio creatę.
Latet enī eos hoc uolentes.
quod celi erant. olim et t̄ra
de aqua. et paquā cōsistens
dei uō. p̄ que ille tē mun-
dus. aqua munda. perit.
Celi autē qui nō s̄ et terra.
eadē uō repositi s̄ igni
seruati iudicī. et p̄
ditiōnis impioꝝ. hominū.
Urum uō hoc non. x.
lateat uos k̄mī. quia unus
dies apud dñm s̄c̄ mille
anni. et mille anni s̄c̄ dies
unū. Non tardat dñs p̄missū.
sicut quidā existimant. sed
patientē agit. p̄p̄t uos. no-
lens aliquos perire. sed om̄s
ad penitentiam reuerti. Ad
ueniet autē dies dñi ut sur-
inqua celi magno impetu
transient. Elementa uō calo-
re soluent. et t̄ra. et ea que
in ipsa s̄c̄. om̄ia opa exhibu-
rentur. Cum hec igit̄ oīa
dissoluenda sint. quales
oportet eē uos in sc̄is. cō-
solationib; et pietatib;. expe-
ctantes et p̄p̄antes in ad-

uentū dñi nři iū xpi. p
quē oī ardentes soluent.
et elemta ignis ardore ta
bescēt. xi.

Nouos uō cōlos. et nouam
tām scđm pmissa ipsius
expectam. in quib; iusticia
inhabitat. Ppē qđ km
hec expectantes futigite
immaculati. et inuolati.
ap eū inueniri in pace. et
in dñi nři longanimitatē
salutē arbitremini. Sicut
et carissim; frat nři paulus
scđm datā sibi sapientiā
scripsit uob; sicut et iōib;
epłis loqns in eis de his.
in quib; sūt quēsdā difficiā
intellectu quē indocti et
instabiles depriuant. sicut
ceteras scripctas ad suā ipsoꝝ
pditionē. Vos igit frēs. p
scientes custodite uos met
ipsos. ne in sapientū erro
re trādūcti. excidatis a pā
firmitate. Crescite uō igit
et cognōe dñi nři saluato
ris ihu x. Ipsi glā. 7 nē rēdiē
et inuitas. laob. Expt epłā. ii. pē.
I. apli.

Incipiunt capla iēplā pma.

De beati iohis apli 7 euangly.
De uō uirg; q; erat añ q; mūdū. i.
machina pncipiū fortitē. ii.

De partcipib; x quos uicis septos
nefas est supari. iii.

De custodiis celestiu pceptoꝝ p que
nosē quēq; dñm manifeste dñgt.

De nouo uicēq; mandato qđ
uoi sit di cui nūq; p diuini regni.

Debit q; sapi; uariū acacetos v.
ditutib; scribens. allegatur. vi.

De diligētib; mūdū. quod exclu
dant acaritate patna. vii.

De multitudine antypōꝝ. viii.

De aiaz deceptorib; dclinādis. viii.

De igrantib; dñm scōꝝ q; irrisorib; x.

De kaym femine fratricide. xi.

De oforib; frūm homicidis. xii.

De dilectioē frū. facto 7 ope scđm. xii.

De pomb; fals; q; agitat spē nos; xiii.

De dūōe uā q; ipse sit dō. xv.

Doē dō q; patre in se cē credētib;
manifestauit. xvi. **D**e dilectioē
pfecta q; foras expellit formidē.

De regnādis q; ipi scđm uincūt. xvii.

De scđmō dñi q; hōm; testimōis pñs. xviii.

De indulgentia quā nī merēbū. xviii.

De utq; ad mortē peccantes. xx.

De mundo q; ē posit; in maligno. et
simulacrib; fugiēda cūctū.

Explicūt cap. Incip; argmō.

Rationē uerbi. et quod dō
ipse sit caritas manifestat.
et ofores frūm. nec dñm scire.
nec pios fieri posse. eo utq;
differit. ut eē cōpber hōi
cidas. eo q; odiū sit in fect
oms occasio. **Incip; epłā. i.**

Mscā iohis euō.
UOQ; FUIT.
ab initio. qđ
audiuimus.
qđ uidimus.
oculis nris. qđ pspexim;
et manū nre ē tētauerūt
de uō uirg;. Et uita ma
nifestata ē. et uidim;. et
testam;. et annūciamus
uob; uita. etnā. quē erat
apud patrē. et apparuit
nobis. Qđ uidimus et au
diuimus. et annūciam;
uob;. ut et uos societate habe
tis nobē. Et societas nra
sit cū patre et filio ei; ihu
xpo. Et hęc scribim; uobis.
ut gaudū nrim sit plenū.

7 hęc ē adnūciatio qđ audiūm;
ab eo. 7 annūciam; uob;. qm dō lux
ē. et tenebre in eo nī sūt ullę.

Si dixerim; qm societate
habeim; cū eo. et in tenebris
ambulam;. mīmur. et nō
facimus ueritatē. Si aut in
luce ambulē. sicut et ipse
ē in luce. societate habem;
ad inuicē. et sanguis ihu x;
filii eius. mundat nos ab oī
peccato. Si dixerim; qm pec
catū nī habem;. ipsi nos sedu
cimus. et ueritas in nobis nī
est. Si ēstetam; peccata nra.
fidelis et iustus ē. ut remit
tat nob; peccata. et emūdet
nos ab omī iniquitate. Si
dixerimus qm nī peccauim;
mendacē facimus eū. et uō
bū ei non est in nobis. iii.

Filioli mei. hęc scribo uob;.
ut nī peccetis. Sed et si quis
peccauerit. aduocātū ha
bemus apud patrē ihū x; nři.
et ipse ē ppetuus. p peccatis
nris. Non p nris aut tantū.
sed etiā p totius mūdi. Et
in hoc ferm;. qm cognouim; eū.

si mandata ei obseruamus. Qui dicit se nosse eum. et mandata eius non custodit. mendax est. et in eo ueritas non est. Qui autem seruat uerba eius. uere in hoc caritas dei perfecta est. In hoc scimus quoniam in ipso sumus. qui dicit se in ipso manere. debet sicut ille ambulauit et ipse ambulare. **iii.**

Rogati. non mandatum nouum scribo uobis. sed mandatum uetus quod habuistis ab initio. mandatum uetus est uerbum quod audistis. Item mandatum nouum scribo uobis. quod est uerbum et in ipso et in uobis. quoniam tenebris transierunt. et lux uerum iam lucet. Quid dicit se in luce esse et fratrem suum odit. in tenebris est usque ad huc. Qui diligit fratrem suum in meo manet. et scandalum in meo non est. Qui autem odit fratrem suum. in tenebris est. et in tenebris ambulat. et nescit quo eat. quoniam tenebris obcauerunt oculos eius.

Scribo uobis filioli. quoniam remittunt uobis peccata. propter nomen

eius. Scribo uobis patres. quoniam cognouistis eum qui ab initio est. Scribo uobis adulescentes. quoniam uicistis malignum. Scribo uobis infantes. quoniam cognouistis patrem. Scribo uobis iuuenes quia fortes estis. et uerbum dei in uobis manet. et uicistis malignum. **vi.**

Nolite diligere mundum. neque ea que in mundo sunt. Si quis diligit mundum. non est caritas patris mei. quoniam omne quod est in mundo concupiscentia carnis est. et concupiscentia oculorum. et superbia uitae que non est a patre. sed ex mundo est. et mundus transiit. et concupiscentia eius. Qui autem facit uoluntatem dei. manet in aeternum.

Filioli. nouissima **vii.** hora est. et sicut audistis. quia antichristus uenit. Non autem antichristi multi sunt facti. unum scimus quia nouissima hora est. ex nobis exierunt. sed non fuerunt ex nobis. nam si fuissent ex nobis permansissent utique nobiscum. Sed ut manifesti sunt

quoniam non sunt omnes ex nobis. sed uos unctionem habetis a sancto spiritu. et nostis omnia. Non scripsi uobis quasi ignorantiis. ueritatem. sed quasi scientiis. eam. Et quoniam omne mendacium ex ueritate non est. quod est mendax. nisi is qui negat. quoniam in eis non est christus. hic est antichristus qui negat patrem et filium. Omnis qui negat filium nec patrem habet. qui est factus filium et patrem habet.

Uos quod audistis **viii.** ab initio in uobis maneat. si in uobis permanserit quod ab initio audistis. et uos in filio et patre manebitis. Et haec est reprimissio quam ipse pollicitus est nobis uitam aeternam. haec scripsi uobis debis qui seducit uos. et uos unctionem quam accepistis ab eo. maneat in uobis. Et non necesse habetis. ut aliquis doceat uos. sed sic uocatio eius docet nos de omnibus. et uerum est. et non est mendacium. et sic docuit uos manere

107
meo. Et non est filioli. manete in eo. ut cum apparuerit habeamus fiduciam. et non est fundatur ab eo in aduentu eius. Si scitis quoniam iustus est. scitote quoniam et omnes qui faciunt iustitiam ex ipso nati sunt. **viii.**

Uidete qualem caritatem dedit nobis pater. ut filii dei nomine mur. et simus. propter hoc mundus non nouit nos. quia non nouit eum. Item. non est filii dei sumus. sed non dum apparuit quod erimus. scimus autem cum apparuerit similes ei erimus. quoniam uidebimus eum sicuti est. Et omnis qui habet spem hanc in meo. sanctificat se. sicut et ille sanctus est. **x.**

Omnes qui faciunt peccatum. et iniquitatem facit. et peccatum est iniquitas. et scitis quia ille apparuit. ut peccata tollerent. et peccatum in meo non est. omnis qui in meo manet non peccat. et omnes qui peccant. non uident eum. nec cognouit eum. filioli. nemo uos seducat. quia facit iustitiam iustus est.

sicut et ille iust² ē. qui facit
peccatū ex diabolo ē. qm̄
ab initio diabolus peccat.
In hoc apparuit filius dī ut
dissoluat opa diaboli. Oīs
qui natus ex dō ē. peccatū
n̄ facit. qm̄ sem̄ ipsius meo
manet. et n̄ potest peccare.
qm̄ ex dō natus ē. In hoc
manifesta s̄t filii dei. et filii
diaboli: oīs qui n̄ est iust²
n̄ est de dō. et qui n̄ diligit
fr̄em suū. Qm̄ hec ē annū
ciatio quā audistis ab initio.
ut diligam̄ ad alterutrum.
Non sicut cayn qui ex mali
gno erat. et occidit fr̄em
suū. Et p̄pt̄ quod occidit
eum: Qm̄ opa ei maligna
erant: fr̄is aut̄ ei iusta. **xv.**
Nolite inuani fr̄es si oīr̄ uos
mundus. Nos scim̄ qm̄ t̄m̄
lati sumus de morte ad ui
tam. qm̄ diligim̄ fr̄es. Qui
n̄ diligit. manet in morte.
Qui odit fr̄em suū homici
da est. Et scitis quā oīs ho
micida: n̄ h̄t uitā eternā
in se manentē. In hoc co

gnosim̄ caritatē dei: qm̄
ille p̄ nob̄ aīam suā posuit.
et nos debem̄ aīas p̄ fr̄ib.
ponere. Qui habuerit sub
stantiā mundi hui. et uidit
fr̄em suū necessitatē pati
entē: et clausit uiscera sua
ab eo: quom̄ caritas dī ma
net in eo. **xii.**

Filioli mei n̄ diligam̄ ūbo
neq; lingua: sed ope et ue
ritate. In hoc cognosimus
qm̄ ex ueritate sum²: et in
c̄spectu ei² suadem̄ corda
n̄ra. Qm̄ si resp̄ndit nos
cor n̄r̄m: maior ē d̄s cor
de n̄ro. et nouit oīa. Item:
si cor n̄r̄m resp̄ndit nos:
fiduciā habem̄ ad deum.
et q̄qd̄ petierim̄ accipie
mus ab eo. qm̄ mandata
eius custodim̄: et ea q̄ s̄t
placita corā eo facim̄.
~~et qui s̄t placitū ei~~
~~facimus.~~ Et hoc ē man
datū ei²: ut credam̄ in hoc fili
o n̄r̄o x̄pi: et diligamus
alterutrū. sic dedit man
datū nob̄. Et qui seruat

118
mandata ei². in illo manet.
et ipse in eo. Et in hoc scim̄:
qm̄ manet in nob̄ de sp̄u
quē dedit nobis. **xiii.**
Rati: nolite oīi sp̄ui cre
scere. sed p̄bete sp̄s si ex dō sint.
qm̄ multi pseudo. p̄phete
exier̄t in hūc mūdū. In hoc
cognosert̄ sp̄s dei. Oīs sp̄s
qui consistit in̄m x̄pm̄ in
carne uenisse ex dō ē. Et
om̄is sp̄s qui soluit in̄m
ex dō n̄ ē: et hic antix̄pe
ē. quē audistis qm̄ uenit:
et n̄ iam in mundo ē. Nos
ex dō estis filioli. et uicisti
eos. qm̄ maior ē qui in̄ob
ē: quā qui in mūdō. Ipsi s̄t
de mundo: rōd̄ de mūdō
locuntur. et mūdō eos
audit. Qui nouit d̄m̄ au
dit nos. Nos ex dō sum²:
qui aut̄ n̄ est ex dō non
audit nos. In hoc cogno
scim̄ sp̄m̄ ueritatis et spi
ritū erroris. **xiiii.**

Rati: diligamus nos in
uicem. qm̄ caritas ex dō ē:
qui diligit fr̄em suū ex dō

est. Et om̄is qui diligit fr̄em
suū. ex dō nat² ē. et cogno
scit d̄m̄. Qui aut̄ n̄ diligit:
n̄ h̄t caritatē. et n̄ nouit
d̄m̄: qm̄ d̄s caritas ē. Et
ex hoc apparuit caritas dī
in nob̄. qm̄ filiū suū uni
genitū misit d̄s in mūdū
ut uiuam̄ peū. In hoc est
caritas n̄ quasi nos dilexe
rim̄ d̄m̄: sed qm̄ ipse p̄or
dilexit nos. et misit filiū
suū. p̄p̄tationē. p̄ peccatis
n̄r̄is. **xv.**

Rati: Si d̄s dilex̄t nos. et
nos debem̄ alterutrū di
ligere. D̄m̄ nemo uidit ūq̄.
Si diligam̄ in uicē d̄s in o
bis manet. et caritas eius
in nob̄ p̄fecta ē. In hoc co
gnosimus qm̄ in eo mane
mus et ipse in nob̄. qm̄ de
sp̄u suo dedit nob̄. Et nos
uidim̄ et testificam̄: qm̄
pat̄ misit filiū suū saluato
rē mundi. Quisq; c̄fessus
fuerit qm̄ in̄c̄ ē filius dī.
d̄s in eo manet et ipse in
dō. Et nos cognoscam̄ et

credim caritati quā habet
dō in nobis. **xvi**

O s caritas ē. et qui manet
in caritate in dō manet. et
os meo. In hoc pfecta ē ca-
ritas nobiscū. ut fiduciam
habeam̄ in die iudicii. Quia
sicut ille ē. et nos sum̄ in
hoc mundo. Timor n̄ est ī
caritate. sed pfecta caritas
foras mittit timorē. Qm̄
timor penā h̄t. Qui autē
timet. n̄ est pfect' in cari-
tate. Nos ḡ diligam̄ dñm.
qm̄ dō p̄or dilexit nos. Si
qs dixerit qm̄ diligo dñm.
et fr̄m suū oderit. m̄dax
est. Qui enī n̄ diligit fr̄m
suū quē uidet. dñm quē n̄
uidet. quom̄ potest dilige-
re. Et hoc mandatū habemus
a dō. ut qui diligit dñm dili-
gat et fr̄m suum. **xvii**

O m̄s qui credit qm̄ ihs est
xp̄s. ex dō nat' ē. et ois q
diligat eū. qui genuit
diligat eū q natus est ex eo.
In hoc cognoscim̄ qm̄ dili-
gam̄ natos dī. cū dñm diliga-

mus. et mandata ei' faciam̄.
hec ē enī caritas dei. ut mā-
data eius custodiam̄. 7 mā-
data ei' graua n̄ s̄t. Qm̄ ois
quod natū ē ex dō. uincit
mundū. Et hec ē uictoria
que uincit mūdū. fides n̄ia.
Quis ē autē qui uincit mun-
dū. nisi qui credit qm̄ ihs ē
filius dei. **xviii**

Hic ē qui uenit paquā et
sanguinē ihs xp̄s. Non in
aqua solū. sed in aqua. et sa-
guine. Et sp̄s ē q testificat
qm̄ xp̄s ē ueritas. Qm̄ tres
s̄t q testimoniū dant in mā.
sp̄s. aqua. et sanguis. **xix**
Et tres s̄t qui testa-
moniū dant in celo. pater.
et filius. et sp̄s sc̄s. Et hi
tres unū sunt. **xx**

Si testimoniū hoīū acci-
pim̄. testimoniū dī maius
est. Quoniam hoc ē testimoniū
dei quod maius ē. q̄ testi-
ficatus ē de filio suo. Qui
credit in filio dī. habet te-
stimoniū dei in se. Qui n̄
credit filio. m̄dax ē fac' ei'

qm̄ n̄ credit in testimonio
quod testificat' ē de filio
suo. et hoc est testimoniū
qm̄ uitam etnā dedit nob̄
dō. et hec uita in filio ei' ē.
Q̄ h̄t filii. h̄t uitā. Qui n̄
habet filii dei. uitā n̄ h̄t.

Hec scribo uob̄. ut **xx**
sciatis qm̄ uitā habetis. et
nā. q̄ creditis in uoie filii
dei. Et hec ē fiducia quā
habem̄ ad eū. q̄a quodcūq̄
petierim̄ scdm̄ uolūtate
eius. audit nos. Et scimus
qm̄ audit nos q̄cqd̄ pete-
rim̄. scim̄ qm̄ habem̄ peti-
tiones quas postulam̄ ab eo.
Qui scit fr̄m suū peccare
peccatū n̄ ad mortē. petat
p̄ eo. et dabit ei uitā pec-
canti n̄ ad mortē. Est pec-
catū ad mortē. n̄. p̄ illo dico
ut roget. Ois iniquitas pec-
catū ē. et est peccatū ad
mortē. Scim̄ q̄a ois q̄ nat' ē
ex dō n̄ peccat. sed ḡnatio
dei conseruat eū. et mali-
gnus n̄ tangit eum. **xxi**
Scim̄ qm̄ ex dō sum̄. 7 mūd'

109
totus in maligno positus ē.
Et scim̄ qm̄ filius dī. et car-
nē induit nri causa. et pass'
est. et resurrexit a mortuis.
assūpsit nos. et dedit nob̄
sensū. ut cognoscamus uerū
dñm. et simus in uero filio ei'.
hic est uerus dō et uita et
na. filioi. custodite uos a
simulacris. **Explicit eplā. i.**

Incipit cap̄ breuis eplē. ii.

De diligendis cultorib' uitans. i.
De dilectione alterna quod n̄. ii.
De noui ac rude p̄ceptum. iii.
De seductorib' qui in hoc mūdo
abundant. **iiii.**
De non dicendum aue his qui
p̄ferunt aliud dogma. **v.**

De sua presentia in qua narrandū
omnia reseruauit. **Explicit**

Incipit argumētū.

Isq. ad eo ad scām feminā
scribit. ut eandē dñam n̄
dubitet litis appellare. ei'
dēq̄. filius qd' ambulat in
ueritate perhibeat testimo.
Explicit argumētū. mū.
Incipit eplā breuis. ioh̄is
apli et eius.

SENIOR. dilecti
dne. et natis eius.
quos ego diligo i
ueritate. et n̄ ego
solus. sed et om̄s qui cognō
uer̄ ueritatē. pp̄t ueritatē
q̄ pmanet in uob̄. et nob̄
erit mecū. sit uob̄cū gr̄a.
m̄ia. pax. ad̄o patre. et a
m̄i filio pat̄s i ueritate.
et caritate. **ii.**

Gaudis sū ualde. qm̄ inue
ni de filius tuus. in ueritatē
ambulantes. sicut manda
tū accepim̄ a patre. Et nūc
rogo te dñā. n̄ tamq̄ manda
tū nouū scribens t̄. sed
quod habuim̄ ab initio. ut
diligamus alterutrum.
et hec ē caritas ut ambule
mus scdm̄ mandata ei. hoc
ē enī mandatū ut quē ad
moq̄ audistis ab initio. in
eo ambuletis. **iiii.**

Quam̄ multi seductores exier̄
in mundū. qui n̄ cōfiteantur
xp̄m̄ iūm̄ uenisse in carne.
hic ē seductor et anti xp̄s.
Videte uos metip̄os. ne p̄

dati quod opati estis. sed
ut mercedē plenā accipiat̄.
Joh̄s qui p̄cedit et n̄ **iiii.**
manet in doct̄na xp̄i. dñi
n̄ h̄t. qui pmanet in doct̄
na. hic et filiū et pat̄r h̄t.
Siquis uenit ad uos. et hanc
doct̄m̄ā non affert. nolite
recipere eū in domū. nec aue
re ei dixeritis. qui enī dix
erit illi aue. cōicat opib̄
illi. malignis. ego p̄dixi
uob̄. diem dñi n̄r̄i iūū x̄.
non confundamini. **v.**

Plura habens uob̄ scribere.
nolui p̄ cartā. et attrañtū.
Spero enī futurū me apud
uos. et os ad os loq̄. ut gau
diū usm̄ plenū sit. Salutē
filii sororis tuę dilectę.

**Explet̄ eplā scđā. Incipi
unt caplā eplē t̄c̄ę. ioh̄s. i.**

Desilii apli rigore tenētib̄ uitatē.
De heliosim̄ sc̄ę uuentū. **ii.**

De p̄terita diotrepis. **iii.**

De demet̄o cui testimoniū **iiii.**
cū oib̄. ipsa ueritas reddet. **v.**

De multiplici sacrañto q̄ ut reu
laret suū distulit in aduentum.

Incipit Argumentum.
Gaudium pietatis causa ex
collit. atq̄ ut ipsa pieta
te maneat. exhortat̄. Dio
trep̄n impietatis. et sup
bie causa obiungat. Deme
trio aut̄ bonū testimoniū
phibet cū fr̄ib̄ uniūsis.

**Incipit eplā
iohis t̄c̄ā.**
SENIOR. **G**AUD
kmo. quē ego
diligo in uerita
te km̄e. de oib̄ orationē
facio. p̄spere te ingredi
et ualere. sicut. p̄spere agi
tā tuā. Gaudis sū ualde.
uenientib̄ fr̄ib̄. et testi
moniū phibentib̄. ueri
tati tuę. sicut tu in ueri
tate ambulas. Maiorem
hoꝝ n̄ habeo gr̄am quā
ut audiā filios meos in
ueritate ambulantes. **ii.**

Roe. fidelē facis quicq̄
oparis in fr̄es. et hoc in
p̄grinos. q̄ testimoniū
reddider̄ caritati tuę in
c̄spectu ecclē quos bene

faciens deducis digne dō.
p̄noie enī. p̄fecta s̄t nichil
accipientes agentib̄. Nos
ḡ debem̄ suscipere huiusmodi.
ut cooptatores sim̄ ueritatis.
Scripsissem forsitā **iiii.**
ecclē. sed is qui amat pri
matū gerere in eis diotre
pes. n̄ recepit nos. p̄pter
hoc si uenero cōmonē ei
opa quę facit. uerb̄ mali
ḡm̄s garrrens. et quasi n̄
et ista sufficient. nec ipse
suscipit fr̄es. et eos qui su
scripiunt. phibet. et de ec
clesia eicit. **iiii.**

Roe. noli imitari malū
sed quod bonū ē. Qui bñ
facit ex dō ē. q̄ male facit
n̄ uidet eū. Demetrio testi
moniū reddidit ab oib̄. et
ab ipsa ueritate. Et nos aut̄
testimoniū phibem̄. et no
stū qm̄ testimoniū nostrū
uerum est. **v.**

Multa habui scribere tibi.
sed nolui p̄ attrañtū et ca
lamū scribere tibi. Spero aut̄
p̄tinus te uidē. et os ad os

loquemur. pax tibi. Salu-
tant te amici. saluta amico^s
p nom. **Explicit epla iohis. iii.**

Incipit cap eplē iude apli.

De falsis doctorib; ne cap. 1.

gatorib; saluet xpi impudias.

Dopulariatioē eoz q erudit 11.

ab inchoatioib; mūdi delinqunt.

De carnalib; deficiis et igno. 111.

tantē blasphemis. 1111.

De impio; exitus 270 salubilib; penis.

De ppliē enoch testimonio. v.

De rrsorib; falsis dū taxat. vi.

doctorib; fugiendis. vii.

Domennarrabili gīa saluatoris i

eplē sine. **Explicit. cap.**

Incipit Argumentum.

Iudas apls. frēs de corrup-

torib; uie ueritatis. ita in-

format. ut illicitū eē disser-

ter. de subiugo semel eru-

tos. seruitutis. denuo operā

suā officis nouare seruilib;.

Incipit eplā iude apli

UDAS ihu xpi Cap. i.

seruus. frat aut iacobi:

his qui in dō patre. di-

lectis. et in xpo ihu cō-

seruatis. et uocatis.

mīa uob; et pax. et caritas
adimpleatur. kmī. omnē
sollicitudinē faciens scribē
di uobis decōmuni uīa sa-
lute. necesse habui scribē
uobis. depicans super certan
semel tradites scīs fidei. Sub
intvīert enī qōā hoīes. qui
olim pscripti sūt in hoc iudi-
cio impii. dei nri grām re-
ferentes in luxuriam. et so-
lum dīatore et dñm nrm
ihm xpm negantes. 11

Commonere aut uos uolo.
scientes semel omīa. qm
nūc pplin de trā egypti.
saluans. sedō eos qui n̄ cre-
diderūt pdidit. Anglos uō
qui n̄ seruauerūt suū pnci-
patū. sed dereliquerūt suū
domiciliū. in iudiciū dīei
magno uincul. etnis cali-
gine reseruauit. 1111.

Sicut sodoma et gomorra.
et similit; ciuitates simili
n̄ fornicatē. et abeuntes
post carnē alterā face sūt
exemplū ignis etnī penā
sustinentes. Similit; et hi

carnē qdem maculant
dīationē aut spernunt.
maiestatē aut blasphemāt.
Cum michael archangl's
cum diabolo disputans alt
caret de moysi corpe. n̄ ē aut
iudiciū inferre blasphemie.
sed dixit impet tibi dñs.
hui aut que sciq; qdē igno-
rant blasphemant. Quecūq;
aut naturalit; tamq; muta-
aīaīa nouerūt. in his corrū-
puntur. 1111.

Ue illis qui uia cayn abierūt.
et errore balaā mēde effusi sūt.
et cōfēdictione chore pi-
erūt. hi sunt in cepul' suis.
maculate cūuantes. sine
timore semetipsos pasce-
tes. nubes sine aqua que
a uentis creūferunt. Ar-
bores autūnales infructu-
ose. bis mortuē. eradicatē.
fluct' feri maris. despumā-
tes suas cōfusiones. sydera
erantia. qb; peccata tene-
braz in etnū seruata est.

Prophauit aut et
his septimū ab adā enoch

111
dicens. Ecce uenit dñs in
scīs milib; suis facere iudi-
ciū cōt omīs. et arguere
omīs impios de omib; opib;
impietatis eoz. qb; imple-
egerūt. et de oib; duris que
locuti sūt cōt eū peccatores
impii. hū sūt murmurato-
res querelosi. scdm defidia
sua ambulantes. et os illoz
loqitur supbe. mirantes p
sonas questus causa. vi.

Uos aut kmī memores e
stote ūboz que dicta sunt
ab aplis dñi nri ihu xpi.
qui dicebant uob; qm in
nouissimo tēpore uenient il-
lufores scdm sua desideria
ambulantes in impietatē.
hui sūt qui segregant semet-
ipfos. aīales. spm n̄ habntes.

Uos aut kmī sup vii.
edificantes uos metipsos
scīssime uīe fīdī in spū scō
orantes. ipfos uos in dilecti-
one dei seruare. expectan-
tes mīam dñi nri ihu xpi.
mutam etnā. Et hos qdē
arguere iudicatos. illos uō

saluate deigne sapientes.
Aut aut miseremini timore
odientes et cū carnalē ē
maculatā tunicā. Et aut q
potest uos sine peccato con
seruare et cōstituire ante ē
spectū glīe sue immaculatō.
In exultatiōe soli saluatori
nō dō. p̄ n̄m xp̄m dñm
n̄m. gl̄ia et magnificentia.
et impiū. et potestas. ante
om̄e sēlm. et n̄ et in om̄ia
sēlā sēlōz. a. 6. **Explicuit**
xvii. epl̄e canonice. Vñ. S.
Iacobus. petrus. ioh̄s. et iu
das. septē epl̄as ediderūt.
tam miseras. succinctas. et
breues. parit̄ et longas. Bre
ues in uerbis. longas in sen
sib. ut n̄ rarus in eaz. lecti
one cecutiāt. Iacob. q̄ appel
latur fr̄at̄ dñi. cognōito
iustus. n̄ nulli existimant.
q̄ ioseph genuit eū exalta
uxore. Ut aut̄ n̄ uidetur
fil̄i sororis mat̄s dñi. cuius
in libro suo ioh̄s meminit.
Hic p̄ passionē dñi. statim
ab ap̄t̄is ep̄s ierosolimorū

ordinat̄. unā tantū epl̄am
sēp̄t. q̄ ē de septē catholi
cis. ut canonicis. Ioseph aut̄
uicū ap̄t̄oz tēporib. de ia
cobo narians ait. Suscepit
eccl̄am post ap̄t̄os iacobus
cognōito iustus. Multa enī
iacobi uocant̄. hic de utero
mat̄s sue sc̄ificatus fuit. nul
lāq̄ carnē manducauit. nec
ūq̄ attonsus ē. nec unct̄ oleo.
nec usus balneo. Cuiq̄ soli
tū erat ingēi sc̄a sc̄oz. sigēd̄
uestib. lineis n̄ utebat̄. sed
lancis. et fixis genib. p̄p̄tō
depebatur. Intantū ut du
riciā cameloz. fuisse ei ge
nuā credat̄. Ioseph aut̄ et
clēm̄s dicit̄. mortuo festo q̄
iudeā. p̄curabat. album
successorē missū eē a ne
rone. Qui cū nec adp̄un
ciā uenisset. annuus pon
tifex adolefcens conciliū
cōgregauit. et publice cō
pellens iacobū ut dei fili
um denegaret. et cōdicētē
lapidari iussit. Qui cū p̄
cipat̄ sit de p̄ynna tēpli

XIIII.

confictus cru

confictus crurib. semui
uus. p̄clamans ait. Ignosce
cis dñe. Fullonis fuste in
cerebro percuss̄ interit. De
quo ap̄t̄s paulus dicit̄. Alū
ap̄t̄oz neminē uidi. n̄ ia
cobū fr̄em dñi. Trigit̄ aut̄
annis rex eccl̄am usq̄ ad
septimū neronis annū. Et
iuxta tēpli angulū sepulc̄
ē. et habuit tumulū usq̄
ad seditionē titi et uestpa
siani. Canones noui testa
m̄ti. p̄m̄ petrus scripsit.
sals iacob. t̄c̄i matheus.
quare iudas. q̄m̄ paulus.
Sext̄ barnabas. Septimus
lucas. Octauus mar̄. No
nus ioh̄s. Quare primus
iacob. in ordine epl̄az po
nit̄. cū p̄m̄ pet̄i in ordi
ne canonis scripsit. hac
de causa fuit. p̄rogatiua
ap̄t̄ici ordinis. ut qdā in
p̄tant̄ significat. Vt̄ pre
stantius ē ut affirmat̄ ali.
ut pet̄i ponat̄ p̄m̄. cum
p̄mus scripsit. Dicit̄ qdā
epl̄a iacobi. q̄ ab alio sit

edita sub ei noie. q̄z op̄mo
falsū ē. Symon pet̄i filius
ioh̄s. p̄m̄ galilee. uico
bethsaida. fr̄at̄ andrē ap̄t̄i.
et p̄nceps ap̄t̄oz. p̄ ep̄atū
antiochenis eccl̄e et p̄dica
tionē dispsiois eoz. qui de
circūcisioē crediderē impō
to galathia. capadocia. asia.
et bithinia. scripsit duas
epl̄as que catholice noiant̄.
Quaz sedā a plerisq̄ ei cō
negat̄. pp̄t̄ stali cū priore
disonantiā. Ioh̄s. p̄ humi
litate n̄ ponit̄ nom̄ suum
licet scripsit unā epl̄am ca
tholicā. et duas memorias
suas. Sēp̄t iudas iacobi fr̄.
unā paruā. quā de septē
catholicis epl̄is reliquit. Et
q̄a de libro enoch q̄ apoc̄ph̄
icā assūpsit testimoniū. a
plerisq̄ reicit̄. Tam̄ in scri
pt̄is sac̄s cōputat̄. Iacob ap̄t̄s
sc̄m̄ instruit clerū. de cultā q̄
lesū p̄cep̄t̄oz. et reglā catho
licę obseruatiōis. de iur̄e po
tēt̄is maiestate. de reuela
tiōe p̄t̄imoz. de m̄dico ma
| ḡistoz.

Incipit prefatio sup
actus apostolorum.
Ves q̄n̄s̄ ḡn̄e h̄y r?
cū laus meuglio
camit. apud antiochia me
dicnē artis egrēgi. aplōz. x
disapls. p̄ca usq̄ ad e s̄fioē
paulū secut̄ aplin. sine cri
mine inunguitate p̄ma
nens dō maluit inire. Qu
i octoḡita et quattuor
agens. etatis annos. in b̄th
ma de sc̄lo nosc̄t migrasse.
hic q̄ diuino stimulat̄ im
pio: p̄ca q̄ in achajē partib̄
eugliū scribens grecis fi
delib̄ incarnationē dñi
fidelit̄ narratioē ostendit.
Eundēq̄ ex stirpe dauid de
scendisse mōstrauit. Cui n̄
in merito scribendi aplōz
actuū potestas in mysterio
daē. ut dō in sc̄lo plene ostē
deret. et filio p̄ditōis ex
tineto. ordē ab aplis facta
forte dñi. electiois nūc cō
pleret̄. Sicq̄ paulū c̄suma
tiois aplis. actib̄ daret.
quē diu cont̄ stimulos cal

at̄rē dñs elegisset. quod
legentib̄. ac regrentib̄. dñi
breui uoluit sermone oste
dere. quā p̄tius aliq̄ fa
stidientib̄. p̄didisset. Sciēs
q̄ opante agricolā oportet.
et de sc̄us fructib̄. edere. Quē
ita diuina subsecuta ē grā.
ut n̄ solū corpoz. sed etiā
aīz. eius. p̄ficret medici
na. **Explicit prefatio. Ina.**

Diuit cap. actuū aplōz.

Depulsioe et resurrectione dñi. **i.**
et aduentu. **ii.** **O** egregan
one aplōz. ordē quā alit̄ib̄ suis
multierib̄. celebrabant. **iii.**
O mathia q̄ p̄eb̄ aplōz. apl̄itū
iude suscep̄. **iiii.** **O** spū sc̄o
quē iuxta p̄missū saluatoris apli
assūp̄er̄. **v.** **O** ppl̄ia ioel
cū testimoū apli. assūp̄er̄ sc̄m se ac
suos. accep̄isse sp̄m cōpar̄. **vi.**
O iudeis q̄ uera exortatione. p̄c̄ apli
cau se fuisse dñi p̄nerbat. **vii.**
O t̄b̄. milib̄. uidoz. elemosinas iōs p̄c̄
credulitate facientum. **viii.**
De clādo. quē p̄c̄r̄. ascendens ad om̄ne
circa horā nonā. rez. c̄cep̄it. d̄nre. cu
tauit. **viiii.** **O** o s̄p̄itate. dauid. quē

xpi uirtute curati q̄ ad ip̄oz. resau
rationē ueniret. app̄baue. **x.**
O resurrectione mortuoz. 7 h̄ilāgnis me
dela. p̄p̄t̄q̄. in arē se trus̄i. apli. **xi.**
O eloo q̄ moē ē cū apli relicta de carcere
reuer̄i. ad f̄os onarent. **xii.**
O flūba iduana d̄tentiū. 7 de m̄dāno in
anania 7 s̄aphia p̄tusa morte d̄m̄ato.
xiii. **O** f̄os q̄ in noīe. x. 7 curare p̄
hibentur semp̄ et docere. **xiiii.**
O c̄silio gamalielis. q̄. d̄i op̄i dissolui n̄
poss̄. uenica huāna. 7 aplōz. pleb̄ solli
cita uisitatio. **xv.** **O** s̄p̄tem
d̄sp̄nsatorib̄. plenif̄ spū sc̄o. et ma
gistrōz. diuini s̄m̄oīis inmissio siglari.
xvi. **O** oste phano q̄ p̄ca q̄ ma
roz. ac legi ordinē enarrauit infa
nā coherent̄ uideoz. **xvii.**
O p̄ncipe martyz. q̄ in f̄ecorib̄ suis
indulgentiā. ut ip̄si face oportuit.
postulauit. **xviii.** **O** mago
s̄ymone q̄ ip̄sā filioz. fr̄um. ad hoc
bapuzat̄ ē. ut de ineps s̄oz. se mer
ger̄t. seus insecutor. **xviiii.**
O eodē s̄ymone q̄ cū enie se posse a
p̄c̄ sc̄m sp̄m̄ credidit̄. sp̄m̄. p̄ uiden
tia p̄dampnatus est. **xx.**
O eumūcho quē philipp̄. anglī. reuelā
tione. ut bapuzandi formā. uiuēdi

13
acaper̄ rationalit̄. bapuzant̄.
O iudicio q̄ saluator̄ in paulū **xxi.**
cū in f̄os seuret̄. exeret̄. 7 de bapuzant̄
anam̄ impulsi. **xxii.** **O** exor
tatione. s̄ymonū pauli q̄ uertutis p̄o
ni cū s̄st̄nuit. **xxiii.** **O** om̄agn
tudine ob̄i quē adūsi pauli. iudei. ex
ereb̄it̄ paulo remis̄si. cū cētis. aplis. ac
tantes. **xxiiii.** **O** e. ca. 7 t̄ba
bua. q̄ elemosine. cū apli 7 uisitā et
sufotatū. **xxv.** **O** efame. aplia. 7
reuelatioē. diuina. q̄. d̄. deb̄it̄. f̄ā. ma
ctare. que. ut. alt̄. m̄. m̄. a. fa. a. **xxvi.**
O bapuzant̄. cornē. 7 n̄ bapuzandis
his q̄ n̄ s̄nt̄. ordīe. diuini. uirtutis. i
flar̄. uenit̄. **xxvii.** **O** agentib̄. quē
admodū. exortatū. edēdi. iē. s̄p̄. s̄. f̄. f̄.
ad. m̄. uita. a. i. semet. apls. depellendā.
iudeis. in. s̄. uat. **xxviii.** **O** ex
ortatioē. d̄sp̄lōz. x. ut. ab. aplis. cōmo
nit̄. salutes. ūb̄. gentib̄. loquerentur.
O collatioē. fr̄um. q̄. in. i. m̄. t̄. n̄. **xxviiii.**
sc̄s. ē. d̄. s̄. h̄. n̄. a. t̄. a. r̄. a. t̄. a. b̄. i. f̄. e. c̄. a. t̄. a.
b. e. u. d. e. **xxx.** **O** e. u. i. n̄. d̄. e. d̄. u. i. n̄. i.
q̄. s̄. e. s̄. e. i. m̄. b̄. e. r. d. e. i. u. s̄. t̄. a. t̄. a. n. c̄. a. u. s̄. a.
e. x. e. r. u. t̄. **xxxi.** **O** a. p̄. u. s̄. i. t̄. b̄. i. u. e.
u. i. t̄. a. n. s̄. e. t̄. u. d̄. q̄. p̄. s̄. t̄. i. m̄. a. c̄. e. c̄. e. a. t̄. e.
q̄. u. e. i. n̄. d̄. a. r̄. a. t̄. a. p̄. a. u. l. o. c̄. a. u. r. t̄. a. ē. **xxxii.**
O p̄. a. u. l. o. q̄. l. e. g. i. s̄. ē. t̄. p̄. p̄. h̄. a. t̄. e. s̄. t̄. i. m. o. n. i. s̄.

suadet indi gra q credidit pmanē.

xxxiii *Dono credentib; q temp in
uidia xpi discipulis constent. xxxiiii.*

Douanitate ipoy qy xpi discipuli ali-
gholo regem inueniunt. insecutiones
aliquando faciunt. **xxxv.**

Dogrent q magnitudine suat uirtutu
dōs eē aplos putauerūt. q quoniam p̄t
modū a iudeis expi fē. **xxxvi.**

De regniū celestib; que sine t̄bulatiōib;
ad ipsa null' p̄ualer. 7 defalsis docto-
rib; q ad cultū legis uetis deuio

De xpi discipulis compellebant. **xxxvii.**
De eplā aploz p̄quā f̄cepit legi mo-
ysi non eē seruendum. **xxxviii.**

De sequentiē barnabę apulo. 7 pauli
sollicitudine. qua eplā aploz im-
pleri ciuitatef ciuitatis hortabat.

De reb; ceteris ut paul' **xxxviiii.**
et timotheū creuēderē. 7 aplos sta-
tuta xpi discipulis sollicite confidant.

De de uero macedone q p̄uisione o-
stentis eē. 7 pauli 7 lodia purpurata
baptizata. **xl.**

De spū phitonis fugato cui cā paulus
cū cētis gressimis plagis afflēt. factō
tremotu cū eēt uis edua de caetero.
cuiē se p̄fēt eē romanū. 7 de ciuitate
ceteris baptizato. **xli.**

Do calūpniis quas scīs societate form-
suū doctorēs semp̄sissimū machinat.

De aplica sapiā cui n̄ solum cū iudeis. **xlvi.**
7 philosophis disputare cēdit uerū
cū unūctis sup̄stitutiōib; atq; factis. **xlvii.**

Dooye p̄dicatiōis dogmatis dicitur
unil. et a glē. p̄fallēq; x̄risu arectsi.
magogū credulitate. t̄ baptizama. cū

aliquantis corintheis. **xlviii.**
De auertitate publica q reb; diuinis
nūq; se in p̄suerit. **xlv.**

De auctoritate rebaptizati. 7 xvi. unis
rebaptizatis. s̄ neq; si sp̄s scīs sit au-
dumū. **xlvi.** **D**e orens 7 uir-
tutib; pauli p̄ sp̄m scīm. 7 exortis in-
dōz. ihu nom̄ fraude inuocantib;

xlvii. **D**e demetrio argentario.
q zartis cā. 7 idoli chianę cultura.
n̄ modicā paulo inq̄ritudinē cōtraū.

xlviii. **D**e spū scō q quilibet ap̄s
faceret impauit et de adolēscere d̄i.
xlviiii.

De inīstātia opis cep̄ passiōū. **xlviiii.**
scilicet 7 delapsis ḡrib; qy fuit exor-
moib; d̄ni n̄i inū x̄. 7y paulus sus-

mamb; opatur. **l.**

De itinē nauigū. 7 passiōē pauli suā
agibi. p̄phā. 7 d̄ quor sitab; philipp̄.

li. **D**e saltis fr̄ib; q apl̄m i
hypoēsū xpm p̄dicare suadebant.

et de aploz salubrib; statutis. et
de eplā aploz. **li.**

De insecutiōē iudeoy quā simultratus
causa sustinuit grauiorē. **liii.**
De eplā uetis legi; reuelatiōē d̄nicā.

7y ap̄s militari potentia uti sit
erūt de manib; iudōz. **liiii.**

De xl. iudōz infideliis. 7y armatorū
mamb; uix sit ap̄s cesarū emigētis.

De effectū pauli ac iudōz. **liiii.**
et de factis q hēses appellentur.

De paulo q n̄ cesarē appet. **liiii.**
lasser iudeoy eē uolūtā uictis
p̄uaricatione donatuf. **liiii.**

De paulo q militay fuit lictay. et
quēdā modū sit inurbē romā ad
cesarē destinatus. **liiiii.**

De disermine nauigū. 7 barbaroy.
humanitate. **liiiii.**

De om̄si serpenti. et de patre pu-
blici febril; libato. et de aduentu
pauli p̄reolis. **lii.**

Do bis que inurbē roma se acta.
Explicit eap. actū aploz.

Incipit argūmēt.
Inuidā quidē sonare ui-
detur historiā. et nascen-
tis ecclēie infamā texere.
Sed si nouerim scriptorē

111
eoz lucam eē medicū. cui
laus ē meuglio. aīd uerū
mus partē oīa ūba illi aīc̄
languentis eē medicamina.
dō grās. memor esto mei.
Incipit actus ap̄stolorū.

Dicitur quodem sermo
nē feci de
omib; o theo-
phite que cepit ihs fa-
cere et docere. usq; in
diem qua p̄cipiens ap̄s
p̄ sp̄m scīm quos elegit
assūpt' ē. Quib; et pre-
buit se ipsū unū post
passionē suā in multis
argumētis. p̄dies quadra-
ginta apparens eis 7 lo-
quens de regno dei. Et con-
uescens p̄cepit eis ab iero-
solumis ne discēderent. sed
expectarent p̄missionem
patris. quā audistis inquit
pos meū. Quia ioh̄s qdem
baptizauit aqua. uos autē
baptizabimini spū scō. n̄
p̄ multos hos dies. Igitur

conuenerant. interrogabant
eū dicentes. Dñe. si in tēpre
hoc restitues regnū isrl. ^{et}
dixit aut eis. Non ē uim
nosse tēpā uel momenta q̄
pat potuit in sua potestate.
Sed accipietis utitū sup ue
mentis sp̄s sc̄i in uos. et erit
tis in testes in ierlm. et in
om̄i iudea. samaria. et usq̄
ad ultimū tēp. Et cum hec
dixisset. uidentib; illis ele
uatus ē. et nubes suscepit
eū ab oculis eorū. Cūq; in
tuerent̄ in celū cūte illū.
ecce duo uiri. stiter̄ iuxta
illos iuehb; albi. q; et dixerūt.
Um galilei qd̄ statis aspici
entes in celū. hic n̄s qui
assūptus ē a uobis in celū.
sic ueniet quēadmodū ui
distis eū cūte in celū. Tūc
reūs s̄t ierosolimā a monte
q; uocat̄ oliueti. qui ē iuxta
ierlm. sabbati h̄ns iter. Et
cū introissent in cenaculū.
ascenderūt ubi manebant
petrus et ioh̄s. iacobi. et
andreas. philipp; et tho.

mas. barcholom̄s et math̄s.
iacob; alphe; et symon ze
lores. et iudas iacobi. hi
om̄s erant p̄seuerantes
unanimē in oratiōe cū
mulierib;. et maria matre
ihs. et fr̄ibus eius. **11.**
In dieb; illis. exurgens
petrus. in medio fratrum
dixit. Erat turba hōiū
simul fere centū uiginti.
Viri fr̄es oportet impleri
scripturā. quā p̄dix̄ sp̄s sc̄s
p os dauid. de iuda q; fuit
dux eorū. qui cōp̄benderūt
ihs. qui ē numeratus erat
in nob;. et sortit̄ ē. sorte mi
nisteri hui;. Et hic qd̄em
possedit agrū de mercede
iniquitatis. et suspensus cre
puit medius. Et diffusa s̄t
oīa uiscera ei;. Et notū fa
ctū ē. oib; habitantibus
ierlm. ita ut appellaret̄
ager ille lingua eorū achel
demach. hoc ē ager sang
nis. Septū ē enī in libro
ps̄l̄m̄. fiat cōmōratio
ei; deſta. et n̄ sit qui habitet

in ei. et ep̄atū ei; accipiat
alter. Oportet ḡ ex his ui
ris qui nob̄cū congregati
s̄t in om̄i tēp̄ quo intrauit
et exiit in nos dñs n̄s.
incipiens ab ap̄tismate ioh̄.
usq; in die qua assūptus ē
a nob;. testē resurrectionis
eius nob̄cū fieri unū ex i
srls. Et statuerūt duos iosep̄
q; uocabat̄ b̄arnabas. qui
cognominat̄ ē iustus. et
mathiā. et orantes dixerūt.
Tu dñe q; corda nosti oīum.
ostende quē elegeris ex
his duob;. unū accipe locū
ministeri hui; et apl̄atus
de quo p̄uaricat̄ ē iudas.
ut abiret in locū suū. 7 de
derūt sortes eis. Et cecidit
sors sup mathiā. et ad nu
meratus ē eū undecim apl̄is.
Et cum completerentur **111.**
dies pentecostes. erūt oēs
pariter in eodē loco. Et
fact̄ est repente de celo
son̄. tamquā adueniens
sp̄s uehēntis. et repleuit
totam domū ubi erant

sedentes. Et apparuerunt
illis dispartite linguę tāquā
ignis. seditq; supra singlōs
eorū. Et repleti s̄t om̄s sp̄u
sc̄o. et cepert loq; uariis lin
guis. pr̄t sp̄s sc̄s dabat eloq̄
illis. Erant aut̄ in ierlm ha
bitantes iudei uiri religiosi.
ex om̄i natiōe que sub celo
ē. Facta aut̄ hac uoce. con
uenit multitudo. et inire
ēfusa ē. qm̄ audiebat unū
quisq; lingua sua illos lo
q̄ntes. Stupebat aut̄ om̄s.
et mirabantur dicentes.
Nonne ecce om̄s isrl q; lo
cuntur galilei s̄t. Et qm̄
nos audiuim; unusquisq;
linguā n̄am in qua nati
sumus. Parthi. medi. et e
lamite. et q; habitant me
sopotamiā. iudei. et
cappadociā. ponti et asiā.
frigiā et p̄p̄hiā. egypti.
et partes libie. que ē circa
cyrenen. et aduenē rōm̄.
Iudei q̄q; et p̄seliti. cretes
et arabes. Audiuim; eos lo
q̄ntes n̄is linguis maḡla

dei. Stupebāt autē omīs
et mirabantē adinuicem
dicentes. Quid nā uult hoc
ēē. Alii autē irridentes di-
cebant. q̄a multo p̄tem fē
isti.

1111.

Stans autē petrus. cū unde-
cim. leuauit uocē suā. et
locut' ē eis. Viri iudei. et
q̄ habitatis ierl'm unū s̄.
hoc uob' notū sit. et auri-
bus p̄cipite ūba mea. Nō
enī sic uos estimatis hū
ebrii fē. cū sit hora diei
t̄tia. Sed hoc ē qd̄ dictū
ē. p̄ p̄phā iohel. Et erit
innouissimis dieb' dicit
dñs. effundā de spū meo
sup omne carnē. Et p̄phā
bunt filii ūri et filii ūrē.
Et iuuenes ūri uisiones
uidebūt. et seniores ūri
somnia somniabūt. Et qd̄
sup seruos meos. et sup an-
cillas meas iudēb' ut effundā
de spū meo et p̄phabūt.
Et dabo p̄digna in celo
surfū. et signa in terra de-
orsū. Sanguinē et ignē

et uaporē fumi. Sol c̄uer-
tetur in teneb's. et luna
in sanguinē. antequā ue-
niat dies dñi magnus et
manifestus. Et oīs q̄cūq̄
inuocauerit nom̄ dñi sal-
uus erit. Viri isrl'ite. au-
dite ūba hęc. H̄im nazare
nū ūrū app̄batū a deo
in uobis. uirtutib' et pro-
digiis et signis. quę fecit
pillū d's in medio ūri. sic
uos scitis. hūc definito ē
silo et p̄sencia dī t̄ditū.
p̄man' iniquoz. affigen-
tes intemistis. Quē deus
suscitauit solutis dolorib'
infernū. Juxta quod im-
possibile erat teneri illū
abeo. Dauid enī dicit sc̄i.
Prouidebā dñm corā me
semp. qm̄ a dexteris ē in
ne cōmouear. P̄t hoc
delectatū ē cor meū et
exultauit lingua mea. i
sup et caro mea req̄lescit
in sp̄e. Qm̄ n̄ derelinques
aiām meā in inferno. nec
dabis sc̄m tuū uidē corru-

ptionē. Notas in fecisti
uias ūrē. replebit me io-
cunditate cū facie tua.
Viri fr̄es liceat audentē di-
cere ad uos. de patriarcha
dauid. qm̄ et defunct' ē
et sepultus. et sepulcrū ei
est apud nos. usq̄ in ho-
diernū diē. Prop̄ha igit'
cum eēt. et sciret q̄a iure
iurando iurasset illi deus
destructu uent's ei sedere
sup sedē ei. p̄uidens lo-
catus ē. de resurrectione
xp̄i. q̄a neq̄ derelictus ē
in inferno. neq̄ caro ei uidit
corruptionē. hūc r̄im re-
suscitauit d's. cū omīs nos
testes sum'. Dext̄a igit' dī
exaltatus. et p̄missioē sc̄i
sp̄s accepta a patre. effu-
dit hūc quē uos uidetis
et auditis. Non enī dauid
ascendit in celos. Dicit
autē ipse. Dixit dñs dño m̄o
sede a dext̄is meis. donec
ponā inimicos tuos sca-
bellū pedū tuoz. C̄rissimē
me ḡ sciat omīs dom' isrl'.

116
qua et dñm eū. et xp̄m d's
fecit. hūc ūrū que uos cru-
cifixistis. his auditis cōpun-
cti s̄ corde. et dixit ad pe-
trū. et ad reliquos ap̄los.
Quid faciemus ūri fr̄s. Pe-
trus uō ait ad illos. Pentē-
tiā inq̄ agite. et baptizet'
unūq̄q̄ ūrū. in noīe n̄i
xp̄i. in remissionē peccatoz.
ūroz. et accipietis donum
sp̄s sc̄i. Vob' enī ē remissio
et filius ūris. et oīb' qui lon-
ge sūt quoscūq̄ aduocauit
dñs d's ūr'. Aliis etiā uerbis
plurimis testificat' ē. et
exortabat' eos dicit. Salua-
mini agnitionē ista p̄ua-
vi ergo receperit
sermōnes eius baptizati s̄.
et apposite s̄ in illa die
aiē circē tria milia. Erāt
autē p̄seucantes in doct̄na
ap̄loz. et cōcitatōe fractio-
nis panis et oratioib'. fie-
bat autē oī aiē timor. cōl-
ponā inimicos tuos sca-
bellū pedū tuoz. C̄rissimē
me ḡ sciat omīs dom' isrl'.

Om̄s etiā qui credebāt etiā
pariter. et habebant om̄ia
cōmuniā. Possessiōes quoq;
et substantias uendebant.
et diuidēbant illa om̄ib;
p̄t̄i cuiq; op̄ erat. Cotidie
quoq; p̄durantes unanimi-
ter int̄pl̄o. et frangentes
circa domos panē. sume-
bant cibū cū exultatione
et simplicitate cordis col-
laudantes dñm. et habentes
grām ad omnē plebē.
Dñs aut̄ augebat. qui sal-
ui fierent cotidie in diuisiōe.

Petrus aut̄ et ioh̄s **vi**
simul ascēdebant in tem-
plū ad oram orōis nonā.
Et quom̄ uir qui erat claud̄
ex uisū matris suę huius
batur. Quē ponebāt coti-
die ad portā tēpl̄i. quę d̄r̄
speciosa. ut peteret elymo-
synā ab introeuntib; int̄-
plū. Is cū uidisset petrū
et ioh̄m incipientes intro-
ire int̄plū. rogabat ut e-
lymosinā acciperet. Intuens
aut̄ in eū petrus cū ioh̄edix̄.

Respicite in nos. At ille in-
tendebat in eos. sp̄ans se-
aliquo accepturū ab eis. Pe-
trus aut̄ dixit. Argentū et
aurū n̄ ē m̄. quod aut̄ ha-
beo. hoc tibi do. In noīe ih̄u
x̄ nazareni. surge et ambu-
la in pace. Et apphensa ei
manu dextera. alleluauit
eū. et p̄t̄m consolidate se
habes ei et plante. Et ex-
liens stetit et ambulabat.
Et intrauit cū illis in tem-
plū. ambulans et exiliens
et laudans dñm. Et uidit eū
om̄is ppl̄s ambulantē et
laudantē dñm. Cognosce-
bant aut̄ illū. qm̄ ipse erat
qui ad helymosinā sedebat.
ad speciosā portā templi.
Et repleti s̄t stupore magno.
et extasi. in eo q̄ cōgerat
illi. Cū tenerent aut̄ pe-
trū et ioh̄m concurrere oīs
ppl̄s ad eos. ad porticū q̄
appellabāt salomonis stu-
pentes. **vii.**

Uidens aut̄ petr̄ respōdit
ad ppl̄m. Viri isti s̄t. qd̄

admirationi in hoc aut̄ noq;
intuemini quasi n̄ia uirtute
aut pietate fecerim hunc ā-
bulare. D̄s abraā. et d̄s y-
saac. et d̄s iacob. d̄s patrū
noīe. gl̄ificauit filiu suum
n̄m. quē uos quē f̄didistis.
et negastis ante faciē pyla-
ti. iudicante illo dimitti.
Vos aut̄ s̄m et iustū nega-
stis. et petistis uirū homi-
cidā donari uob;. auctore
uō uite m̄fecistis. Quem
d̄s suscitauit a mortuis.
cuius nos testes sum̄. Et
infide noīs ei. h̄c quem ui-
detis et nostis cōfirmate
nom̄ ei. et fides quę p̄ eū
ē dedit integrā sanitatem
istā in cōspectu om̄iū uirū.
Et n̄ fr̄es. sc̄to q̄ p̄igno-
rantia fecistis. sic et prin-
cipes uirū. D̄s aut̄ quę pre-
nunciauit pos̄ oīū. p̄ph̄az
pati x̄pm suū. impleuit sic.
Pentemini igit̄ et c̄uert̄
mini. ut deleant̄ uīa pec-
cata. Ut cū uenerit t̄p̄a re-
frigerii. a c̄specu dñi. 7 mi

serit cū qui p̄dicat̄ ē uobis
uim x̄pm. quē oportet celū
quē suscipere. usq; in t̄p̄e re-
stitutionis oīū quę locut̄ est
d̄s. p̄ os sc̄oz suoz a celo. p̄ph̄az.
Moyses quē dixit. Quia pro-
pheta uob̄ suscitabit dñs d̄s
uir de fr̄ib; uirū tamquā me
ipsū audietis. iuxta om̄ia
quęcūq; locut̄ fuerit uobis.
Erit aut̄ oīs aīa quę nō au-
dierit. p̄ph̄am illū. ext̄mi-
nabitur de plebe. Et om̄s
p̄ph̄e asamuel et democ̄ps
qui locuti s̄t. annunciauer̄
dies istos. Vos estis filii p̄-
ph̄az. et testam̄ti. quod dis-
posuit d̄s. ad patres uirū di-
cent̄ ad abraam. In semine
tuo b̄ndicent̄ om̄is familie
t̄p̄. Vob̄ h̄m̄ d̄s suscitans
filiu suū. misit eū b̄ndicent̄
tē uob;. ut c̄uertat se unus
quisq; a nequicia sua. **viii.**
Loquentib; aut̄ illis ad
ppl̄m sup̄uener̄ sacerdo-
tes et magistratus templi.
et saducei. dolentes quod
docerent ppl̄m. et amun-

ciarent in ihu. resurrexio-
ne ex mortuis. Et misit
meis manus. et posuerunt
eos in custodia. in Bethaniam.
Erat enim illa iherosolyma. Multi
autem eorum. qui audierant uer-
bum crediderunt. et factus est
numerus uirorum quinquaginta milia.
Factum est autem in Bethaniam. ut
congregarentur principes eorum
et seniores et scribae ierusalem.
et anna princeps sacerdotum
et cayphas et iohannis. et alexander.
et quot erant de genere sacerdotum
cum eis. Et statuerunt eos in medio.
interrogabant. In qua uirtute. aut
in quo nomine fecistis hoc uos?
Tunc petrus repletus spiritu sancto
dixit ad eos. Principes populi
et seniores audite. Si nos hodie
diuidiamur in benefactorem hominum
istius. in quo iste saluus factus est.
notum sit omnibus uobis. et omni plebi
israhel. quia in nomine ihesu christi
nazareni quem uos crucifixum
habetis. quem deus suscitauit a

mortuis. in hoc iste adstat
coram uobis sanus. hic est lapis
qui reprobatus est a uobis edifican-
tibus. qui factus est in caput
anguli. et non est in malo aliquo
saluus. Nec enim nomen aliud
est sub celo datum hominibus. in quo
oporteat nos saluos fieri.
Uidentes autem petrus et stantia
et iohannis. comprehenso quod homines
eunt sine iustis et idiotis.
ammutabantur. Et cognosce-
bant eos quoniam cum ihesu fuerant.
Hominem quoque uidentes stan-
tem cum eis qui curat fuerat.
nichil poterant confiteri.
Iusserunt autem eos foras exire
oculum secedere. Et exire
bant ad multum dicentes.
Quid faciemus hominibus istis?
Quoniam quod notum signum factum
est per eos omnibus habitantibus
in ierusalem. manifestum est et
non possumus negare. Sed ne
amplius diuulgetur in populum.
commemoremus eis. ne uelut
loquamur in nomine hoc ulli
hominum. Et uocantes eos
denuntiauerunt eis. ne omnino

loquerentur. neque docerent
in nomine ihesu. **viii.**

Petrus uero et iohannis respon-
dentes dixerunt ad eos. Si
iustum est in conspectu domini uos
potius audire quam deum.
iudicare. Non enim possu-
mus que audiuimus et uidi-
mus. non loqui. At illi com-
minantes dimiserunt eos non
inuenientes quomodo pun-
irent eos. propter populum. quia deus
clarificabat dominum in id quod
factum erat. in eo quod accidit.
Anno enim amplius erat
xl. homo. in quo factum
erat signum istud sanitatis.
Dimissi autem uenerunt ad
suos. et adnuntiauerunt eis
quanta ad eos principes
sacerdotum. et seniores di-
xissent. Qui cum audisset
unanimiter leuauerunt uocem
ad dominum et dixerunt. Domine.
tu qui fecisti celum et terram
et mare. et omnia que meis
sunt. qui spiritu sancto per os
patris nostri deo pueri tui dixisti.
quare fremuerit gentes.

et populi meditati sunt inania.
Assisterunt reges terre et prin-
cipes conuenerunt in unum ad-
uersus dominum et aduersus
christum eius. Conuenerunt enim
uere incantate ista aduersus
sanctum uerum tuum in quem
unxisti. herodes et pontus
pylatus. cum gentibus. et po-
pulis israhel. facere que ma-
nus tua et consilium tuum
decreuerunt fieri. Et sic domine
respice in manus eorum. et
da seruis tuis cum omni fide-
lia loqui uerbum tuum. in eo
quod manus tua extendas
sanitatem. et signa et prodigia
fieri pro nomine sancti filii tui ihesu.
Et cum orassent motus est locus
in quo erant congregati.
Et repleti sunt omnibus spiritu sancto.
Et loquebantur uerbum
dei cum fiducia. **x.**
Multitudinis autem creden-
tium erat cor unum et anima una.
Nec quisquam eorum quem
possidebat aliquid suum esse
dicebat. sed erant illius omnia
communia. Et uirtute magna

reddabant apli testimoniu
resurrectionis ihu xpi dñi. et
grā magna erat in oib; illis.
Nec enī quisquā egens e-
rat int̄ illos. Quotq; enī pos-
sessores agrorū uel domorū
erant. uidentes afferebāt
p̄cia eorū. que uendebant
et ponebant ante pedes
ap̄torū. Diuidebant autē
singulis. prout cuiq; op̄ erat.
Ioseph autē qui cognomi-
natus ē barnabas ab aplis.
quod ē int̄p̄tatū filius cō-
solatiois. leuites cyprius
generis. cū haberet agrū
uendidit illū. et attulit
p̄cia aplorū. Vir autē quā-
noīe. ananias cū saphira
uxore sua. uendidit agrū.
et fraudauit de p̄cio agri
cōsa uxore sua. Et afferens
partē quandā ad pedes
ap̄torū posuit. Dixit autē
petrus ad eū. Anania. cur
tēptauit sathanas cor tu-
um. mītu te spū scō. et
fraudare de p̄cio agri. Nō
ne manens tibi manebat

et uenundatū int̄ua erat
potestate. Quare posui-
sti in corde tuo hanc rem.
Non es mītu hoīb;. sed dō.
Audiciens autē ananias hec
uerba. cecidit et exspirauit.
Et fact' ē timor magn' in
omīs qui audierant. Sur-
gentes autē iuuenes amo-
uerūt eū. et efferrētes se-
peliert. Factū ē autē quasi
horarū trū spaciū. et uxor
ipsius nesciens qd̄ factum
fuerat introiuit. Respon-
dit autē ei petrus. Die m̄
sitanti agrū uendidisti.
At illa dixit. Et nā tanti.
Petr' autē ad eam. Qd̄ utiq;
conuenit uob̄ tēptare spū
dñi. Ecce pedes eorū. qui
sepeliert urū tuū. stant
ad ostiū. et efferrēt te. Et
c̄festim cecidit ante pedes
eius. et exspirauit. Intan-
tes autē iuuenes. inuenert
eā mortuā. et exulerunt.
et sepeliert ad uirū suum.
Et fact' ē timor magn' in u-
nīsa ecclā. et in omīs qui

audiebant hec. **XI.**

Petr' man' autē ap̄torū siebāt
signa et p̄cigna multa imple-
te. et erant unanimē omīs
in porticu salomonis. Cete-
rorū autē nemo audebat cō-
iungere se illis. sed magni-
ficabat eos p̄p̄ts. Magistrauit
augebat credentiū indūo
multitudo uirorū. ac mulie-
rū. ita ut in plateas eicert
infirmos. et imponent
in lectulis et in grabatis.
ut ueniente petro saltim
umbra illius obumbrar
quēquā eorū. et liberent
ab infirmitate. Concur-
bat autē et multitudo ui-
cinarū ciuitatū ierlīm affe-
rentes egros et uexatos a
sp̄ritib; immundis. q̄ cu-
tabantur omīs. Exurgens
autē p̄nceps sacerdotum.
et omīs qui cū illo erant.
que ē heresis saduceorū.
repleti s̄ zelo. et iniece-
rūt illos in custodia publi-
ca. Angl's autē dñi p̄ noctē

apiens ianuas carceris. et
educens eos dixit. Ite et stan-
tes loquimini int̄p̄lo plebi.
oīa uerba uirū hui'. Qui cū
audissent intrauerūt int̄-
plū diluculo et docebant.
Adueniens autē p̄nceps sa-
cerdotū. et q̄ cū eo erant.
cūocauerūt ecclīā. et omīs
seniores situorū isrl'. et mise-
rūt in carcerē ut adducerēt.
Cum uenissent autē ministri.
et ap̄to carcere n̄ inueniss̄
illos. reu'si nunciauerūt di-
centes. Carcerē quōdem inue-
nim' clausū cū omī dilige-
tia. et custodes stantes ad
ianuas. apientes autē nemi-
nē int̄ inuenim'. Vt autē
audierūt hos sermones ma-
gistrat' tēpli. et p̄nceps sacer-
dotū. ambigebant de illis qd̄
nā fieret. Adueniens autē quā
nunciavit eis. q̄a ecce uiri q̄s
posuiss̄ in carcerē s̄ int̄p̄lo
stantes et docentes p̄p̄tin. Te-
stis abiens magistrat' cū ministris.
adduxit illos sine ulla uir-
tutebant enī p̄p̄tin ne lapi-

darentur. Et cū adduxisset illos. statuerit in concilio. Et interrogauit eos princeps sacerdotū dicens. Precipiendo precipi uobis ne doceretis in nomine isto: et ecce replestis ierusalem uita doctrina. Et uultis inducere super nos sanguinem hominis istius? Respondens autem petrus et apostoli dixerunt. Obedire oportet magis deo. quam hominibus. Quos patrum nostrorum constitauit in nomine: quem inter emistis suspendentes in ligno. hunc deo principem et saluatorem exaltauit dextera sua. addendam penitentiam israel. et remissionem peccatorum. Et nos sumus testes horum uerborum: et spiritus sanctus quem dedit deus hominibus obedientibus sibi. hec cum audissent: discubant et cogitabant interficere illos. **XII.**

Surgens autem quodam in ciuitate phariseus nomine gamaliel legis doctor. honorabilis uniusque plebi. iussit

xxv.

pusillum foras apostolos secedere. Dixitque ad illos. Viri israelite attendite uobis: super hominibus istis quod actum sitis. Ante hos enim dies extitit theodas dicens se esse aliquem magnū cui consensit numerus uiuorum circa quadringentorum. quod occisus est: et omnis quicquid credebatur ei dissipatum fuit: et redactum est ad nichilum. Post hunc extitit iudas galileus. in diebus professionis: et auertit populum post se: et ipse perit et omnis quotquot consenserunt ei: et dissipati sunt. Et nunc itaque dico uobis. Discedite ab omnibus istis: et finite illo. Quoniam si est ex hominibus consilium hoc: aut opus dissoluetur. Si uero ex deo est: non potest dissolui eos: ne forte et deo repugnare inueniamini. Consenserunt autem illi: et euocantes apostolos omnes denuntiauerunt ne loquerentur in nomine istius: et dimiserunt eos. Et illi quidem ibant

gaudentes

gaudentes a conspectu ceteri. quoniam digni habiti sunt pro nomine istius contumeliam pati. Omni autem die in templo et circa domos non cessabat dicentes: et exultantes christum in nomine.

xxv.

In diebus autem illis: crescente numero discipulorum factus est murmur grecorum aduersus hebreos: eo quod despicerentur in ministerio cotidiano uidue eorum. Conuocantes autem duodecim multitudinem discipulorum: dixerunt. Non est equum nos derelinquere uerbum dei: et ministrare in istis. Considerate fratres uiros ex uobis boni testimonii: septem: plenos spiritu sancto et sapientia: quos constituiamus super hoc opus. Nos uero orationi: et ministerio ubi instantes erimus. Et placuit sermo coram omni multitudine. Et elegerunt stephanum unum plenum fide et spiritu sancto: et philippum: et prochorum: et memorum: et ti-

monem: et parmenam: et nicholaum aduenam antiochenum. hos statuerunt ante conspectum apostolorum: et orantes imposuerunt eis manus: et ubi dominus crescebat: et multiplicabatur numerus discipulorum in ierusalem ualde. Multa etiam turba sacerdotum obediebat fidei.

xxvi.

Stephanus autem plenus gratia et fortitudine: faciebat prodigia: et signa magna in populo. Surrexerunt autem quodam desynagoga: que appellabatur libertinorum: et cyrenensium: et alexandrinorum: et eorum qui erant acilicia: et asia disputantes cum stephano. Et non potant resistere sapientie: et spiritus qui loquebatur. Tunc summiserunt uiros qui dicerent se audisse eum dicentem uerba blasphemie in moysen et dominum. Comouerunt itaque plebem et seniores: et scribas: et concurrentes rapuerunt eum: et adduxerunt eum in ceterum: et statuerunt testes falsos

qui dicerent. Homo iste n̄
cessat loq̄ ubi adūsus locū
sem̄ et legē. Audiuim̄ enī
eū dicentē. Qm̄ ihs nazare-
nus hic destruet locum
istum. et mutabit traditi-
ones quas tradidit nobis
moyses. Et intuentes in
eum om̄s qui sedebant in
cōsilio. uiderūt faciem eius
tamq̄ faciē anglī. Dixit
aut̄ p̄nceps sacerdotum
stephano. si hec ita se ha-
berent. Qui ait. Viri fr̄es
et patres audite. D̄s ḡtis
apparuit patri n̄ro abra-
h̄. cū eēt in mesopotamia.
priusquā moraret̄ in char-
ran. et dixit ad illū. Exi
de terra tua et de cognatiōe
tua. et ueni in terram quā t̄
monstrauero. Tunc exiit
de terra chaldeorū. et habi-
tauit in charran. Et inde
postquā mortuus ē pater
eius. t̄stulit illū in terram
istam. in qua n̄e uos habi-
tatis. et n̄ dedit illi here-
ditatē in ea nec passim

pedis. sed rep̄misit dare
illi eā in possessionē et se-
mini ei post ipsū cū non
habet filiu. locut̄ ē aut̄
ei d̄s quia erit sem̄ ei aco-
la in terra aliena. et seruitu-
ti eos subiciet. et male-
t̄tabit̄ eos. annis quadrim-
gentis. et gentē cui serui-
erit iudicabo ego dicit
d̄s. Et p̄ hec exierit. et
deseruerit ih̄ in loco isto.
Et dedit illi testamētū cir-
cūcisionis. et sic genuit y-
saac. et circumcidit eū die
octaua. Et ysaac iacob. 7
iacob duodecī patriarchas.
Et patriarche emulantes
ioseph. uendidērūt megy-
ptū. et erit d̄s cū eo. Et e-
ripuit eū ex oib. t̄bulatio-
nib. eius. Et dedit ei gr̄am
et sapientiā in conspectu
pharaonis regis egyptiorū.
et eū constituit p̄positum
sup. egyptū. et sup om̄ne
domū suā. Venit aut̄ famē
in uniuersā terram egypti et ca-
nahan. et t̄bulatio magna.

et non inueniebant cibos
patres n̄ri. Cū audisset aut̄
iacob eē frumētū in egypto.
misit patres n̄ros p̄num.
et in scōdo cognit̄ ē ioseph.
a fr̄ib. suis. et manifestatū
ē pharaoni genus ei. Mittēs
aut̄ ioseph accersit iacob
patrē suū. et om̄ne cogna-
tiōē suā in aīabus septu-
aginta q̄nq. Et descendit
iacob in egyptū. et defun-
ctus ē ipse et patres n̄ri. 7
t̄nslati s̄t in sicchem. et po-
siti sūt in sepulchro quod
em̄t abraham p̄cio argenti
a filio emor filii sychem.
Cum app̄inquaret autē
temp̄ rep̄missionis quod
confessus erat d̄s abrae. cre-
uit p̄pls. et multiplicat̄ ē
in egypto. quoad usq̄ sure-
xit rex alius in egypto. q̄
n̄ sciebat ioseph. hic circū-
ueniens gen̄ n̄rm. affixit
patres n̄ros. ut exponerēt
in fustes suos ne uiuifica-
rentur. Eodē t̄p̄ natus ē
moyses. et fuit gr̄atus d̄o:

121
qui nutrit̄ est trib. m̄sibus.
in domo pat̄s sui. Exposito
aut̄ illo in flumine. sustulit
eū filia pharaonis. et enu-
triuir eū sibi in filiu. et eru-
ditus ē moyses om̄i sapien-
tia egyptiorū. et erat potēs
in uerbis et in opib. suis.
Cū aut̄ implet̄ ē ei quadra-
ginta annorū t̄p̄. ascendit
in cor ei' ut uisitaret fratres
suos filios isrl̄. Et cū uidisset
quendā murrā patientem.
uindixit illū. et fec̄e ulti-
onē ei q̄ murrā sustinebat.
p̄cussio q̄ egypto. absōdit sa-
bulo. Existimabat aut̄ itelligē fr̄s.
qm̄ d̄s p̄ manū ipsius daret
salutē illis. At illi n̄ intelle-
xer̄. Sequit̄ uō die apparuit
illis litigantib. et recēdi-
labat eos in pace dicens.
Viri fr̄es estis. ut qd nocens
alter utrū. Qui aut̄ murrā
facebat. pximo suo repulit
eum dicens. Qs te cōstituit
p̄ncapē. aut iudicē sup nos.
Nūq̄o m̄sificere me tu uis.
quē ad modū m̄sificasti heri

egyptiū: Fugit autē moyses in rubro isto. et factus est aduena in terra madian. ubi genuerunt filios duos. Et expletiis annis quadraginta. apparuit illi in deserto montis synā angeli in igne flammæ rubi. Moyses autē uidens admiratus est uisū. Et accedente illo ut cōsideraret. facta est uox dñi ad eū dicens. Ego sū dō patrū tuorū. dō abrahā. et dō ysāac. et dō iacob. Tremefactus autē moyses. nō audebat cōsiderare. Dixit autē illi dñs. Solue calciamētū pedum tuorū. locus enim in quo stas. terra scā ē. Videns uidi afflictionē pp̄li mei. qui ē in egypto. et gemitū eorū audiui. et descendi liberare eos. Et nō ueni. et mittam te in egyptū. Hunc moysen quē negauerūt dicentes. quōs te cōstituit principem. et iudicē sup̄ nos. hūc dōs principē. et redēptorem misit eū in manu angeli qui

apparuit illi in rubro. hic eduxit illos faciens. p̄rogā. et signa magna in terra egypti. et in rubro mari. et in deserto annis quadraginta. hic ē moyses. qui dicitur filius israhel. Propheta uobis suscitabit dōs defrīb. uisus. tamquā me ipsū audietis. hic ē qui fuit in ecclā in similitudine. cū angelo qui loquatur ei in monte synā et cū patribus nris. Qui accepit uerba uite dare nobis. Cui noluerūt obedire patres nri. sed repulerūt et aduersi sūt cordib. suis in egypto dicentes ad aaron. Fac nobis dōs qui p̄cedant nos. Moyses enim hic. qui eduxit nos de terra egypti. nescim quō factū sit ei. Et uiculi fecerūt in illis diebus. et obdulerūt hostiā simulachri. et letabantur in opibus manū suarū. Coniūct autē dōs. et cōdidit eos deseruire militie celi. sicut scriptū ē in libro p̄phetarū. Nūquō

uictimas. aut hostias obtulistis in annis quadraginta in deserto domus israhel. et suscepistis tabernaculum moloch. et sydus dei uirginitatis. figuras quas fecistis adorare eas. et transfertis uos in babilonē. Tabernaculum testimonii fuit patribus nris in deserto. sicut disposuit loquens ad moysen. ut faceret illud secundum formā quā uiderat. Quod et induerūt suscipientes patres nri cū inuā in possessionē gentiū. quas expulit dōs a facie patrum nrorū. usque in diebus dauid. qui inuenit gratiam ante dñm. et petiit ut inueniret tabernaculum dō iacob. Salomō autē edificauit illi domū. sed nō excelsus in manu factus habitat. sicut p̄pheta dicit. Celi in sedes ē. terra autē scabellū pedū meorū. Quā domū edificabitis michi dicit dñs. Aut quōs loci reuertiōis mee est. Nonne

manū mea fecit hec omnia. Data ceruice. et in arcu cisi cordibus. et auribus. uos sēp spū scō restitistis. sicut patres uiri et uos. Quē p̄pheta nō sē p̄secuti patres uiri. et occiderūt eos qui p̄nunciabant de aduentu huius iustitiae. Cuius uos nō p̄ditores. et homicidae fuistis. qui accepistis legē in dispositionē anglorū. et non custodistis. xvii. **A**udientes autē hec disciebantur cordibus suis. et stridebant dentibus in eā. Cum autē eēt stephanus plenus spū scō. intendens in celū uidit gloriā dei. et ait. Eccc uideo celos ap̄tos. et filium hominis stantē a dextris dei. et ait. Excelsus autē uoce magna. cōmuerūt aures suas. et inpetu fecerūt unanimitē ieiū. Et cientes eū exiit ciuitatē lapidabant. Et testes de posuerūt uelimenta sua super pedes adolecentis. qui uocabatur saulus. et lapidabāt

stephanū muocantē et dicē-
tem. Dñe nū suscipe sp̄m
meū. Postis autē genib; cla-
mavit uoce magna dicens.
Dñe. ne statuas illis hoc pec-
catū. et cū hoc dixisset. ob-
dormiuit in dño. Saulus autē
erat consentiens neei eius.
Facta est autē in illa die pse-
cutio magna in ecclā que
erat ierosolimis. et om̄s dis-
p̄si s̄t p̄ regioēs iudee. et samarie.
p̄t̄ apt̄os gremiōtē fierē. **S**pelu-

Philippus autē descendens
in ciuitatē samarie p̄dica-
bat illis xp̄m. Intendebāt
autē turbe. his que aphip-
po dicebantur. unanimit̄
audientes. et uidentes si-
gna q̄ faciebat. Multi enī

eorū qui habebant sp̄s in-
mundos. clamantes uoce
magna exiebant. Multi autē
paralitici et claudi curati s̄t.
factū ē ḡ magnū gaudiū
in illa ciuitate. Vir autē q-
dam noiē symon qui ante
fuerat in ciuitate magus se-
ducens gentē samarie. di-
cens se cē. alique magnū.
cū auscultabant om̄s a-
minimo usq; ad maximū
dicentes. hic ē uirtus dei
que uocatur magna. Atten-
debant autē eū pp̄t̄ quod
multo t̄p̄r magiceis suis de-
m̄tasset eos. Cū uō credidiss̄t
sent philippo euangelizante
de regno dei. in noiē dñi
iū xp̄i baptizabant uiri
ac mulieres. Tūc symon et
ipse credidit. Et cū bap-
tizatus eēt adherēbat phil-
po. Videns autē signa et uir-
tutes maximas fieri. stu-
pens admirabatur. **xviii.**
Cum autē audissent apli.
qui in ierosolimis erant.
q̄a recepit samaria ubi dī.

misere ad illos petrū et ioh̄m.
Qui cū uenissent orauerūt
p̄ ipsos. ut acciperent sp̄m sc̄m.
Nondū enī in quēquā illorū
uenerat. sed baptizati tantū
erant in noiē iū. Tunc im-
ponebant manū sup̄ illos.
et accipiebant sp̄m sc̄m. Cū
uidisset autē symon q̄a per
impositionē manū ap̄toꝝ.
daretur sp̄s sc̄s. obtulit
eis pecuniā dicens. Date et
in hanc potestātē. ut cui-
cūq; imposuero manū acci-
piat sp̄m sc̄m. Petrus autē
dixit ad eū. Pecunia tua
reca sit in perditionē. qm̄ do-
nū dei existimasti pecunia
possideri. Nō ē tibi pars
neq; sortis in sermone isto.
Cor enī tuū n̄ est rectum
corā dō. Penitentia itaq;
age ab hac neq̄a tua. et
roga dōm. si forte remitta-
tur tibi hęc cogitatio tui
cordis. In felle enī amari-
tudinis. et obligatione
iniquitatis uideo te cē. Re-
spondens autē symon dixit.

Precaui uos. p̄ me ad dōm.
ut nich ueniat sup̄ me hor-
que dixisti. Et illi qd̄ testi-
ficati. et locuti ubi dñi. re-
diebant ierosolimā. et in
tis regionib; samaritanorū
euangelizabant. **xx.**
Regis autē dñi locutus est
ad philippū dicens. Surge
et uade contē meridianū.
ad uia que descendit ab
ierlm̄ in gazam. hec ē de-
serta. Et surgens abiit. et
ecce uir qdam ethiops eu-
nuchus potens candidis
regis ethiopi. qui erat
sup̄ om̄s gazas ei. uenerat
adorare in ierlm̄. et redi-
tebatur sedens sup̄ currū
suū. legensq; esaiā. p̄pham.
Dixit autē sp̄s philippo.
Accede et ad iunge te ad
currū istū. Accurrens autē
philippus audiuit illū lege-
tem esaiam. p̄pham et dixit.
Putasne intelligis que legis?
I. ait. Et quom̄ possū intel-
ligere. n̄ aliq; ostendit m̄.
Rogauitq; philippum ut

ascenderet et sederet secū.
Loc' autē scriptū quā lege-
bat erat hic. Jamq̄ ouis ad
occisionē ductus ē. et sicut
agnus corā tondente se sine
uoce. sic nō apuit of suum.
In humilitate iudiciū eius
sublatū est. Gñōnē autē
illū q̄s enarrabit: qm̄ tol-
letur de t̄ra uita ei. Respō-
dens autē eunuch' philip-
po dixit. Obsecro te de q̄
pp̄fā dicit hoc: Dese an
de alio aliquo: Aperiens
autē philipp' of suū. et m-
cipiens a scriptā ista. eu-
gēlizauit illi n̄m. Et dū
irent puā. uenerit ad q̄n-
dam aquā. Et ait eunuch'.
Ecce aqua. q̄s phibet me
baptizari: Dixit autē phi-
lipp'. Si credis extoto cor-
de tuo. licet. Redit eunuch'.
Credo dei filiū eē n̄m xp̄.
Et iussit currū stare. Et de-
scenderit utq̄ in aquā phi-
lipp' et eunuch'. et bap-
tizauit eū. Cū autē ascendiss̄
de aqua. sp̄s dñi rapuit

philippū. et amplius non
uidit eū eunuchus. Ibat
enī puā suā gaudens. Phi-
lipp' autē inuenit ē in azoto.
et p̄transiens. eugēlizabat
ciuitatib'. cunctis donec
ueniret cesaream. **xxi.**

Saulus adhuc sperans in
snarū et cedis indisciplōs
dñi accessit ad p̄ncipē sa-
cerdotū. et petiit ab eo epi-
stolas in damascū ad syna-
gogas. ut si quos inueniret
hui' uie uiros ac mulieres.
unctos p̄duceret in ierl̄m.
Et cū iter faceret. cōgite
ut appropinquaret damascū.
Et subito circūfulsit eum
lūm de celo. et cadens in
t̄ram audiuit uocē dicen-
tem sibi. Saule. saule. qd
me p̄sequeris: Qui dixit.
Quis es dñe: Et ille. Ego
sū n̄s nazareus. quē tu
p̄sequeris. Quid ē t̄ ei st̄
mulū calcitrē. Iremis' 7 hor-
rore p̄cussus. iēo q̄ factū erat.
dixit. Dñe qd me uis facere:
Et dñs ad eum. Surge

et ingredere ciuitatē. et di-
cetur tibi qd te oportet fa-
cere. Uiri autē illi qui cōm-
tabantur cū eo. stabāt stu-
pefacti. Audientes qdem
uocē. neminē autē uidentē.
Surrexit autē saulus de t̄ra.
ap̄tq̄ ocul' nich' uidebat.
Ad manū autē illū trahentes.
introduxerūt damascū. Et
erat trib' dieb' n̄ uidens.
et n̄ manducauit neq̄ bi-
bit. Erat autē qdā discip̄s
damasci. noīe ananias. et
dixit ad illū inuisu dñs.
Ananias: At ille ait. Ecce
ego dñe. et dñs ad illū.
Surge. et uade in uicū
qui uocatur rect'. et q̄re
qui uocatur iude saulū noē
tharsensem. ecce enī orat.
Et uidit uirū ananiam
noīe interuentē. et in-
ponentē sibi manū. ut ui-
sū recipiat. Redit ananias.
Dñe audiui amultis de
uero hoc. q̄nta mala scis
tuis fecerit in ierl̄m. et
hic h̄t potestātē ap̄ncipib'

124
sacerdotū. alligandi om̄s
qui inuocant nom̄ tuum.
Dixit autē ad eū dñs. Uade.
qm̄ uas electōis m̄ ē iste.
ut portet nom̄ meū corā
gentib'. et regib'. et filiis isrl̄.
Ego enī ostendam illi. q̄nta
oporteat eum. p̄ noīe meo
pati. Et abiit ananias. et
introuit in domū. et impo-
nens ei manū. dixit. Saule
fiat. dñs misit me ius q̄
apparuit t̄ in uia. qua ue-
niebas. ut uideas et imple-
aris sp̄u s̄cō. Et confestim
cecidit ab oculis ei' tāq̄
squame. et uisū recepit. Et
surgens baptizatus ē. et
cū accepisset cybū c̄fortatē
ē. fuit autē cū discip̄is qui
erant damasci. p̄ dies aliq̄t.
et c̄tinuo ingressus in syna-
gogis. p̄dicabat n̄m qm̄
hic ē filius dī. Stupebant
autē om̄s qui audiebant. et
dicebant. Nonne hic ē q̄
expugnabat ierl̄m eos
q̄ inuocabant nom̄ istud.
Et huc ad hoc uenit. ut ui-
lectos

ascenderet et sederet secū.
Loē autē scrip̄t quā lege-
bat erat hic. Tamq̄ ouis ad
occisionē ductus ē. et sicut
agnus corā tondente se sine
uoce. sic n̄ apuit of suum.
Inhumilitate iudiciū eius
sublatū est. Gñōnē autē
illī q̄s enarrabit: qm̄ tol-
lectur de trā uita ei. Respo-
dens autē eunuch⁹ philip-
po dixit. Obsecro te de q̄
pp̄fa dicit hoc: Dese an
de alio aliquo: Aperiens
autē philipp⁹ of suū. et in-
cipiens a scrip̄ta ista. eu-
ḡlizauit illi iñm. Et dñi
irent puā. uenerit ad qñ
dam aquā. Et ait eunuch⁹.
Ecce aqua. q̄s phibet me
baptizari. Dixit autē phi-
lipp⁹. Si credis extoto cor-
de tuo. licet. Redit eunuch⁹.
Credo dei filiu eē iñm xp̄.
Et iussit currū stare. Et de-
scenderet utq̄ in aquā phi-
lipp⁹ et eunuch⁹: et bap-
tizauit eū. Cū autē ascendiss̄
de aqua. sp̄s dñi rapuit

philippū. et amplius non
uidit eū eunuchus. Ibat
enī puā suā gaudens. Phi-
lipp⁹ autē inuenit ē in azoto.
et ptansiens. euḡlizabat
ciuitatib; cunctis donec
ueneret cesaream. **xxi.**
Saulus adhuc spirans in-
narū et cecis indisciplis
dñi accessit ad p̄ncipē sa-
cerdotū: et petit ab eo epi-
stolas indamascū ad syna-
gogas: ut si quos inueniret
hui⁹ uis uiros ac mulieres:
uinctos p̄duceret in ierlm̄.
Et cū iter faceret: cōgite-
ut app̄pinq̄aret damascū.
Et subito circūfulsit eum
lūm de celo: et cadens in
trān̄m audiuit uocē dicen-
tem sibi. Saule. saule. qd̄
me p̄sequeris? Qui dixit.
Quis es dñe? Et ille. Ego
sū iñs nazarenus. quē tu
p̄sequeris. Durū ē t̄ cōst̄
mutū calcitrē. Quēris? hor-
rore p̄cussus. iēo q̄ factū erat.
dixit. Dñe qd̄ me uis facere?
Et dñs ad eum. Surge

et ingredere ciuitatē. et di-
cetur tibi qd̄ te oporteat fa-
cere. Iri autē illi qui cōmi-
tabantur cū eo. stabāt stu-
pefacti. Audientes qdem
uocē. neminē autē uidentē.
Surrexit autē saulus de trā.
aptiq; ocul⁹ nich̄ uidebat.
Ad manū autē illū trahentes:
introduxerūt damascū. Et
erat trib; dieb; n̄ uidens.
et n̄ manducauit neq; bi-
bit. Erat autē qdā discip̄s
damasci. noīe ananias: et
dixit ad illū inuisu dñs.
Anania: At ille ait. Ecce
ego dñe: et dñs ad illū.
Surge. et uade in uicū
qui uocatur rect⁹. et q̄re
indomo iude saulū noē
tharsensem. ecce enī orat.
Et uidit uirū ananiam
noīe introeuntē. et im-
ponentē sibi manū. ut ui-
sū recipiat. Redit ananias.
Dñe audiui a multis de-
uino hoc. q̄nta mala seīs
tuis fecerit in ierlm̄. et
hic h̄t potestatē p̄ncipib;

124
sacerdotū: alligandi om̄s
qui inuocant nom̄ tuum.
Dixit autē ad eū dñs. Uade.
qm̄ uas electiois n̄ ē iste.
ut porree nom̄ meū corū
gentib; et regib; et filiis isrl̄.
Ego enī ostendā illi. q̄nta
oporteat eum. p̄ noīe meo
pati. Et abiit ananias. et
intrauit indomū. et impo-
nens ei manū. dixit. Saule
sicut. dñs misit me iñs q̄
apparuit t̄ mihi. qua ue-
niebas: ut uideas et imple-
aris sp̄u s̄cō. Et confestim
cecidit ab oculis ei⁹ tāq̄
squame. et uisū recepit. Et
surgens baptizatus ē. et
cū accepisset cybū c̄fortat⁹
ē. fuit autē cū discip̄is qui
erant damasci p̄dies aliq̄s.
et c̄m̄uo ingressus in syna-
gogas. p̄dicabat iñm qm̄
hic ē filius dī. Stupēbant
autē om̄s qui audiebant. et
dicebant. Nonne hic ē q̄
expugnabat in ierlm̄ eos
q̄ inuocabant nom̄ istud.
Et huc ad hoc uenit. ut uin-
lccos

illos duceret ad principes sacerdotum. **xxii.**

Saulus autē magis eualescebat et confundebat iudeos qui habitabant damasco. affirmans quoniam hic est christus. Cū implerentur autē dies multi. consiliū fecerūt iudei. ut eū interficerent. Notē autē factē fē saulo insidie eorū. Custodiēbant autē et portas die ac nocte. ut eū interficerent.

Accipientes autē discipuli eū nocte. per murū dimiserunt eū summitentes in sporta. Cū autē uenisset in ierusalem. tēptabat iungere se discipulis. et omēs timebāt eū. non credentes quia eēt discipulus.

Barnabas autē **xxiii.** Bapthensū illi duxit ad apostolos. et enarrauit illis. quomōi multa uidisset dñm. et quā locutus ē ei. et quōm in damasco fiducialitē egerit in nōie ihu. Et erat cū illis intans et exiens in ierusalem fiducialitē agens in nōie dñi. Loquebatur quāque

gentibus. et disputabat cū grecis. Illi autē querebant eū occidere eū. Quod cum cognouissent frēs deduxerunt eum nocte cesareā. et dimiserunt eum tharsum. Ecclesia quidē protam iudeā et galileā. et samariā habebat pacē. et edificabatur ambulans in timore et cōsolatione sē ipsi replebatur.

Actum est autē dū **xxiiii.** petrus pēnsiret uniuersos. deueniret ad scōs qui habitabant lyddē. Inuenit autē ibi hoīem quendā nōie eneā. ab annis octo iacentē in grabato. quia erat paraliticus. Et ait illi petrus. Eneā sanet te dñs ih̄s x̄s. Surge. et sterne tibi. Et continuo surrexit. Et uiderunt omēs qui habitabāt lyddē et sarone. qui et cūuersi sūt ad dñm. In ioppe autem fuit quedā discipula nōie tabita. que interpretata dicitur dorcas. hec erat plena operibus bonis et elemosinis

quas faciebat. Factū ē in diebus illis. ut infirmata moreretur. Quā cū lauis sent. posuerunt eam in grabato. Cū autē petrus eēt in lydda in ioppe. discipuli audientes quia petrus eēt in caena. miserunt duos uiros ad eū rogantes. ne pigriteris uenire usque ad nos. Exurgens autē petrus. uenit cū illis. Et cū aduenisset. duxerunt illum in grabatū. Et circumsteterunt omēs uidue stantes. et ostendebant tunicas et uestes. quas faciebat illis dorcas. Electis autē oibus foras. ponens petrus genua sua orauit. et cūuersus ad corpus dixit. Tabita surge. At illa aperuit oculos suos. et uiso petro resedit. Quasi autē illi manū erexit eam. Et cū uocasset scōs. et uiduas. assignauit eam uiuam. Notū autē factū ē per uniuersam ioppen. et crediderunt multi in dño ihu christo. **xxv.**

Factū est autē ut dies multos

moraretur in ioppe. apud symonē quendā coriariū. Vir autē quidā erat in caena nōie cornelius. centurio cohortis que dicitur hitalica. religiosus et timens dñm cum omni domo sua faciens elemosinas multas plebi. et deprensus dñm sēp. Uidit autē in uisu manifeste quōsi hora nona diei angelū dei introeuntem ad se. et dicentē sibi. Cornelie. At ille intuens eū timore correptus dixit. Quis es dñe? Dixit autē illi. Orationes tue. et elemosine tue ascenderunt in memoriam in cōspectu dei. Et nūc mitte uiros in ioppen. et accersis symonē quendam qui cognominatur petrus. hic hospitat apud symonē coriariū. cuius ē domus iuxta mare. Et cū discessisset angelus qui loquebatur illi. uocauit duos domesticos suos. et militē metuentē dñm. ex his qui illi parebant. Quibus cū enarrauisset omnia.

misit illos in ioppen. Post
aut die iter illis facienti
b. et appropinquatibus ciuita
ti. ascendit petrus in supi
ora: ut oraret circa horam
sexta. et cum esset uoluit
ire gustare. Preparentibus aut
eis. cecidit super eum miris ex
cessus. Et uidit celum apertum.
Et descendens uas quoddam
uelut linteaminum magnum. quat
tuor micis summitti de celo.
infram in quo erant omnia
quadrupedia. et serpenta
terre. et uolatilia celi. et uox
ad eum facta est dicens. Surge
petre. occide et manduca.
Aut autem petrus. Absit dominus.
quia nunquam manducaui omne
commune et immundum. Et
uox iterum secundo ad eum. Que
dum purificauit. tunc commune
dixeris. hoc autem
factum est per te. et statim rece
ptum est uas in celum. Et dum
intra se hesitaret petrus
quod non esset uisio quam uidisset.
ecce qui missi erant a
cornelio ingresses domum

symonis adstiterunt ad ianua.
Et cum uocassent interrogabant
si symon qui cognominatur
petrus. illic haberet hospiti
um. Petro autem cogitante
de uisione dixit spiritus ei. Ec
ce uiri tres querunt te. Sur
ge itaque et descende. et
uade cum eis. michi dubitans.
quia ego misit illos. Descen
dens autem petrus ad uiros
dixit. Ecce ego sum quem que
ritis. que causa est propter quam
uenistis. Qui dixerunt. Cor
nelius centurio uir iustus
et timens dominum. et testimoni
um habens ab uniuersa gen
te iudeorum. responsu accep
it. ab angelo sancto accersiri te in
domum suam. et audire uerba
uite abs te. Introducens
igitur eos. recepit hospiti
um. Sequenti autem die surgens
perfectus est cum eis. et quodam
ex fratribus ab ioppen commi
tati se eum. Alia autem die
introiit cesarea. Cornelius
uero expectabat illos. et uo
catis cognatis suis. et ne

cessariis amicis. Et factum est
cum introisset petrus. obui
uent ei cornelius. et pro
cubans ad pedes eius adora
uit. Petrus uero eleuauit eum
dicens. Surge. et ego ipse
homo sum. Et loquens cum illo
introiit. et inuenit multos
qui conuenerant. dixitque
ad illos. Vos scitis quomodo
abominatum est uiro iudeo.
conungi. aut accedere ad
alienigenam. sed in ostendit
deus neminem commune aut
immundum dicere hominem.
propter quod sine dubitatio
ne ueni accersit. Interrogo
ergo quam ob causam accer
sis me. Et cornelius ait.
Annuis quarta die. usque
in hanc horam orans eram.
hora nona in domo mea.
et ecce uir stetit ante me
in ueste candida. et ait.
Corneli. exaudita est oratio
tua. et elemosine tue com
memorate sunt in conspectu
dei. Mitte ergo in ioppen.
et accersis symonem quem cognouit

126
minatur petrus. hic hospita
tatur in domo symonis co
rariari iuxta mare. is cum ad
uenit loquetur tibi. Con
festum igitur misit ad te. et
tu bene fecisti ueniendo.
Nunc ergo omnes nos in con
spectu tuo assumimus: audire
omnia parati: quecumque tibi
precepta sunt a domino. xxxvi.
Aperiens autem petrus os
suum dixit. In ueritate con
spicui non est persona
deus neminem commune aut
immundum dicere hominem.
propter quod sine dubitatio
ne ueni accersit. Interrogo
ergo quam ob causam accer
sis me. Et cornelius ait.
Annuis quarta die. usque
in hanc horam orans eram.
hora nona in domo mea.
et ecce uir stetit ante me
in ueste candida. et ait.
Corneli. exaudita est oratio
tua. et elemosine tue com
memorate sunt in conspectu
dei. Mitte ergo in ioppen.
et accersis symonem quem cognouit

sum omnia que fecit in
regione iudeorum. et ierlm
que et occiderit suspenden
tes in ligno. hunc os susci
tant tñ die. et dedit eū
manifestū fieri. n̄ om̄i pp̄lo.
s̄c̄d̄ testib. p̄ordinatis a d̄o.
nobis qui manducauimus.
et bibimus cū illo. postquā
surrexit amorus. et p̄cepit
nob̄ p̄dicare pp̄lo. et testi
ficari. q̄a ipse ē qui c̄stituit
ē a d̄o iudex uiuoz. et mor
tuoz. Huc om̄s pp̄he te
stimoniū p̄hibent. remis
sionē peccatoz. accipe p
nom̄ eius om̄s q̄ cred̄t̄ i c̄u.
Adhuc loq̄nte petro ūba
hec. cecidit sp̄s s̄c̄s sup̄ os
qui audiebant ūbū. et ob
stupuerit ex admirationē fide
les qui uenerant cū petro.
quia et in nationē gr̄a sp̄s s̄c̄i
effusa ē. Audiebant enim
illos loquentes linguis et
magnificantes d̄m. Tūc re
spondit petrus. Nūq̄o aq̄
quis p̄hibere potest. ut nō
baptizentur hi q̄ sp̄m s̄c̄m

accepert̄ sicut et nos. Et
iussit eos in nocte iū xpi
baptizari. Tunc rogauerit
eum ut maneret ibi aliq̄
diebus. **xxxvii**
Audierit aut̄ apli et fr̄es.
qui erant in iudea. q̄m et
gentes receperit uerbū d̄i.
et glorificabant d̄m. Cum
ascendisset aut̄ petrus ie
rosolimā disceptabant ad
uersus cū qui erant ex ar
c̄tione dicentes. Quare
introsti ad uiros p̄p̄tium
habentes. et manducasti
cū illis. Inapient̄ aut̄ pe
trus exponebat illis ordi
nem dicens. Ego eram in
ciuitate iopp̄e orans. et
rans. et uidi in excessu m̄is
uisionē. descendens uas q̄
dam uelut lintēū magnū
quattuor mitis sūm̄itū
de celo. et uenit usq̄ ad
me. In quod intuens consi
derabam. et uidi quadru
pedia tr̄e. et bestias et re
ptilia. et uolatilia celi. Au
diui aut̄ et uocē dicentē m̄.

Surge petre. occide 7 m̄a
duca. Dixi aut̄. Nequaquā
d̄ne. quia cōmune aut̄ in
mūdū nūquā introiuit
in os meū. Respōdit aut̄
uocē s̄c̄do de celo. Qd̄ os
mūdū. ait. tu ne cōmune
dixeris. hoc aut̄ factū est
pter. Et recepta s̄t om̄ia
rursū in c̄lū. Et ecce con
festim tres uiri adstiter̄
in domo in qua eram. missi
a cesarea arome. Dixit aut̄
sp̄s s̄c̄i ut irem cū illis nich
h̄sitans. Venerit aut̄ me
cū et sex fr̄es isti. et ingres
si sumus in domū uiri. Nar
rauit aut̄ nobis quomodo
uidisset anḡlm̄ in domo
sua stantē. et dicentē sibi.
Mette in ioppen. et accer
si symonē qui cognominat̄
petrus qui loquet̄ tibi. uer
tu in quib. saluus eris tu
et uniuersa domus tua.
Cum aut̄ cepissem loqui
cecidit sp̄s s̄c̄s sup̄ eos sic
et in nos in initio. Recor
datus sū aut̄ uerbū d̄m

127
sicut dicebat. Ioh̄s quidē
baptizauit aqua. uos autem
baptizabimini sp̄i s̄c̄o. Si ḡ
eandem gr̄am dedit illis os
sicut et nobis qui credidim̄
in d̄m iūm xpm̄. ego quis
eram qui possem p̄hibere
d̄m. ne daret illis sp̄m s̄c̄m
credentib. in d̄m iūm x̄.
His auditis tacuerit. et glo
rificauerit d̄m dicentes.
Ergo et gentib. os penitē
tiā ad uitā dedit. **xxxviii.**
Et illi qd̄e qui dispersi fuerit
tribulatione que facta
fuerat substephano. pam
bulauerit usq̄ fenicien. et
cyprū. et antiochiam. ne
mudi loq̄ntes ūbū nisi solis
iudeis. Erant aut̄ quidam
ex eis. uiri cyprū et cyreni.
Qui cū introissent antiochiā.
loquebant̄ et ad grecos. ad
nuntiantes d̄m iūm. uerat
man̄ d̄m cū eis. multisq̄
n̄is credentū c̄uersus est
ad d̄m. Puenit aut̄ s̄mo
ad aures eccl̄e que erat ie
rosolimis sup̄phis. Et miser̄

barnabam usq; antiochiā.
Qui cū uenisset. et uidiss;
grām dei. gauisus ē. et hor-
tatur om̄s. pposito cor-
dis sui pmanere in dño. Ga-
erat uir boni et pleni spū
sco et fide. et apposita est
turba multa addñm. Pro-
fect' ē aut barnabas thar-
sū ut quereret saulū. Quē
cū inuenisset pduxit anti-
ochiā. et annū totū conū-
sati sūt in ecclā. et docuerūt
urbas multas. ita ut cog-
minarent p̄mū antiochie
discipuli xp̄iani. **xxviii.**
In his aut dieb; sup uener'
ab ierosolimis pphete anti-
ochiā. et surgens un' ex eis
noīe agabus significabat
p sp̄m sanē magnā futu-
ram. in uniu'so orbe terrarū.
que facta ē sub elaudio.
Discipuli aut; p ut qs habe-
bat. pposuerūt singuli in
ministerium mittere habi-
tantib; in ierl'm frīb;. qd'
et fecerūt mittentes ad se-
niores p manus barnabe.

et saulū. Eodē aut tpre.
misit herodes rex manus.
ut affligeret quosdā de
ecclā. occidit aut iacobū
frēm iohis gladio. Videns
aut; qd' placeret iudeis. ap-
posuit apphenderet pe-
trū. Erant aut; dies azimoz.
Quē cū apphendisset. mi-
sit in carcerē. tradensq;
quattuor quatuor nomibus
militū custodiendū. uolēs
post pasca. pducere eum
pplo. Et petr' qd' serua-
batur in carcerē. Oratio
aut; fiebat sine int̄missiōe
ab ecclā ad dñm. p eo. Cum
aut; pducturus eū cēt h-
erodes. in ipsa nocte erat
petr' dormiens in t̄ duos
milites unctis catenis
duab;. et custodes ante
hostiū custodiebant care-
rē. Et ecce angl's dñi adsti-
tū. et lūm refulsit in ha-
bitaculo carceris. Pussiq;
latere petri suscitauit eū
dicens. Surge uelociter.
Et ceciderūt catene de

manib; eius. Dixit autē
angl's ad eū. Precingere
et calcia te caligas tuas.
Et fecit sic. Et dixit illi.
Circūda tibi uestimentū
tuū. et sequere me. et ex-
iens sequebatur eū. Et ne-
sciebat quia uerū ē. quod
fiebatur pangl'm. Estimā-
bat aut; se uisū uidē. Tā-
seuntes aut; p̄mā et seclā
custodiā. uenerūt ad portā
ferreā. que ducit ad ciuita-
tem que ultra apta ē eis.
Et excurrentes. pcesserūt uicū
unū. et cū discessit angl's
ab eo. Et petr' ad se reu'sus
dixit. Nūc scio uere qd'
misit dñs angl'm suū. et
eripuit me de manu he-
rodis. et de oī expectatiōe
plebis iudeoz. Confidānsq;
uenit ad domū marię ma-
tris iohis. qui cognomina-
tus ē mare; ubi erāt mul-
ti cōgregati et orantes. Pul-
sante aut; petro ostiū ia-
nus. pcessit puella ad
audiendū. noīe rode. Et

ut cognouit uocē petri.
pregaudio n̄ apuit ianuā.
sed intro currens nunciaū
stare petrū ante ianuam.
At illi dixerūt ad eā. Insanas!
Ista aut; affirmabat sic se
habere. Ibi aut; dicebant.
Angl's eius est. Petrus aut;
pseuerabat pulsans. Cum
aut; apuissent. uiderunt
eū et obstipuerūt. Annuen-
t' aut; eis manu ut tacerent.
enarratis quom̄ dñs edu-
xisset eū de carcere. Dixitq;
Nunciate iacobo et frīb;
hec. Et egressus abiit in
aliū locū. **xxx.**
Facta aut; die erat non
parua turbatio in mil-
ites. qd' nā de p̄t' factū cēt.
herodes aut; cum requisisset
eum et n̄ inuenisset. inq;
sitione facta de custodib;
iussit eos duci. Descendensq;
a iudea in cesariā. ibi com-
moratus est. Erat aut; ira-
tus tyriis et sydonis. At
illi unanimes uenerūt ad
eū. et p̄suadentes blasto

qui erat sup cubiculū regis.
postulabant pacē. eo quod
alerent regiones eorū ab illo.
Statuto autē die. herodes
uestitus ueste regia sedit p
tribunalē. et contionabatur
ad eos. Pp̄ts autē acclama-
bat dei uoces et n̄ hoīs. Cō-
festim autē percussit eū anḡs
dñi eo quod n̄ deditset ho-
norē deo. et cōsumptus a uer-
mib; exspirauit. Verbum
autē dñi crescebat. et mul-
tiplicabatur. Barnabas autē
et saulus. reūsi s̄ ab ieroso-
limis expleto oī ministio.
assūpto iohē. qui cognomi-
natus est marcus. xxxi.
Erant autē in ecclā q̄ erat
antiochię. pp̄he et docto-
res in qb; erant barnabas. zy-
meon qui uocabat̄ niger.
et lucius cyrenēsis. et ma-
naen qui erat herodis te-
tarche collactaneus et saul-
lus. Dimittantib; illis autē
dñō. et ieiunantib;. dixit
illis sp̄s s̄s. Separate michi
barnaban. et saulū. in op̄

quo assūpsi eos. Tūc ieiunā-
tes. et orantes imponēt̄ esq̄
eis manū. dimiserūt illos. Et
ipsi q̄dem missi ab sp̄u s̄cō
abierunt selucia. et inde
nauigantes uenerūt cyprū.
Et cū uenissent salamina.
p̄dicabant uerbū dei in
synagogis iudeorū. habe-
bant autē et ioh̄m in mini-
sterio. Et cū pambulassēt
uniusam insulā. usq; pa-
phū. inuenerūt uirū quen-
dam magū pseudo. ppham
iudeū. cui nom̄ erat barje-
su. quod int̄ p̄tatur para-
qui erat cū. p̄c̄sule sergio
paulo uiro prudenti. hic
accerisus barnaban et saul-
lo. desid̄abat audire ūbū
dei. Resistebat autē illis e-
lymas magus. Sic enī int̄-
p̄tatur nom̄ eius querens
auertere. p̄consulē a fide.
Saulus autē qui et paulus
replet̄ sp̄u s̄cō inueniens in
eū dixit. O plene oī dolo.
et oī fallacia. fili diaboli.
inimice oīs iusticię. non

desinis subuertere uias dñi
rectas. Et n̄ ecce manū dñi
sup te. et eris cecus n̄ uiden-
solem usq; ad tēp̄. Et c̄festi
cecidit sup eū caligo et
tenebre. et circūiens q̄re-
bat qui ei manū traderet.
Tūc. p̄consul cū uidisset fa-
cū. credidit. admirāis sup
doctrinā dñi. xxxii.
Et cū a papho nauigassent
paulus et qui cū eo erant.
uenerūt in p̄gen p̄p̄hitię.
Ioh̄s autē discedens ab eis.
reūsus ē ierosolimā. Iu uō
p̄c̄sentes p̄gen. puene-
runt antiochiam p̄syoię.
Et ingressi synagogā die
sabbatorū. sederūt. Post le-
ctionē autē legis et. pphā.
miserūt p̄ncipes synagoge
ad eos dicentes. Viri fr̄es
siquis ē in uob̄ sermo ex-
hortatiōis ad plebē dici-
tē. Surgens autē facit̄ paulus.
et manu silentiū indicēs
ait. Viri isrl̄ite. et q̄ time-
tis dñm audite. D̄s plebis
isrl̄ elegit patres nr̄os. et

plebem exaltauit cū eēt
incolę in̄tia. egypti. et in
brachio excelso eos eduxit
ex ea. Et p̄ quadraginta an-
noꝝ temp̄ mores eorū susti-
nuit in deserto. et destruit̄
gentes septē in̄tia chanaan.
forte distribuit eis terram
eorū quasi post quadringē-
tos et q̄nquaginta annos.
Et p̄ hec dedit iudices usq;
ad samuhel. ppham. Et ex
inde postulauerūt regem.
et dedit illis saul filiu eis.
uirū detribu beniamin. an-
nis quadraginta. Et amotō
illo. suscitauit illis d̄d regē.
cui et testimoniū p̄hibens
dixit. Inueni d̄d stitū iesse.
uirū sc̄dm cor meū q̄ faci-
at om̄s uoluntates meas.
Huius d̄s ex semine sc̄dm
p̄missionē eduxit isrl̄ sal-
uatorē n̄m. p̄dicāte iohē
ante facē aduentus eius
baptismū penitētię omni
pp̄to isrl̄. Cū impleret
autē ioh̄s cursū suū dice-
bat. Quē me arbitramini

ed. non sū ego. sed ecce
uenit p̄ me. cui n̄ sū di-
gn̄ calciamēta pedū solūe.
Sū fr̄s filii generis ha-
brahā. et qui in uobis ti-
ment dñm. uob̄ uerbū sa-
lutis huius missū ē. Qui
enī habitabant ierlm̄. et
p̄ncip̄ ei. hūc ignoran-
tes. et uoces p̄phaz. que
p̄ om̄e sabbatū leguntur.
iudicantes impleuerunt.
Et nullā causā mortis in-
uenientes in eū. petierūt
a pilato ut inēficerēt eū.
Cūq̄ cōsumassent oīa que
deco scripta erant. depo-
nentes eū deligno posue-
rūt in monum̄to. Dñs uero
suscitauit eū amorus t̄-
cia die. q̄ uisus est p̄ dies
multos. his qui simul as-
cenderant cū eo. de gali-
lea in ierlm̄. qui usq̄ nūc
sūt testes ei ad plebē. Et
nos uob̄ ad nūnciam̄ ea
q̄ ad patres n̄ros repmis-
sio facta ē. Qm̄ hanc d̄s
ad impleuit filius n̄ris re-

suscitans nob̄ n̄m. sicut
in psalmo sc̄dō scriptū ē.
filius n̄ris est tu. ego hodie
genui te. Quod aut̄ susci-
tauerit eū amorus am-
plus iā n̄ reūsū eū in cor-
ruptionē. ita dixit quia
dabo uob̄ sc̄ā d̄o fidelia.
Ideoq̄ et aliās dic̄. Non
dabis sc̄m tuū in d̄e cor-
ruptionē. Dauid enī in
sua gn̄atioē cū ad mini-
strasset uoluntati d̄i. dor-
miuit. et appositus est
ad patres suos. et uidit
corruptionē. Quē uero
d̄s suscitauit. n̄ uidit cor-
ruptionē. Notū igit̄ sit
uobis uiri fr̄s. quia p̄ h̄c
n̄m uob̄ remissio pecca-
torū. ad nūciatur ab oīb̄.
quib̄ nō potuistis in lege
moysi iustificari. In hoc
om̄is qui credit iustifi-
catur. Videte q̄. ne sup-
ueniat uob̄ quod dictū
ē in p̄ph̄is. Videte c̄c̄.
ptores. et ad inuicem
et disp̄dimini. q̄a opus

ego operor̄ in dieb̄. uis
opus quod n̄ creditis. si-
q̄ enarrauerit uobis.
Exeuntib̄ aut̄ illis roga-
bant. ut seq̄nti sabbato
loqueretur eis uerba hec.
Cūq̄ dimissa eēt synago-
ga secuti sūt multi iud̄oz.
et colentiū aduenarum
paulū et barnaban. qui
loq̄ntes ad eos. suadebāt
eis ut p̄manerent in gra-
tia dei. **xxxiii.**

Factū est aut̄ p̄ uniuersā
ciuitatē diffamari uer-
bū. Seq̄nti uō sabbato.
pene uniuersa ciuitas con-
uenit audire uerbū d̄i.
Videntes aut̄ turbas iu-
dei repleti sūt zelo. et ē-
tradicebant his que a
paulo dicebant̄ blasphe-
mantes. Tē estant̄ pau-
lus et barnabas dixerūt.
Uob̄ oportebat primū
loqui uerbū dei. s̄ qm̄
repulistis illud et indi-
gnos uos iudicastis c̄c̄nē
uite. ecce c̄uertimur ad

gentes. sic enī p̄cepit nob̄
dñs. Posui te in lūm̄ gen-
tib̄. ut sis in salutē usq̄ ad
extremū t̄r̄. Audientes
aut̄ gentes gauisē sūt. et
gl̄sificabant uerbū d̄ni.
Et crediderūt quotq̄ erāt
p̄ordmati ad uitā. et̄nā.
Disseminabatur aut̄ ūb̄
d̄ni p̄ uniuersam regionē.
Iudei aut̄ c̄c̄tauerūt religi-
osas mulieres et honestas.
et p̄mos ciuitatis. et exci-
tauerūt p̄secutionē in pau-
lū et barnaban. et exce-
runt eos de sinib̄ suis. At
illi excusso puluē pedū
in eos. uenerūt yconium.
Discipuli quoq̄ replebant̄
gaudio et sp̄u sc̄o. **xxxiiii.**

Factū est aut̄ yconio ut
simul intrarent in syna-
gogam iudeoz. et loque-
rent̄. ita ut crederēt iu-
deoz. et grecoz. copiosa
multitudo. Qui uō inre-
duli fuerūt iudei. suscita-
uerūt. et ad inuidiā c̄c̄-
tauerūt aīas gentiū aduē-

fr̄es. Dñs aut̄ dedit cito
pacē. Multo igit̄ t̄p̄r de
morati s̄t̄ fiducialit̄ agen
tes indñō. testimoniū p̄bi
bente uerbo gr̄e sue. dante
signa et p̄d̄igia fieri p̄ma
nus eor̄. Diuisa ē aut̄ mul
tudo ciuitatis illius. Et
qd̄a q̄dem erant cū iudeis.
qd̄am uō cū apl̄is. Cū aut̄
factus eēt impet̄ gentiliū.
et iudeor̄. cū p̄ncipibus
suis. ut c̄umeluis afficerēt.
et lapidarent eos. intelli
gentes confugerūt ad ciui
tates lyconie lyst̄ia. et der
ben. et unūsam in creu
tu regionē. et ibi euglizan
tes erant. **xxv.**

Et q̄dam uir in listris infir
mus pedib; sedebat claud̄
ex uero matris sue. q̄ nūq̄
ambulauerat. hic audiuit
paulū loquentē. Qui intu
itus eū. et uidens q̄a habet
fidem ut saluus fieret. di
xit magna uoce. Surge sup
pedes tuos recē. Et exiuit
et ambulabat. Turbe aut̄

cū uidissent quod fecerat
paulus. leuauerūt uocem
suā lycionice dicentes. Hui
similes facti hōib; descen
derūt ad nos. Et uocabant
barnaban iouē. Paulū uō
mercuriū. q̄m ipse erat
dux uerbi. Sacerdos quoq̄.
iouis qui erat ante ciuita
tē. tauros et coronas ante
ianuas afferens cū ppl̄is
uolebat sacrificare. Qd̄
ubi audierūt apl̄i barnabas
et paulus. c̄scissis tunicis
suis exierūt ad turbas cla
mantes et dicentes. Viri
qd̄ hec facitis? Et nos mor
tales sum̄ similes uobis
hōies. adnūciantes uobis
ab his uanis c̄uert̄ addim
uiū. qui fecit celū et t̄rā
mare. et oīa que in eis s̄t.
Q̄ in p̄t̄is gn̄atioib; dimi
sit om̄s gr̄s ingredi uias
suas. Et q̄dem n̄ sine testi
monio semet ipsū reliquit
bene faciens. de celo d̄ms
pluuias. et t̄p̄ra fructife
ra. implens cybo. 7 lenicia

corda us̄a. Et hec dicētes.
iux̄ sedauerūt turbas. ne
sibi immolarent. Supuene
runt aut̄ q̄dam ab antiochi
a. et ychomo iudei. et psua
sis turbis. lapidantesq̄ pau
lū traxerūt ex̄ ciuitatē. ex
stimantes eū mortuū esse.
Circūdantib; aut̄ cū discipul̄is
surgens intrauit ciuitatē.

Et postea die **xxvi**
p̄fect̄ ē cū barnaba in der
ben. Cūq̄ euglizassent ci
uitati illi. et docuissēt ml̄
tos. reūsi sūt lyst̄iam. et y
conū. et antiochiā. cōfir
mantes aīas discipul̄or̄. ex
hortantesq̄ ut infide per
mainerent. Et q̄m p̄ multa
tribulatiōes oportet nos
inire in regnū dei. Et cū
c̄stitissent illis p̄ singl̄as
eccl̄as p̄bros. et orassēt cū
ierimis. comm̄dauerunt
eos dñō. in quē crediderūt.
Iamseuntesq̄ psychiā. ue
nerūt pamphiliā. Et loqū
tes imp̄gen uerbū dñi. de
scenderūt in attaliā. et in

naugauerūt antiochiā. un̄
erant traditi gr̄e dei. in op̄
quod compleuerūt. Cū aut̄
puenissent. et congregass̄
eccl̄am retulerūt quanta fe
cisset dñs cū illis. q̄a appe
ruisset gentib; ostiū fidei.
Morati s̄t̄ aut̄ temp̄ n̄ mo
dicū cū discipulis. Et q̄de
descendentes de iudea. do
cebant fr̄es. quia nisi circū
cidamini sc̄dm̄ morē mo
ysi. nō potestis salui fieri.

Faeta ergo sedi **xxvii.**
cione nō minima paulo
et barnabe. aduer̄ sū illos
statuerūt ut ascenderent
paulus et barnabas. et qd̄a
ali ex alius ad apl̄os 7 p̄bros
in ierlm̄ sup̄ hac q̄stione.
Illi igitur deducti ab eccl̄a.
p̄transierūt fenicem. et sa
marā. narrantes c̄uersati
onē gentiū. et faciebant
gaudiū magnū oib; fr̄ib;. **+**
Cum aut̄ uenissent ierosoli
mā suscepti s̄t̄ ab eccl̄esia.
et ab apl̄is et senioribus.
adnūciantes quanta d̄s

fecisset cū illis. Surrexerūt
autē quādam de heresi phari-
saeorum qui crediderūt dicen-
tes quia oportet circumcidi
eos. p̄cipue quoque seruare
legē moysi. Conuenerūtque
ap̄tli et seniores. uicē de
uō hoc. Cū autē magna
congritio fieret: surgens
petrus dixit ad eos. Viri
fr̄es: uos scitis quōmōdi ab anti-
quis diebus in uobis elegit
d̄s pos meū audire gen-
tes uerbu euglii et credē.
Et qui nouit corda d̄s te-
stimoniū phibuit dans il-
lis sp̄m sc̄m sicut et nobis.
Et nichil discrete int̄ nos
et illos fide purificans
corda eorū. Nē ergo quod tē-
ptatus d̄m imponere iugū
sup ceruicē discipulorū quā
neque patres n̄ri: neque nos
portare potuim̄. Sed per
grām d̄m ih̄u xp̄i credim̄
saluari quēuomodū et illi.
Tacuit autē oīs multitudo:
et audiebant barnaban.

et paulū narrantes quāta

fecisset d̄s signa et p̄digna
ingentibus p̄cos. Et p̄quā
tacuerūt: respondit iacob:
dicens. Viri fr̄es audite
me. Symon narrauit quē
atomodū p̄mū d̄s uisita-
uit sumere ex gentibus: po-
pulu nōi suo: et huic con-
cordant uerba p̄phaz sic
scriptū est. post hec reuē-
tar: et rehedificabo taber-
naculū dauid quod cecidit:
et diruta eius rehedifica-
bo. et erigam illud: ut re-
quirit celi hōiū d̄m.
et omīs gentes sup quas
inuocatu ē nom̄ meum
dicit d̄s faciens hec. No-
tum a seclō ē d̄no op̄ suū.
P̄p̄t quod ego iudico nō
inquetari eos quod ex gentibus
cūuertuntur ad d̄m: sed
scribere ad eos: ut absti-
neant se a etaminatiōib;
simulacrorū: et fornicatione
et suffocatis et sanguine.
Moyses enī a tē-
porib; antiq; h̄t insin-
gulis ciuitatib; qui eū

p̄dicent insinagogis: ubi
p̄ om̄e sabbatū legitur. Tūc
placuit ap̄tli et seniorib;
cum om̄i ecclā. eligere ui-
ros ex eis et mittere antio-
chiā cū paulo et barnaba:
et iudam qui cognomina-
tur barnaban: et sileam:
uiros p̄mos in fr̄ib; scri-
bentes p̄manus eorum.
Ap̄tli et seniores fr̄es. his
qui sūt antiochię: et syrię.
et cilicie. fr̄ib; et gentibus
salutē. Quōmōdi audiui-
mus quādam ex uobis ex-
curren-tes turbauerūt uos uerbis
cūuertentes animas ustras quibus
nō mandauim̄. Placuit
nobis collectis in unum
eligere uiros et mittere.
ad uos cū leuim̄ n̄ris bar-
naba et paulo: hōib; qui
tradiderūt animas suas pro
noīe d̄m n̄ri ih̄u xp̄i. Quis-
simus ergo iudam et sileam:
qui et ipsi uobis uerbis re-
ferrent eadē. Usq; est
enī sp̄m sc̄o et nobis:
nichil ultra imponere

132
uobis oneris quā hec neces-
saria. ut abstineatis uos
ab immolatis simulacrorū:
et sanguine: et suffocato.
et fornicatione. a quibus
custodientes uos bene-
agatis. valete. **xxviii.**
Illi igitur dimissi ab ecclā
descenderūt antiochiam:
et cōgregata multitudi-
ne tradiderūt ep̄lam. Quam
cū legisset: gauisus sūt sup
cōsolatione. Judas autē et
sileas et ipsi cū eēt pro-
phete: uerbo plurimo cō-
solati sunt fr̄es: et cōfir-
mauerūt eos. Facto autē
ibi t̄p̄: dimissi sūt cū pa-
ce a fr̄ib; ad eos qui mise-
rant illos. Usq; ē autē syleas
remanere ibi. Paulus autē
et barnabas demorabantur
antiochię docentes: et eu-
glizantes cū aliis pluribus
uerbis d̄m. Post aliquot
autē dies dixit ad barna-
ban paulus. Reuertētes
uisitem fr̄es p̄ ueritas
ciuitates in quibus p̄dicauim̄

uerbū dñi. quom̄ se habe-
ant. Barnabas aut̄ uole-
bat secū assumere et ioh̄m
qui cognominabat̄ mareus.
Paulus aut̄ rogabat eū dicens.
ut qui discēssisset ab eis. a
pamp̄hila. et n̄ isset eū eis
inopus n̄ debere recipi eū.
Facta ē aut̄ dysēnsio int̄ eos.
ita ut discēderent ab inuicē.
Et barnabas quōd̄ assūpto
marco nauigauit cyprum.
paulus uō electo sylea. p̄-
fect̄ ē tradit̄ gr̄e dñi a s̄rib.
Pambulabat aut̄ syriā et
sicalia. cōfirmans ecclias.

Peruenit aut̄ xxviii.
in derben et lystrā. et ecce
discip̄s quōdam erat ibi nōm̄
timotheus. filī mulieris iu-
dicis fidelis. patre gentili.
Huic testimoniū reddēbat.
q̄ in lystris erat et yconio
fr̄s. Huic uoluit paul̄ secū
p̄ficari. Et assumens circū-
cidit eū. p̄p̄t iudeos qui
erant in illis locis. Sciebāt
enī om̄s quod̄ pat̄ eī gen-
tilis eēt. Cū aut̄ p̄t̄isiret

ciuitates tradebāt eis eu-
stodire dogmata q̄ erant
decreta ab aplis et seniorib.
qui eēt̄ ierosolimis. Et ec-
clesie quōdem confirmabant̄
fide. et abundabant nōiō
eōdic. Transcuntes aut̄
frigie et galicie regionem.
uenerūt s̄c̄ asp̄u s̄cō. loq̄ ubi
masia. Cū uenissent aut̄
in mysiā tēptabant ire
bythiniā. et n̄ p̄misit eos
ire sp̄s n̄iū. Cum aut̄ per-
transissent misia. descen-
derūt troadem. Et uisio p̄
noctē paulo ostensa est.

Vir macedo quōdam erat stans.
et dēicans eū dicens. Tra-
siens in macedoniā adiu-
ua nos. Ut aut̄ uisū uidit.
statim quēsiuim̄ p̄ficari
in macedoniā. certi faci-
qua uocasset nos d̄s eū.
anglizare eis. Nauigātes
aut̄ a troade. recto cursu
uenim̄ samothracia. Et
sequēti die neapolum. Et
inde philippis que est
p̄ma partis macedonie

ciuitas colonia. Eramus
aut̄ in hac urbe dieb. ali-
quot conferentes. Die aut̄
sabbator̄. egressi sum̄ for-
tas portā iuxta flum̄. ubi
uidebatur oratio eē. Et se-
dentes loquebam̄ mulie-
rib. que cūenerant. Et q̄-
dam mulier nōie lydia.
purpuraria ciuitatis thia-
thirenoꝝ. colens dñm audi-
uit uerbū. cui d̄s ap̄uit cor
intendē his que dicebāt
a paulo. Cū aut̄ baptizata
eēt ipsa. et dom̄ eius. dep̄-
cata ē eos dieb. Si iudicasti
me dño fidelem eē. intro-
ite in domū meā. et man-
ducate. Et coegit eos. **xx**
Factū est aut̄ ciuitib. **x**.
nob̄ ad orationē puellā
quandā habentē sp̄m̄ phy-
thonē obuiare nob̄. que
quēstū magnū prestabat
dñis suis diuinando. hec
subsecuta paulū et nos. cla-
mabat dicens. Isti homines
serui dei excelsi s̄c̄. qui ad-
nunciant uia salutis uob̄.

133
hoc aut̄ faciebat multis
dieb. Dolens aut̄ paulus
et c̄uersus sp̄m̄ dixit. Pre-
cipio tibi in nōie n̄iū xp̄i.
exire ab ea. Et exiit eadē
hora. Videntes aut̄ dñi ei
quia exiit spes q̄stus eoz.
app̄hendentes paulū et
syleam p̄duxerūt in forum
ad p̄ncipem. et offerentes
eos magistratib. dixerūt.
Hii hoies conturbant ciui-
tatem nr̄am cū sint iudei.
et adnunciant morē quē
n̄ licet nob̄ suscipere neq̄ fa-
cere cū simus romani. Et
c̄currit plebs adūsus eos
et magistratus. et scissis tu-
micis eoz. iusserūt illis uir-
gis c̄cti. Et cū multas pla-
gas eis imposuissent. miser-
eos in carcerē. p̄cipientes
custodi. ut diligētē custo-
diret eos. Qui cū tale p̄ce-
ptū accepisset. misit eos ī
interiore carcerē. et eoz
pedes strinxit in ligno.
Media aut̄ nocte paulus
et syleas ad orantes lauda-

bant dñm. et audiebāt eos
qui incustodia erant. Subi-
to uō tremotus factus est
magnus. ita ut mouerent
fundamēta carceris. et cō-
stitim apta se oīa ostia. et
uniūsoꝝ. uncula soluta se.
Expegefact⁹ autē custos car-
ceris. et uidens aptas ia-
nuas carceris. euagnato
gladio uolebat se interficē.
Extimans fugisse unctos.
Clamauit autē paulus ma-
gna uoce dicens. Nichil
feceris tibi mali. Uniūsi
enī hic sum⁹. Penteoꝝ lu-
mine introgressus ē. ⁊ tre-
mefactus. p̄didit paulo ⁊
sylee ad pedes. et p̄ducēs
eos foras ait. Dñi mei qd
me oportet facere ut sal-
uus siam. At illi dixerūt.
Crede m̄dño ihū. et saluus
eris tu. et dom⁹ tua. Et lo-
cuti sūt ei uerbū dñi. cum
oib⁹ qui erant in domo ei.
Et tollens eos in illa hora
noctis. lauit plagas eoz.
Et baptizat⁹ est ipse. et

omīs dom⁹ eius continuo.
Cūq. p̄duxisset eos in do-
mū suā. apposuit eis m̄sa.
et letatus ē cū omī domo
sua credens dō. Et cū fact⁹
ēēt dies. miserūt magistra-
tores lictores dicentes. dimitte
hoīes illos. Nūciauit
autē custos carceris uerba
hec paulo. q̄a miserūt ma-
gistratus ut dimittamini.

Nūc igitur exeuntes ite-
mpace. Paulus autē dixit
eis. Cēsos nos publice in-
dēpnatos hoīes romanos.
miserūt in carcerē. et nūc
occulte nos eiciunt. Nō
ita erit. sed ueniant. et
ipsi nos eiciant. Nuncia-
uerūt autē magistratibus
lictores ūba hec. Timueꝝ
audito quod romani eēnt.
et uenientes dep̄cati sūt
eos. et educentes rogabāt.
ut egredēntur de urbe.
Exeuntes autē de carcere.
introierūt hydiā. et uisis
frīb⁹. consolati sūt eos et
p̄fecti sunt. **xxxii.**

Cym autē pambulassent
amphipolim. et appolo-
niā. uenerūt thesalonica.
ubi erat synagoga iudeoz.
Secūm consuetudinē autē
paulus introiuit ad eos.
et p̄sabbata tria disserabat
eis descripsis. adapiens.
et insinuans. q̄a xp̄m o-
portuit pati. et resurgere
amortuis. et q̄a hic ē xp̄s
quē ego annūcio uob⁹. et
q̄dam ex eis crediderunt.
et adiuncti sūt paulo et sy-
leē. et decollentib⁹ gen-
tib⁹. multitudo magna.
et mulieres. nobiles nō
paucē. Zelantes autē iudei.
assūmtesq. de uulgo uiuō
quosdā malos. et turba
facta. cōcitauerūt ciuitatē.
et assistentes domui iaso-
nis q̄rebāt eos. p̄ducere
ip̄plin. Et cū n̄ inuenissēt
eos. traherant iasonē. et
quosdā fr̄es. ad p̄ncipes
ciuitatis. clamantes. Qm̄
hii sūt qui urbē cōcitant.
et huc uenerūt. quos suscep-

1. 34
pit iason. et hii omīs contē
decreta cēsaris faciūt regē
aliū dicentes eē ih̄m. Con-
citauerūt autē plebē. et p̄n-
cipes ciuitatis audientes hec.
Zaccepta satisfaccio abiasone.
et a cēsris dimiserūt eos. fr̄es
uō cōfestim p̄noctē dimi-
serunt paulū et syleam in
beroam. Qui cū aduenissēt
in synagoga iudeoz. introi-
erunt. Hii autē erant nobi-
liores eoz. qui sūt thesalo-
nice. Qui susceperūt uerbū
cū omī auditate. cotidie
scrutantes scriptās. si hec
ita se habent. Et multi q̄
dem crediderūt ex eis. ⁊ gen-
tiliū mulierū honestarū.
et uiri n̄ pauci. Cū autē co-
gnouissent in thesalonica
iudei. q̄a et beroe p̄dicatū
est a paulo ūbū dei. uenerūt
et illic cōmouentes. et tur-
bantes multitudinē. statiq.
tūc paulū dimiserūt fratres
ut iret usq. ad mare. Syleas
autē et timotheus remāserūt
ibi. Qui autē deducebāt paulū.

pduxerūt usq; athenas. Et
accepto mandato ab eo ad
syleam et timotheū. ut
quā celerit̄ uenirent. ad
illū. pfecta sunt. xxxii.

Paulus aut̄ athenis eos
expectaret. inuitabat̄ sp̄s
eius in p̄s. uidens ydola
tr̄e deditam ciuitatē. Dis
putabat̄ igit̄ in synagoga
cū iudeis et colentib;. et
in foro p̄ om̄s dies ad eos q;
ad erant. Quam aut̄ epicu
ru. et stoici. et philosophi.
differēbant cū eo. Et qdā
dicebant. qd uult semini
uerbius hic dicere. Alii ū
dicebant. Nouoz demo
nnoz uidetur adnunciator
ēē. Quia iūm et resurrectio
nē annuntiabat eis. Et ad
p̄bensum eū. ad ariopagu
duxer̄ dicentes. Nō possū
scire. que ē hec noua ate
dicē doctrina. Noua enī
quēsdā in f̄s aurib; n̄ris.
Volum̄ ḡ scire. qd nā uelut
hec ēē. Athenienses autem
om̄s. et aduenē hospites.

ad nich; aliud uocabāt. nisi
aut dicere. aut audire alq;
nouū. Stans aut̄ paulus in
mediopagi. ait. Viri atheni
enses. p om̄ia quasi sup̄sti
ciosos uos uideo. Pretiens
enī et uidens simulac̄ uia.
mueni et aram in qua sc̄ptū
erat. ignoto dō. Quod ḡ igno
rantes colitis. hoc ego annū
cio uobis. D̄s qui fecit hūc
mundū. et oīa que in eo s̄t.
hic celi et tr̄e cū sit d̄s nō
īmanifac̄tis templis in habi
tat. nec manib; humanis co
litur indigens aliquo. cum
ipse det om̄ib; uitā et īspi
rationē. et oīa. fecitq; ex u
no om̄ie genū hoīū in ha
bitare sup̄ uniuersā facie tr̄e.
diffimens statuta t̄p̄na. et
t̄minos habitatiois eoz. ḡ
rere d̄m. si forte adiretrent
eū aut inueniant. quāuis si
longe sit ab unoquoq; n̄m.
In ip̄s enī uiuim;. et moue
mur. et sum;. sic et qdam
ur̄m poetaz. dixer̄. Ip̄s
enī et gen̄ sum;. Genus ḡ

cū simus dei. n̄ debem̄ est
mare auro aut argento. aut
lapidib; sculpturę artis. et
cogitatiois hoīū. diuinū ēē
simile. Et t̄p̄na qdem huius
ignorantie despiciens d̄s.
nūc adnunciat hoīb;. ut ōs
ubiq; penitentā agant. eo
quod statuit diem. in qua
iudicatur̄ ē orbē ineq̄ta
te. in uero in quo statuit fidē
p̄bens om̄ib; suscitans eū
amortuus. Cū audissent
aut̄ resurrectionē mortuoz.
qdā qdē miridebant. qdā
uō dixer̄. audiemus te
de hoc iterū. Sic paulus
exiit de medio eoz. Qdā
uero uiri adherentes ei
credider̄. inq; et diom
sius ariopagita. et mulier
noīe damaris. et alii cū eis.
Post hec egressus xxxiii.
ab athenis. uenit corinth;.
Et inueniens quēsdā iude
um noīe aquilā ponticum
genere. qui nup̄ uenerat
ab italia. et prisillā uxo
rē ei. eo quod p̄cepisset

13. 9. 135
claudius discedē om̄s iudōs
aroma. accessit ad eos. et sa
lutauit eos. Et qdā ciuidē
erat artis. manebat apud eo.
et opabatur. Erat aut̄ sceno
facorie artis. Et disputabat
in synagoga p̄ om̄e sabbatū.
n̄t ponent̄ nom̄ d̄ni iūi.
suadebatq; iudeis et grecos.
Cum uenissent aut̄ de ma
cedonia syleas et tymoth̄s
instabat uerbo paulus. te
stificans iudeis ēē xp̄m iūm.
Constitentib; eis. aut et blas
phemantib;. executiens ue
stimenta sua paulus. dix̄ ad eos.
Sanguis ur̄ sup̄ caput ur̄m.
mundus ego. ex hoc adgen
tes uadō. Et migrans inde
intrauit in domū cuiusdā
noīe titi iusti. colentis d̄m.
cui dom̄ erat coniuncta sy
nagoge. Crispus aut̄ archi
synagogus credidit d̄no. cū
om̄i domo sua. et multo co
rinthioz. audientes crede
bant. et baptizabant. xxxiiii.
Dixit aut̄ d̄s nocte p̄uulū
paulo. Noli timere. s̄ loq̄re.

et ne taceas, pp̄ quod ego
sum reus. Et nullus te noce
re poterit. et nemo appone
tur tibi. ut noceat te. q̄m
pp̄s ē michi multus in hac
ciuitate. Sed it̄ ibi an
nū et sex m̄ses. docens a
pud eos uerbū dei. **xxxv.**
Gallione aut̄. p̄ consule a
chaie insurrexer̄ uno aīo
iudei in paulū. et adduxe
runt eū ad tribunal dicen
tes. q̄a cont̄ legē hic psu
adet hoīb. colere dñm. In
cipiente aut̄ paulo ap̄re
os. dixit gallio ad iudeos.
Siquem eēt iniquū aliqd.
aut facin̄ pessimū. o uiri
iudei. recte uos sustinere.
Si uō q̄stiones sūt de q̄bo.
et nōib. legis ur̄. uos ipsi
iuderitis. iudex ego horū
nolo eē. Et remouit. et mi
nauit eos a t̄bunali. App̄
hendentes aut̄ om̄s soste
nen p̄ncip̄ synagoge pecu
tebant illū. ante t̄bunali.
et nichil horū gallioni cu
re erat. Paulus uō eū ad

huc sustinisset dies mul
tos. fr̄ib. uale faciens nau
gaur̄ syriā. et cū eo psella
et aquila. qui sibi toronde
rat in chencris caput. ha
bebat enī uotū. Deuēntq̄
ephesū. et illos ibi reliq̄.
Ipsē uō ingressus synagoga.
disputauit cū iudeis. Ro
gantib. aut̄ eis ut amplio
re t̄p̄r maneret n̄ ēsensit.
sed uale faciens eis et diēs.
oportet me solemnē diē
aduenientē facere ieroso
limis. et iterū reūtar ad
uos dō uolente. Profec̄
ē ab epheso. et descendens
c̄sarēā. ascendit. et salu
tauit. ecclām. Et descen
dit antiochiā. Et factū ibi
aliq̄nto t̄p̄r. est. p̄fectus.
pambulans ex ordine ga
laticā regionē et frigiam.
c̄firmans om̄s discipulos.
Iudeus aut̄ qdā **xxxvi.**
appollo nōie. alexandri
nus natiōe. uir elloq̄ns.
deuent̄ ephesū. potens
in scriptis. hic erat edoc̄

.xvii.

uiam dñi.

uā dñi. et feruens spū
loquebat̄. et docebat di
ligent̄ ea que sūt in iū.
sciens tantū baptisma io
hannis. hic ḡ cepit fidu
cialit̄ agere in synagoga.
Quē cum audisset prisil
la et aquila. assūpserunt
eū. et diligentius exposu
er̄t ei uiam dñi. Cū aut̄
uellet ire achaiam. exh
ortati fr̄es scripser̄t disci
pulis ut suscipent eum.
Qui cū uenisset. c̄tulit
multū cū his qui credi
derant. Vehement̄ enī
iudeos reuocēbat. publi
ce ostendens p̄ scriptās
eē xpm̄ n̄m. factū est
aut̄ cum appollo eēt co
rinthi. et paulus pagra
tis superiorib. partib. ue
niret ephesū. et muen
ret quosdā discipulos. di
xitq̄ ad eos. Si sp̄m sc̄m
accepistis credentes. At
illi dixer̄t ad eū. Sz neq̄
si sp̄s sc̄s est. auduimus.
Iue uō ait. In quo ḡ bap

tizati estis? Qui dixerūt.
In iohis baptisinate. Dix̄
aut̄ paulus. Iohis baptiza
uit baptisimo penitentie
pp̄lm̄ dicens. In eū q̄ uen
turus eēt post ipsū. ut cre
derent. hoc est in n̄m.
His auditis. baptizati s̄
in noīe dñi n̄m. Et cū im
posuisset eis man̄ paulus.
uenit sp̄s sc̄s sup̄ eos. Et lo
quebantur linguis et pro
phabant. Erant aut̄ om̄s
uiri fere duodecim. **xlvi.**
In progressus aut̄ synagoga
cum fiducia loquebatur
p̄ tres menses. disputans
et suadens de regno dei.
Cum aut̄ qdam indura
rentur. et non crederent.
maledicentes uiam dñi
coram multitudine. disce
dens ab eis segregauit di
scipulos. cotidie disputās
in scolas cuiusdā tyranni.
Hoc aut̄ factū est p̄ bien
niū. ita ut om̄s qui ha
bitabant in asia audiret̄
uerbū dñi iudei atq̄ gen

tales. Viri tuncq; n̄ modicas
os faciebant p̄ manū pauli.
ita ut etiā sup̄ languidos
deferrent̄ a corpore ei su-
daria. uel semicinctia. et
recedebant ab eis langore.
et sp̄s nequū. egrediebant̄.
Temptrauer̄ aut̄ qd̄ de
circūeuntib; iudeis exhor-
catis inuocare sup̄ eos qui
habebant sp̄s malos nom̄
dñi ih̄u dicentes. Adiu-
uos p̄ n̄m quē paulus p̄di-
cat. Erant cuiusdā sece
iudei p̄ncipis sacerdotū.
septē filii qui hoc faciebāt.
Respondens aut̄ sp̄s neq;
dixit eis. Iam noui. 7 pau-
lū suo. uos aut̄ qui estis?
Et insiliens hō in eos inq;
erat demonū pessimum.
dominat̄ est amboꝝ. et in-
ualuit cont̄ eos. ita ut nudi
et uulnerati effugerent de
domo illa. Hoc aut̄ notum
factū ē om̄ib; iudeis atq;
gentilib; q̄ habitabant e-
phesi. Et cecidit timor sup̄
illos. et magnificabatur

nom̄ dñi ih̄u. Multaq; cre-
dentiū ueniebant. cōfir-
tes peccata sua. multi autē
exibit̄ qui fuerant curiosa
sectari cōtuler̄ libros. et cō-
bussier̄ coram oib;. et com-
putatis p̄cis illoꝝ. inuen-
erunt pecuniā denariorū
quinquaginta milia. Ita
fortiter uerbū dei cresce-
bat. et cōfirmabatur. **xlviii.**

His aut̄ expletis posuit
paulus in sp̄u transire a
macedonia. et achana. et in-
ierosolimā dicens. Qm̄ p̄ quā
furo ibi. oportet me et ro-
mā uidere. Mittens autē
in macedoniā duos ex mi-
nistantib; sibi timotheum
et crastum. ipse remansit
ad temp̄ in asia. facta ē aut̄
in illo t̄p̄e turbatio n̄ mi-
nima de uia dñi. Demetrius
enī qdam noie argentarius.
faciens cedes argenteas dia-
ne p̄stabat artificib; non
modicū q̄stū. Quos cōuocis.
et eos qui eiusmodi erant
opifices dixit. Viri. scitis

quia de hoc artificio adq;
sicio est nob;. Et uidetis.
et auditis. quia n̄ solum
ephesi. sed pene totū asie.
Paulus hic suadens adiit
multā turbā. dicens qm̄
n̄ sunt dñi qui manib; fi-
unt. Non solū hec pietita-
bitur nobis pars in redar-
gutionē uenire. sed et ma-
gne diane tēplū in nichilū
deputabit̄. sed et destrui
incipiet maiestas eius quā
tota asia et orbis colit. his
auditis repleti s̄ ira. et ex-
clamauer̄ dicentes. maḡ
diana ephesioꝝ. Et imple-
ta ē ciuitas cōfusioē. Et im-
perū fecer̄ uno aīo. in the-
atru. raptō gaio. et aristar-
cho macedonib; comitib;
pauli. Paulo aut̄ uolente
intrare in pplin. n̄ permis-
erunt discipuli. Quidā autē
et de asie p̄ncipib; q̄ erāt
amici ei. miser̄ ad eū ro-
gantes. ne se daret in the-
atru. Alii aut̄ aliud cla-
mabāt. Erat enī ecclā con-

127
fusa. et plures nesciebāt.
qua ex causa conuenissent.
De turba aut̄ detraxer̄
alexandriū. p̄pellentibus
cum iudeis. Alexander ḡ
manu silentio postulato.
uolebat rationē reddere
p̄plō. Quē ut cognouer̄
iudeū ēē. uox facta ē una
omniū quasi p̄ duas horas
clamantiū magna diana
ephesioꝝ. Et cum sedass̄
scriba turbas dixit. Viri
ephesi. qs enī est hoīum.
qui nesciat ephesioꝝ ciui-
tatē. cultū ēē magne di-
ane iouisq; plis. Cū ergo
his cōficta nō posset. o-
portet uos sedatos ēē et
nichil temere agere. Ad-
uixit enī hoīes istos. neq;
sacilegos. neq; blasphemā-
tes deam uiam. Quod si de-
metrius et qui cū eo sunt
artifices habent aduersū
aliquē causā. euent̄ foren-
ses agantur. et sunt. p̄sules.
accusent inuicē. Siqū aut̄
alteri rei queritis. in legi-

5
tima ecclā poterit absolui.
Nam et pietatim argui se-
ditionis hodiernę. cū nul-
lus obnoxius sit de quo pos-
simus reddere rationē con-
curfus istius. Et cū hec di-
xisset dimisit ecclām. Post
quā aut cessauit tumultus.
uocatis paulus discepulis.
et exortatus eos uale dixit.
et pfectus est ut iret in ma-
cedoniam. **xlviij.**

Cum aut pambulasset
partes illas. et exhortat
eos fuisset multo sermone.
uenit ad greciā. Ubi cum
fecisset menses tres. factus
est illi insidie a iudeis na-
uigaturus in siria. habuitq
cōsiliū ut reuerteretur in
macedoniā. Commitatus
est aut cū sospiter pyrri
berobensis. thesalonicen-
siū uō aristarcus. et scds.
et gaus. derbeus. et ty-
motheus. Asiam uō tichi-
cus. et trophimū. hi cum
pcessissent. sustinebant
nos troade. Nos uō nau-

gaum post dies azimoz
aphilippis. et uenimus
ad eos troade. in diebus
qñq. ubi demorati sumus
dieb. septē. In una autē
sabbati. cū conuenissemus
ad frangendū panē. pau-
lus disputabat eis. p fec-
turus in crastinū. Praxep
sermonē usq. immediam
noctē. Erant aut lapades
copiose in cenaculo. ubi
eramur congregati. Se-
dens aut qdam adolescēs.
noīe eunichus sup fenestrā.
cum mergeretur somno
grau. disputante diu
paulo eductus somno ce-
cidit de tēo cenaculo de-
orsū. et sublatus ē mor-
tuus. Ad quē cū descen-
disset paulus. incubuit
sup eum. et cōplexus dixit.
Nolite turbari. aiā enī
ipsius meo ē. Ascendens
aut frangensq. panē. et
gustans. satisq. allocutus
usq. in lucē. sic pfectus ē.
Adduxerunt aut puerum

138
iuuentē. et cōsolati sunt
nō minime. Nos aut ascen-
dentes nauī. enaugaum
massōn. inde suscepturi
paulū. Sic enī disposue-
rat ipse p iram iter factu-
rus. Cum aut ēuenissemus
in ason. assupto eo uenim
mitileneñ. et inde nau-
gantes. seqnti die uenim
contra chiū. et alia die ap-
plicum samū. et seqnti
die uenim miletū. Pro-
posuerat enī paulus tñs
nauigare ephesū. ne ali-
qua mora illi fieret in a-
sia. festinabat enī si pos-
sibile sibi eēt. ut diem
pentecosten faceret iero-
solimis. **L.**

Aosileto aut mittens e-
phesū. uocauit oēs maiores
nati ecclę. Qui cū uenisset
ad eū. et simul eēt. dixit.
Uos scitis a pma die qua
ingressus sū in asiā. quali-
ter uobēu p omē tempus
fuerim. seruiens dño. cū
omī humilitate et mltis

lacrimis. et tēptationib.
quę michi acciderūt. ex in-
sidis iudeoz. quom mich
subtraxerim utilitū q min
adnuntiare uob. et doce-
rem uos publice. et per
domos testificans iudeis.
atq. gentilib. mām peni-
tentia. et fidem indñm no-
strū iñm xp̄m. Et nunc
ecce alligatus ego spū uado
in ierlīn. que in ea uentā
sunt in ignorans. n̄ quod
sp̄s sc̄s p om̄s ciuitates. p-
testat michi dicens. Quā
uincula et tribulationes
me manent. sed nichil h-
oz uereor. nec facio aiām
meā p̄ciosiorē quā me. dū
modo consumē cursū meū.
et ministeriū uerbi quod
accepi ad dño ih̄u. testifica-
ri euēgliū gr̄e dei. Et nūc
ecce ego scio quia faciem
meā ampli nō uidebitis.
uos om̄s p quos transiui.
p̄dicans uerbū dñi. Qua
pp̄t contestor uos hodie-
na die. qa mundus sum a

sanguine omniū. Nō enī
subter fugi. quominus ad
nunciare omē cōsilū dei
uobis. Attendite uob. et
uniūso gregi. in quo uos
sp̄s sc̄s posuit. c̄pos regere
ecclām dei. quā adqsitit
sanguine suo. Ego sc̄o qm̄
intrabunt post discessio
nē meā lupi. grātes iuos.
si parentes gregi. et ex
uobis ipsis exsurgent uiri
loquentes pueris. ut ad
ducant discipulos post se.
P̄p̄t̄ quod uigilate memo
ria retinentes. qm̄ perien
tū nocte et die si cessauit.
cū lacrimis monens unū
quēq; t̄m̄. Et nē cōmido
uos d̄s. et ubo gr̄e ipsius.
qui potens ē cōstricare uos.
et dare hereditatē in sc̄ifi
catis omib;. Argentū et au
rū. aut uestē nullius con
cupiui. ipsi sc̄tis. Qm̄ ad ea
quē in opus erant. et his
qui meā sunt ministra
uerūt manū istę. Hec omīa
ostendi uob;. qm̄ sic laborā

tes oportet suscipe infir
mos. Ac meminisse uerbi
dñi iū. qm̄ ipse dixit. be
atus ē magis dare quam
accipere. Et cū hec dixisset.
positis genib;. suis. cū oib;
illis orauit. Magnū autē
fletus factus ē omniū. Et
p̄cumbentes sup̄ collum
pauli. osculabantur eum
dolentes maxime in uerbo
quod dixerat eis. Qm̄ am
pli⁹ faciē eius non essent
uisuri. et deducebant eū
ad naum̄.

li.

Cum autē factū eēt ut na
uigareū abstracti ab eis.
recto cursu uenim⁹ choum.
Et seqnti die rodū. et inde
patara. deū mirā. Et cum
inuenissem⁹ naum̄. trans
fretantē infenicem. ascen
dentes nauī nauigaum̄.
Cū apparuissem⁹ autē cyp̄rū
relinquentes eā ad symisthā
nauigaum⁹ in syriā. et ue
nim⁹ tyrū. Ibi enī nauis ex
positura erat onus. Inuen
tis autē discipulis mansim⁹

ibi dieb; septē. qui paulo
dicebant p̄ sp̄m̄. ne ascen
deret ierosolimā. Et ex
pletis dieb;. p̄fecta ibamus
deducentib; nos oib;. cum
uxorib; et filiis usq; foras
ciuitatē. Et positis genib;
in litore orauim⁹. Et cum
ualefecissem⁹ in uicē ascen
dim⁹ in naum̄. Illi autē redi
erunt insua. nos uō nau
gatione expleta a tyro de
scendimus p̄tolomaidem.
et salutatis fr̄ib;. mansim⁹
die una apud illos. Alia
autē die. p̄fecti. uenimus ce
saream. et intrantes do
mū philippi cuangliste.
qui erat unus de septem
mansimus. apud eū. Huic
autē erant filij quattuor
uirgines. p̄phantes. Et cū
moraremur dies aliquot.
sup̄ uenit quōdam a iudea. p̄
pheta noīe agabus. Is cū
uenisset ad nos. tulit zonā
pauli. et alligans sibi pe
des et manus dixit. hec di
at sp̄s sc̄s. Syriū cui⁹ ē zona

139 139
hec. sic alligabit ierlm̄
iudei. et tradent in manus
gentiū. Quod cū audissem⁹
rogabamus nos. et q̄ loci
illius erant. ne ascenderet
ipse ierosolimā. Tūc respon
dit paulus et dixit. Quis
facit stentes. et affligentes
cor meū. Ego enī non solū
alligari. sed et mori in ie
rusalem parat sum p̄pter
nomē dñi iū. Et cū ei suade
n̄ potuissemus. quicquid
dicentes. dñi uoluntas fiat.

Post dies istos. p̄parati lii.
Ascendebamus ierlm̄. Vene
runt autē ex discipulis a cesa
rea nobiscū. adducentes apud
quē hospitarem⁹ iasonem.
quendā cyp̄riū antiquum
discipulū. Et cū uenissem⁹
ierosolimā libentē excepert
nos fr̄es. Seqnti autē die ī
trobat paulus nobiscum
ad iacobū. Om̄sq; collecti
sūt seniores. Quos cū salu
tasset. narrabat p̄ singula
que fecisset dñs in gentib;
p̄ ministrerū ipsius. At illi

cū audissent. magnifica-
bant dñm. dixeruntq; ei.
Uide frat. quot milia sūt
iudeis qui crediderūt.
et om̄s emulatores sunt
legis. Audierūt autē dete-
quia d̄scensionē doceas
a moysē. eorū qui p̄gentes
sūt iudeorū. dicens n̄ debe-
cos circūcidere filios suos.
neq; sc̄dm̄ consuetudinē
ingredi. Quid ḡ est? Vtiq;
oportet euenire multitu-
dinē. Audient enī te sup̄
uenisse. Hoc ergo fac qđ
tibi dicim? Sunt nob̄ hic
uiri quattuor uotū habē-
tes sup̄ se. his assumptis.
sc̄sifica te cū illis. et im-
pende cū illis ut radant
capita. et sciant om̄s quia
quē de te audierūt falsa sūt.
sed ambulas et ipse custo-
diens legē. Dehis autē qui
crediderūt ex gentib; nos
scripsimus. iudicantes ut
abstineant se ab ydolīs
immolato. et sanguine.
et suffocato. et a fornicatiōe.

Tunc paulus assūptis LIII.
uiris. postera die purifi-
catus cū illis intrauit in
templū annuncians ex-
pletionē dierū purificati-
onis donec offerretur. p̄
unoquoq; eorū oblatio. Dū
autē septē dies c̄sumaren-
tur. hi qui ab asia erant
iudei. cū uidissent eū in
templo. concitauerūt oēm
pplm̄. et micerūt in eum
manū clamantes. Viri isrl̄i-
tē adiuuāte. hic ē homo
qui adūsus pplm̄. et legē.
et locū hūc. om̄s ubiq; do-
cent in sup̄ et gentiles in-
duxit in templū. et uiolauit
sc̄m̄ locū istū. Viderūt enī
trophimū ephesū incu-
tate cū ipso. Quē existima-
uerunt qm̄ in templū de-
duxisset paulus. Comotag
est ciuitas tota. et facta ē
c̄curio ppli. Et apphen-
dentes paulū trahebant
eū exē tēplū. et statim
clausē sunt ianue. Quē
rentib; autē eū occiderē.

nunciatū est tribuno co-
hortis. quia tota c̄fundit̄
ierlm̄. Qui statim assūpti
militib; et centurionib;
decurrit ad illos. Qui cū
uidissent tribunū et mi-
lites. cessauerūt percutere
paulū. Tunc accedens tri-
bunus apphēdit eum.
et iussit alligari catenis
duab; et interrogabat q̄s
eēt. aut qđ fecisset. Alii
autē aliud clamabant in-
turba. Et cū n̄ posset cer-
tū cognoscere p̄ tumul-
tu. iussit duci in castra.
Et cū uenisset ad gradus.
contigit ut portaretur
a militib; p̄p̄t uim ppli.
Sequebatur enī multitu-
do ppli. clamans. tolle
eū. Et cū cepisset induci
in castra. paulus dicit tri-
buno. Si licet in loq; ali-
qđ ad te? Q̄ dixit ei. Greece
nostri. Nonne tu es egypt-
tus qui ante hos dies tu-
multū c̄citasti. et induxi-
sti in desertū quattuor mila

140
uorū sicarioꝝ? Et dixit
ad eū paulus. Ego hō sum.
quē iudeus. natus athar-
so cilicē. n̄ ignote ciuita-
tis mūnceps. LIIII.
Rogo autē te. p̄mitte michi
loqui aliqđ ad pplm̄. Et
cū ille p̄misisset. paulus
stans in gradib; annuit ma-
nu ad plebē. et magno si-
lento facto. allocutus est
hebraea lingua dicens. Viri
fr̄es et patres. audite quā
ad uos n̄ reddo rationem.
Cum audissent autē quia
hebraea lingua loquitur ad
illos. magis p̄stiterūt silen-
tium. Et dixit. Ego sū uir
iudeus. natus tharso cilicē.
nutritus autē in ista ciuita-
te secus pedes gamalibelis.
Eruditus iuxta ueritatē
p̄t̄ne legis. emulatoꝝ leg-
is dei existens sicut 7 uos
om̄s estis hodie. qui hanc
uiam p̄secut̄ sū usq; ad mor-
tem. Alligans et tradens
in custodias uiros. ac mu-
lieres. sicut p̄ncipes sacer-

dotū testimoniū in reddē.
et omīs maiores natū. aq̄b.
et ep̄las accipiens ad fr̄es
damascū p̄greham. ut ad
ducere inde unctos in te
rusalem ut punirent. Sa
cū ē aut eunte me. et ap
ppinquantē damasco. me
dia die subito de celo cirā
fulsit me lux copiosa. et
decidens intrā. audiui uo
cem dicentē m̄. Saule. saule.
qd me p̄sequeris. Ego
aut respondi. Quis es dñe.
Dixitq̄ ad me. Ego sū in̄s
nazarenus quē tu p̄sequis.
Et qui mecum erant. lumen
qdem uiderūt. uocē autē
nō audierunt eius qui lo
quebatur mecum. Et dixi.
Quid faciā dñe. Dñs autē
dixit ad me. Surgens uade
damascū. et ibi tibi diceēt
de oib; que te oporteat
facere. et cū n̄ uiderē pre
claritate luminis illi. ad
manū deducēt a comitibus
ueni damascū. Ananias autē
quā uir scdm legē. testimo

niū habens ab oib; habi
tantib; iudeis. ueniens ad
me. et adstans dixit michi.
Saulē scis. respice. Et ego
eadē hora respexi in eum.
At ille dixit michi. H̄s pa
trū n̄rōy p̄ordinauit te.
ut cognosceres uoluntatē
eius. et uideres iustū. et
audires uocē ex ore eius.
quia eris testis illius ad oīs
hōies eorū que uidisti et
audisti. Et n̄ qd moraris.
exurge et baptizare. et
abluē peccata tua in uoca
to nomine ipsius. **L v.**
Factū est autē reuertenti in
iherl̄m. et oranti in tem
plo. fieri me in stupore m̄
tis. et uidere illū dicentē
m̄. Festina. et exi uelociter
ex iherl̄m. qm̄ n̄ recipient
testimoniū tuū de me. Et
ego dixi. Dñe ipsi sciunt
qa ego eram concludens
in carcerē et cedens p̄ sina
mogas eos qui credebant iē.
Et cum funderet sanguis ste
phani testis tui. ego adstabā.

et consentiebā. et custodi
ebā uestim̄ta in sciencia
illū. et dixit ad me. Vade.
qm̄ ego in natioēs longe
mittā te. Audiebant autē
eū usq; ad hoc uerbū. et
leuauerūt uocē suā dicentes.
Tolle de terra cuiusmodi. non
enī fas ē eū uiuere. Vocife
rantib; autē eis. et p̄cientib;
uestim̄ta sua. et puluere
uictantib; in aere. iussit t̄
bonus induci eū in castra.
et flagellis cogi. et torq̄ri
eū. ut ferret. pp̄tē quā causā
sic acclamarent ei. Et cum
adstrinxissent eum lorīs
dixit. astanti sibi centurioni
paulus. Sic hōiēm romanū
et indemnātū licet uob̄
flagellare. Quo audito
centurio quod ciuē roma
nū se eē dixit. accessit ad
tribunū et nunciauit di
cens. Quis acturus es. hic
enī hō cuius romanū ē. Acc
dens autē t̄bunū dixit illi.
Dic m̄. si tu romanus es.
At ille dixit. Etiam. Et res

pondit tribunū. Ego multa
aciuitate hac cōsecutū sū.
Et paulus ait. Ego autē et
natus sū. P̄tū ergo disces
serunt ab illo qui eū tortū
erant. Tribunū quoq; timuit
postquā reseruit. qa cuius
romanus eēt. et quā alligaf
set eū. Postera autē die uo
lens scire diligentius qua
ex causa accusaretur a iudeis.
soluit eū. Et iussit sacro
tes uenire et oēs cōtium.
Et p̄ducens paulū. statuit
in̄ illos. Intendens autē
cōtium paulus ait. Viri fr̄es.
ego omī cōscientia bona ē
uerfatus sū ante dñm usq;
in hodiernū diē. Princeps
autē sacerdotū ananias p̄
cepit. adstantib; sibi peccare
os eius. Tunc paulus ad
eū dixit. Peccat te oīs pa
ries de albate. Et tu sedens
iudicas me scdm legē. et
cont̄ legē iubes me peccare.
Et qui adstantib; diceēt.
Summū sacerdotē dei ma
ledicis. Dixit autē paulus.

Nesieba fr̄es: q̄a princeps
est sacerdotū. Scriptū est
enī. Princeps ppli tui n̄
maledices. Sciens autem
paulus q̄a una pars esset
saducoꝝ. et altera pharis̄e-
oꝝ. exclamauit incēlio.
Vni fr̄es: ego pharis̄eus sū.
filius pharis̄eoꝝ. de spe
et de resurrectione mortuoꝝ
ego iudicor. Et cū hec di-
xisset. facta ē dissensio
int̄ pharis̄eos. et saduocos.
Et soluta ē multitudo. Sa-
ducei enī dicunt. n̄ eē re-
surrectionē. neq̄ angelū.
neq̄ sp̄m. Pharis̄ei autē
utriq̄ consistēt. factus
ē aut clamor magn⁹. et
surgentes q̄dam pharis̄eoꝝ
pugnabant dicentes. Ni-
hil mali inuenim⁹ in ho-
mine isto. Quid si sp̄s lo-
cut⁹ ē ei. aut ang⁹? Et
cū magna dissensio facta
eēt. timens tribun⁹ ne di-
scerpetur paulus ab ipsis.
iussit milites descendere.
et rape eū de medio eoꝝ.

ac deducere eum in castra.
Seq̄nti aut nocte. **Lvi.**
ad sistens ei dñs ait. Con-
stant esto paulē. sic enī
testificatus es de me in ie-
rusalē. sic te oportet et
rome testificari. Facto autē
die collegert⁹ se q̄dam ex
iudeis. et deuouerūt se
dicentes. neq̄ manduca-
tuꝝ neq̄ bibituꝝ. do-
nec occidēt paulū. Erāt
autē plusquā quadragin-
ta. qui hanc cūrationē
fecerant. Qui accesserūt
ad p̄ncipes sacerdotū et
seniores. et dixerūt. Deuo-
tione deuouim⁹ nos. nich
gustatuꝝ donec occida-
mus paulū. Nuē ergo uo-
notū facite tribuno cum
cōsilio. ut p̄ducat illū ad
uos. tamquā aligō certus
cognituri de eo. Nos uero
prius quā appietur para-
ti sum⁹ inēficere illū. Qd̄
cū audisset fil⁹ sorori pauli
insidias. uenit et inēuit
in castra. nuā. autq̄ paulo.

142
Uocant aut paulus ad se
unū ex centionib⁹ ait.
Adolescentē hūc p̄duc
ad t̄bunū: h̄t enī aligō
indicare illi. Et ille q̄dam
assumens eū. duxit ad t̄-
bunū et ait. Vincit paul⁹
uocans rogauit me. hūc
adolescentē p̄ducere ad
te: habentē aligō loqui
tibi. App̄hendens autē
tribunus manū illius. se-
cessit cū eo seorsū. et in-
rogauit illū. Quid ē qd̄
habes indicare michi?
Ille autē dixit. Iudeis con-
uenit rogare te. ut crasti-
na die paulū p̄ducas in
cēliū. quasi aligō certus
ingituri sint de illo. Tu
uō ne credidīs illis. Insi-
diant enī ei ex eis uiri
amplius quā quadragin-
ta. qui se deuouerunt n̄
manducare. neq̄ bibere.
donec inēficiant eum. 7
nē parati s̄t expectantes
p̄missū tuū. Tribun⁹ igit̄
dimisit adolescentē. p̄ci-

piens ne cui loquerēt qm̄
hec nota sibi fecisset. Et uo-
catis duob⁹. centurionibus
dixit illis. Parate milites
ducentos ut eant usq̄ ce-
sareā. et equites septuaginta.
et lancearios ducentos. a
tertia hora noctis. et uirta
p̄parate. ut imponentes
paulū saluū p̄ducerent
ad felice p̄sidem. Timuit
autē ne forte raperent eū
iudei. et occiderent: et ipse
postea calūpnia haberet
quasi nūmos accepisset.
Scribens eplān cōmentē
hec. Claudius lysias. opti-
mo p̄sichi felici. salutē. Vi-
rum hūc app̄hensū a iudeis.
et incipientē inēficari ab eis.
sup ueniens cū exercitu e-
ripui. cognito q̄a roman⁹ ē.
Volensq̄ scire causā quam
obiciebant illi. deduxi eū
in conciliū eoꝝ. quē inue-
ni accusari de q̄stionibus
legis ipsoꝝ. Nich uō dignū
morte aut uinculū haben-
tē erim⁹. Et cū platū eēt in

de insidiis quas parauant
ei. confestim missi ad te de
nuncians. et accusatoribus
ut dicant apud te. **LVI.**

Mitres ergo secundum preceptum
sibi assumites paulum duxerunt
pnoctem in antypatri-
dem. et postera die dimis-
sis equis. ut irent cum eo
restiti sunt ad castra. Qui cum
uenissent cesarea. et tradi
dissent. eplam pssidi. statu-
erunt ante illum et paulum. Cum
legisset autem. et interrogasset
de qua puincia esset. et co-
gnosceens quod de cilicia. Au-
diam te inquit cum et accusa-
tores tui uenerint. Iussitque
in patorio herodis custodiri
eum. Post quod autem dies. de-
scendit princeps sacerdotum
ananius cum senioribus quibusdam.
et tertullo quodam oratore.
qui adierunt pssidem aduersus
paulum. et accitit paulo cepum
accusare tertullus dicens.
Cum in multa pace agamus
pre. et multa corrigantur
p tua prudentia. scilicet et

ubique suscipimur obtine-
re felix. cum omni gratia. actione.
Ne diutius autem te pertraham.
oro breuiter. ut audias nos
p tua clementia. Inuenimus
hunc hominem pestiferum et
conitantem seditiones. non
tantum nostro generi. sed fere
uniuerso orbi terrarum. et omnibus
iudeis et auctorem seditionis
secte nazarenorum. qui etiam
templum uiolare conatus est.
Quem et apprehendimus. et
uolumus secundum legem nostram
iudicare. Supueniens autem
tribunus lysias cum uis magna.
eripuit eum de manibus nostris.
iubens accusatores eius ad te
uenire. a quo ipse iudicans
poteris cognoscere de omnibus
istis. de quibus nos accusamus
cum. Adiecerunt autem et iudei
dicentes. hec ita se habere.
Respondit autem paulus an-
nuente sibi psside dicere.
Ex multis enim esse te iudicem
genti hunc sciens. bono animo
p me satisfacia. Potes enim
cognoscere. quod non plus sunt

143
dies in quam duodecim. ex
quo ascendi adorare in
iherusalem. Et neque in templo in-
uenerunt me cum aliquo dis-
putante. aut concursum
facientem turbam. neque in sy-
nagogis. neque in ciuitate.
neque probare possunt tibi de
quibus non accusant me. Con-
fiteor autem hec tibi quod
secundum sectam quam dicunt
heretism sic deseruio patri-
dono meo credens omnibus. que
in lege. et prophetis scripta
sunt. Spem habens idem.
quam et hi ipsi expectant
resurrectionem futuram iusto-
rum et iniquorum. In hoc et
ipse studeo sine offendi-
culo conscientiam habere
ad deum et ad homines semper.
Post annos autem plures e-
lymosinas facturus in gen-
tem meam ueni et oblati-
ones et uocatus in quibus muen-
nerunt me purificatum
in templo non cum turba. neque
cum tumultu. et apprehende-
runt me clamantes et dice-

tes. Tolle inimicum nostrum.
Quidam autem ex asia iudei
quos oportebat apud te
pssito esse ut accusarent. si
quid haberent aduersum me.
aut hi ipsi dicant. si quid
muenierunt in me iniga-
tis. cum stemiteculo. nisi de
una hac solummodo uoce
qua clamaui inter eos stans.
Quoniam de resurrectione mor-
tuoꝝ ego iudico. hodie
a uobis. Distulit autem illos
felix ceruissime de uia hac
sciens. dicens. Cum tribunus
lysius descendisset. audiua
uos. Iussitque centurioni cu-
stodire eum. et habere regem.
nec quemquam prohibere de
suis ministrare ei. Post a-
liquot autem dies ueniens
felix cum drusilla uore sua
que erat iudea. rogauit ut
uideret paulum. ut audiret
ab eo fidem que est in christo
nostro. Disputante autem illo
de iusticia et castitate. et
de iudicio futuro. tremefa-
ctus felix respondit. Quo-

nunc attinet. yade. Tpr
aut oportuno accersiam
te simul. et spans ga pe
cunia daretur a paulo: p
pter quod et frequenter
accersiens eū loquebatur
cū eo. Biennio aut exple
to: accipit successorem

Volens aut grām p̄stare
iudeis: felix reliquit pau
lū uinctū. Festus ergo cū
uenisset impunitā: post
tridū ascendit ierosoli
mam a cesarea. Adieritq̄
eum p̄ncipes sacerdotū:
et p̄mi iudeoz: aduersus
paulū: et rogabant eum
postulantes grām adū
eū: ut uiberet p̄dica eū
ierlīm insidias tendentes.
ut eū inficerent inuia.
Festus aut respondit ser
uari qdē paulū in cesarea:
se aut maturius p̄fectoz.
Qui ergo inuob: aut potē
tes s̄t descendentes siml.
si quod ē inuero erim: ac
cusent eū. Demorat aut

in eos n̄ ampli? quam
octo aut decē. descendit
cesaream: et atā die se
dit p̄ t̄bunali: et iussit
paulū adduci. Q. cum p̄
ductus eēt circūsteterit
eum qui ab ierosolima de
scenderant iudei: mltas
et graues causas obicien
tes: quas n̄ poterant pro
bare. Paulo aut rationē
reddente: qm̄ neq̄ inle
gē iudeoz: neq̄ in t̄plū.
neq̄ in cesarē q̄cūq̄ pecca
ui. Festus aut uolens iu
deis grām p̄stare: respō
dens paulo dixit. Vis ier
osolimā ascendē. et ibi
dehis iudicari apud me:
dixit aut paulus. Ad tri
bunal sto: ibi oportet me
iudicari. Iudeis n̄ nocui:
sicut tu melius nosti. Si
enī nocui aut dignū mor
te aliqd feci: n̄ recusomō
ri. Si uō nil ē cor: que hi
accusant me: nemo po
test me illis donare. Ce
sarē appello. Tunc festus

.xviii.

cum consilio

cum consilio locut? respō
dit. Cesarē appellasti: ad
cesarē ibis. Et cū dies ali
quot t̄nsacti eēt: agrip
pa rex et beronice descen
derunt cesaream: ad salu
tandū festum. Et cū dies
plures ibidem morarent?
festus regi indicauit de
paulo dicens. Vir qdā est
derelictus a felice uinct?
de quo cū eēm ierosolimis:
adierit me p̄ncipes sacer
dotū. et seniores iudeoz:
postulantes adūsus illū
dāpnationē. Ad quos re
spondi. Quia n̄ ē c̄suetu
do romanis. donare ali
quē hōiem: priusquā is
q̄ accusatur p̄sentes hāt
accusatores suos locūq̄
defendendi accipiat ad
abluenda crimina. Cū ḡ
huc euenissent: sine ulla
dilatiōe seq̄nti sedens die
p̄ t̄bunali: iussi adduci ui
rū. De quo cū astitissent
accusatores: nullā causā
deferebāt. de q̄b: ego suspi

144
cabar malū. Questiones uō
quasdā de sua sup̄stitione
habebant aduersus eū. et
de quodā m̄u defuncto. quē
affirmabat paulus uiuere.
hesitans aut ego de huiusmō
iustione dicebā: si uellet
ire ierosolimā: et ibi iudi
cari de istis. Paulo aut ap
pellante ut seruarietur ad
augusti cognitionē: iussi
seruari eū: donec mittam
eum ad cesarē. Agrippa aut
ad festū dixit. Volebā et
ipse hōiem hūc audire.
Cras m̄gt audies eū. Mita
aut die cū uenisset agrippa:
et beronice: cū multa am
bitione: et introissent in
auditorū cū tribunis et
uiris p̄ncipalib: ciuitatis:
iubente festo adductus est
paulus. Et dixit festus. A
grippa rex: et om̄s q̄ simel
astatis nobiscū uiri. uide
tis hūc de quo oīs multitu
do iudeoz: impellauit me
ierosolimis: petentes et
acclamantes: n̄ oportere

cum uiuere ampli⁹. Ego autē
compi nichil dignū cum
morte admisisse. Ipso autē
hoc appellante ad augustū
iudicauit mittere. de quo qd
certū scribam dño meo nō
habeo. Pp̄t quod p̄duxit
eum ad uos. et maxime ad
te rex agrippa. ut interroga
tione facta habeā qd̄ scri
bam. Sine enī ratione mi
chi uidetur mittē uictū.
et causas n̄ significare. Ag
rippa uō ad paulū ait. P̄
mittitur tibi loqui. p̄tēn7
ipso. Tunc paulus extenta
manu cepit rationē reddē.
De omib; quib; accusor a
iudeis rex agrippa. est
mo me beatū apud te cū
sim defensus me hodie.
maxime te sciente. omēs
que apud iudeos s̄t cōsue
tudines et q̄stiones. Pp̄t
quod obsecro patient me
audias. Et qd̄e uitā meā
a iuuentate que ab initio
fuit ingente mea in ieroso
limis. nouerūt omēs iudei

p̄scentes me ab initio si
uelint testimoniū phibe.
Qm̄ scdm̄ certissimā sectam
nr̄e religionis. uixi phari
seus. et n̄c in spe que ad
patres nr̄os r̄pmissionis
facta ē. adō. ad isto iudicio
subiect⁹. in qua duodecim
trib; nr̄e nocte ac die de
seruientes spant deuenire.
de qua spe accusor a iudeis.
O rex qd̄ incredibile iudi
catur apud uos. si dōs mor
tuos suscitāt. Et ego qd̄e
existimauerā me aduersus
nom̄ ih̄u nazareni. debē
multa contraria agere qd̄
et feci ierosolimis. et mul
tos scōz. ego in carceribus
clusi. a p̄ncipib; sacerdo
tum potestate accepta. Et
cū occiderent detuli sen
tentā. Et p̄ omēs synagogas
freq̄nter puniens eos. cō
pellebam blasphemare
nom̄ eius. et amplius insa
mens in eos. p̄sequabar
usq; inexteris ciuitates.
In quib; dū irem damascū

cum potestate et p̄missio
p̄ncipū sacerdotū die me
dio in uia uidi rex. de celo
sup̄ splendorē solis circū
fulsisse me lum̄. et eos q
mecū simul erant. Om̄sq;
nos cū decidissem̄ intrā.
audiui uocē loq̄ntē in
hebraica lingua. Saule.
saule. qd̄ me p̄sequeris.
Duru est tibi cont̄ stimu
lū calcitrare. Ego autē di
xi. Quis es dñe? Dñs autē
dixit. Ego sum ih̄c naza
renus. que tu p̄sequeris.
Sed exurge. et sta supra
pedes tuos. Ad hoc enim
apparui tibi. ut cōstituā
te ministrū et testē cor
que uidisti. et cor; quib;
apparebo tibi. Criprens
te de pp̄lo et gentib; in
quas nunc ego mitto te
ap̄ire oculos cor; ut con
uertant̄. at tenebris ad lu
cē. et de potestate satha
nē. ad dñm. ut accipiant
remissionē peccator; et
forte in scōs. p̄fidē q̄ est

123
in me. Vñ rex agrippa n̄
fui in credulus celestis ui
sionis. s; his q; s̄t damasci
p̄mū. et ierosolimis. et in
om̄i regione iudee. et gen
tib; ad nunciabā. ut pen
tentia agerent. et cūerte
rent ad dñm. digna pen
tentie opa facientes. hac
ex causa me iudei cū eēm
in tēplo comp̄hensū tem
ptabant. interficere. Auxi
lio autē adiuuus sū dei usq;
in hodiernū diem. 7 istō te
stificans maiori atq; mino
ri. nich̄ exta dicens. quā
ei que pp̄he sunt locuti
futura eē. et moyses. Si p̄s
sibilis est xp̄c. si prim⁹ ex
resurrectioe mortuoz. lum̄
adnuntiat⁹ ē populo
et gentibus. **LXIII.**
Hec loq̄nte eo et rationē
reddente. festus magna
uocē dixit. Insans paulus.
multe te littere ad insa
niā cūertunt. At paulus.
Non insano inq; optime
feste. s; ueritati r̄oborati ūta loq̄r.

latere enim cum nichil horum
arbitror. Neque enim man-
gulo quicquam horum gestum
est. Credis Agrippa, propheta
scio quia credis. Agrippa
autem ad paulum. In modico
suades me christianum fieri.
Et paulus. Opto apud dominum.
et in modico et in magno.
non tantum te. sed et omnes
hos qui audiunt hodie
fieri tales. qualis et ego
sum. exceptis his umculis.
Et exiretur rex. et preses.
et beronice. et quae asside-
bant eis. Qui cum secessisset.
Loquuntur ad invicem dicentes.
Quia nichil morte aut
umculo dignum quod fecit
homo iste. Agrippa autem
festo dixit. Dimitte pote-
rat hic homo si non appellas-
set cesarem.

LXIII.
Ut autem iudicatum est eum
navigare in italiam et tri-
di paulum cum reliquis custo-
diis centurionum nomine iulio
cohortis augustae. Ascen-
dentes autem nauim adru-

mentinam. incipientes na-
vigare circa asie loca. egre-
ssi sumus perseverante nobis
cum aristarcho macedone
thecalonicense. Sequenti
autem die venimus sydonem.
humane autem tractant iu-
lius paulum. permisit ad a-
micos ire. et curam sui agere.
Et inde cum sustulisset nos.
sub nauigium cyprum.
propterea quod essent venti con-
trarii. Et pellagus ciliciae et
pamphiliae nauigantes.
venimus lystram quae est lioe.
Et ibi inueniens centurio
nauem alexandrinam nau-
gantem ad hitalam transposu-
it nos in eam. Et cum multis
diebus tarde nauigaremus.
et uix deuenissemus contra
chinidum. et prohibente nos
uento ad nauigium creta
iuxta salaminem et uix iux-
ta nauigantes. uenimus in
locum quendam quae uocatur bo-
norum portus. cui iuxta erat ci-
uitas thalassa. Multo autem
tempore pacto. et cum iam non esset

tuta nauigatio. eo quod
ieiunium iam preterisset. et
solabatur eos paulus diebus.
eis. Viri. uideo quoniam cum
iniuria. et multo dampno
non solum oneris et nauis.
sed etiam animarum nostrarum. incipi-
at esse nauigatio. Centurio
autem gubernatori. et nauicle-
rio magis credebat. quam
his quae apud paulum dicebantur.
Et cum aptus portus non esset
ad hiemandum. plurimi sta-
tuerunt consilium nauigare in-
de. Siquomodo possent deue-
nientes phoenicem hiemare
portum cretae respicientem
ad affricum et ad chorum.
Aspirante autem austro. est
manentes. propositum se tenere.
cum sustulissent de assion le-
gebant cretam. Non post
multum autem misit se contra
ipsam uentum thiphonicus
qui uocatur euroa glo. Cumque
arepta esset nauis. et non pos-
set conari aduentum. dacten-
ta nauis flantibus. ferebamur.
in insulam quandam decurren-

146
tes. quae uocatur cauda. et uix
potuimus obtinere scapham.
qua sublata adiutoris ute-
bantur. accingentes nauim.
et timentes ne in syrtem inci-
derent. summissio uase sic
ferebantur. Valida autem nobis
tempestate iactatis. sequenti
die iactum fecerunt. et tertia die
suis manibus armata nauis
piceum in mare. Perueniente
autem tempestate. et neque sole
neque sideribus apparentibus
per plures dies. et tempestate
non exigua imminente. iam
ablata erat spes omnis salutis
nostrae. Et cum multa ieiunatio
fuisset. tunc stans paulus in
medio eorum dixit. Oportebat
enim o uiri audito me non egre-
di a creta. lucrum facere in-
iuriam hanc et iacturam. Et
nunc suadeo uobis bono animo
esse. Ammissio enim nulli animae
erit ex uobis propter quam nauis.
Mittite enim in hac nocte
angeli dei cui sum ego. et cui
deserui dicens. ne timeas
paulus. cesari te oportet

assistere. Et ecce donauit e-
dō omīs qui nauigant tecū.
Prop̄ quod bono aīo estote
uiri. Credo enī dō q̄a sic erit
quē ad modū dictū ē michi.
In insulā aut̄ quandā oportet
nos deuenire. Sed p̄ea
quā quartadecima nox sup̄
uenit nauigantib; nob; in
hadria. circa mediā noctē.
susp̄cabant̄ nautē appare-
re sibi aliquā regionē. et
summittentes bolidē. iue-
nerūt passus uiginti. Et pu-
sillū inde separati. inuen-
erunt passus quindeci. Tūtes
aut̄ nē in aspa loca incide-
rēt. de puppi mittentes
anchors quattuor optabat̄
diem fieri. Nt̄ scirent an sal-
ui eē possēt. Nautis uō q̄-
rentib; fugere de nauī. cū
mississent scapham in mare.
occasione querentes sub
obtentu quasi a prora in-
cipent anchors extendē
ut tutius nauis staret. di-
xit paulus centioni 7 mi-
litib;. Nisi hi in nauī man-

serint. uos salui fieri non
potēstis. Tūc absiderūt
miltres funes scaphę. et
passi sunt eā excidere. Et
cū lux inciperet fieri. roga-
bat paulus omīs sumere
cibū dicens. Quartadeci-
ma hodie die expectan-
tes. ieiunī p̄manens nich;
accipientes. p̄p̄e quod ro-
go uos accipe cibū. p̄ salute
uīra; q̄a nullius uīri capil-
lus de capite p̄bit. Et cū
hec dixisset. sumīs panē.
grās egit dō in cōspectu oī-
um. Et cū frogisset. cepit
manducare. Anime qores
aut̄ facti omīs. et ipsi sum-
pserunt cibū. Etiam aut̄
uniūse aīę in nauī. ducen-
te septuaginta sex. et sa-
ciati cibo. alleuiabant na-
uim iactantes triticū in
mare. Cū aut̄ dies factus
eēt. trān n̄ agnoscebant.
sinū uō quendā cōsidabāt.
habentē litus. in quo co-
gitabant si possent eicere
nauī. Et cū anchors ab-

tulissent. committebāt
se in mare simul laxātes
iuncturas gubnaculorū.
Et leuato artemone. se-
cundū flatū aury tende-
bant ad litus. Et cū inci-
dissem̄ in locū bitalassū.
ubi duo maria cūeniebāt
impegerūt nauī. Et prora
q̄dem fixa manebat im-
mobilis. puppis uō sol-
uebatur a uī maris. Mili-
tū aut̄ constūū fuit. ut cu-
stodias occidēt. neq; cū
enatasset. effugeret. Centio
aut̄ uolens uolens seruare
paulū. p̄hibuit fieri. Iussit
q̄ eos qui possent natare.
mittere se p̄mos et euadē.
et ad trān exire. et ceteros
alios in tabulis ferebant.
Quosdā aut̄ sup̄ ea que de
nauī erant. et sic factū est
ut omīs aīę euadēt. ad trā-
m. Et cū euasissēm̄ tūc
cognouim;. q̄a miltrene
insula uocabat̄. Barbari
uō p̄stabant n̄ modicam
humanitatē nob;. Accensa

enī pirra resiciēbāt nos oīs
p̄p̄e hymbre. qui immine-
bat. et frigus. **Lxv.**
Cvas egregasset aut̄ paulus
sarmitor; aliquantā multi-
tudine. et imposuisset sup̄
ignē. uiperā a calore cū pro-
cessisset inuasit manū eius.
Vt uō uiderēt barbari pen-
dentē bestīā de manu ei.
ad mūtē dicebant. Vtq;
homicida est homo hic.
Qui cū euasert de mari.
ultio n̄ sinit eū uiuere. Et
ille q̄dem excutiens bestīā
in ignē nichil mali passus
est. At illi existimabant eū
in tumore conuertendū. et
subito casurū et mori. Diu
aut̄ illis sp̄antib;. et uiden-
tib; nich; mali meo fieri.
cūertentes se dicebant eū
eē dñm. In locis aut̄ illis e-
rūt p̄sidia p̄ncipis in sūle
noīe publici. q̄ nos suscipi-
ens triduo benigne exhi-
buit. Contigit aut̄ patrē
publici febris. et disinteria
uexatū iacere. ad quē paul⁹

intant. Et cū oasser et
imposuisset ei manū. salua
uit eū. Quo facto. et omnes
q̄ insula habebant infir
mitates. accedebant. et cu
rabantur: qui etiā multis
honorib; nos honorauerūt.
et nauigantib; imposuerūt
que necessaria erant. Post
m̄ses. aut̄ tres nauigauim̄
in naui alexandrina. que ī
insula hiemauerat. cui erat
insigne castrorū. Et cū ue
nissim̄ syracusā. mansimus
ibi triduo. Inde circū legen
tes. de uenim̄ regū. et p̄
unū diē. flante austro scđā
die uenim̄ puteolis. Ibi in
uentis frīb; rogati sum̄ ma
nere apud eos dies septē.
et sic uenim̄ romā. et mox
cū audissent frēs occurrer̄
nobis usq; ad appii forū. et
trib; tabnis. Quos cū uidis
set paulus gr̄as agens deo
accepit fiduciam. **Lxvi.**
Cuos intruissim̄ aut̄ romā.
p̄missū est paulo manere
sibi met̄ foris extra castra:

custodiente se milite. Post
tēū aut̄ diem cōuocauit p̄
mos iudōz. Cūq; cūenisset.
dicebat eis. Ego uiri frēs
nichil aduersus plebem
faciens. aut̄ morē patrū.
umctus ab ierosolimis. tra
ditus sū in manus romanorū.
Qui cū interrogatōne de me
habuissent. uoluerūt me
dimittere. eo quod nulla
causa eēt mortis in me.
Confidentib; aut̄ iudeis
coactus sū appellare cesarē.
n̄ quasi gentē meā habens
accusare aliq̄. sed ut erue
rem aīam meā de morte.
Prop̄t̄ hanc igitur causam
rogaū uos uide et alloq̄.
P̄pter spem enī ist̄ cate
na hac circūdatus sū. At
illi dixerūt ad eū. Nos neq;
litteras accepim̄ de te a
iudeis. neq; adueniens
aliq; fr̄im̄ nunciauit. a
ut locutus est qd̄ de te
mali. Rogam̄ aut̄ ate au
dire que sentis. nā de se
cta hac notū est nob; qd̄

148
ubiq; cōtēditur. Cū con
stitissent aut̄ illi diem.
uenerūt ad eū in hospiciū
plures. quib; exponebat
testificans regnū dei. sua
densq; eis de iū. ex lege
moysi. et p̄phis. a mane
usq; ad uesperē. Igā credebāt
his que dicebant̄ a paulo.
quidā uō n̄ credebāt. Cūq;
mox n̄ eēt consentien
tes. discedebant. dicente
paulo unū uerbū. qd̄ bñ
sp̄s sc̄s locut̄ ē p̄ esayam
p̄ph̄am ad patres n̄ros di
cens. Vade ad ppl̄m̄ istū
et dic. Aure audietis et n̄
intelligetis. Et uidentes
uidebitis. et n̄ p̄spicietis.
In cassatū ē enī cor ppl̄i
huius. et aurib; grauter
audierūt. et oculos suos cō
presserūt. ne forte uideant
oculis. et aurib; audiant.
et contē intelligant. et cō
uertantur et faciem eos.
Notū ḡ sit uob;. qm̄ gen
tib; missū ē. hoc salutare
dei. ipsi et audient. Et cū

Incepit uita Sc'i
Appolloni brixii
ensis epi et cses.

Ubi p uniuersū
orbem insuppli
cium xpianoy impuissimi
adriam imp'ris scucia e
fluaret: uenerabilis appol
lonius qntus abeato anna
talone epis: brixienfis ecclē
cathedrā obtinebat. Scū
ante eius p'sulatū tari: et
idem timore italia comi
tis in xpiana religioe tepi
di. imp'dicta ecclā forent
xpicole. beatus appolloni?
reosq' iā credidant c'sirmaū:
et eos q' adhuc in tenebris
infidelitatis pmanebant
ad baptisimū grām cohortās.
diuina faciente grā ab ydo
latria reuocauit. Erat enī
sēs appoloni? pius. mode
stus. ieiunis. orationibus:
atq' uigiliis intent'. in pa
pibus benefici. imp'dicatioē
assiduus. Phec aut oīa ad
eo etiā ab eis q' foris erant
diligebatur. ut ad eū ferē

uniūsus ppls conflueret.
et p eius p'dicationē indo
minū iūm xp'm toto cor
de et aīo crederet. Sc'i quoq'
martyres xp'i faustū et io
uita dē nobilissimis orti
parentib: eius scīs montis
infide roborati. xp'm uez
dīm eē et saluatore in se
spantiū: manifeste p'dica
bant. Uidentes aut xp'iani
dei scōs faustū et iouittā
uiros tam illustres ac potē
tissimos xp'iane fidei fore
consortes. grās agebant dō
dicentes. Benedicta sit scā
t'nitas. et indiuisibilis uni
tas: quia fecit nobēcū mām.
ut quos in sclo potentes no
uimus. nīc iam sunt fidei
assertores. Turbatus uero
comes italie. adriano im
patori in partib: uenene
aduementi. una cū tybio
c'siliario suo festinanter
occurrit dicens. Inuenit
sime impator. subueni
dius in mortalib: . Jam enī
meiuitate brixia p nichilo

habent. sed nescio qs xpe
quē iudei crucifixerē palā
colit. timet. et honoratur.
Sunt namq' ibi duo frēs
ex nobilib: p'genie faustū
atq' iouitta. quoz fiducia:
xp'iani numina nra contē
pniunt. Accepit itaq' in
pialib: scriptis comes ita
licus: ut ubicūq' xp'ianō
inueniret: si sacrificare ē
tēpererent. uariis tormētis
afficeret: regressus ē. Et
apprehendit scōs dī fau
stū et iouittā: et posuit
eos in carcere usq' ad ad
uentū adriam. Confatis
aut fidelib: de imminēte
p'secutione. beat' appollo
nius orabat dicens. Ad u
ua nos d's salutaris nr: et
ppē gliam noīs tui dñe
liba nos. hortabatur aut
uniūsus. ut si oporteret.
ppxi noīe pati n' timerēt.
Sed cū sparet et ipse beat'
antistes appolloni? uitā
pprā finire martyrio: in
gredienti ciuitatē adriano

scuissimo. uoluit obuiare.
quati n' de xp'ianis penden
tem sententiā mitigaret:
aut indignū existimaret.
pastore relicto gregē dñicū
dissipare. Volenti aut ppo
sitū suū p'ficere. diuinitus
reuelatū ē ut tabē scuissi
mi tyranni fugiens in so
laciū tribulandoz. ac re
fugū cūertendoz. maliq'
ab dita se loca reaper. Se
cessit ergo beat' appolloni?
et usq' ad recessū adriam
impatoris imp' munitorio
brixie urb' latitauit. Multa
uō turba ppli que p doct'
nam scōz martyz faustū
et iouitte indim credide
rat. sollicite querebat. qs
ei baptisimū grām tribueret.
Et manifestauit eis d's be
atū appolloniū c'p'm in
montis cauca orantē. Ibiq'
genib: positus deuotissime
fuderēt oratioēs dño. can
tantes et psallentes. et cū
psalmista dicens. Dñe
exaudi orationē nrām. adre

omnis caro ueniet. Cōpleta
autē orōne. mox apparu-
erunt beato appollonio
septē angli fulgentes sic
sol. et dixerūt. Quo gñs
appolloni? Aut que po-
stulatio tua? Anisit q̄ppe
nos d̄s ad te. ut tibi misto
grege ad iutorū prestū.
qui c̄ne salutis fontem
desiderat. Uide ne diffe-
ras pplm̄ circūstantē uer-
bis dñicis ammonere. Ec-
ce paratū habes fontem.
in quo eos renoua fidei
sacramto. fac quoq; eos
surgere. et impone sup
eos b̄ndictionē dñi. Nos
uō euntes ad carcerē ad
ducemus tibi faustinū et
iouttā. Quia dñs n̄r īsc
xp̄c. faustinū iussit fieri
p̄br̄m. et iouttā diaconē.
ut oues p̄diūsa loca erran-
tes. creatori suo restituāt.
Tunc abiit angli ad carce-
rē. et salutauerūt faustinū
et iouttā dicentes. Gau-
dere iusti in dño. date lau-

dem nōi eius in c̄spectu
gentiū. Et s̄cī martyres
surgite. et uenite nobiscū
ut uideatis oues q̄s dño
acquistis. Tunc s̄cī mar-
tyres dei de carcere alac̄r
abierūt cum anglis ad sc̄m
appolloniū ep̄m. digna
canicie uenerandū. necn̄
et in enarrabili sc̄itate
p̄ditū. inuenerūtq; eum
sc̄is ammonitiomb; exor-
tantē. et b̄ndicentē pplm̄.
Quē uidentes. officiosis-
sime salutauerūt. et dixerūt.
Impone istis manū. et con-
secta eos. quia multos in
xp̄i noīe sunt lucratori
fideles. infide catholica
p̄manentes. p̄diūsa hui'
mundi partes. Beat' uō
appollonius auditis an-
gelicis dictis. c̄secrauit
faustinū p̄br̄m. et iout-
tam diaconē. Angli quip-
pe sc̄oz martyrū c̄secra-
tioni inlitterūt. usq; dum
ad sui op̄is finē puenerūt.
Quib; c̄secratis. dixerūt

angli. Faustine et ioutta.
iā deinceps ubiq; fueri-
tis. baptizate omnē pplm̄
qui credidit p̄naryrium
ur̄m. Nē accedite. et istas o-
ues cū ep̄o sc̄o baptizate.
Erat autē hora diei sexta.
cū ceperūt baptizare dei fa-
miliā. diuino misterio iā
traditam atq; deuotā. Cir-
ca duodecimā uō horam.
fimerūt baptismū. Sed cū
n̄ habent altare in q̄ dñi.
cum corp' consecrarent. uñ
p̄dictā dñi familiā confir-
mare possent. p̄strauerunt
se in terrā. sc̄am facientes
orationē. Eleuatis autē oeu-
lis sursum. mox uiderūt syn-
dōnē mundā. ante se euenisse.
tamq̄ linteā candidā. sup
altare sp̄nsū. Eratq; sup
illam dñicū corp'. et calix
ipsius sanguine plen'. Tūc
beatus appolloni' mimio-
tore corept'. deuotissime
deprecari cepit dñm n̄rm
iūm xp̄m. qui sibi tale di-
gnatus ē ostendē miraculū.

150

Ipsi autē hora apparuerūt q̄-
tuor luminaria in c̄spectu
ppl̄i ardenta. qm̄ iā nox ad-
erat. Continuo q̄dē beatus
appollonius celebrauit mis-
sam. et tradidit oib; corpus
dñi. similit' et calicē. Om̄s
uō p̄ noctē abierūt cū sc̄o ap-
pollonio. Beati autē martyres
dei p̄noctantes cū sc̄o appol-
lonio ep̄o. antequā dies il-
lucesceret. redierūt ad care-
rē. Intra neq̄sim' adrianus
mediolanū. p̄ficiens. cum
ingenti furore p̄cepit. ut
faustin' et ioutta sequerent'
ferro uencti. Cū autē ducerent'.
om̄s ppl̄s xp̄ianoz. ploran-
do secutus est eos. usq; ad
portā ciuitatis. Sed uō ap-
polloni' usq; ad stum̄ quod
dicit' ymella. eos n̄ dereliquit.
Ibiq; uenit odor suauitatis.
et b̄ndixit beatus appolloni'
ter eoz. deditq; eis pacem
dicens. In noīe dñi. p̄fici-
mini. et in ipsi' noīe reū-
mini. multiplicantes dño
plebē p̄fectā. Post hęc facta

est uox subito de nube in
medio eorum dicens. Noli con-
tristari appolloni. quoniam mit-
to faustinum et iouitiam. ad
populum sine pastore errantem.
ut per eos congregentur crea-
tori suo. atque restituantur.
Et iterum facta est uox ad fau-
stinum et iouitiam dicens. Ite
baptizate omnes gratias in nomine
patris et filii et spiritus sancti. et
ego uobiscum ero in quacumque
ciuitate fueritis uel loco.
Ses uero appolloni iterum
dedit eis pacem dicens. Dominus
celi et terrae creator omnium rerum.
reducat uos ad nos. Rede-
unt ergo populi ad ciuitatem cum
suo appollonio. ascenderunt
montem. in quo fonte diuine
gratie fuerant purificati. Post
aliquantum uero temporis. tunc bea-
tus appollonius audiens
quod sancti dei martyres reuer-
terentur. iamque in proximo es-
sent. surgens diluculo abiit
in occursum eorum. multaque plebs
fidelium simul cum eo usque hy-
mellam fluuium. Cuique peruenisset

ad ripam fluminis. continuo
beati martyres incolumes
aduenerunt. Ses uero appollo-
nius gratias creatori omnium
recolit deo. eo quod sanctos dei
martyres intueri meruisset.
Omnis deus ordinator uniuersae
creaturae. gratias agimus non in uos sed.
Tunc sanctum sibi dantes pacis
osculum. pariter ingressi sunt
urbem brixiam. Et uale facien-
tes. egressus est beatus
appollonius seorsum in pro-
muntorium ciuitatis. ibique
iacebat. salutaria populi agens
intercessione sic solitus erat
in christi amore. Ergo dum haec
cotidie instant ageret. dum
quod uoluntati placuit. rece-
ptus est in pace. Sepultus
est autem religiose a christianis
iuxta altare domini in archa
saxea. non longe a muro bri-
xiae urbis. nonas iulii.

B De obitu sancti appolloni.
Beati appolloni uita
put suggestit memoria
succincte narrauimus. nec quo
pro obitu de uenerabili eide

corpore accidit. exponere
compendiosius accingamur.
Nulli autem sic audisse de
uita sufficiat. ut auditum
ire quam mortem sit esse cuncta
recuset. Arguit seruus inhi-
delitatis. qui quoad uixit.
deum diligit. et post obitum
corporis obseruantiam habe-
re fastidit. Propulsem igitur
ignauam. quia uile. audiam
alacritate de patrono nostro. hoc
quoque honestum est. alta mente
recondere quae audiunt.
nullus refugiat. quoniam possi-
bile est. Sepulto beato ut
sermo reuult appollonio.
non longe a muro ciuitatis.
post aliquot annos gothi
fredus quodam inter caecos sua e-
ratatis. genere. diuitis. mo-
ribus. et disciplinis. egregium.
brixientis episcopi sedem
ad ipse permeruit. Qui cum
beatum cotidianis uene-
taretur obsequis appollo-
nium. eiusdem sanctissimi corporis
interuentibus. meritis. mi-
racula fieri non cessabant.

150
Fugabantur demonia. resti-
tuebantur praesens uirtuti
caligantia oculorum lumina.
aurium depellebat surditas.
Huiusmodi itaque fama sa-
cratissimi corporis. iam fere per
uniuersum orbem diuulgata.
atque ditissimus marchio ad
surripientiam sibi aliqua fe-
licissimi corporis particula.
nimium exardebat. Is cum iam
longo tempore per aliqua corporis
parte multis in cassu usus
esset rogationibus. quoad die
armata militum multitudine.
licet pater praedicti gothi
fredi pontificis esset. tamen
uiolentia quadam abscisum
caput. sinistrumque brachium
uenerabilis appolloni. secum
recluxit ad arce canusum.
Intra uolentibus. sese annis.
landulfus attauor. uirtute
sublimis. propriis moribus
illustris. omnium diuitiarum
genere felicit. diuini uolu-
mnis doctrina. nec non artium
documentis firmiter eruditus.
uenerabilis etiam arnulphi frat.

mediolanensis ecclesie archi-
presulis quartus a predicto
gotsfredo pastor eligitur:
Infinite humilitatis toleran-
tia. hic suphor tabie coepe-
scerat: suis quoque prescuto-
ribus mansuetus. Post qua-
uo sacratissimi corporis dimi-
nuti cognouit delatione:
nequod simile uerum fueret:
sacratissimum corpus quod ex-
civitate sepultum fuerat:
infra eiusdem civitatis mu-
ros reconditum in fore di-
gnissimum iudicavit. Prius
uero quam sacratissimum corpus
a loco in quo primitus fuerat
positum subleuaret: thurnal
basilice beati petri apostoli nam
ueteritate turpissimum: sui
laboris nouitate honesta-
uit: atque sub eodem domum
pulcherrimam absidum te-
studine expolitam: patroni
sui corpus suscipere dignissima:
magnopere dedicauit. hoc
itaque factum: quadam die colle-
ctis omnibus suis clericis: plu-
ribusque laicis: sapientia pre-

ditis: etate reuendis:
muliebri etiam sexu non ab-
sente: uenerabile corpus
aggressus est. eleuansque
a priori sede ad domum
quam sibi prope sedem episco-
pii sui construxerat: illud
adduxit. Recondito igitur
beati appollonii corpore:
ibidem canonicos ordina-
uit atque singulis de sua
proprietate beneficia ero-
gant: quatenus ab ipsis: e-
orum uel successoribus: prope
famulicium sanctissimo corpori
non deesset. Præsertim domino
nostro ihesu christo: cui est honor
et gloria per infinita secula se-
culorum. amen. *Sanctus beatus.*

Gaudenti episcopi brixientis.

de uita et obitu
beati filastri episcopi
predecessoris sui.
M. Nos hodie memores
permissiois christi
honore debitum beato pat-
ri nostro filastro tamquam uere
uiuenti deferrimus. Est

enim patriarcharum filius: et socius
infide: et emulator existan-
tis: quorum sinceritati simi-
limum: et quale christus uiuere
dominus pronunciat. Increduli-
tate saduceorum ualida per-
scriptione resellens. cum
dicit illum qui nuncupatus
est habraas: et ysaac: et ia-
cob: non esse dominum mortuorum: sed
uiuorum. Omnes enim inquit illi
uiuunt. Et certe scripta
diuina mortuos eos fuisse
iuxta conditionem carnis quam
uis in senecta bona predicta
uita ac sepultos: sic exacta
demonstrat sepulchrum. Quod ergo
beato petro licuit auden-
ter dicere de patriarcha
dauid: quia mortuus fuit
et sepultus. cum sciret eum
prophetica fide uitam presu-
pisse post mortem. Prope
dixerat. Uiuat anima mea:
et laudabit te: ceteraque
humilissimum. liceat et nobis
audenter dicere ad uos. de
filio patriarche legitimo:
summoque sacerdote filastro.

152
quoniam mortuus quidem est
et sepultus: et sepulchrum
eius est: apud nos: sed uita
ei in christo est apud deum. Itaque
cum christus apparuerit uita
nata: tunc et iste cum ipso ap-
parebit in gloria. Legitimum
uero eum esse filium beatissimi a-
brae: fidei atque operis te-
stantur exempla. Credens
enim dominus fide plenissima: e-
xit et ipse de terra sua: et
de cognatione sua: et de do-
mo patris sui: et sequebatur
uobis dei ab omnibus: solum in pre-
sentibus exutus. Ac prope
cito assequi meruit: quod
sequi studuit expectatus.
Exercens namque continentiam
singularem: purgans inferi-
pturis seculis: dei sapientiam
cupiuit. Porro non suam
christum reputans dominum: inquit
sunt omnes thesauri sapientie
celestis absconditi. Quibus
cum repleuisset desiderium
suum: desideriorum celestium uir:
et per impositionem manus
prophetarum dispensator: fuisse

diuini sermonis electi. ne
gligere grām dei. omnino
passus n̄ ē. Sed circumens u
niuersū pene ambitū roma
ni orbis. diuicū pdicauit
ūbū. pauli apli idoneus i
mitator existens. Sed enī
spū plen̄. non solum contra
gentiles. atq. iudeos. uerū
etiā cont̄ hereses om̄s. et
maxime eē furentē eo t̄p̄
arrianā p̄sidiā tanto fidi
ugore pugnauit. ut etiā
uerbis. subderet. et incor
pore suo stigmata dñi nr̄i
mū xp̄i portaret. Nā et in
mediolanensi urbe idone
us olim custos dñici gregis
fuit. arriano repugnans. au
xentio. priusquā beatus
eligeretur ambrosius. Ro
me etiam n̄ exiguo tēpore
moratus. multos et publi
ca et p̄uata disputatione
lucratu in fide ē. Sed neq.
p̄uicos et castella diuersaz
p̄teriens regionū. pdicare
ūbū dei umq̄ desinit. fide
lis xp̄i discip̄l̄s. Post illos

itaq. circumāiaz plurimum
salutares. brixia cū rudis
quondā. sed cupida doctri
ne p̄meruit. Scientiā qdē
spiritual̄ ignara. studio tam̄
discendi laudabilis. Excidit
cū uo imis abstr̄pib; hor
rentē siluā diuī erroris
bon̄ agricola. et aratro do
ct̄ne. p̄nus incubens. inuer
tit crudā totis uirib; t̄rā.
Squalentēq. humū sulcis
assiduis in noualia fecūda
ēuertit. affatim semina ui
taliū mandatorū gremio
eius insinuans. Plantant
quoq. uinea cuius letantē
ex fructu. qm̄ unū l̄gosi
cat cor hoīs. Oīas etiā
p̄cis agrestib; indidit o
leastris. et aspirati pomoz
siluestriū. germina p̄igue
dimis. ac suauitatis inferu
it. ut haberet apl̄ic̄ uir.
aliquē et in uob fructū.
sicut et in cētis gentibus.
Et iste qdē consummati
opis n̄c apud dñm fructu
bus gratulatur. Nā dign̄

est oparius mercede sua.
Et laborantē agricolam o
portet p̄mo de fructibus
sumere. Ego aut̄ minima d̄
pars om̄ib; uotis exopto.
ut agrū bene apatre succū.
et non satis idonea succes
sione susceptū. quoquom̄
tueri p̄ualeā. Zelū fidei ei
et magnitudinē laborū pa
ulo ante p̄strinxim̄. Jam
remmiscam̄ h̄m̄. uehēm̄
ille ardor animi quantam
possedit in seīs morib; le
nitatē. illa celsitudo sciēt̄e
quanta fuit humilitate
sublimis. illa celestū reu
pitia. quā fuerit ignara t̄
restrū. Erat enī humane
gl̄ie nescius. et acer diu
ni honoris exactor. Non
querens que sua eēt. s;̄
que ih̄u xp̄i. Amicitias
sēti. et officia mundana ē
tempnens. seruicio d̄i sed
uigiter adherens. inter
humana colloq. uigiter
occupatus. nimirū ibi cor
ei erat tibi thesaur̄. Illud

193
etiā quale ē. quod cū ope
rosa queq. hui' sēti. ac p̄cio
sa despiceret. uiliū rerū
paup̄rimos uenditores mi
sericordi. ambitioē. p̄fusius
emptor augebat. Parum
scilicet computans. quod p̄
fessib; egentib; largiretur.
Erat idem sēs ita breuis. in
dulgentia fact̄. patientia
supans. humanitate deuin
cens. Incorp̄iendo distric̄.
in relaxando absolut̄. liber
magendo. Om̄i. etati. et ē
ditioni. et sexui. stupenda
benignitate cōmunis. ac
tam̄ humilib; qb; comū
ciator. Ip̄sē quoq. in illo ha
bitu uel̄hū. tota erat uili
tate mundissim̄. Grat̄ sine
industria. contēptibil̄ sine
fuo. et plane qui ip̄so nil
curante. mēt̄is eius pandēt
puritatē. Pauca hęc de uir
tutib; hoīs dei. beatissimi
uidelicet silastrii. egregi
patroni nr̄i. cui' hodie fe
sta celebrant̄. breuissimō
sermone memorauī. ne

diebus iste celebrabilis quo
ad superna migravit. tristi
silento inglorius preterit.
Nam cum multa meritorum
eius preciosa quatuordecim
tam pannos sollemnitate
huius cultu renouans.
auditu uero intulerim:
plura que predicari adhuc
oporteat. intacta perspicio.
Quintodecimo autem Klau
augustae. exiit hominem.
et migravit ad eum quem
dilexit. Tam digni igitur
memoria sacerdotis debi
to affectu ueneremur. ut i
psius quoque suffragio. bo
na que poscimus facili im
petremus. Largiente dei
filio semperno. cui est omnis
honor uirtus et gloria cum
patre et spiritu sancto in omnia
secula seculorum. amen.

Sed et in martyrologio patris
brixienensis. ecclesie ita scriptum
habetur. xv. kl. aug. brixie
et assumpcio beatrix. pp.
filia strati. Jacet ad seculo ap
drea. Titulus apud roma.

sepulchri eius siti iuxta
altare beatissimi apud roma
apli. hinc meridiana plaga
hic erat. Filastrius beatus
sine coeuvor. hic re
quiescit in pace.

Prius episcopus brixienensis fuit.
Athenalops mediolanensis
archiepiscopus. ii. Claveus. iii.
Viator. iii. Latinus. iiii.
Appollonius. vi. Versicanus.
vii. Faustinus. viii. Filas
trius.

Triginta autem
brixienenses episcopi
quos meminimus. qui in
altari nominis beati filas
trii dicato. et super
caput eiusdem posito pre
ces missarum celebraverunt.
et diem transitus eius
uenerantes ab omni terrene
ope brixiensem populum ab
stinere iubentes. reuerentem
honorauerunt. hi sunt.
Tertius ab eo. et secus a
gaudentio. Paulus. beatus
Theophilus. et silvanus.
et gaudiosus. Optacianus.

et uigilius. et tycianus.
Item Paulus. cypanus. et h
erculanus. honorius. rusti
cianus. et dionator. Item paul
lus. paterius. et anastafius.
Onicus. felix. et os dedit.
Item Gaudiosus. Item rusti
cianus. appollinaris. Andre
as. et theodaldus. Vitalis.
et benedictus. et ansoaldus.
Cumptus. Amfridus. et
petrus. uenerabilis me
morie episcopi. Quorum ordine
et meritis. nouissimus ego
sumptus indignus brixie
sis seculi ecclesie episcopus. dum offi
cium assumptus et abundan
tia luminaria meo uene
rabili loco non essent. quo
beatissime memorie fil
astrii corpus iacebat. non
de meis paucis plurimum
meritis. sed in dei seruitio
tanto patri honorabilio
ri famulatu seruire cu
piens. estultus uniuersis
sacerdotibus. meis ieiunis
et orationibus. infuuentibus.
Anno dominice incarnationis

154
octingentesimo trigesimo
octauo. Indictione prima. sex
to idus aprilis. non sine timore
re fodiendo. eis iunctis sa
cerdotibus. de quorum uita
credulus erat. uenerandii
corpus reptens. maximo
cum timore ut puta tam ue
nerabilem glebam. tam in
meritis contingens ele
uauit. collocans inferetri
locello. Deinde quinto idus
aprilis congregato clero.
stipantibus utriusque sexus
immodicis catibus. maxi
mi cum orrore timoris. su
maque reuerentia. idem corpus
transfuit in matrem
ecclesiam. hyemalem nram
brixiensem. penes altare
seculi dei genitricis marie.
ubi prescriptorum pontificum
erat sedes. Et hoc diuina
pudente gratia. non sine mi
raculo. ut instantia. potest
exempla. gestu a nobis est.
Vbi. quarto idus maii. co
adunata ecclesia. officis et
ieiunis. cum orationibus precebus.

maxima cū deuotiōe in
marmoreo recondentes
antro sepelium. ut ubi
in pontificū sedes aderat.
ibi tanti patris et pontifi-
cis iaceret corp^o. Quo sedes
honore. et pp̄s deuotiōe.
et clerus suffragiōe. eiusdē
meritis infuēgentib^{us}. &
in omib^{us} fauente potret.
Spam^{us} enī scōz meriti nos
omīū foueri. et maxime
eoz quoz amplectimur
corpora. quozq^{ue} uel nati-
uitas ul^{ter} habitatio cū pat-
rib^{us} nr̄is. Eoz quippe uel
dogmate instrumur. uel
exemplo martyrii corrobora-
mur. Quāuis enī hoīes
quoz nob̄ uita ul^{ter} passio
cognita ē. dū uerent in
hac erupnosa uollosi flu-
ctuatione pelagi p̄ omib^{us}.
nr̄ates imbuerint sc̄is dog-
matib^{us}. miraculisq^{ue} exēplis.
eosq^{ue} suffragantib^{us} iugib^{us}.
p̄cib^{us} tuti sint. sup̄nā im-
plorando clementiā. tamen
eosdē defunctos. p̄ nobis

n̄ min^{us} sp̄am eoz int̄ceden-
tib^{us} meritis. nr̄os eē subdi-
uine pietatis. p̄tectione
patronos. 1.

Quod quamquā p̄dixissem^{us}
diuinor^{um} p̄sentia exempla
miraculoz sup̄na radiasse
pudentia. in nr̄i uenerabil^{is}
pape translatione. eoz tñ
scriptionis necessitate. n̄a
plebs eget. hęc et enī pas-
sim affatimq^{ue} euadensq^{ue}
uulgi turba undiq^{ue} eueni-
ens. et p̄cepta sanitate re-
diens. mille p̄dicat uocib^{us}.
hęc uicior^{um} uille locorū.
quaz infirmi uarios secre-
tosq^{ue} habentes langores.
inter tantā multitudinē
uenerabile ad eum^{us} corp^o.
p̄curante dei m̄n̄a. meritis
quoz. eiusdē sc̄i. p̄meren-
tibus. eozq^{ue} fide suffragā-
te. de suis inualitudinib^{us}
conualescentes redierunt.
fama nob̄ renūciante. cis
sup̄nū narrant miraculū.
qui eoz p̄dicie nouerant
infirmitates. Et tot testes

miraculoz dei existunt.
qui pus nouerant egros.
nisi egrotantū tribans
fides officiat. 11

Sed quia suoz testū 7 nr̄m
generalit̄ debito imminet
obitus. p̄futuroz hominū
ignorantia. quoz fidei af-
fectione erga nr̄i patris ob-
sega. studiosam futurā eē
sp̄amus. atq^{ue} audire arden-
tissimā. n̄ solum lineę fama
generationisq^{ue} narrantē.
sed etiā scriptā a nob^{is} qb^{us}.
d̄s hoc uidē cōcessit. pmul-
gata testante. saltē pauca
de plurib^{us} miracul^{is} q̄ xp̄s
misericordit̄ gessit. c̄flu-
entib^{us} cateruis ad feretrū
beati filastrū confessoris. a-
matoris et p̄dicatoris sui.
uerae et cōpendiose scri-
bere optimū credimus. 11

Quos igitur ut a nob^{is} p̄di-
cium est. plurimis utriq^{ue}
sexus instructi falangibus.
prius sc̄ificato clero. sac̄sq^{ue}
uestib^{us} induto. effosso clan-
destino antro. quod ferme

centū iustis beatissimum
habens occultat corp^o. atto-
ntu sup̄ reuelatiōe. sc̄issimū
carissimūq^{ue}. thesaurū in sa-
cerdotū humeros reuerentē
deculissem^{us} ad domū sc̄e ac
semp̄ uirginis marie sumā
cū deuotione p̄uectimus.
Clero uō n̄ dū ad eius aene-
rabilē aram p̄ingente. iā
p̄mis de pp̄lo sacras ualuas
aule tenentib^{us}. sacerdotib^{us}
quoq^{ue} qui obsequiū uehi-
culi circa feretrū succidui
famulantes. p̄bebant ista
templi limina. septimo
fere gressū fortuito subsiste-
tib^{us}. eo p̄cipue uoto. quo ue-
niens deuotus pp̄s c̄nsiret
sub feretrū. post modū nec
de loco quo steterat uadē
queuntib^{us}. trita plebe. et
ingeminando d̄nē misere-
re clamitante. incredibilis
in effabilisq^{ue} sonit^{us} celit^{us} in-
crepuit. Cui^{us} somitus tot
testes sum^{us}. quotquot tūc
illic sum^{us}. Quo momento
fiagore sonit^{us} ex̄trita quā

mulier habens andam
dexterā. et ita rigida et
deorsū defluxam ut fo-
ret inualida contingere
os aut pectus suū. illico
extendens eā. signū crucis
xp̄i fronti notauit suo. sub
noīe trinitatis. ipsi grās
agens qui ē bñdīc̄ infelā.
Qui est mirabilis in seīs
suis. o quā mirabilē gessit
introcunte sc̄i sui corpe
in ecclām bñdīctus deus.
Et enī hic septimū ep̄s bri-
xiensem ecclām xp̄o tē
p̄dicando ēgregans. sc̄m
dogma custodiuit. et are-
sentē dexterā fidē catho-
licę ecclē. pululante simi-
stra. arriane p̄fide. ubiq̄
quantū potuit reforma-
re curiose studuit. Nūc uō
circiter septimū gressum
introcuntū sacerdotum
corp̄ eius portantū in
ecclām. reformauit xp̄e
mulieri arāā dexteram.
Sed prius introcuntib;
nob̄ brixīā. et iam partē

aliqūā ciuitatis eundo
tenentib;. insubuectu
sūpti feruli laudib;. alti-
tonantis aera pulsando.
int̄ eos infirmos qui pro-
ducebantur. quatin̄ im-
itatoris ap̄loꝝ. t̄isseūte
loculo. ut umbra ei⁹ ob-
umbraret quēquā cor̄.
est euecta quēdā triennis
languida. quā bilis tabo-
sic madefecerat. ut inte-
ctuli sui iacens stratu. n̄ se
pos. aliq̄m maltez. ūtere lat̄.
neq̄ cū una uectee q̄lib;
nisi grauit̄ transponi.
Que dū sensisset obum-
bratione feretri quandā
auram sup̄ salutē salubrē.
cepit uectricib;. innuere.
caſq̄. exposcere. c̄sulens
ut illō eam portarent.
quo sc̄m deducebat̄ cor-
pus. Cui⁹ c̄sulens ad nos
iliatis petitiōib;. annu-
entes. p̄būm̄ assensum.
Deportata itaq̄. iacuit
p̄pe feretrū. in basilica
sc̄e dei genitricis p̄henis

uirginis marię. ubi bea-
tissimi corpus deposue-
ramus feretrū. Et dum
cotidie sese meli⁹ habere
p̄fiteret. om̄pti grās
referens. cūq̄ exorans. ut
sc̄i eius inuentib;. me-
ritis sibi tribueret restau-
rationē sanitatis. Die autē
sexto cūalescens. erexit
seſe. et accepto baculo.
cepit huc atq̄ illuc tem-
pli ambitū testudinē per-
ambulare. n̄ egens solu-
to comitis uectricisq̄. sus-
fragio. Et deinceps iugit̄
in meli⁹ restaurata sospi-
tatis sue glisens. sine co-
mitat̄ sustentatiōe. 7 sine
quolibet uectricis iuu-
mine. domū rediit. **iii**
Omirabil. laudabilisq̄
medicina dei. qui in p̄n-
cipio cuncta siml̄ creata
mat̄e. p̄sex dies in p̄pū
uniuscuiusq̄ forme. pdu-
xit op̄. sextoq̄ die ad i-
maginē suā formauit h-
ominē. Cui⁹ filia languidā

156
quā potuit in in ictu o-
culi saluā facere. disposu-
it archano suo arbitrio
paulatī m̄broꝝ. reforma-
tione. recreando uigorē.
p̄pe corp̄ idonei testat̄ sui.
patris n̄i filastrū iacentē
die sexto aduentus eius.
ad p̄stinū reuocare statū
salutis. Quod medici arte
sua p̄triennū cauti face-
re nequerant. hoc p̄fectit
om̄pt̄s t̄ntas. quā inte-
meratā ubiq̄ p̄dicauit si-
lastrus. Prociū fidei ar-
dore ab arriamis flagris
corp̄i suo inflagellando
manentia stigmata nota-
ta s̄t. Quoz̄. uulneta nume-
dei. p̄uidencia c̄ficuit me-
dicinā salubrē. salutemq̄
cupientib;. necessariam. **iiii**
Post illam beatissime pa-
tris n̄i glebe reptionem
et delationē illationemq̄.
custodib;. in excubando er-
ga uenerandū pignoris lo-
culū deputatis. turba lan-
guentū inmodica euenie-
bat.

supni numinis p̄stolans af-
 fationē. Dum quadā die
 dnica absq; arbitrio qdā
 de subiectis custodū inter
 iacencia languentiū corpa
 t̄nsiret. et iuxta altare pu-
 ellā patulā iacentē treret.
 et nefcius languoris ei. ut
 surgeret imparet. illico
 surrexit. una manu aram
 tenens. altera pat̄ gauden-
 do inueniens. uulgari uoce
 aiebat. Atta. atta. da m̄ su-
 stem ut ambulē. Uiso pat̄
 miraculo. n̄ adq̄scens. p̄ci-
 bus silē. sed palmis t̄celū
 p̄ansis. uoce qua poterat.
 subito licet. p̄acit̄. tamen
 omp̄i gr̄as ingenmans
 aiebat. Dñe tibi gr̄as. dñe
 tibi gr̄as. Qua uoce ext̄iti
 custodes. concurrer̄t ad eū.
 ingrent̄s causas gr̄as. acti-
 onū. Qui testans p̄dit. H̄
 puella quā altare tenere
 uidetis. mea ē filia. septē
 annos anatriuente habens.
 que nūquā nisi in sup̄ pe-
 des c̄stitit suos. et in sup̄

querit a me fuisse ut p̄gat.
 Tum un̄ de circūstantib; cur-
 rens. repto baculo dedit
 gaudenti puelle. et cepit
 circa aram deambulare.
 Quam nos cadē hora ad-
 orandū in eccl̄am conueni-
 entes deambulantē circa
 aram uidimus. Et deinceps
 in melius. p̄ficiscens cepit
 sin̄ baculi sustentatiōe puel-
 la. huc et illuc insolitum
 gradatim suū t̄ptare gres-
 sum. nob; cunctaq; plebe
 misericordi dō gr̄as agentib;
 qui n̄ solū aīa. sed etiā cor-
 pore. sanat sp̄antes in se. **v.**

Evge incōprehensibilis/
 Et m̄sus. qualit̄ int̄ plu-
 ra que comprehendī possūt
 miracula. istud est mensus
 miraculū sui. dispositiōe.
 Pleni septiformi sp̄s d̄i. diu-
 dens singulis. put uult. q̄
 dedit filastro sp̄m scientie
 p̄dicandi. c̄cessit et huic
 puelle septē annos hab̄n-
 ti. et iuxta corp̄ p̄dicato-
 ris sui iacentē. restauratio

nē compagū. pedū. atq;
 eruriū et feminū. eo die
 cui ipse sua resurrectione
 nom̄ indixit. Et ut dē
 intelligi sup̄na id fieri gr̄a.
 p̄mum manū celo exten-
 di debuit. deinde quasi
 descendens totū corpus.
 post hec pedū sanat iun-
 cturas. Et notandū quod
 pedes puelle manū cura
 uerit iuuenule. Qd aliud
 n̄ q; ipse hoc mirabilē egit. q̄
 mirabilē fecit hoīem. mira-
 bilisq; redemit. Qui de-
 dit humane nat̄e in pue-
 rilib; annis gressū. et in
 iuuenilib; exercitiū opis.
 ipse puelle reformauit
 gressū. et iuuenule ma-
 nū aridā restaurauit. **vi.**

Ueluti et enī merito ser-
 mone ap̄stule gaudentio.
 uite salicet beatissimi pō-
 tificis filastro legit̄ fuisse
 cū om̄i. etati. et c̄ditioni.
 et sexui. stupendā beni-
 gnitate cōmunē. immo
 humilib; c̄iunctorē qb; q;

ita n̄c̄ oib; languentium
 etatib;. meritis suis suffra-
 gantib;. xp̄o mediantē. p̄-
 fuit. et sexui. Nam int̄ lan-
 guentiū iacentes cuneos
 deductus ē agentitore suo
 ita colophus puer. ut sine
 uectore suo negret c̄stite-
 re. aut ambulare. Et dū
 fide parentis et sui comi-
 tante iuxta feretrū beat-
 issimi filastri frequentans
 diuine mis̄e p̄stolaretur
 opitulatiōe. c̄perunt
 neruoz habere. et s̄ibri-
 um hiatus. feminis cru-
 risq; sui. dño restaurante
 reformari. usq; dū conua-
 lesceus sup̄ pedes c̄stitit
 suos. et solum suū t̄pta-
 ret paulatī opitulante
 diuino suffragio gressum
 insolūtū. ita ut menia au-
 le sine cuiuslibet iuuami-
 ne. gratef opifici suo refe-
 rens pagaret. Tum unus
 p̄br̄ n̄r. quē custodib; p̄-
 posueram. accersito gen-
 tori suo in sit. fili ne men-

tiaris. sed conficere nob
 ueritate cause langoris
 hui' pueri filii tui. utrum
 a. natiuitate. an p'ca femur
 aruit suū. Qui dñm testā.
 eiq; grates cū lacrimis gau-
 dendo referens conficeta-
 tur. hic futuris nris solito
 humane nature more in
 infantia sua adō recepit
 gressū. quo usus ē paliq's
 annos. Sed dū quodam
 die p'p'a aīalia foras de
 domo mea truderē. cepit
 me nolente causa mei
 amoris hic p' me currere.
 Quo cursu accidit ei do-
 lor summitatis feminis. et
 p't paululū in popliteam
 et crus defluens. sic effe-
 ctus est colofus. ut iam
 bienniu nullaten' uade-
 quiret. nisi in inuenien-
 tib; meritis quod firmitē
 credo domni sc'i filiastrū.
 dei mīa nobis miserante.

Quam bon' isrl' dōs **vi.**
 his qui recto sē corde. cui
 congressu eius feminis cō-

pago emarcuit. et sui. p.
 sapia claudicauit. aduen-
 turen' filii dei. Sed qui
 p'semetip'sū et missos su-
 os colopham isrl'iticam
 plebē reformauit. que
 a recto t'mite deuians.
 claudicauerat. is ad re-
 formationē fidei n're.
 meritis beatissimi fila-
 strii colophū puerum
 erigens. pie sanitate af-
 ferendo reformauit. Ja-
 cob enī omī t'p're utq; sup
 claudicauit. qm genus
 eius in p'ceptis legalib;
 sedm litterā que occidit.
 n' sedm sp'm qui uiuificat.
 uiuendo colofū usq; ad
 p'fectionē euglicę grē
 mansit. Puer autē iste o-
 riginalib; p' bap'tisma ex-
 utus scelerib; subgratia
 doctine euglicę eligens.
 eo t'p're quo ad lacrimas
 cū parentib; penitētias
 commotus. ad frequitan-
 tē eccl'iam circa sacratif-
 simū feretrū uenit. f'ioe

cōmitante. coopantib;
 meritis p'fati uatis. diu-
 na medente mīa habet
 incolōmis. **vii.**
Sed cū plurib; diuinitus
 passim circa uenerabilē
 redolentib; urnā miracul'
 reminiscendo n' nulla re-
 colam'. et difficillimū sit
 omīa n'ro cōphendere
 stilo. saltim quoquomo-
 do ueluti in marginibus
 littoris pelagi sarculo pau-
 xilli ingemoli collatis la-
 pillis. aggerem agregan-
 do serpea forma triuulū
 quē priata bibe optem'.
 educere libet id notare.
 quatenus diūsa meo fa-
 cta mirabilē æt'm coru-
 scauerit opificis. Collatū
 igitur int' c'ca ē ut ita
 dixerim notissimū n'atis
 adolescentis cadauer. ac
 int' capedine reclinatū.
 carentis egdem excepto
 gustu humani corporis
 sensib;. solus scilicet uacere
 in lectulo bigis imposito.

parentib; semiuuo auriga
 famulatu utentib;. aīaliū
 suffragantiū inter agendo.
 n' solum eo ardore quo ali-
 moniā peterent. sed magis
 ut id nato meritis scōz. oī-
 potentis grā eueniret. qd'
 contigit ei. qā ab introeun-
 tib; int'plū ergo oratiois
 beatissimis petro sigdem
 ap'loz. p'ncipe et iohē eli-
 mosinā petuerant. Iste
 autē tam grabato quam a
 parentib; obtentu arbitrii
 opificis sui. suis urnā de-
 fertus. ut opis opator cu-
 ram gerat parentis lacri-
 mosi. et longi oneris odio
 si redientes. solers indu-
 stria miserentiū custodū.
 toto corpe desiccato adhi-
 bita ē. incubando. et ad ea
 que necesse habuit inue-
 hendo. et maxime moran-
 dop ipso. qn et. p. oib; ibidē
 situs infirmis. quare decre-
 ueramus cōsultu et cōsensu
 boni arbitrii n'roz. sacerdo-
 tū. cotidie sup ipsis supnā

petere medelā. Is enī corporeis sensib; ita destitue fuerat. ut usū nil discernere. nisi alto inferente mādere. solū gressū neutrorū uadē quiret. manū nullā sui cuiusquā ue utilitati habile gerens. ita ut etiā qdā delirantes ei irriderent. credentes eū aīe tantum. corpis minime iā consēq posse sanitatē. Sed ei clemētia ipsū miserante. apud quē n̄ est impossibile qdā. corroborando corda fidelū. instruendoq; titubantiū. atq; ut aliorū miraculo rū testis efficiere. meritis ut credm̄ infuentibus beatissimi ep̄i filastri. pro cuius reuelatiois testimonio. ipsū credm̄ usq; to temp̄ in Langore defluxū. ut eius in eodē manifesta retur grā. cui fidei p̄dicator p̄ urbis orbē fidus p̄māsit filastrius supna luce usū. et afflatu loquelā. medelāq; tactū cū gressu. sic p̄s quā

uenerabilia ossa sepelirentur ad nō p̄ ipsū accepit. Et in ecclesia eius habetur i colōmis. ut gradiat̄ oculis comitantib; claustra eius. et queat ori cibū. et fronti inferre crucis uexillū. linguaq; fidem et oratio nē p̄mere dñici. et q̄ ego necesse ē. p̄nunciare. Cui⁹ miraculi tot testes sumus. quor brixie eodē t̄p̄ degimus. et prius languidū nouimus. Qualit̄ aut̄ p̄s languidus sese habuerit. n̄ solū brixientes. sed etiā t̄mō usq; uenetiā omnes hostiarū religiosorū locoꝝ. et dom̄ p̄xime flāmineis testari si memorie retinet̄ possunt. **viii.**

N t̄tente nunc meminisse uiuat. et credere datur. quod is dicente dñō m̄t̄ ierl̄m et iericho semiuuū reptū indita medela stabulario ut curā sui habet cōm̄dauit. Quicq; cōmissio p̄toplasti necis cōditōe

deuētū genū humanum. iudiciū deceptorū. m̄iam decepto diuidens. pietate grē sue eripuit. quod p̄r. discipulis curandū cōmissit p̄m̄sū. eecclām. a quib; origo pastoral̄ cure emergens. maria trasq; reple urt. Cuius officii honoris q; curā beatissime memorie filastrius ep̄s suscepiens. fidelit̄ solert̄q; exerceat. et dñō dō n̄fō fide immaculata plebē bono exercitio roborauit. modo adloculū fidelis famulitoris iacentē toto corpe debilit̄. parentib; q; desertū p̄ om̄is corp̄os sensus. ita moderans restaurauit. ut sibi n̄ mundo uiuat. Apunt enī oculos ei⁹. ut duces gradientes fiant. n̄ ut mundanā ēspiciant uanā gl̄iam. Patefecit aures. quo utilia intelligant. haud quod dēctiois susurrones audiant. Soluit uō linguā eius. ut fidē p̄fite

atur. et que deligt̄ quod hoīs ē. c̄fiteatur. et sibi necessaria queat. Sed ita parte altera ligatā cam religit̄. ut ad maledicendū et detrahendū. p̄ripe nequeat. Extendit aut̄ eius arida brachia. ad pp̄ū corpus alendū et tutandū. si rapine habilia n̄ s̄t. Aruū sigē iferioꝝ ita cōp̄aget reformauit. ut ad sibi necessariā uadere queat. sed ad malū currere. debilit̄ colophib; p̄seueret. **viii.**

O filastri solert̄ stabularie. meritis tuis. et grā opificis n̄r̄i in stabulo ubi corpus tuū iacet. ita semiuuū uis euasit. ut speculum humano fiat gn̄ri. Quā enī nisi fallor̄ intelligi. ut sensus n̄fōs instar̄ isti p̄fati languidi moderemur. utentes eis necessariis utilitatib; tam interioris quā exterioris hoīs. ita moderando ne exuberent ad queq; mala p̄fi

cienda. O admirabilis
humani gñis opifex. qui
in restauratiōe languidi
nr̄i nos instruis. ita cor-
poris uti sensib: quo ua-
leam̄ intemperatos custo-
dire sensus int̄ioris hoīs.
et similes prudentium
fieri uirginum. **x**

Onia siquē que diuina
in m̄stas int̄inlatiōe sui
confessoris pegit. comp̄-
bendere cū difficile sit.
saltem unū quod p̄ d̄e
sepulture eius gestū est
ad memoriā caritatis fi-
deliū reducere sicuti pos-
sum conabor. Nona enī
die post reclinatiōem
uenerabit glebe in p̄sa-
te hiemalis. eccl̄e sepul-
tura. una eadēq: hora mi-
rabilit̄ in languidoꝝ tur-
ba duoz: adolescentum
arde manū extense sunt.
Quos subiecti p̄positoꝝ
custodū scientes prius
manū ariditate eē desti-
xos. dū uidissent ad q̄q:

uelint extendē. p̄cu-
ctando geminū repien-
tes miraculū patefecerūt.
statuentes eos corā dixē-
runt uulgarī locutione.
Nonne uidetis syceratos
nr̄os manus extendere.
quas tam hodie quam
heri. et p̄us contractas
uidimus: hoc n̄ solum
ipsi custodes et ceteri ibidē
siti. sed etiā uicini et no-
ti eoz: q̄a plonū temp̄
manus aridas habuerūt.
testati sunt. Atq: ea die
qm̄ crediderūt om̄ptem
hoc facere posse. n̄ p̄p̄is
p̄sumentes. sed beatissi-
mi filastri ep̄i meritis.
dei medela. sese sanos ef-
fectos. p̄fessi sunt. Vnde
pre gaudio lacrimosa ec-
clesia multimodas deo-
retulit grates. qm̄ saluat
spantes in se. Solerter
tam existimo nob̄ neces-
sariū eē serutari. q̄ntū
humanus d̄no largiente
capit sensus. hui quali-

tate miraculi. Quare cre-
dim̄. p̄tius eccl̄e instru-
ctione hoc gestū. Vnde
notandū est quod fide
comitante duob: simul
ardē manus reformatę
sunt. p̄fidem quā habu-
erūt in d̄no. p̄meruerunt
saluari duo simul. quo
docemur confidē et spa-
re in d̄no. et diligere. p̄-
ximū. P̄ manuū restau-
ratiōe mouemur. ut
cū dilectione dei et p̄o-
ximi. bona in desinent̄
exerceamus opa. Ut qd̄
aut̄ nona die gestū sit.
uideamus. hienī nūs ui-
et natura sedis tetragon̄
est. qui p̄ t̄nariū confici-
et in ipso resoluitur. Non-
ne ter tres nouē faciunt.
Et nouenarius diuidi. e-
que n̄ potest. n̄ in tribus
ter. Vñ doceim̄ t̄nitatē
credē in una diuinitate.
et ab ipsa nos eē forma-
tos. et p̄ ipsam iuste re-
solui. Ecce in sc̄do tetragono.

160
in sc̄da nr̄i ep̄i sepultura.
docemur cū dilectionē di-
et. p̄ximi bonis opib: fari.
credē patrē et filiū et sp̄m
sc̄m unū eē d̄m. Quirit et
regnat p̄ oīa sēla sc̄loꝝ. aā.
x
Ceterū neqs emulus obi-
ciat. et si quis desiderabil̄
indagator abs quolibet nr̄m
stipuletur utrū absq: quoq:
oraculo clamculū sopra an-
tro tanti uatis fūint. an p̄-
us quiddā omnino gesserit.
ibidem in cui sc̄p̄ extitit fi-
delis testando angl̄s. eue-
re. p̄ pluralitate cuncta qs
queat. cum ad iūs hostib:
linearis narratio in hytalia
irruentib: barbaris. et go-
this. et longobardis. ceterisq:
obliterata fuerit. Sed ne
desidia nr̄a quasi muta p̄-
ora t̄p̄ra ligisse uideamur.
pauilla de plurib: partim
racionando. partim ut ipsi
nob̄ retulerūt qui colloqo
quondā eoz: sunt usi. q̄q:
aut̄ indie annuali festiuo

eius uiderant. aut ad sepulchri senserant. Omnia prudentia miracula uel solacia intente mi hinc confiat. quique punctator exciteris. consida qualem cum mariano. nefandae pelle tpribus. scissime memorie ambrosius medio lanensis eps ee intellex. qui sibi eu collegam habebat. Quantique meriti uicini epi eundem ee existimabant. si quare pgamis eps incipitaphio tui epi. hoc e pcessoris sui ni fallor meminisse studuit. quod ambrosius ipsi epim. et filastrius consecrauit diaconu. Cuius uite scitatisq eu sapuit. gaudenti eps successor suus. qui p quatuordecim annos forsitan et plus. diem transitus eius feriatu ducebat. pplo sigdo deo sermone faciens. Item. xxx. p eu brixienfes epi. quibus putas causis meritoy miraculoy q ei ceteri

fuerint. qui in posito altari sup sepulchru eius diuina misteria celebrabat. annuali festu die tntit eius colebant. **XII.**

Praecessor namq nri. hoc e uenerabilis memorie petrus eps tante ueneratiois eum ee monstrabat. ut anhelus meroris sui testatur. sese tpre pbriterij sui ita fuisse febrib. anctu. ut nulla potio. nulluq. unguentum. cu eripe a febre quierit. cu etiã ipse pie fuerit artis ipsius. Sed cu post aliquod tepus ad sepulchru beatissimi filastri. et ibidem dñi efflagrasset. ut meritis ipsius intecederent sibi sanitas tribueretur. sic de oratione sanu se pfitetur erexisse. ut nullus rigor accessiois eum ultra teneret. Sed et richmicu hymnu que ergo auctoritatis gaudentium epim fecisse ferunt. cantare de ipso sedule con-

sueuerat. Gaudentiu aut ipsu coposuisse n uero. cum longe alitq. sensus pmetinec sit. et ipse richmus elemia nois copositoris sui pcapita ut ita dixerim uer sui siqs intencat habeat.

Sed et tpribus scememo **XIII.** rie ansoaldi epi. du quam custos tituli sci petri q situ est in castro maiori in sub urbano fundo possessiois ipsius tituli cognomito baronica. indie depositiois beatissimi filastri n rice celebns. tantuq die in honorans. familia suam in arca laborare coegisset. ut fatigati suo sudore flagellis triticu a paleis excuterent. dicentes hodie sci filastri festu e regetere solito debem. et ipse magis ut opi instarent minans treret eos. illico corrept a spu paream uehari amens cepit. Qui ab attonitis famulis suis captus et unctus e. et in

161
solito thore turpit ad prefatum titulu ductus e. et tam diu carens est anctus. donec sese in honorando tantam festiuitate pfectus est deliquisse. et testis ppri delicti et beatissimi filastri honoris effectus est. **XIII.**
Post aliquod autem huius tpris spaciū. quam diues brixienfis eode die festo depositionis beati filastri sub urbano casali suo. quod uocatur coloniola. p femi collectione oparios in caute misit. Et iam sicco feno. et partim plaustris. partim aggerib. aggregato. tam pcellosa corruscato subito preceps affuit. ut instar pulueris ois collectio diei ipsius ab oculis eoz elapsa fuerit. intantū ut nec unus manipulus remansisset. Vñ factu e ut predictus diues post hec. annua festiuitate sci filastri uenerabiliter celebraret. et iacturam sua pfitendo testis

nri fieret p̄sulis. Cui enī
dauis cecinit. mīam et
iudiciū cantabo tibi dñe.
Et qui iusto iudicio hostē
humani gn̄is reprobauit.
et pia mīa condolens. suā
degeneratā creaturā. ut
humanū redimeret gen̄
formā serui. assumptis. hoc
est omp̄es. et n̄is vs̄ q̄ in
una eadēq̄ cōntia. omni-
potentia. ec̄nitate. diui-
nitate. carente. inicio et
fine. et auctione et dimi-
nutione. et uariatōe atq̄
diuisione. est gignens. ge-
nitus. et pcedens. hoc ē
pater. et filius. et sp̄s sēs.
cuius c̄silio p̄sona gen̄i
humanitate p̄fecta est.
quā misericordie suspen-
so iudicio cū nr̄atib; sic̄
et in oib;. et cū oib;. in hac
re mirabiliter egit.

Odilini brixienſes; quoz
unū febr̄ib; affluctū nr̄te
humiliatū eripuit; aliū
ſcienter arrogantiq̄ pec-
cantē in seſe corripuit.

ctū. ut pote pplare ho-
minē ignotanter forſan
peccantē inreb; ſuis affu-
xit. hoc ē in matie cōmiſ-
ſi. qm̄ un̄ oīdne obtauit.
quod fide credidit. alius
uō qā inſtant̄ in cogens.
nec famulo dei honorem.
nec ſuis mīam ceſſit. t̄p̄tē
publiceq̄ int̄nſec̄ corrept̄
punit̄n̄. p̄feſſiōe est. ut
ſibi met fieret em̄dato. ⁊
alius exemplū. Tercius uō
q̄ ut pote p̄cio opario ē
duxit. et ſobria uolūtate
ſamulos miſit. extrinſec̄
dāpnū paſſus est. Nā to-
tū illud amiſit. quod in
illicito t̄p̄e opari niſus ē.
cū matie ſiq̄dem ſua. ha-
bebat enī uiridia ḡmina.
et ſine peccato ſicca ut o-
portet habē pot̄at. Sed
qā illicite ſiccare uoluit.
ipſam fundit̄. amiſit ma-
ter̄e. Diſponente uel p-
mittente. prudentia dñi
nr̄i nr̄i xp̄i. cui amator
fuit filiſtri? et cui amorē

nos cunctos oportet que-
rere. Qui c̄ſubſtantialiter
et cōc̄nalt̄ et. equaliter.
in diuſe uiuit et regnat.
cū patre et ſp̄u ſc̄o p̄ om̄ia
ſc̄la ſc̄loz. .a. dñ. **Inq̄ carm̄
ſaphicū pentametriū ad**

Laudem beati filiſtrii ep̄.
eralē cantū habitator ois
quo fluit cloſa fluit atq̄
mella. circuit currenſ oleū
recuruum concane mecū.

Iſtū canē modulator. ad ſit
nr̄a benaci habitās ⁊ hora. li-
ber ⁊ ſui recinatq̄. ut quis
uocib; odas. **L**eta plebs
cuncta ppli reſultet b̄xiē.
q̄ſq̄ genitus ⁊ hoſpes. cle-
rus et laici ppli ſalanges.
ſexus et. etas. **A**d melos
tanta pat̄s ex̄citem̄. oſſib;
cui fr̄uim̄ p̄henne. p̄ſul et
q̄ſq̄ fuit hac iurbe t̄p̄r p̄ſco.

Septimū ſedis ſolio reſedit
brixienſis hic bon⁹ et beat⁹
nobis prudensq̄ filiſtrius
qui noie dictus. **T**urrib;
quoz genit̄ hic fuit. null⁹
ex nob̄ meminit ſapit nec

ſer̄m̄ hoē. ſed nos abraā be-
tūni eſſe ſecutū. **R**eb; et
notis pat̄a relictis ac fide
ſeſe comitante ſep̄ dogma
queſiuit iugit̄ ſup̄nū ſenſib;
imis. **I**s uigil ſacros relegē-
do libros c̄mens ſolus uel
tu ſuiſſet inſtruit ſeſe ſapi-
ent̄ amore ualde ſuperno.
Vir bonus ſimplex bonitate
ſartus. portionē qui p̄p̄riā
ſuamq̄ c̄ē credebat dñm
deumq̄ ſorte perheni.

Sorte diuina ſacer eſt. ſacer-
dos eſſecrat. tū ſtuduit de-
inceps orbis admetas pplōs
docere dogmate ſancto.

Barbars ḡs ydolis recurus
atq̄ iudeos hoēs iniquos
perſidos contra monit̄ ſu-
p̄nis reſtr̄it ipſe. **R**egit̄
in amabilis inmiſter p̄fide
ſect̄e monita magis ſed ar-
rianoz fore falſa dix̄ ſep̄ d̄q̄.

Intimo ſenſu ueluti repugn̄s
ſedit̄ ſlagris ſua inbra ſūdūt.
eſſa currentē roſe coloris ſepe
cruorē. **C**uriſos dū iugit̄
moneret impis tantum

licuit ipsi. ut suis mbris
nimis referret stigmata. &
Sestibi auxenti miser ipse.
restret fortis fidei uigore.
moribus. utis pplin refel-
tens usq; cruentis.

In fide multas ppli cohor-
tes urbis orbē pstabiliuit
ipse breuiā donec adit uo-
lente rege pplōz.

Et rudē sed tē cupidā mo-
neri insciam quāquā tam
ad docendū firmitē pmtā
studio sagaci ingenioq.

Nam rudem plebē maculas
habentē multas ueteres
nouisq; induens ipsā re-
creando xpō morib; almis.

Sēs hic uates fuit hui' eui
nescius pompe dñi hono-
ris arduus cultor sua nō
requirens euge fidelis.

Istius seculi uacuos honores
credidit uilis pēi fuisse le-
ge sub xpi meditatus est
qui nocte dieq;. Sclī mag
pctiosa queq; spreuit. ut par-
uū nichilūq; duxit uendi-
tore. si pēi minoris auxerat
|emptor.

Patris affect' patiens ad mā
et breuis nec n̄ facile remit-
tens. dulcis. human'. sobri'.
benignus omnia cunctis.

Rect' et iudex. medicq; pru-
dens spiritalē qui sapuit
medelā miscuit bacho la-
ticefolii uulnera curans.

Apāt quāuis minimis fuisse
nexior. sēp tñ ipse nex'. sēc
.eatis famulat' atq; nobilita

Euge mirandus imitan' ^{itis.}
dus atq; uilis et grati habi'
fuitq; uilitas spurco caruitq;
gestu. gratia fastu.

Sextis tna rapuit dies quē
iulii m̄sis lacrimante tleto.
fiente sed multū ppli ca-
ua uocibus attis.

Vnde nos sēp meritis beatis
credim' n̄ri releuarietq;
fascie peccati uenē locūq;
posse tenere.

Liminis patēs gentiq; si
sit sp̄s sc̄i miserendo n̄m
grā p̄pes iugib; medelis
oib; annis. aō.

Perfecit q̄ fuās pat' alme filat'.
In genio. uita. sensib; atq; fide.

113
Pfecti nūi studuit ibi ponē car
o cuor' humil' suul' atq; tuus.
I n̄cedē tuis meritis p̄me rogi.
Pfecte semp p̄dīm q' dīm.

Reqs auditorū lectorū ue-
lutum? nos temerarie tā
to pat' papeq; n̄ro uenera-
bilis siq̄dē memoriē fila-
strio impendē honores.
optimū duxim' scōz patr'
subscribere testimonia. dū
sc̄ptū sit more duoz uel
trū testū stare omē ubū.
En habes q̄cūq; emule ut
desidabit auditor testes
augustinū ep̄m. et quod-
uult dīm diaconē. atq; gau-
dentū. ep̄m brixientem.
successorē eiusdē filastrii.
nec n̄ triginta brixienfes
ep̄os. qui mirabili reuen-
tia sepulcrū. et altare. et
diē cōstitus. ei' mirabilib;
edocti honorificauer' usq;
ad temp' n̄m. **Ep̄la sc̄i aūg.**

Dad quod uult deū diaconū.
n̄o sincerit' dīlino f̄ri
et condiciō qd' uult deo.

augustin' ep̄s. Accepit ut
teris caritatis tūz ubi ame-
ardentissimo studio postu-
lasti. ut de omib; heresib;
que p̄ dīm saluatoris aduen-
tū aduersus eius doctrinā
pululauer' aliq; breuiē
scriberē. Quā sit hoc diffi-
cile t̄nuo repta occasiōe
resc̄psi. p̄stū meū hypo-
nientiū p̄mariū filocalū.
Mox aut' etiā ista oblata
est. qua nē resc̄psi et bre-
uē difficultatē opis eius
ostendendo. Filastri' qdā
brixientis ep̄s quē cū sc̄o
ambro mediolani' etiam
ipse uidi. scripsit hinc li-
brū. nec illas hereses p̄ter-
mittens que in p̄plo iudoz
fuer' ante dīm aduentū.
casq; uiginti et octo cōme-
morauit. et p̄ dīm aduen-
tū centū. xx. viii. Scripsit
etiā hinc grece ep̄s cyrus
.epyphanius. in doctrina
catholice fidei laudabilē
diffamatus. Sed ipse utriq;
t̄p̄ris hereses colligens:

octoginta complexus est.
Cū ergo ambo id uellent
facere quod amē petis
quantū tamē int̄ se differēt
de nūō sectarū uides. Qd̄
utiq; n̄ euenisset. nisi ali
ud uni eorū uideret̄ eē he
resis. et aliud alteri. Neq;
enī putandū est aliquas
ignorasse epyphanū quas
nouerat filastrius: cū epy
phanū filastrius longe do
ctiorē inuenerit. ita ut fi
lāstrū potius dicere debe
rēt̄ latuisse plurimas. si
tamē plures eēt ille cōple
xus. et iste pauciores. Sed
pauldubio mea questioē
ubi disceptatur qd̄ sit he
resis. n̄ idē uidebat̄ am
bob. Et re uera hec omni
no diffinire difficile est.
Et mō cauendū cū omnes
in nūm redigere conamur.
ne p̄ter mutam aliquas.
quāuis hereses sint: aut
annumerem aliquas. cum
hereses n̄ sint. Vide ḡ ne
forte librū sc̄i epyphanū

tibi mittere debeā. Ipsum
enī arbitror filastro docu
hinc locutū: qui possit ap̄
cartaginē in latinā linguā
uerti facilius atq; cōmodū?
ut tu potius p̄stes nob̄ ḡ
ḡris anob̄. Platorē multū
tibi cōmendo: subdiaconus
enī est de n̄ra diocesi. de
fundo aut̄ uiri spectabilis
nob̄ ḡ km̄ orati. P̄ illo
aut̄: et p̄ eius patre ad o
ptatus est. etiā ad ipsum
scripsi. Quas lit̄as cū le
gerit xp̄iana benignitas
tua. peto ut eos apud me
moratū uirū: tua in testi
one adiuuare digneris.
Nisi aut̄ cū illo etiā hōiē
eccles̄e. ne ad tuā sc̄itatem
difficil̄ ei eēt accessus. Nō
enī parū de illo sollicitus
sum. Aqua sollicitudine
dis ut spero p̄tus carita
tis instantiā libabit. Peto
etiā. n̄ rescribē n̄ graueris.
quē ad modū sit infide ca
tholica ille theodosius p̄
quē manichei n̄ nulli sunt

164
p̄diti. et ipsi quos ab eo p̄
ditos putam. eē correctos.
Sigo etiā de p̄fectioē scōrū.
ep̄oz fortassis audisti. fac
ut nouerim. Dō uiuas. **hē**
Ep̄lā quod uult dei diaconi.
Nō merito ad av̄. ep̄m.
uenerabili. ac uere beatissi
mo scō pat̄. aū. ep̄o. qd̄
uult d̄s diac̄. Unū quidē
reidentē tuę cōmonitoriū
quod p̄ eccl̄asticū destina
re dignatus es suscepi. Nā
ḡ p̄us directū eē beattu
do tua significauit p̄ uirū
honorabilē filocalū: nec
dū ad me puenit. Verū
quāuis conscius p̄p̄oz sc̄p
fuerim peccatorū. nec t̄n
euidēt̄ agnouī adipsē
do quod exorauī. muneri
meā totius eccles̄e n̄ impe
dimto eē p̄sonā. Et oīno
confido qm̄ qui p̄micia sui
grām humani gr̄is digna
tus est delere facinora.
nec mea in p̄micia cūctorū
p̄ualere p̄mittet. potius
q; ubi abundauit peccatū:

grām faciet redundare.
Oīe merito uenerabit ac
uere beatissime sc̄e pater.
difficultatē opis quod in
struendus impiissimis nob̄
p̄stari p̄petuā beneficia
tū sup̄plicat̄ exorauī. nec
ipse ignorans ante p̄dixi.
Nam et si filastrius et ep̄isa
mus uenerabiles ep̄i: tale
aliquid scripsisse mōstran
tur. ḡ pauldubio me int̄
cētā. immo sicut oīa latet.
n̄ t̄n arbitror eos hāc curā
diligentiāq; seruasse: ut
singul̄ quib; q; in p̄mionib;
contrarias etiā respōsioes
adlingerent. ritusq; subi
cerent. Tum deinde opis
illud utriq; qualecūq; sit n̄
habet eam quā desido bre
uitatē. Frustra ḡ hōi qui la
tine n̄ didicit greca facin
dia delegunt̄: q̄ non ego
tantūmodo consiliū s; au
xilū postulauī. Quid aut̄
uenerationē tuā n̄ solum
de int̄p̄tum difficultate.
sed etiā obscuritate cōmo

neam. cū ipse magis hoc
accepte diuices. Aucto
ad causam. quod nō nūc
enim post illū obitū hē
refes emerisse doceantur.
quar nullā illi mentionē
fecerit. Quam obrē ad pe
culturo patrociniū pieta
tū tūc ēfugio. et uocē mea
rō uniuersali desidio pe
latū ad miām sacrosan pi
etatis peccus appello. Se
questrius saporib; pēgri
nis. confidato textu pōns
eplē panē. frū quē nū
pūmca foiet habe prec
pūū celesti etiā manū
conditū. sero pulsant. sed
famē patienti nō deneges.
Profecto enī nec ego pulsa
rē cessabo. donec ipse de
as. ut quō nō impetiat
prauilegiū qā nullū est
meritor. saltem in defes
sā importunitas inereāta;

89

eius custodim. et ea q̄ s̄t
placita corā eo facim.

~~et qui s̄t placita corā
patris.~~ Et hoc ē man-
datū ei. ut credam̄ in noē filiū
ei n̄m̄ xpi. et diligamus
alterutrū. sic dedit man-

in legē

Quare

quasi e

enī in l

Sicut s

in syon

et pet

credid

Rs. u

Fcordi

ad dñm

Testimo

quod e

sed n̄

gentie. Incip. lib. apocalips.

POCA

LIPSIS

IHSU XPI.

8
Incip̄ argum̄tū.
In epl̄a pauli. ad rom̄.

pte pauli ad rom̄
nos causa hec est.

Eccliam e duob, pplis. id ē
de iudeis et gentilib, cōgre

Incipit uita. Sci
Appolonii bra
ensis epi et cfe

¶ p uniuersu
orbem in supp

cium xpianoyz impuissim

adriani uniuersu sermo

Incipit epla iude apli
UDAS ihu xpi Cap. 1.
seruus. frat aut iacobi.
his qui in do patre. di-
lectis. et in xpo ihu co-
seruatis. et uocatis.

Sicut
et fili
in fo
post
exer
fusti

Argumentū eplē iacobi
apli. Incip̄ eplā eidē.

IACOBUS dei et dñi
nr̄i ih̄u xp̄i suus. duo-
decim tribub; que s̄t
indisp̄sioē salutem. 1.

Om̄e gaudiū existi-
mate fr̄es mei. cū intē-
ptatioēs uarias incide-
ritis. Scientes quod p-
batio fidei uir̄e patien-
tiā opatur. patientia
aut̄ op' p̄fectū habeat.
ut sitis p̄fecti et integri
in nullo deficientes. Siquis
aut̄ uir̄m indiget sapien-
tia. postulet a dō qui dat

Argumentū eplē iacobi
apli. Incip̄ eplā eidē.

sua: qm̄ sic
siunt. Exor
cū ardore:
nū: et flos
decor uult
ita et diues
suis marce

ACOBUS dei et dñi
nr̄i ih̄u xp̄i suus: duo-
decim tribub; que s̄t
indisp̄siōē salutem. 1.

Om̄e gaudiū existi-
mate fr̄es mei: cū int̄-
ptatiōēs uarias incide-
ritis. Scientes quod p-
batio fidei uir̄e patien-
tiā opatur. patientia
aut̄ op' p̄fectū habeat.
ut sitis p̄fecti et integri
in nullo deficientes. Sigs
aut̄ uir̄m indiget sapien-
tia: postulet a dō qui dat
om̄ib; affluent̄: et n̄ imp-
pat: et dabitur ei. Postulz
aut̄ infide nich; hesitans.
Qui enī

Beatuſ uir
ptationē:
fuit: accipi
quā repim
tib; se. Nen
dicat qm̄ a
enī int̄pta
ipse aut̄ ne
unusq; u
cupiscentia
et illectus.
piscentia cu
parit pecca

xvii.
xviii.
xviiii.
xviiii.
xviiii.

Gaudenti ep̄i braxiensis.

de uita et obitu
b̄i filastrū ep̄i
p̄decessoris sui.

MI. Nos ho-

die memores

p̄missionū xp̄i

honore debitu beato nat̄

L Incipit p̄fatio sup
actus apostolor
vcaſ gñrone syr
cui laus in euglio
canit̄. apud antiochiã me
dome cur

pauli greco cōposuit s̄mone;
Incip̄ ept̄a pauli ap̄t̄i ad hebreos.

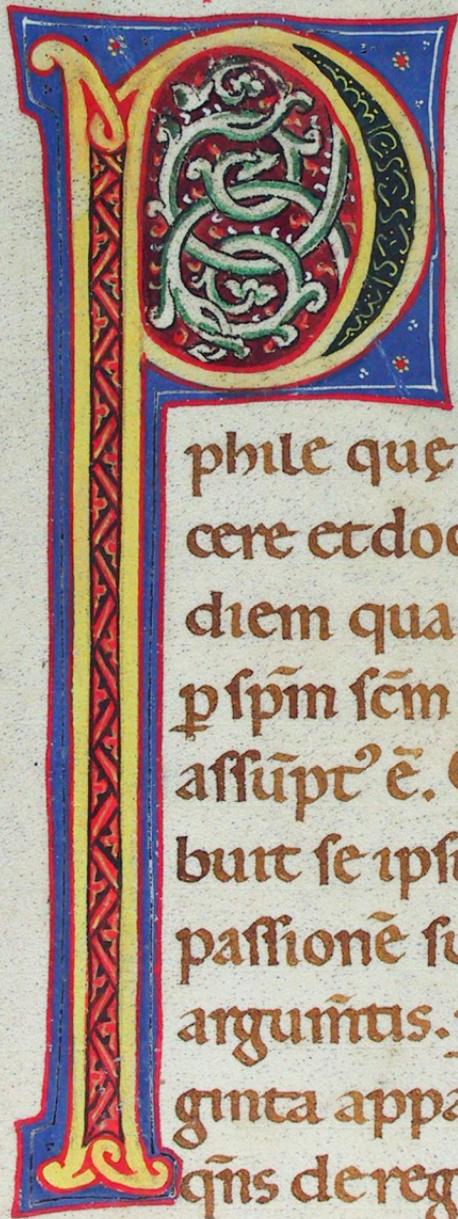

MULTIPARIE

multisq; mo-
dis olim d̄s
loq̄ns patrib;

in pp̄bis / nouissime dehe-

Do gras. memor esto mei.
Incipit actus apostolorum.

RIENUM
quidem sermo
nē feci de
om̄ib, o theo
phile que cepit iūs fa
cere et docere. usq; in
diem qua p̄cipiens ap̄t̄is
p̄ sp̄m sc̄m quos elegit
assūpt' ē. Quib; et pre
buit se ipsū uiuū post
passionē suā in multis
argum̄tis. p̄ dies quadra
ginta apparens eis 7 lo
qūns de regno dei. Et con

...la cu sollicitudine cohor-
tatur. ad̄; *Explē arḡm̄tū.*

Incip̄ ept̄a. i. s̄. Pet̄.

EPISTOLA APOSTOLI I. PETRI
CHRISTUS ELECTIS ADUE-
NIS DISPERSIONIS.

ponti. galatie. cappado-
cie. asie. et bythinie. sc̄d̄m
p̄scientiā dei pat̄s. in sci-
ficatioē sp̄s. in obedientia
et asp̄sioē sanguinis ih̄u
xp̄i. Gr̄a uob̄ et pax a d̄o
multiplicetur. 11

Benedictus d̄s et pat̄ d̄ni
dn̄i ih̄u xp̄i. qui sc̄d̄m ma-

Incip̄ ept̄a ad philem̄

AULYS uinctus
ih̄u xp̄i. et timo
theus frat̄. phile-

moni dilecto fr̄i. et adiuto
ri nr̄o. et appie k̄m̄e. et ar-
chippo cōmilitoni nr̄o. et
eccl̄e que indomo tua est.
gr̄a uob̄ et pax adō patre
nr̄o. et dño ih̄u xp̄o. 11

Gras ago dō meo semp
memoriā tuī faciens. ino-
ratioib; meis. audiens ca-

scripta ab urbe roma

eplā pauli. a

ulyss fer

dei. apłs au

iñu scđm fi

electoꝝ dei. et agniti

ueritatis. que scđm p

tē est in spem uite etñ

pmisit qui ñ m̄tatur

ante t̄p̄ra sc̄laria. ma

stauit aut t̄p̄ribꝫ suis.

suū in p̄dicatione que

dita ē in scđm p̄cepti

...

q̄o p̄tatu d̄i sic t̄p̄i b̄; nouit
simis. et de sua passione.

Explic̄ argum̄t.

Incip̄ ep̄. ad tim̄.

Aulus ap̄t̄s
xp̄i ih̄u per
uoluntatē d̄i.

sc̄dm̄ p̄missionē uite
que ē in xp̄o ih̄u. timo
theo km̄o filio. gratia.
m̄ia. pax. ad̄o patre. et
xp̄o ih̄u d̄no n̄ro. Gr̄as ^{1.}
ago d̄o meo. cui seruo a
p̄genitorib; meis. in c̄
scientia pura. q̄m̄ sine
int̄missioē habeā tui

nōs sp̄m̄ timo
tatis et dilectio
eratis.

Noli itaq; erub
monū xp̄i d̄ni
me uerētū ei.
tu euglio sc̄dm̄
qui nos lib̄auit
uocatioē sc̄a.
p̄m̄. sed sc̄dm̄
sui. q̄m̄ qu
nōs m̄p̄o ih̄u
sc̄taria. d̄m̄ se
n̄c̄ p̄illumina
toris n̄ri ih̄u xp̄i

viii.
viii.

laboratib,
de aduſ
ecantib,

.Decdi

.i. Dema

tenentia

firmis et

no modico

is quozda

imilit >

eruis. xxxvi.

falsis et

.Desuf

.De iusti

martyru

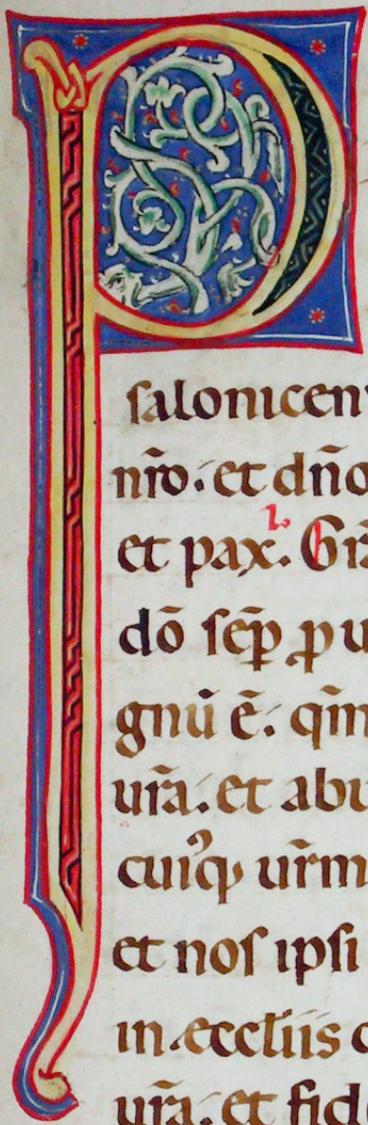
re nemo

Ad timotheum.

PULCHUS apłs
xp̄i ih̄u scđm
impiũ d̄i salua
toris nr̄i ih̄u x̄

spei nr̄e. timotheo dile
cto filio in fide. gr̄a. m̄ia.
pax ad̄o patre. et d̄no
nr̄o ih̄u xp̄o. Sic rogavi
te ut remaneres ephesi.
cũ irem in macedoniam.
ut denunciares qb̄dã.
ne aliũ docerẽt. neq; in
tenderent fabulis et ge
nealogiis int̄minatis. q̄
questiones p̄stant magis
quã edificatiõẽ dei. que
est in fide. Fimis aut̄ p̄cepti
ẽ caritas. de condonatio

Aulus. et sil-
uanus. et timo-
theus. eccle the

salomicensiū in dō patre
nro. et dño ihū x. grā uobis
et pax. ^{l.} Grās agere debem^{us}
dō sep p uob frēs. ita ut di-
gnū ē. qm sup crescit fides
ur̄a. et abundat caritas unū-
cuiq; ur̄m in inuicē. ita ut
et nos ipsi in uob gloriem^{ur}
in. ecclesiis dei p patientia
ur̄a. et fide in om̄ib; pse-
cutioib; ur̄is. et t̄bulatioi-
bus quas sustinetis in x̄e.

vi.

a.

ii.

i.

iii.
vi.

ti.

s.

ei

ua

ap̄t̄s scribens eis ab epheso.

Incip̄ epl̄a pau

li. ad Galathas

AULVS ap̄t̄s

non ab hoīb̄.

neq̄ phoīem.

sed p̄ ih̄m xp̄m. et d̄m

patrē. qui suscitauit eū

a mortuis. et qui mecū

st̄ om̄s fr̄s. eccl̄is gala-

thie. gr̄a uob̄ et pax a d̄o

tat ad meliora. Incip epla

secda pauli apli.

ad corinthios.

Aulys apls x̄

iū. puolūtate

dei. et timotheus frater.

ecclē dei que ē corinthi.

cum scīs omīb, q s̄ in a-

chaia. grā uob et pax a

dō patre n̄ro. et dñō iū

x̄pō. B̄ndict̄ d̄s et pater

dñi n̄ri iū x̄pi. pat̄ mīa-

rū. et d̄s toti c̄solationis.

apłs aduerā et euglicā sapi
entiā. scribens eis ab epheso.

Incip. eplā. i. ad cor.

AULYS UOCAT²

apłs ihū xpī p
uoluntatē dei

et sostenes frat. eccleē dī
que ē corinthe. scīficatis
in xpō ihū uocatis scīs cū

omīb; qui inuocāt nomē
dnī nrī ihū xpī in oī loco
ipsoꝝ et nrō. Grā uob et
pax adō patre nrō. et dño

ihū xpō. Grās ago dō meo **1**

semp uob in grā dī q̄ data

TYNE BENE DISSEKANT,
Incipit eplā pauli ad romōs.

MAGISTRUS
SERVVS XPI
IHU UOCATUS
apłs. segregat' in eugli-
um dī. quod ante pro-
miserat p' pphas suos
in scriptis scīs de filio
suo: q' factus ē ei ex se-
mine dauid scđm carnē.
Q' p' destinat' ē fili' dei
in uirtute. scđm spiritū
scificatiois. ex resurre-
ctione mortuoz ihu xpi
dñi nři. P' quē accepim'
grām et apłatū ad obe-

cidas. eo q̄ odiū sit int̄fecti
onis occasio. **Incip̄ eplā. i.**

S̄c̄i ioh̄is eūg.

Q̄D FUIT .i.

ab initio. qđ
audiuimus.
qđ uidiuimus.

oculis n̄ris. qđ p̄spexim̄.
et manū n̄re ē t̄ctauerūt
de ūbo uite. Et uita ma
nifestata ē. et uidiuim̄. et

testam̄. et in p̄

ē in luce.
ad inuicē.
filii eius. n̄
peccato. S̄
catū n̄ ha
cimus. et u
est. Si ē fit
fidelis et
tat nob̄ p
nos ab om̄
dixerimus

phibet cū frīb; uniuersis

Incipit eptā
iohis t̄cia.

ENIOP. GAL
kmō. quē eg
diligō in uerū

te kmō dōm̄

ENIOR. dil
dñe. et natis
quos ego dil
ueritate. et

solus. sed et om̄e au

magnitudine
manifestat

fortati sūt

magnitudo. luce ipsa clari
manifestat. aom. **Explic. ar.**

Incip. ep. n. Sca Pet.

YMON PETRUS
SERVUS ET APTS X
IHU. HIS QUI COE
QUALĒ NOBISCUM
SORTITI SUT FIDĒ. IN IUSTICIA

nte

us.

tū

arte

ace

ecit

hic redit testimo de sag
matis matris b[e]n[e]dicti

In hoc loco incipiat legē de
sco barnaba aplo. Et
ubiūq; iuueniēis istud sē
manus incipias lecte
2 ubiq; iuueniēis cu
ē. finias illā lectōz.

et poneba
aptoꝝ. Du
singulis pu
Joseph autē
natus ē ba
quod ē int
solatiois. L

7 pe-
sicut

clant quoz n te scripta no-
mina in libro uite. agni q
occisus ē ab origine mūdi.

.XI.

Sigs habet